

Faşizme, emperyalizme, feodalizme ■ ve her türden gericiğe karşı

PARTIZAN

Sayı: Aralık 2019/95 Siyasi Dergi Fiyatı: 7.50 TL ISSN: 2149-1216

“Marksizm-Leninizm bir bilimdir; bilim ise, dürüst ve sağlam bilgi demektir; bilimde yalana dolana yer yoktur. Öyle ise dürüst olalım.”
(Mao Zedung)

- ✓ Yönelimin ana doğrultusu, temel halkaları
- ✓ Bir kez daha çalışma tarzı üzerine...
- ✓ Kadınlar KKB’de örgütleniyor, önderleşiyor, savaşı yükseltiyor!
- ✓ Osmanlı’dan TC’ye Türkleştirme politikaları
- ✓ Röportaj: Önderlikler değişir, yeni kuşaklar ortaya çıkar; Devrimin uzun yolu devam eder

**Emperyalizme, faşizme, ataerkiye ve her türden gericiğe karşı
Rojava’da mevzi tutmak!**

PARTIZAN

İçindekiler

Emperyalizme, faşizme, ataerkiye ve her türden
gericiliğe karşı Rojava’da mevzi tutmak!
Sayfa 5

Yönelimin ana doğrultusu, temel halkaları
Sayfa 29

Bir kez daha çalışma tarzı üzerine...
Sayfa 53

Kadınlar KKB’de örgütleniyor, önderleşiyor,
savaşı yükseltiyor!
Sayfa 88

Osmanlı’dan TC’ye Türkleştirme politikaları
Sayfa 108

HKP (Maoist)’in eski genel sekreteri
Ganapathi Yoldaşla söyleşi
Önderlikler değişir, yeni kuşaklar ortaya çıkar;
Devrimin uzun yolu devam eder
Sayfa 150

Yaygın süreli ISSN: 2149-1216

Nisan Yayımcılık ve Basım Sn. Ltd. Şti.

Yönetim yeri: Katip Mustafa Çelebi Mh. Tel Sk. No: 25 Kat: 3 Daire 9 Beyoğlu/İstanbul
Tel: 0212 2937376 nisanyayimcilik@hotmail.com **Sahibi ve Yazışleri Müdürü:** Vedat Yeler
Baskı: Ezgi Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti. Sanayi Cd. Altay Sk. No: 14 Yenibosna/İstanbul
Tel: 0212 452 23 02 Fax: 0212 654 94 13 ezgimatbaa@gmail.com www.ezgimatbaa.net

SUNU

Merhaba

Bu yıl içinde çıkartacağımız son sayımızda okurlarımızın ilgiyle okuyacağını umut ettiğimiz yazılarla karşınızdayız.

Bu sayımızdaki ilk yazımız TC devletinin Rojava'yı işgal saldırısı ve bölgedeki son durum üzerine. Bilindiği gibi Ortadoğu son yüz yılın üzerinde en çok hesap yapılan bölgelerinden biridir. Petrol ve doğalgaz zenginliğinin yanı sıra ticari ulaşım hatlarının önemli bir kesiminin bu coğrafyadan geçmesi emperyalistlerin yönünü her daim bu bölgeye çevirmiştir. Yanı sıra bölge halklarının isyan ve örgütlenmeleri de oldukça köklü bir tarihe tekabül etmekte, bugün de sürgit devam etmektedir. Özellikle Kürt ulusunun 40 yılı aşkın süredir yürüttüğü özgürlük mücadelesi, Ortadoğu coğrafyasının yanı sıra, enternasyonal alanda da ciddi etkiler yaratmış; büyük bedellerle yaratılan bu mücadelenin ürünü olan Rojava Devrimi, yarattığı demokratik kazanımlarla Ortadoğu halklarının istemlerine tercüman olmuştur. Emperyalist efendilerinden icazet alarak Rojava'yı işgal etmeye çalışan TC devletinin hedefinde de tam olarak bu kazanımlar bulunmaktadır. İşgal saldırısı karşısında bölgedeki durumu, işgale karşı direniş savaşının karakterini, demokratik kazanımların pratikteki deneyimini özetleyen yazıyı okurlarımızla paylaşıyoruz.

“Yakına ama ileriye...” ve “Çalışma tarzı üzerine...” başlıklı yazılar proletarya partisinin son sürecinde ortaya çıkan ürünlerdir.

Bilinmektedir ki, komünist hareket gerek uluslararası alanda ve gerekse de ülkemizde zor bir süreçten geçmektedir. Ülkemiz açısından bu zorluğa proletarya partisinin yaşamış olduğu darbeci tasfiyeci saldırı da eklendiğinde karşı karşıya olunan sürecin ve çözüm bekleyen problemlerin ağırlığı daha da artmış durumdadır. Bu sorunları çözmek ve görevlerin altından kalkabilmenin yegane yolu, ideolojide net olmak ve kitlelerin hareketliğinden kopmamak, deyim yerindeyse “işimize” bakmaktır. Her iki yazıda bu süreçte ele alınması gereken noktaları irdelemekte ve sorunları çözme yöntemimizi geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Dördüncü yazımız ise bir söyleşi. Hatırlanacağı üzere Proletarya Partisi, Nisan 2019’da yaptığı açıklamayla, 1. Kongresi’ni gerçekleştirdiğini duyurmuştu ve aldığı kararlardan biri de Komünist Kadınlar Birliği’nin kuruluşu idi. Hem KKB’nin kuruluşunu hem de amaç ve hedeflerini TKP-ML Merkez Komitesi/Kadın Komisyonu’ndan Rosa Avesta ile konuştuk.

Beşinci yazımız 12 Ekim 2011 tarihinde ölümsüzleşen yoldaşımız Suzan Zengin’in Bakırköy Kadın Kapalı Hapishane’de tutsaklık koşulları altındayken hazırladığı bir yazı. Bu makaleyi hem onu anmak hem de güncelliği vesilesiyle yayınlıyoruz. Son olarak “Önderlikler değişir, yeni kuşaklar ortaya çıkar; Devrimin uzun yolu devam eder” başlıklı yazı ise People’s March (Halkın Yürüyüşü) isimli Maoist dergi tarafından Yoldaş Ganapathi ile yapılan röportajın çevirisi...

İlgiyle okuyacağınızı umut ediyor, bir sonraki sayımızda buluşmak üzere diyoruz...

Partizan

EMPERYALİZME, FAŞİZME, ATAERKİYE VE HER TÜR DEN GERİCİLİĞE KARŞI ROJAVA'DA MEVZİ TUTMAK!

►► Sınırların iki yakasında yaşanan olguların birbirleri ile olan di-yalektik bağları Ortadoğu coğrafyasında daha güçlüdür. Orta-doğu'nun gerçekliği, Rojava'nın işgal edilmesi ve ortaya konan direnişle Türkiye'de süren sınıf mücadelesi arasında daha sıkı bir di-yalektik bağı karşımıza çıkarmaktadır. Bu durum Proletarya Par-tisi'nin ortaya koyduğu "Ortadoğululaşma" perspektifinin ne denli önem kazandığını da göstermektedir. ◀◀

Türkiye'de Demokratik Halk Devrimi'nin Yolu Rojava'dan Geçiyor!

Giriş

Sınıf mücadelesinin seyri içinde Ortadoğu coğrafyası, son yüzyılın en çok üzerinde hesap yapılan yeri olmuştur. Petrol ve doğalgaz zenginliğiyle birlikte ticari ulaşım hatlarının önemli kesiminin bu coğrafyadan geçmesi, emperyalistlerin yönünü bu coğrafyaya çevirmiştir. Yeraltı ve yerüstü zen-ginliklerine sahip olmanın yanısıra diğer emperyal güçleri de kontrol al-tında tutma politikasının uğrak yeri yine burasıdır. Mezopotamya ve Anadolu'dan Kuzey Afrika'ya, Arap Yarımadası'ndan, İran ve Orta Asya coğrafyasına kadar geniş bir etki alanı mevcuttur. Bir yandan hammadde zengini, diğer yandan kara, deniz ve havayollarının geçiş hatları bakımın-dan oldukça elverişli bir bölgedir Ortadoğu.

İnsanlık tarihi boyunca kurulan birçok uygarlıktan günümüze binlerce yıl-lık geçmişi olan bu kadim toprakların halkları arasında birlikte yaşam ve bir-birinden kaçış, savaş ve barış hep bir arada var olagelmıştır. Kadim halkların birbirleriyle olan savaşları, etnik, dini ve ulusal çelişkiler, günümüzde farklı bi-

çimleriyle kendisini var etmektedir. Bu çelişmelerin varlığı, halklar arasında birlikte yaşam olanaklarını sekteye uğratarak, mevcut çelişkiler emperyalistler tarafından kendi çıkar amaçları için kullanılmaktadır. Tarihsel çelişkilerin varlığına ve emperyalistlerin bunları kullanmak istemelerine rağmen halkların isyanı ve örgütlenmeleri de o denli eskiye tekabül etmekte, haksızlığa karşı arayışlar sürgit devam etmektedir.

Günümüzde Ortadoğu’da haklı isyan temelinde başkaldırı gerçekleştiren Kürt ve Filistin ulusları, bu coğrafyadan dünya ezilen halklarına umudu ve mücadeleyi vaat etmeye devam ediyorlar. Özellikle Kürt ulusunun son 50 yılda ortaya koyduğu ulusal özgürlük mücadelesi, yüzyıl önce gerçekleşen parçalanmışlığa bir meydan okuma olmuştur. Nedir ki, parçalara bölünen Kürdistan’ın dört parçada da kendisini ulusal temelde örgütlemesi engellenememiş, daha da ötesinde Suriye’nin kuzey ve doğusunda Kürtler, özerk ve demokratik bir sistemin oluşmasına öncülük etmiştir. Yakalanan ulusal bilinç, Kürt Federe Devleti’nde referandum ile bağımsızlık istemini gündeme getirirken, TC faşist devletinin baş edemediği muazzam bir gerilla savaşının verilmesine neden olmuştur. Özellikle Kürt ulusunun ulusal-devrimci çizgide 40 yılı aşkın süredir yürüttüğü özgürlük mücadelesi, Ortadoğu coğrafyasının yanısıra, enternasyonal alanda da ciddi etkilere sahiptir. Büyük bedeller ödenerek yaratılan bu mücadelenin ürünü olarak yeşeren Rojava Devrimi, faşist ve gerici ülkelerin orta yerinde demokratik kazanımlar yaratarak Ortadoğu halklarının istemlerine önemli oranda tercüman olmuştur.

Yüzyıl önce Sykes-Picot Antlaşması ile Kürdistan’ı dört parçaya bölen sınırların Kürt ulusu nezdinde bir kıymeti harbiyesi kalmamıştır. Dört parçada oluşan örgütlülük hali, sınırları altüst ederken bu sınırlara yeniden düzen vermek isteyen bölgenin uşak devletleri ne pahasına olursa olsun yeni bir Sykes-Picot ile Kürdistan’da oluşan fiili statüyü işlevsiz kılmanın arayışları içindedir. Bu başarısızlığı anda kendi iç krizleri tetiklenecek, iktidarları sarsılacak, yönetememe hali artarak devam edecektir.

Sınırların iki yakasında yaşanan olguların birbirleri ile olan diyalektik bağları Ortadoğu coğrafyasında daha güçlüdür. Ortadoğu’nun gerçekliği, Rojava’nın işgal edilmesi ve ortaya konan direnişle Türkiye’de süren sınıf mücadelesi arasında daha sıkı bir diyalektik bağ karşımıza çıkarmaktadır. Bu durum Proletarya Partisi’nin 1. Kongre’sinde ortaya koyduğu “Ortadoğululaşma” perspektifinin ne denli önem kazandığını da göstermektedir. İşçi ve emekçilerin, ezilen halkların, kadınların ve LGBTİ+’ların, halk gen-

çliğinin kurtuluşunun Demokratik Halk Devrimi ile sağlanması bölge halklarına da önemli oranda umut ve cesaret verecektir.

“Arap Baharı” denilen isyan hareketi, Ortadoğu’da halkların asla isyan etmeyeceğini dile getiren “küçük burjuva” düşünceleri yerle yeksan etmişti. Devrimci önderlikten yoksun olan bu isyan silsilesi, emperyalistler ve bölge gericiliğinin müdahalesi sonucu IŞİD gibi insanlık düşmanı bir örgütün ortaya çıkmasına neden olurken, buna karşı yine halkların ortak mücadelesi, Suriye Demokratik Güçleri’nde (QSD) kendisini var etmişti.

Bugün de bu isyanlar Sudan’da, Lübnan’da, Irak’ta, İran’da kendisini yine dışa vurmakta, ezilenler kendilerine dayatılan köleliği kabul etmemektedirler. Bu isyanların bir başka emperyalist kutup tarafından kendi çıkar amaçları için kullanılmak istemesi, isyanların haklı zeminini asla zedeleyemez. İhtiyaç olan devrimci ve komünist önderliğin oldukça zayıf olması, problemin odak noktasını oluşturmaktadır. Nerede bir haksızlık ve zulüm varsa orada direnişin veya isyanların olması sınıf mücadelesinin doğası gereğidir. Dolayısıyla dünyada ve özellikle Ortadoğu’da devrimci durum, devrimin objektif koşulları vardır. Sorun subjektif koşulları yani proleter öncüyü inşa etmek, safları daha üst boyutta savaş içinde yeniden sıraya dizmekte düğümlenmektedir.

Kürt ve Arap ulusları ile Hristiyan ve Müslüman halklar arasındaki derin çelişkiler Rojava Devrimi süresince bir nebze de olsa giderilebilmiştir. Kadın mücadelesi YPJ ile en ileri sürecini yine bu topraklarda yaşamıştır. Bu kazanımların gelişmesiyle emperyalistlerin en büyük kozları ellerinden alınacağı için, Rojava’nın işgal edilme planına tüm emperyalist güçler rıza göstermişlerdir. Bu noktanın özellikle altını çizmek gerekir. Kimi sosyal şoven yaklaşımlar, bölgedeki emperyalist güçlerin varlığından hareketle, buradaki mücadeleye burun kıvrımışlar, Rojava Devrimi’nin bir devrim olmadığına dair sayfalar dolusu tahliller yapmışlardır. Geline aşamada ise emperyalistlerin ve bölge gericiliğinin Rojava’da devrimle kurulmaya çalışılan sistemle uyumadıkları, aralarında kan uyuşmazlığı olduğu, pratikte işgal süreciyle, saldırılarla net olarak görülmüştür. Rojava, Ortadoğu coğrafyasında, emperyalist ve faşist kuşatma altında, her türlü gericiliğe karşı demokratik bir mevzi olarak ortaya çıkmıştır. Bu nokta iyi anlaşılmalıdır.

Rojava Devrimi büyük bedeller ödenerek elde edildi. 11 bin şehit ve 20 binden fazla gazisi ile bu topraklar özgürleştirilebildi. Sekiz yıldır Rojava/Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi örgütlenmekte ve halkın kendi kendini yönetebileceğini ispatlamaya çalışmaktadır. Ancak unutulmamalıdır,

bu süreç savaş haliyle birlikte sürdürülmüştür. Halk, bir yandan Devrim'i içselleştirme gayretindeyken diğer yandan TC ve DAİŞ tehlikesinin sürekli varlığı ile birlikte yaşamak durumunda kalmıştır.

Emperyalist dalaş, 9 Ekim günü kendisini TC ve çetelerin ortak işgali şeklinde gösterirken, Rojava toprakları emperyalistlerin üzerinde tepindikleri bir toprak parçası haline getirilmek istenmektedir. Kendi topraklarında çıkan petrolden faydalanamayan, üretimini tam olarak gerçekleştiremeyen, altyapı çalışmalarını yerine getiremeyen ve ancak savaşa sürekli hazır olma hali ile yaşamaya çalışan Rojava halkı, yeni durumda TC'nin işgalinin sonuçlarına da katlanmak zorunda kalmaktadır. Bu durum, Rojava'nın gelişimini sekteye uğratarırken, faşist işgale karşı emperyalistlerin "umut" olarak görülmesini tetikleyen bir faktör olmaktadır.

1. İşgale Karşı Direniş Savaşının Karakteri

Rus emperyalizminin bölgede giderek büyüyen hegemonyası, enerji ve geçiş hatları üzerinde genişleyen nüfuzu; esas rakibi ABD emperyalizmini sürekli artan/değişen hamlelere zorunlu kılmaktadır. ABD emperyalizmi kendi sıkışmışlığı içerisinde çareyi besleyip büyüttüğü çeteler üzerinden kaosu derinleştirmekte ararken, genel olarak vekalet savaşları olarak tariflenen bu durum; emperyalistlerle, onların genel ve özel çıkarları ile doğrudan ilintilidir. Çeteler ve bölgesel milis güçleri üzerinden sürdürülen savaşların, emperyalizmle olan bağıını bölge halkları üzerinde gölgeleyen/perdeleyen bir yanı da vardır. Ortadoğu halkları, yerel-bölgesel zorbalara karşı emperyalistlerin kanlı merhametine mahkum bırakılmaktadır. Mevzu bahis emperyalist güçler, geniş halk yığınları nezdinde yanılısamalı şekilde kurtarıcı olarak görülebilmektedir.

Bunun esas nedeni, bölgede anti-emperyalist bir duruşu ortaya koyabilecek devrimci ve komünist hareketin zayıf olmasıdır ki, anti-emperyalist bilinci yaratacak ve ona öncülük edecek devrimci ve komünist hareketin kendisidir. Burada vurgulanmak istenen de esas olarak bölgede sürgit devam eden savaşların, işgal ve katliamların kumanda merkezinde emperyalistlerin bulunduğuudur. Bölgedeki savaş ve kaosu yaratıcısı emperyalizmdir. Bu nedenle, işgal saldırıları karşısında konumlanmanın anti-emperyalist bir karakteri vardır. Bölgede emperyalizmin izni-bilgisi dahilinde olmayan tek bir saldırı yoktur. Faşist Türk devletinin Rojava'yı işgal-ilhak saldırısı da özellikle ABD ve Rus emperyalist güçlerinin bilgisi ve onayı dahilindedir. Meselenin özünde çok uluslu emperyalist tekellerin çıkarları yatmaktadır. **Bu açıdan Türk devletinin işgal saldırı-**

rısına karşı verilen savaş aynı zamanda emperyalizme karşı verilen bir savaştır. Bu, savaşın anti-emperyalist karakterini bizlere göstermektedir.

Önce DAİŞ çetelerine karşı, sonrasında faşist-ilhakçı TC devletinin ÖSO-SMO ve türevi çetelerinin Afrin işgaline karşı yürütülen direniş savaşı ve en sonu yine Gire Spî'den başlayarak Serekaniye ile devam eden ve Rojava'nın bütününe hedefleyen işgal saldırısına karşı, QSD öncülüğünde yürütülen direniş savaşı devam etmektedir. TC faşist devleti önce El Bab-Cerablus, ardından Afrin ve son olarak "güvenli bölge" adı altında Gire Spî, Serekaniye hattının işgalini doğrudan doğruya kendi askeri güçlerini sahaya sürerek yapmıştır. Esas olarak karada DAİŞ artığı SMO çetelerini kullansa da arka planda faşist Türk ordusu gerek askeri gerek teknolojik ve gerekse de lojistik olarak vardır. İşgal saldırısı sadece askeri olarak da sürdürülmemekte, işgal edilen yerlere kaymakam atamalarından, nüfus iskanına kadar bir dizi pratik hayata geçirilmektedir. Dolayısıyla işgale karşı savaş aynı zamanda TC faşizmine karşı savaştır. **Bu da direniş savaşının anti-faşist karakterini ortaya koymaktadır.**

Bu savaşa karakterini veren diğer bir yan ise faşist TC devleti ve ona bağlı paralı cihadist çeteler tarafından işgal edilen Rojava toprakları üzerinde yaşayan çeşitli milliyet ve inançlardan halkın kendi topraklarını savunma savaşıdır. **Bu savaşa niteliğini veren diğer bir unsur bu anlamda yurtseverliktir, yurtsever-devrimci çizgide sürdürülen direniş savaşıdır.**

İşgale karşı direniş savaşının bir diğer özelliği ise kadın devrimi olmasından ileri gelmektedir. Rojava Devrimi'yle kadınlar önemli kazanımlar elde etmişlerdir. Şimdiki işgal saldırısı, Rojava Devrimi'nin kadınlar açısından kazanımlarının ortadan kaldırılmasına da yöneliktir. Bu anlamıyla Rojava işgaline karşı direniş savaşı her türden gericiliğe, feodalizme özellikle de ataerkiye karşı bir savaşımdır. **Bu direniş savaşının bir başka özelliği de patriarkaya karşı savaşımdır.**

İşgal saldırıları karşısında Türkiyeli devrimci ve komünist parti ve örgütler, dünyanın birçok yanından gelen enternasyonalist savaşçılar da Rojava topraklarının savunulmasında aktif görev almaktadırlar. Bugün bölge açısından sınıf ve ulusal kurtuluş mücadelesinin nabızı ve kalbi Rojava'da atmaktadır. Bölgenin kaderi burada yurtseverlik bilincinin büyütülmesi, sürdürülen direnişin başarısıyla doğrudan ilişkilidir. **Enternasyonal dayanışmanın en üst seviyede gösterilmesi, direniş içinde Enternasyonal Özgürlük Taburu'nun ön saflarda yer alması ve direnişin enternasyonal çapta yarattığı yankı itibariyle savaşın enternasyonalist karakteri de ortaya çıkmaktadır.**

Faşist Türk devletinin Rojava işgal saldırısı, Kürt ulusunun kazanımlarını yok etmeyi amaçlayan ve Kürt Ulusal Özgürlük Hareketi'ni bastırmak için girişilen bir soykırım hareketidir. Bu saldırının hedefinde başta Kürt ulusu olmak üzere; Asuriler, Süryaniler, Ermeniler ve işgal karşısında yurtsever çizgide konumlanan Araplar vb. bölgede yaşayan halklar vardır.

İşgal saldırılarının Kürt ulusal sorunu bağlamında Afrin'den başlayarak bütün bir sınır hattı boyunca Kürtlerin yaşadığı topraklardan Suriye'nin içlerine doğru sürülerek, işgal edilen hat boyunca Türkmen-Arap kemeri oluşturma çabası; T. Kürdistanı, Kürdistan Federe Devleti ve Suriye Kürdistanı arasında mevcut sınırlar arasındaki bağı koparmak, değiştirmek vardır. İşgal saldırısı, yüzyıl önce çizilen ve Kürdistan'ı dört parçaya bölen Türkiye ve Irak sınır hatlarında gerilla karşısında imha operasyonlarının devamı niteliğindedir. İç içe geçen birçok saldırı birbirini tamamlayan saldırılardır.

Türk egemen sınıflarının geleneksel aklı 2023'ten önce Kürt sorununu katliamlarla, soykırımla, sürgünlerle çözme eğilimindedir. Ortaya çıkan ulusal bilinci dumura uğratma, örgütlülükleri dağıtma amacındadır. T. Kürdistanı'ndaki köy, alan, bölge yasakları ile Rojava'da devam eden işgal saldırısının neden ve hedefleri aynıdır. Ancak TC devletinin hesaba katmadığı durum, Kürt ulusunun örgütlenme düzeyinin 100 yıl öncesine göre çok daha ileri olduğudur. Birçok örgütlenmenin yanı sıra yurtsever-devrimci çizgide sergilenen direniş, TC'nin egemen güçlerini oldukça zora sokmaktadır.

Faşist Türk egemen sınıflarının içte yaşadığı kriz, kendi aralarında yaşadıkları çelişkinin açık/gizli bir çatışmaya dönüşmesi, AKP/MHP kliğinin halk kitleleri nezdinde her gün daha fazla teşhir olması, egemen sınıfların yönetememe krizini derinleştirmiştir. Egemen sınıfların içte halk kitlelerine vaat edebilecekleri hiçbir şey kalmamıştır.

AKP/MHP iktidarı; hak gasplarına, KHK, EYT, çevre talanı, kadınlara, LGBTİ+lara yönelik erkek/devlet şiddetine karşı işçi ve emekçilerin, kadın ve LGBTİ+ların, çevrecilerin grev, direniş vb. her türlü karşı koyuşunu polis şiddeti, gözaltı ve tutuklamalarla bastırmaya çalışmaktadır. Fakat kitlelerde mayalanan öfke patlamaları AKP/MHP iktidarını alaşağı edecek düzeye her geçen gün daha fazla yaklaşmaktadır. Kendileri açısından tehlikenin ve yaklaşan sonun farkına varan egemen sınıflar, çareyi halk kitleleri arasında kutuplaşma yaratarak gelişim halinde olan hareketi bölmeye-parçalamaya çalışmakta aramaktadır.

Bugün egemen sınıfların kitle hareketini ötelemek için elinde kalan tek ar-

güman, Kürt düşmanlığı üzerinden şovenizmin diri tutulmasıdır. Kürt düşmanlığı üzerinden Türk emekçi kitlelerini kendine yedeklemek istemektedirler. Terör söylemi üzerinden kitlelerin bilinci manipüle edilerek gelişebilecek tepki pasifize edilmek istenmektedir. Türk egemen sınıfları, bugün her zamankinden daha fazla terörizm söylemi üzerinden savaşa ihtiyaç duymaktadır. **Bu bağlamda bakıldığında mevcut Rojava işgal saldırısının Türkiye’de sınıf mücadelesi ile temas noktaları oldukça güçlüdür.**

Dolayısıyla Rojava işgali karşısındaki konumlanış sınıf mücadelesi içerisinde bir konumlanıştır. İşgal saldırısı karşısındaki direnişin başarısı ile halk kitlelerinin devrimci demokratik mücadelesi birbirini tetikleyen, önünü açan bir karaktere sahiptir. Her iki direnişin kazanımları da egemen sınıfların gücünü zayıflatacak ve çöküşünü hızlandıracaktır. Birleşik mücadelenin önemi de burada yatmaktadır. Her iki mücadele biçimi ne birbirinden kopuktur ne de çelişkileri ile hedefleri farklıdır. Bundandır ki Rojava işgali karşısında sessiz kalanlar, uzağında duranlar ve bu direnişin parçası olmayanlar dolaylı veya dolaysız şovenizmi besleyerek başta işçi sınıfı olmak üzere emekçilere ihanet çemberinde egemen sınıflara hizmet etmektedirler.

Bugün devrimci olmanın/kalmanın koşulu; Kürt ulusal sorunu bağlamında, işgal saldırıları karşısında aktif tutum alarak direniş saflarına katılmaktır.

2. Özerk Yönetimin demokratik kazanımların pratikteki deneyimleri

Rojava’da oluşan sisteme yakından baktığımızda ve diğer bölge devletleri ile kıyasladığımızda elde edilen kazanımların ne denli önemli olduğu daha açık görülecektir. Faşist TC veya diğer gerici/dini tarikat ve mezheplerin piyonları tarafından yönetilen, işbirlikçi/uşak yönetim sistemlerinin zulüm, baskı ve talandan başka ezilenlere vaat ettikleri hiçbir şey yoktur. Bunun aksine Rojava’da yaratılan sistem halkın kendi kendisini örgütlemesi ve yönetmesi şeklinde karşımıza çıkarken, en temel insan haklarının korunması için de çeşitli mekanizmaların oluşturulduğunu görüyoruz. **“Ekolojik, demokratik, konfederal toplum sistemi”** olarak adlandırılan bu sistemde **yönetim kriteri elbette sınıf eksenli değildir. Tamamen demokratik haklar eksenli bir şekillenme icra etmesine rağmen bölgede en ileriye temsil etmektedir. Ancak sınıf mücadelesi de kendi mecrasında, ulusal demokratik kazanımların gerisine düşmesine rağmen sürgit devam etmektedir.** Bu durum ileri dönemlerde kendisini daha derinden hissettirecektir.

Demokratik kazanımları incelerken, Rojava'nın üzerinde yeşerdiği toprakları doğru tahlil etmek önemlidir. Genel olarak Ortadoğu özel olarak Rojava topraklarında halklar yüzyıllardır ezilerek, sömürülerek, göçertilerek, kırımlara ve soykırımlara uğratarak günümüze dek gelmiştir. Roma'dan Perslere, ardından İslam'ın yayıldığı ilk günlerden günümüze birçok krallık ve hanedanlık bu toprakları işgal etmiş ve halkları soykırıma uğratmıştır. Özellikle dini savaşların, haclı seferlerinin bu topraklarda yaşayan kadim halklara verdiği zarar büyük olmuştur. Bölgede yaşayan halklar, egemen güçler tarafından sürekli dinsel, mezhepsel ve yakın zamanda ulusal temelde karşı karşıya getirilmiş ve iktidarları uğruna birbirlerine kırdırılmışlardır.

Yakın zamanda Osmanlı'nın son günlerinde ve faşist TC'nin ilk günlerinde de yine bu topraklar Ermeni, Süryani, Keldani ve diğer Müslüman olmayan halkların soykırımlarına sahne olmuştur. 1915 yılında gerçekleştirilen Ermeni Soykırımı'ndan kurtulanlar, soykırım zihniyetinin baş temsilcisi Talat Paşa'nın ünlü deyimi ile "ancak çöllerde yaşayabilirler" denilerek Deyr-i Zor çöllerine tehcir edilmişlerdir.

TC devletinin en temel politikası olan soykırım politikasıyla dün "Ermeni sorununu çözenler" bugün de "Kürt sorununu" aynı temelde çözmeye derdine düşmektedir. Dünün Enver-Talatlarının yerini bugün Erdoğan-Bahçeli almıştır. Salt bu örnek bile Türkiye'de hükümetlerin değil devletin siyasetinin belirleyici olduğunu karşımıza çıkarmaktadır.

Rojava'da yaşayanların bir kısmı soykırımdan kaçanlar olurken, bir kısmı da Türkiye Kürdistanı'nda Kürt ulusal isyanlarına karşı izlenen katliam, tehcir ve tenkil operasyonlarından kurtulanlar oluşmaktadır. Yine Osmanlı döneminde Çarlık Rusya'sı tarafından soykırıma uğratılan ve göç ettirilen Çerkesler gibi çeşitli uluslar da bulunmaktadır vb. Ve elbette bölgede yüzyıllardır yerleşik Kürt, Keldani, Süryani halk yaşamaktadır. Kısacası bölge, Kürt ulusunun yoğun olarak yaşadığı bir toprak parçası olmakla birlikte başta Araplar olmak üzere çeşitli ulus, milliyet ve inançtan halkın bir arada yaşadığı bir toprak parçasıdır. Bu halkın ortak hafızasında soykırım, katliam, tehcir, sürgün önemli bir yer tutmaktadır.

Bu tarihsel gerçeklik ve sosyolojik olgu beraberinde Rojava topraklarında yaşayan halkın, etnik, inançsal ve aşiretsel temelli feodal örgütlenmelerini doğurmuş, bölgede yaşayan halkın İbni Haldun'un kavramıyla "aşiret asabiyyesi" temelinde var olma ve ayakta kalma savaşını getirmiştir.

3. Özerk Yönetim Sisteminin Şekli

Genel olarak Rojava/Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetim sistemi aşağıdan üste doğru işleyen bir sistemdir. Toplumda yaşayan her bireyin komün, komite, meclis, kanton vb. birimlerde yer almalarını sağlama amacı taşımaktadır. Böylece her bireyin alttan üste örgütlenen demokratik sisteme katılımının sağlanması; her bireyin söz yetki ve karar hakkının teslim edilmesi amaçlanmaktadır.

Komün: Özerk yönetimin en alt birimi ve en önemli birimi komünlerdir. En az 7 ve en fazla 200 kişi bir komünü oluşturabilir. Köylerde bu sayı daha az iken ve duruma göre birkaç köyünde birleşip bir komünü oluştururken, şehirlerde 500-600 kişiden oluşan komünler mevcuttur.

Demokratik Halk Meclisi: Halk meclislerinin amacı şehirleri, komünler ve komiteler aracılığı ile yönetmektir. Her beldede, ilçede ve şehirde olmak zorundadır. Oluşturulan her bir komitenin, bir kadın ve biri erkek olmak üzere iki çalışanı vardır.

Kanton/Eyalet: İşgal öncesi Rojava Cizir, Heseke, Kobanê ve Afrin kantonlarına ayrılmıştı. Bu kantonlar şehirler ve beldelerde kurumların ve meclislerin yönetilmesinden sorumluydu. İşgal sonrası TC devleti Serekaniye ve Gire Spî'yi işgal ettiğinden kaynaklı olarak eyalet sınırları yeniden belirlenecektir.

Demokratik Özerklik Meclisi: En üst organdır. Altlarda alınan kararlar bu meclise taşınır ve genel haliyle kararlara bağlanır.

Meclislerde alınan kararlar komiteler vasıtasıyla pratiğe uygulanır. Her mecliste kadın, gençlik, sosyal yardımlaşma, ekonomi, barış, öz savunma, eğitim, sağlık, kültür-sanat komiteleri oluşturulur. Belediye başka bir kurum gibi görünse de meclisin bir komitesi gibi çalışır. Kentin altyapı sorunları ve temel ihtiyaçların temin edilmesi ile ilgilenir. Seçimle meclis çalışanı olmuş 7 kişi belediyede görev alır. Hem belediyede hem de mecliste bir kadın ve bir erkek eş başkan bulunur. Bütün komün ve meclislerde yukarıda sayılan komiteler (kadın komitesi hariç) oluşturulmak zorunludur. Aynı zamanda bu komitelerin bakanlıkları da mevcuttur.

3.1. Sivil Alanda Kadın Örgütlenmeleri

Kadınların örgütlenmeleri, yukarıda bahsi geçen örgütlenmelere paralel şekillenmektedir. Rojava'da kadın örgütlenmesi Kongre Star'dır. Özerk olarak çalışma yürütür. 1 sözcü, 2 yardımcı ve 4 çalışan olmak üzere 7 çalış-

şandan oluşur. Bu çalışma da komite ve komünler aracılığı ile yürütülür. Her komünde bir Kongre Star sözcüsü olmak zorundadır. Aynı zamanda hem kurumda hem de komünlerde barış, eğitim, ekonomi ve savunma komiteleri olmalıdır.

Barış Komitesi: Genellikle aile (eşler) arasındaki anlaşmazlıkları gidermekle yükümlüdür. Kadın Evi'ne (Mala Jin) bağlı olarak çalışır. **Eğitim Komitesi:** Kadınların çok eşlilik, küçük yaşta evlilik vb. konularda gelişmesi ve yetkinleşmesinden sorumludur. **Ekonomi Komitesi:** Kadınların ekonomik yaşama katılımını sağlamak amacıyla proje üretmekle sorumludur. Kadın ekonomisine (Aboriya Jin) bağlı olarak çalışır. **Savunma Komitesi:** Kadınların öz savunma gücünü oluşturmakla yükümlüdür. Silah eğitimi, öz savunma eğitimlerinin verilmesini sağlamalıdır. Kadın Öz Savunma Gücü'ne (HPC Jin) bağlı olarak çalışır.

Bu komitelerin meclisteki kadın çalışanları da Kongre Star'a bağlı olarak çalışır. Aynı zamanda kadın komitesi Kongre Star'la birlikte çalışma yürütür. Bütün kadın çalışanlar öncelikli olarak Kongre Star'a bağlıdır.

Genel olarak Kongre Star bir hareket olarak ele alınmaktadır. Esas amacı kitleleri eğitmek ve geliştirmektir. Bu sebeple “normal” bir çalışan statüsünde görülmemektedir. Şu an itibarıyla pratikler; çok eşlilik ve küçük yaşta evlilik ve şiddet durumlarında Asayiş, mahkeme ve kadın eviyle birlikte müdahale etmek ve çözüme kavuşturmak; kadınların ekonomik yaşama katılımını sağlamak, eğitmek; kadınların birliği perspektifiyle birlikte yaşamı savunmaktır.

3.2. Demokratik Birlik Partisi (PYD)

Yurtsever halkın Rojava'daki örgütlenmesidir ve kendi meclisi vardır. Her mecliste PYD grubu ve eş başkanları yer alır. PYD, kendi siyasal çizgisi doğrultusunda halk meclislerinde yer almakta ve bu meclislerin aktif ve düzenli çalışması için çaba harcamaktadır. Burada amaç, geniş halk kesimlerinin toplumsal düzenin oturması için harekete geçmesini sağlamaktır.

3.3. Sistemin İşlemesinde Yaşanan Sorunlar

Birçok yerel alanda komünler işlevini yerine getirememektedir. En küçük ve en önemli birim doğru bir tarzda işlevli kılınmadığında, alttan üste ve üstten alta sistemin işlemesi ciddi anlamda dumura uğrayabilmektedir. Komünlerde yer alan hizmet komitesi daha ziyade halkın lojistik ihtiyacını karşılamak için oluşturulmuştur. Komünlerin işlevleri sadece evrak mühürlemek ile sı-

nırlı kalabilmektedir. Komün çalışma tarzının halkta henüz tam anlamıyla karşılık bulmadığı görülebilmektedir. Meclis endamlarının (çalışanlarının) maaş alması bile komünü oluşturan diğer halktan kesimlerin tepkisini alabilmektedir. Önceden komün eş başkanları meclisi oluşturmaktaydı. Yaklaşık olarak iki yıl önceki sistem değişikliğinde meclis çalışanları seçimle belirlendi. Komün eş başkanlarının statüsü ve görevi de biraz düşmüş oldu.

Esas olarak kültür devrimi gerçekleşmediği için geniş halk yığınları sistemi de anlamamakta ve devletten bekledikleri her şeyi bu sistemden de beklemektedirler. Elbette ki halkın örneğin yol istemek gibi bir hakkı vardır; fakat mevcut savaş koşulları gerçeği ile bütçenin çoğunluğu askeri giderlere harcanmaktadır. Bu sebeple on bölgede yol yapılması gerekiyorsa sadece iki bölgede yapılabilmektedir. Ancak halkın kendi kendisini yönetmesi ilkesinden ilerleyerek sistem halkla birlikte yani halkın da desteğiyle birçok şeyi yapabilir. Halkta hala baskı rejimi aklı hakim olduğu için bu durum bazen kavranamamaktadır. Örneğin görece zengin köyler mevcuttur. Yollarını kendileri yapma olanakları mevcut iken ve belediyeler onlara teknik ekipman konusunda yardımcı olduğunda bunu yapabileceklerken buna çok yanaşmamaktalar. Örneğin okulların yıkanması sorunu... Okulları yıkamak için belediyenin su tankerini beklemekteler. Halbuki her evde kuyu mevcuttur ve okula en yakın olanın yardım etmesiyle bu sorun çözülebilecekken, bu yönlü halkın inisiyatif almaması sistemin kanıksanmadığını bizlere göstermektedir.

Sistemin işleminde kilit rol ise “kadro” denilen deneyimli kişilerdedir. Bu kişilerin niteliklerinin düzeyi, sistemin nitelikli bir şekilde işleminin düzeyini de belirlemektedir. Bu anlamıyla sistem “kadro” yetiştirme akademileri açarak kadro adaylarını buralarda eğitime yoluna gitmiştir.

4. İşgal süreci ve direniş

Rojava direnişi ve özelde Serekaniye direnişi, faşizme karşı yükseltelen mücadelede, öğrettikleri ve fedakarlıklarıyla tıpkı önceki direnişler gibi tarihi adını yazdırdı. TC ordusunun ve çetelerinin hava saldırısı ve teknolojik olanakları ile oldukça “üstün” oldukları bir savaşta şehir savunmasında yaşanan yüksek fedakarlık, kararlılık ve irade, kendisini bir kez daha ispatlamış oldu. Faşizme ve gerici saldırılara karşı halkın direniş tarihine Serekaniye direnişi de eklenmiş oldu. Her direniş gibi Serekaniye direnişinin de kendisine özgü yanları ve öğrettikleri vardır.

4.1. Emperyalizm, faşizm ve düşman olgusu

Düşman kelimesi, savaşı karşıt güçlerin birbirlerini adlandırdıkları bir tanımlamadır. Halk için düşman kelimesi emperyalist, faşist, gerici veya işbirlikçi devlet güçleri ile bu devletlerin halka karşı besledikleri örgütlenmeleri sembolize etmektedir. Ortadoğu coğrafyasında demokratik kazanımların bir sembolü haline gelen Rojava/Kuzey Suriye Özerk Yönetim halkı açısından düşman kelimesi DAİŞ, SMO çeteleri ve onlara güç veren TC devletinin bir tanımlaması olarak yer edinmiştir. Ancak emperyalist güçlerin düşman olarak adlandırılması henüz halk içinde geniş bir yere sahip değildir. En iyimser haliyle Rusya-Rejim güçleri “dost olmayan” kategorisinde yer alırken, geri çekilene kadar ABD “dost” olarak algılanmaktaydı. Her ne kadar “ABD’ye güven olmaz” sözü sık kullanılsa da geri çekilerek TC’nin işgaline yer vermesi “halkta beklenilmeyen bir hareket” olarak yankı bulmuş ve büyük tepki toplamıştır.

Devrimci/yurtsever güçler ve küçük bir kesim dışında geniş kesimlerin emperyalist güçleri henüz düşman statüsünde tanımlamamaları bölgedeki anti-emperyalist bilincin hangi düzeyde olduğunu gösteren önemli bir veridir. Halkın geniş çerçevede anti-faşist cephede örgütlenmesini sağlamak için emperyalizmin teşhirinin sürekli yapılması önemli bir nokta olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu olgu, emperyalist güçler arasındaki çelişkileri dikkate almayı yadsınamamaktadır. Düşman güçleri arasındaki çelişkilerde doğru zamanda, doğru bir taktik politikanın uygulanması, halk lehine sonuçlara götürecektir.

Devrim’in korunması meselesinde Rojava’yı doğrudan tehdit etmeyen tüm devletlerle diplomasinin geliştirilmesi yadsınacak bir durum değildir. **Diplomasi, halkın kendisinin örgütlenmesi ve devrimin garanti altına alınması ilkesinin önüne geçtiği anda yenilgi sadece bir zaman sorunu olarak ortaya çıkabilmektedir.**

Öncelikli ele alınması gereken olgunun anti-emperyalist ve anti-faşist bir bilinç ile halk katmanlarının hazır hale getirilmesi/savaştırılması, ikincil olan ise diplomasinin kullanılarak faşizmin dünya kamuoyu nezdinde yalnızlaştırılması ve teşhir olmasının sağlanmasıdır. Ters durum emperyalizm ve faşizm bilincinin gerilemesi anlamını taşıyacak, halkın kazanımlarının berhava edilmesini beraberinde getirecektir. Hiçbir emperyalist güç, halkın demokratik kazanımlarının dostu olmamıştır, zira bu onun doğasına aykırı bir durumdur.

Dost ve düşmanların kimler olduğu kesin ve net bir tarifleme ile halka sü-

rekli ajitasyon ve propagandası yapılmalıdır. Bu yapılmadığında halkın bir emperyalist kutba karşı kurtuluşu başka bir emperyalist kutupta görmesi durumu ortaya çıkmaktadır. Bu durum halkın savaşa hazırlığını değil, halk saf- larında örgütsüzlüğü, bozulmayı ve kendi özgücüne güvenmemeyi beraberinde getirmektedir.

Son Rojava işgalinde yaşananlara bakıldığında halkın Serekaniye işgalinde yerlerini yurtlarını terk etmelerinin altında bu mantığın yattığını görmek gerekir. Bu durum işgal saldırısını ilk elden yöneten TC'nin gözünden kaçmamıştır. Zira işgal sırasında halkın paniklemesinin örgütlenmesi belli bir süreçte tekabül etmektedir. Gerek halk içinde gerekse de aylara varan kamuoyu demeçleri ile halk üzerinde psikolojik terör sürekli kılınmış, halkın işgal öncesi moralinin çökmesi amaçlanmıştır. Buna karşı koyacak halk örgütlenmesi sağlam temellere dayanmadığında ise işgal daha başlamadan önce halkın yaşadığı yeri terk etmesi kaçınılmaz olmuştur.

Rojava toprakları yüzyıllardır yerlerini terk edenlerin, büyük göçlerin güzergahı halindedir. Ermeni Soykırımı'nda, tehcir ve toplu katliamlardan kurtulanların sürüldükleri yerler Serekaniye başta olmak üzere Kobanê, Qamışlo, Til Temir ve daha güneyde Deyr Zor çölleridir. Birçok şehir soykırımdan kurtulan Ermeniler tarafından kurulmuştur. Asurilerin daha yoğun yaşadıkları bu topraklarda Süryaniler, Ermeniler, Keldaniler çorak toprakların katliamlara maruz kalan halkları olmuştur.

Yaşanan soykırım ve katliamlar iktidarda olmayan diğer ulus ve azınlıkların yerlerinden sürekli kovulmalarını, iktidarla sürekli iyi geçinme istemlerini beraberinde getirmiştir. Bundan kaynaklı olarak yaşanan her işgalde öncelikle hayatta kalmak için teslimiyeti veya göçü halkların gündemine sokmuştur. Bu kültürel şekilleniş, farklı milliyet ve inançlardan halkın birbirleri ile yaşadığı çelişkiler de gözönüne alındığında birlikte direnme olgusunu oldukça geri plana itmektedir.

QSD'nin, enternasyonal güçlerin ve Türkiyeli Devrimci Hareketin yoğun çabasıyla birlikte halklar nezdinde DAİŞ'e karşı bir birliktelik sağlansa da bu birlikteliğin günlük yaşama, toplumun sosyal dokusuna kadar indirgenebildiği söylenemez. Toplumda varlığını sürdüren parçalanmışlık, emperyalist güçlerce ve yerel işbirlikçi iktidarlarca da sürekli derinleştirilmiş ve halkın birliğinde bu anlamda derin yaralar açılmıştır.

Rojava halkının sekiz yıldır sürdürdüğü onurlu direniş her ne kadar birçok kazanımı beraberinde getirmişse de bu kazanımların toplumda kanıksan-

ması, günlük yaşamın esasta savaşa göre şekillenmesi nedeniyle pek mümkün olamamıştır. Uluslararası statüde Özerk Yönetimin tanınmaması halkın yönetime “geçici” gözüyle bakmasını getirmiştir. Bu anlamda bütün güçsüzlüğüne rağmen rejim güçlerinin belli bir kesim tarafından hala “kurtarıcı” gözüyle görülmesinin arka planında uluslararası bir statü varlığı bulunmaktadır. Gerçeklikte ise gerek DAİŞ, dolayısıyla TC faşizmine karşı büyük direnişi 8 yıldır QSD, YPG/YPJ, devrimci ve enternasyonalist güçler sürdürmesine ve DAİŞ’i tarihin çöplüğüne atmasına rağmen andaki gerçekliğin halktaki yansımaları zamanla farklı bir durum arz etmiştir. Halkı katliamlardan kurtaran güçlerin yine aynı tarafından “geçici” gözüyle bakılmasındaki trajik durumun ağırlığına rağmen direniş, TC’nin birçok hesabını çöpe atmıştır.

Bu tarihsel gerçekliğe rağmen halk güçlerinin örgütlenmesinin gerekliliği karşımıza çıkmaktadır, zira emperyalist güçlerin ezilen halklara soykırım talan, sömürü ve kölelikten başka bir şey vaat etmediğini Afganistan, Irak, Libya vb. pratiklerden bilinmektedir.

4.2. Halkın örgütlenmesi

Dengesiz savaş koşullarının yaşandığı bu gibi durumlarda halkın faşizme karşı doğru temel ve bilinçle örgütlenmesi en önemli kriter haline geliyor. İşgal öncesi yüz bin kişinin yaşadığı bir şehirde savaşabilecek insan sayısının artırılabilmesi için halkın faşizme karşı bilinçlenmesinin yaratılması ve savaş içinde doğrudan konumlanmasını sağlamanın ne denli önemli olduğu bir kez daha öne çıkıyor. Halk katmanları içinde bilincin her kesim tarafından aynı düzeyde gelişmeyeceğinin farkında olarak mümkün mertebe en geniş anti-faşist cephenin yaratılması gerekmektedir. Bu anlamda mevcut yerel örgütlenmelerin bir araya getirilerek ortaklaşması ve temel örgütlenmenin inisiyatifi altında hareket edilmesi gerekmektedir.

Halkın savaşabilecek güçlerinin kontrollü bir şekilde silahlandırılması ve savaş koşullarına göre hazırlanması, bir şehrin savunulması açısından olmazsa olmazdır. Bu durumda yaşlı ve çocukların güvenli yerler yaratılarak şehrin dışına çıkarılması dışında büyük kesimin savaşa hazır olması, düşman güçlerinin hem rahat saldırı manevrasını ortadan kaldıracak hem de savaşın uzaması durumunda düşmanın da güç kaybetmesi anlamına gelecektir. Hele hele çetelerin karadan işgal girişimleri mümkün olmayacaktır.

Somut durum özgülünde bakıldığında Serekaniye halkının daha savaşın başında büyük oranda kentten ayrılmasının bir dezavantaj olarak direniş cep-

hesinin hanesine yazıldığını görmek gerekir. Şehrin büyük oranda boşaltılması, yerel güçlerin daha az düzeyde savaşa katılmalarını beraberinde getirmiş; cephelerin daralması, şehri yeterince bilmeyen savaşçıların da işini bu oranda güç duruma sokmuştur. Bu şartlarda kentte direnen savaşçıların irade ve fedakarlıkları daha önemli bir hale gelmiş ve şehir 10 gün sonunda yapılan “ateşkes” sonrasında bir geri çekilme ile terk edilmiştir.

Geniş halk kesimleri Rojava Devrimi ile elde ettiği kazanımların öneminin farkına esasta varmamıştır. Komünler tarzında örgütlenmeler ile halkın kendisinin kendisini yöneteceği sistem yeterince içselleştirilmemiştir. Ortaya konacak anti-faşist direnişin enternasyonal ve Kürt kazanımları konusunda ne denli önemli olabileceği halkta yansımaları geniş bir şekilde bulamamıştır. Halkın kendi kazanımlarına yeterince sahip çıkmaması, halk katmanları içinde A/P çalışmalarının yeterince yapılamadığını ortaya koymuştur. Sekiz yıldır savaş yorgunu bir Rojava’nın bu denli sorunlara kafa yormaması için bölge devletleri, TC faşizmi ve emperyal güçler yoğun çaba sarf etmişlerdir. Kazanımların kök salmaması, işgalin gerçekleşmesine zemin sunmuştur.

4.3. Savaşın örgütlenmesi

Sınıf savaşımının en önemli dönüm noktalarından olan II. Emperyalist Paylaşım Savaşı, birçok tarihi dersleriyle gelecek kuşaklara muazzam bir hazine bırakmıştır. Sovyet halkının çok kısa bir zaman zarfında ve kararlı bir şekilde Alman faşizmine karşı örgütlenmesi ile savaşa hazırlıksız yakalanan Polonya ve birçok Doğu Avrupa halklarının faşizmin en ağır saldırıları altında kitleler halinde katledilmeleri süreçleri, savaşa hazırlığın ne denli önemli olduğunu göstermektedir.

Alman ordusunun faşist Hitler’in deyimi ile, bir “yıldırım harekatı” ile çok kısa bir sürede Sovyetler’i işgal planı, faşizmin ve Alman emperyalizminin, Sovyetler’i savaşa hazırlıksız yakalamak ve işgal etmek amacını taşıyordu. Doğu Avrupa’da başarılı olan faşizm; Stalin’in öngörüsü ile savaşa karşı yapılan hazırlıklar, Komünist Partinin ve halkın zamanında örgütlenmesi ile tarihsel anlamda büyük bir hezimet yaşamış oldu. Dost ve düşman güçlerinin oldukça net bir şekilde tanımlanması ve bu temelde taktiksel hamlelerin yanı sıra anti-faşist savaşın stratejik olarak ele alınması, savaşın net ve kararlı bir şekilde gidişatını belirlemiştir. Bu bilinç aylarca Stalingrad’ın teslim alınmamasını, Leningrad’ın kuşatmadan zaferle çıkmasını ve Kobanê’nin DA-İŞ’e teslim edilmemesini beraberinde getirecekti.

Bu anlamda savaşın örgütlenmesi açısından en önemli kriterin netleşme ve kararlılık olduğu bir kez daha kendisini ispatlamış oldu. Savaş ilk etapta binlerce kazanılır. Sonrası ise ortaya konulacak kararlılık ve hazırlıkların yüksek bir disiplin ve titizlikle yerine getirilmesi meselesidir.

TC devletinin yapısı, kuruluş zemini, yaslandığı güçler, iç klik dalaşmaları vb. yanları ile birçok özelliği bilinen bir devlet yapılanmasıdır. Faşist karakteri artık geniş halk yığınları içerisinde de sıklıkla dile getirilmektedir. Buradan hareketle TC, Kürt ulusuna yönelik soykırım politikasının doğası gereği uygulamakta, yüzyıl sonra da başta Ermeni, Süryani halkları olmak üzere bütün azınlık ve farklı inanç gruplarını sürekli elimine etmektedir. Dolayısıyla “kendi sınırları” dışında dahi olsa bir Kürt ulusunun varlığı, onun varlık temelleri için bir tehdit olarak görülmektedir. Er ya da geç, TC Rojava’ya saldıracaktı ve buradaki demokratik kazanımları yok etmek isteyecekti. Bu teorik öngörü ciddi, disiplinli, titiz ve doğru bir pratik hazırlık ile birleşmediğinde katliamlar önlenemez, faşizm püskürtülemez.

4.4. Savaşın teknik hazırlıkları

Faşist işgal hareketinde teknik olanakların büyük oranda dengesiz olması bir savaşın kazanılmasında ciddi bir etken olabilmektedir. Ancak tarihte dengesiz, bu tür şartlara rağmen direnen güçlerin uzun zaman diliminde zafer elde edebildiklerini gösteren önemli örnekler de vardır. Vietnam Savaşı buna denk düşmektedir. Eldeki tüm teknik olanakları en iyi şekilde değerlendirmek için bir savaş stratejisi geliştirmek ve bu strateji içinde savaşçıları ve teknik olanakları doğru konumlandırmak gerekir.

Büyük hava saldırılarına ve keşiflere karşı doğru hareket tarzı yaratılmadan ağır silahların konumlandırılması önemli zayıflara yol açabilir. Yer üstü mevzilenmesini destekleyecek yeraltı mevzilenmelerini yaratmak ve doğru tarza kamuflajlamalarını sağlamak savaşın gidişatını önemli oranda belirleyebilir. Taktiksel geri çekilmelere ve güçleri yeniden tahkim ederek tekrar ön cepheye besleme girişimlerinde de teklemeler, hızlı ve seri çalışamama durumları, mevzilerin bozulmasını beraberinde getirebilmektedir.

Burada da savaşa komuta eden mekanizmanın salt savaş anında değil, aylar/yıllar öncesinden öncelikle kendisini savaşa göre konumlandırması ve hazırlıkları en yüksek verim sağlayacak şekilde ele alması oldukça önemli bir durumdur. Kısa zamanda savaşa en yüksek seviyede hazırlık ilkesi Sovyetler’in faşizmi alt etmesini beraberinde getirmiştir. Stalin daha Hitler’in 1933’te

Almanya’da başa geldiği dönemde net olarak ifade ettiği gibi savaş kaçınılmazdı. Sovyetler 10 sene içerisinde otuz yıllık bir hazırlığı sağlamak zorunda kalmıştı. Bu hazırlık ideolojik, politik, örgütsel ve askeri alanda yapılan bir hazırlık olması itibariyle başarılı bir sonuç vermiştir.

Ödenen bedel büyük olmuştur (21 milyon Sovyet halkı). Ancak elde edilen kazanım insanlık tarihi açısından önemli bir mirastır ve faşizmin alt edilmesinin örneği olarak günümüzde hala tüm ezilen halklara ışık olmaktadır. Bu tarihsel miras burjuvazinin tüm çarpıtmalarına rağmen günümüze dek süregelen ve aydınlık geleceğe açılan bir fener olma özelliğini korumaktadır.

Yukarıda anlatılan genel doğrular ve elde edilen dersler, Serekaniye direnişinin ne denli zengin deneyimlerle dolu olduğunu bizlere göstermektedir. Bir geri çekilmenin yaşanmasından o kentin ilelebet faşizme bırakıldığı anlamı çıkarılmamalıdır. Bu topraklarda emperyalistler arası dalaş, işgal, talan devam edecektir. Her gelişme geniş halk yığınları açısından emperyalizmin daha fazla teşhir olmasını beraberinde getirmektedir.

Rojava işgali, faşist Türk ordusunun genel kurmaylığında oluşturulan özel bir karargah üzerinden sürdürülmektedir. Bu karargah İçişleri, Dışişleri, Savunma, MİT ve TSK’nın kurmay heyetinden oluşmaktadır. İşgal bu karargah üzerinden koordine edilmekte ve yönetilmektedir. Ayrıca bu karargaha bağlı olarak sınır hattında general ve subaylardan oluşan pratik ve tatbik icradan doğrudan sorumlu olan karargah bulunmaktadır.

Bu işgal saldırısına TSK’dan Dersim’den, Bolu ve Kayseri’den getirilen dağ komando birlikleri, JÖH, PÖH birlikleri, tankçı, topçu birlikleri ile hava birlikleri katılmaktadır. Altmış bin askerden ve ekipman gücünden bir ordu teşekkül edilmiştir. Bu orduya bir general komuta etmektedir. Yine TSK’ya bağlı çeşitli cihadist çetelerden oluşturulan ve yaklaşık olarak otuz beş bin SMO gücü katılmaktadır. İhtiyaç halinde bu güç Cerablus-İdlip hattından getirilen çetelerle tahkim edilmektedir.

Rojava topraklarının coğrafik yapısı genel olarak düzlük alanlardan, tarla ve bahçelerden oluşmaktadır. Afrin bölgesi kısmen dağlık alanlar, çok derin olmasa bile vadiler, kısmi ormanlık alanlara sahiptir. Geri kalan bölgenin büyük bölümü küçük tepelikler, belli hatlar boyunca uzanan sırtlar, derecikler ve suni kanallardan oluşmaktadır. Coğrafya genel olarak düz olduğundan, tarım arazileri ve tarlalar ekilip biçilirken oluşan toz bulutundan korunmak ve iklim koşullarından, yağmur-sel vb.den daha az etkilenmek için köy ve kasaba gibi küçük yerleşim alanları arazide bulunan küçük yük-

seltiller üzerine kurulmuştur. Köylerin genelinde kerpiçten yapılan evler bulunmaktadır. Tuğladan yapılan evler daha çok Hıristiyan köylerinde bulunmaktadır. Kasabalarda müstakil evler bulunmasına karşın genelde iki ya da üç katlı evlerden oluşmaktadır. Bölgenin büyük şehirleri sayılan Qamışlo, Heseke, Derik gibi şehirler kalabalık şehirlerdir. Yine bu şehirler de düzlük alanlar üzerine inşa edilmiştir. Büyük şehirler ve kasabalar arasında tek hat üzerinde uzanan ana yollar, bu yolları birbirine bağlayan bağlantı yolları ve köylere ayrılan ara yollar bulunmaktadır.

Bu noktada yakın bir örnek olması bakımından İsrail ve Lübnan Hizbullah'ı arasında yaşanan savaştan ders çıkarılabilir. Bilineceği üzere Temmuz 2006'da İsrail ile Hizbullah arasında yaşanan "2006 Temmuz Savaşı" ya da "İkinci Lübnan Savaşı"nda Hizbullah, İsrail'i bütün askeri kapasitesine ve teknik üstünlüğüne rağmen yenilgiye uğratmıştı. Savaşın en önemli tarafı, Hizbullah liderliğindeki Direniş Ekseni'nin yürüttüğü bir savaş olmasıydı. Hizbullah için zafer taşıyan savaş, buna karşın İsrail varlığı için küçük düşürücü bir yenilgiyi ifade etti. İsrail'in fiyaskosu, başarısızlık kelimesinin taşıdığı tüm manaların hakkını verdi. Ancak bu savaşın sonunda tek fiyaskoya uğrayan İsrail değildi, Siyonist varlığı destekleyen "Batılı ülkeler" ve diğer tüm bölgesel destekçiler de ağır bir yenilgiye uğradılar.

2006 savaşında Hizbullah'ın tünel ve yeraltı ağları vasıtasıyla hem İsrail'in hava gücünden korunduğu hem de taktik ve operasyonel istihbarat kapasitesine karşı koymaya çalıştığı ve bu sayede İsrail ordusuna kayıplar verdirdiği bilinmektedir. Dolayısıyla doğru bir taktik üstlenmeyle savaşan güçler arasındaki eşitsizlik, özellikle de düşmanın hava üstünlüğü minimize edilebilir.

4.5. Kürdistan'ı Yeniden Bölmek

TC ordusunun askeri olarak izlediği tüm strateji-taktik böyle bir arazi üzerinde gerçekleşmektedir. Faşist ordunun izlediği strateji bütün bir Rojava sınır hattında ve Irak Kürdistanı'nda; dahası dört parça Kürdistan arasında bağlantı hatlarını kesmek Fırat-Dicle arasını bloke ederek bölgenin demografik yapısını değiştirmektir. Bu stratejinin izlediği yol öncelikle bölgeyi belli parçalara ayırmak ve aşama aşama alan doldurarak, yerleşerek ilerleme taktiğidir. Bu açıdan uzun vadeli bir stratejidir.

Bu arazide TC ordusu otuz-kırk kişilik çete grupları ile TSK'dan subayların esasta komuta ettiği saldırı ve savunma kolları şeklinde hareket etmektedir. Gerek Serekaniye gibi şehirler gerekse de köy ve kasabaların

alınmasında TC ordusu iki, üç ve daha fazla gruplarla sıcak temas sağlarken başka gruplar zırhlı ve piyade birlikler ile birlikte arazide tek kol şeklinde ilerleyip, hedefi kuşatıp düşürmeye çalışmaktadır. Özellikle kasaba ve şehirlerde yöneldiği hedefi öncesinde obüsler ve havadan bombalayarak kendi güçlerinin önünü açmaktadır.

TC ordu güçlerinin bu savaşta tek avantajı güçlerine sağladığı hava desteğidir. Savaşın sürdüğü alanın üzerinde ve çevresinde bir, çoğunlukla iki keşif uçağı ile sürekli araziye denetim altında tutmaya çalışmaktadır. Türk ordusu ilk etapta hedefi kendi sınırlarının dışında bir derinliği olan ve o derinliğe paralel olarak belirlediği hat boyunca köy ve kasabalara yerleşerek işgal ettiği araziye denetim altına alacak kuleler inşa etmek, yol vb.lerin kontrolünü sağlayarak ulaşım hatlarını kesmektir.

Aynı mantığı bütün Rojava için uygulamak istemektedir. Bölgeyi önce belli noktalardan parçalara bölüp sonra her parçanın birbiri ile olan bağıını kesikten sonra, her parçaya ayrı saldırıp düşürmek istemektedir. Boylamasına ve enlemesine ilerleme taktiği izlemektedir. Bu stratejiye bağlı kalarak asimetrik savaş tarzının tamamlayıcısı olan sızma, pusu, suikast gibi tarzları da etkin şekilde kullanmaya çalışmaktadır. Afrin'den Serekaniye, Til Temir'e kadar savaşın cephesi geniş bir coğrafyaya yayılmış bulunmaktadır.

4.6. Yurtsever-Devrimci Cephe

Direnış cephesinin yürüttüğü savaş, işgal saldırıları karşısında kendi top- raklarını savunma savaşıdır. QSD öncülüğünde Asuriler, Süryaniler, Ermeniler ve Araplar bu savaşta kendi tabur güçleri ile yer almaktadırlar.

Komünist ve devrimci güçler de Enternasyonalist Özgürlük Taburu (EÖT) içerisinde bu direnişin en ön saflarında işgalcilere karşı savunma savaşı vermektedirler. Enternasyonalist Özgürlük Taburu gerek Halk Ordusu gerekse de YPG/YPJ ve diğer örgütlere bağlı enternasyonal savaşçılar da çeşitli branşlarda direnişe katılmaktadır.

İşgalin başlamasından günümüze kadar savaşı direniş cephesinden doğru iki aşamaya ayırabiliriz.

Birinci aşama; düşman saldırılarının başladığı ilk günlerde Serekaniye ve Tel Abyat'ta ortaya çıkan durumdur. Faşist işgal karşısında Tel Abyat'ta bazı Arap aşiretlerinin ihanet edip işgalcilerin safına geçmesi ile kentin düşmesi sonrasında direniş çevre köylerde küçük birimlerin vur-kaç taktiği ile devam etmiştir. Serekaniye cephesinde ise savaşın başlamasıyla birlikte şehirde ya-

şayan halkın ezici bölümü şehri terk etmiş, şehir büyük oranda boşalmıştır. Keza benzer bir durum askeri güçler için de geçerlidir. Hava saldırıları karşısında büyük çoğunluğu yerel güçlerden oluşan askeri güçler geri çekilmiştir. Direniş on gün boyunca komünist ve devrimci güçlerin de olduğu az sayıda kadro niteliğindeki savaşçı tarafından sürdürülmüştür. Sonrasında işgalcilerle ABD, işgalcilerle Rusya'nın anlaşma yapmasından sonra QSD bu şehirlerden çekilmiştir. İlk saldırıdan sonra yaşanan kısmi dağılma hali, kısa sürede farklı bir tarzın benimsenmesiyle tersine çevrilebilmiştir.

Yurtsever direniş cephesi, gerilla ve cephe savaşı taktiklerini birleştiren bir konumlanma ile işgalci çetelerin saldırılarına karşı küçük birimler halinde karşı operasyonlar yaparak yanıt vermektedirler. Bu savaştaki direniş güçleri, hafif ve orta düzey tüfekler, orta menzilli füzeler ve kısmen de drone gibi araçlar kullanılmaktadır. Güçler arasındaki dengesizlik ilk etapta göze çarpan unsur oluyor. Buna karşın sabotaj, suikast, pusu, vur-kaç gibi gerilla tarzının, düşmanı yok etme/ yıpratma, belli alanlara hapsetme babında düşman psikolojisi üzerinde belli üstünlükleri vardır. Her ne kadar düşman da belli oranda bu taktiklere başvursa da işgalci bir güç olması, arazi hakimiyetinin zayıf olması ve en önemlisi üzerinde hareket edebileceği arazi parçasına daha fazla ihtiyaç duymasından kaynaklı bu taktikleri etkili kullanamamaktadır. İşgal edilen köylere ani baskınlar yapmak, düşmanın geçiş hatlarını mayınlamak, füze türü silahlarla zırhlı araçları ve sabit kullanılan üsleri yok etmek bu savaştaki temel taktiklerdir.

Diğer bir avantaj da, savaşı belli başlı cephe hatlarına mahkum etmeden direnişi her alana yayma taktiği direniş cephesinin avantajları arasındadır. Küçük birimler halinde, kendi içinde hareketli birimlerle hızlı baskınlar düzenlemek, düşmanın arzu ettiği bir savaş biçimi değildir. Bunun yanında köy ve kasabaların savunulması anlamında da direniş güçleri gerilla mantığı ile hareket etmekte ve konumlanmaktadır.

Ulusal hareket nezdinde dezavantajlı olan durum, emperyalistler arasında süregiden anlaşma, rekabet denklemine fazlasıyla dahil olmuş olmalarıdır. Bu durum direniş cephesinin devrimci enerjisini sakatlayan temel unsur durumundadır. Adına diplomasi denilen özünde egemen güçlerin rekabet alanı olan masabaşı görüşmelere umut bağlamak kırılmalara ve halk nezdinde güvensizleşmeye dönüşmektedir. İşgal saldırılarının emperyalist karakterini gölgeleyen diğer bir yan da burasıdır.

Hakeza emperyalistler bu savaşın içerisinde doğrudan yer almaktadır. Di-

renişin boyutuna göre savaşın gidişatına yön vermektedirler. Doğrudan cephe hatlarında Rusya ve ABD askerleri de bulunmaktadır. Yine Rusya ile koordineli şekilde Esad’a bağlı güçler, kendi çıkarları doğrultusunda bazen işgalcilerle çatışırken QSD’yi kendi kontrolüne çekmek için bazen de cepheden çekilerek güçler arasındaki dengeyi değiştirmeye çalışmaktadırlar.

İşgal süresince Esad rejimi birçok defa işgale karşı çıkacaklarını beyan etse de esas itibarıyla işgalin gerçekleşmesine sessiz kalmıştır. Rejim güçlerinin TC güçlerine ve çetelerine karşı çıkacak iradesi bulunmamaktadır. Rus emperyalizmine olan bağımlılığı vesilesiyle TC’ye karşı mücadele istemi Rusya’nın icazetine bağlıdır. Rejim bir yanı ile QSD ve EÖT güçlerinin direnişine muhtaç durumda iken diğer yanı ile bu güçlerin işgalde önemli oranda yıpranmasını arzu etmektedir.

Esad’ın “QSD, Suriye Arap Ordusu’na katılmalıdır!” çağrısının altında esas olarak, Kürt ulusunun kazanımlarının, Rojava kazanımlarının teslim alınmak istenmesi yatmaktadır. TC, Suriye rejimi, İran devleti mesele Kürtlerin özgürlüğü olduğunda birleşmekte beis görmemektedirler. İşgal sonrası Esad rejiminin bir süre sessiz kalması, çağrılarla ve açıklamalarla yetinmesi, QSD güçlerinin zayıflamasını beklediğini apaçık ortaya koymuştur. Esad rejimi işgal saldırısıyla zayıf düşecek QSD’nin kendisine teslim olacağını ummuştur. Ancak tüm zorluklara ve Rojava halkının devletler nezdinde destek bulamadığı bu süreçte yaratılan direniş, Suriye rejimi ve Rusya’nın hesaplarını bozmuştur.

Sınır hatlarının korunmasının Esad rejimine bırakılması sonrasında görülmüştür ki, rejimin “kendi sınırlarım” dediği hatları dahi koruyamamış, QSD’ye ve EÖT güçlerine muhtaç kalmıştır ve bu durum, hala geçerliliğini korumaktadır. Bir yanıyla Rojava, Suriye rejimi için bir tampon diğer yanıyla da tekrar elde etmesi gereken “vatan topraklarıdır.” Bu ikili durum gerek Özerk Yönetim’e gerekse de Esad rejimine manevra alanları açmakta, destek ve birbirlerini kollama politikası iç içe devam etmektedir.

Bu savaşta şimdiye kadar sabotaj grubundan biri DKP/B diğer ikisi DKP/BÖG olmak üzere üç devrimci direniş hattında şehit düşmüş, TKP-ML TİKKO’ya bağlı iki gerilla hafif yaralanmıştır. Ceren, Aynur, İmran yoldaşlar faşist işgalcilere karşı savaşta militan öncü nitelikleri ile şimdiden kazanılacak zaferin hangi yoldan geçerek başarıya ulaşacağını dost düşman herkese göstermişlerdir. Savaşın kaderi bu yoldaşların ortaya koyduğu direniş çizgisinde bulunmaktadır.

5. Ortadoğululaşma Perspektifi ve Rojava Devrimi'nin Garantisi olarak Türkiye'de Devrim

TC faşist düzenine karşı yıllardır mücadele yürüten komünist, devrimci, yurtsever, ilerici ve demokratların ödedikleri bedeller sayesinde belli kazanımlar açığa çıkmıştır. Ancak TC faşizmi açığa çıkan kazanımları bastırmak için neredeyse her 10 senede bir darbe-muhtıra yaparak ülkede sıkıyönetim ve OHAL ilan ederek kazanımları tekrar bastırmıştır. Yine son 10 yılda yaşananlar bundan farksız olmamış, 2015 sonrası ile birlikte başta devlet içinde olmak üzere tüm ülkede kendisine muhalif olan klikleri ve her kesimi bastırarak Cizre, Sur, Silopi ve daha birçok Kürt kentinde öz yönetim direnişlerine karşı katliam yaparak faşist politikasını Rojava'nın işgal edilmesine kadar vardirmiştir.

TC egemenleri Bab-Cerablus hattı başta olmak üzere, Afrin ile başlayan işgal sürecini Rojava'yı işgal ederek derinleştirirken, Kürt ulusunda Türkiye'de olası bir devrim düşüncesinin daha fazla yaygın hale gelmesini sağlamaktadır. Bugün Kürdistan'ın dört parçasında yaşayan halkın önemli bir kesimi, Kürdistan'ın varlığının garantisi olması açısından faşist TC iktidarının devrilmesi gerektiğinin farkına varmış durumdadır. Bu anlamda dört parça Kürdistan'daki ezilen Kürt ulusunun Kürt Ulusal Özgürlük Hareketi'ni desteklemelerinin altında bu mantık yatmaktadır. Faşist TC egemenliğini sürdürdüğü sürece Kürtlere rahat nefes aldırmayacağını Kürt ulusu Rojava işgali ile daha fazla bilince çıkarmıştır.

Sınıf hareketlerinin Kürdistan'da zayıf olmasına rağmen gerek köklü hareketler olmaları sebebiyle gerekse de TC'nin Kürtlere uygulamak istediği soykırımdan kaynaklı olarak genel Kürt halkı içinde sempati ile karşılanmaktadır. Bu durum, Proletarya Partisi'nin Ortadoğu coğrafyasına özelde Kürdistan'ın dört parçasına uygun politikalarla hareket etme zemini güçlendirmektedir. Faşist TC ile çelişkileri en yoğun yaşayan kesim olarak Kürt ulusu içinde çalışma yürütmenin bedeli oldukça ağırdır ve sekiz yıldır süren direniş/özgürlük hamleleri ve ortaya konan direnişte onlarca devrimci Rojava Devrimi'nin savunulmasında şehit düşmüştür.

Proletarya Partisi'nin Martegeri Nubar Ozanyan'ın bu topraklarda şehit düşmesi, ardından onun adına bir taburun yaratılmasını beraberinde getirmiştir. Bu aynı zamanda o topraklarda yaşayan Ermeni halkının direniş saf-larında yerlerini alması anlamına gelmektedir.

Bedelleri ağır olan bu ilişkilene Türkiye Devrimci Hareketi'nin (TDH) on yıllardır "ihmal ettiği" bir alanı tekrar doldurması anlamına gelmektedir. Bu elbette bugünden yarına gerçekleşecek bir durum değildir. Dahası, salt Kürt ulusu ile değil, Arap, Süryani, Ermeni, Asuri, Farsi ve daha birçok milliyetten halk Türkiye sınırının hemen öte yakasında TC'nin politikalarından birebir etkilenmektedirler. Bu etkileniş, Ortadoğu'da yaşayan halkların aynı zamanda TC başta olmak üzere tüm egemen güçlere olan öfkesini artırmaktadır.

Ortadoğu'da çizilen sınırları aşan bir diğer olgu ise göçmenlik ve mültecilik meseleleridir. Özellikle Rojava halkının en fazla yaşadığı durumdur göç. Halkın önemli bir kesiminin akrabaları Türkiye'de veya Avrupa'da yaşamaktadır. Bu durum Ortadoğu'nun kentleri arasındaki iletişimin ve etkileşimin daha hızlı bir seyir izlemesini beraberinde getirmektedir. Bölge kentleri eskiye oranla birbirlerine daha yakındır. Sınıf çalışması bu anlamda daha geniş alanda etkisini daha hızlı bir şekilde göstermektedir. Türkiye'nin büyük kentlerinde sanayi veya merdivenaltı atölyelerinde çalışanların bir kesiminin doğrudan Suriye, Irak, Afganistan veya Kürdistan'ın diğer parçalarında yaşayan halklarla akrabalıkları, çalışma alanlarımızın ne denli geniş olabileceğini bizlere göstermektedir.

Mülteciliğin getirmiş olduğu bu durum biz Türkiyeli devrimcilere hem mültecilerin demokratik haklarının savunulması görevini yüklerken, diğer yandan onlarla iletişimi sağlam temellere oturtmak için dil zorunluluğunu da beraberinde getirmektedir. Kürtçe dilinin Kurmanci ve Sorani lehçeleri başta olmak üzere Arapça, Ermenice ve Farsça gibi dilleri asgari düzeyde öğrenen her devrimcinin Ortadoğu'da çalışma niteliği o derece artmaktadır.

Hangi alanda çalışma yürütülürse yürütülsün, o alana dair asgari düzeyde bir sosyo-ekonomik çalışmanın yapılması bir devrimci yapı açısından olmazsa olmaz bir durumdur. Bu kitle çalışması, sınıf çalışması ve kitle temelinin sağlamlığı açısından önemli bir durumdur. En ezilen kesimleri açığa çıkarmak, çeşitli katmanların ve sınıfların tahlilini yapmak, palazlanan, işbirliğine veya mücadeleye meyilli kesimleri açığa çıkarmak ve tüm bu kesimlerle ilişkilenemenin yol ve yöntemlerini aramak gibi görevler, devrimcilerin omuzlarında durmaktadır.

Rojava ulusal demokratik devrim deneyimi/kazanımları, bu kazanımların uygulanış biçimleri ve kitlelerin elde edilen kazanımları sahiplenme ka-

rarlılıkları şüphesiz ki devrimci hareket içinde muazzam bir deneyim oluşturmuştur. Rojava toplum sözleşmesi, kadınların mücadelelerini en ileri boyuta taşıyarak elde ettikleri haklar, komün deneyimleri, çeşitli milliyetlerin özerk sivil ve askeri meclis yönetimleri ve bir arada yaşam pratikleri, her etnik grubun kendi dilinde eğitim görme hakları ve kültürel haklarda yaşanan serbestlik Ortadoğu coğrafyasında yaşanmış en ileri yönetim deneyimini ortaya koymaktadır.

Sınıf devrimlerinde dahi tüm sorunların bir devrim ile aşılmayacağı gerçeği bilimsel bir gerçeklik iken Rojava'da yaşanan demokratik devrim sürecinin de aşamadığı sorunlar mevcuttur. Tüm komşu devletlerin Rojava Devrimi'ne karşı olmaları gibi dışsal faktörlerin yanı sıra içsel olarak tüm sınıf ve tabakalarla uzlaşan bir yönetim biçimi olması can alıcı bir faktördür. Geniş toprakları elinde tutan aşiretler ile topraksızları aynı mecliste ulusal veya etnik grup çatısı altında buluşturma siyaseti, gericiliğin ve faşizmin tehlike saçtığı dönemler için işlevsel olabilir. Ancak zaman içinde sınıfsal çelişkiler kendisini hissettireceğinden Rojava Devrimi de bir yol ayrımına gelecektir. Bu durumda devrimci ve komünistlerin tavrı sınıftan yana olacaktır. Bu durumu şimdiden görmek ve perspektifi buradan doğru oluşturmak gerekecektir. □

“YAKINA AMA İLERİYE...”

YÖNELİMİN ANA DOĞRULTUSU, TEMEL HALKALARI

►► İdeolojik olarak gelişen, politik olarak yetkinleşen bir komünist partisi eğer güçlü bir örgüte dönüşebilirse zafere ulaşabilecektir. İdeoloji ve politika, bunları silindirinde yakıp harekete çeviren, güçlü, sağlam bir örgüt varsa anlamlıdır. Aksi durumda, entelektüel üretim yapan ya da kısır tartışmalar yürüten ve zaman içinde de kendi kendini tüketen bir komünist parti gerçekliği açığa çıkacaktır. ◀◀

İdeolojik Netlik ve Politik Derinlik; Örgütsel Sağlamlık ve Askeri Kararlılık!

**İdeolojik Alanda Yüzleşme, Hesaplaşma, Arınma ve Gelişme:
Nesnel Dünyayı Değiştirmek İçin Öznel Dünyayı Değiştirme!**

Proletarya Partisi, 1. Kongresini son derece dezavantajlı koşullarda gerçekleştirmiştir. Emperyalist kapitalist sistemin proletaryaya ve ezilen dünya halklarına yönelik her alanda saldırısını artırdığı koşullarda ve Türkiye’de devrimci, ilerici ve yurtsever güçlere yönelik 12 Eylül AFC dönemini aratmayan ağır baskı ortamında, önemli bir irade ve kararlılık ortaya konulmuş ve Kongre başarıyla sonuçlandırılmıştır. Faşist diktatörlüğün, devrimci, yurtsever ve demokratik güçlere yönelik sürdürdüğü topyekûn saldırı ve imha konsepti sonucu geri çekilen kitle hareketine, zayıflayan ve etkisizleşen devrimci, yurtsever güçlerin söz konusu gerçekliğine karşın proletarya partisi, kongresini toplama iradesi ortaya koymuştur.

Kongre, her şeyden önce proletarya partisine yönelik Nisan 2015 karşı devrimci saldırısına, akabinde Haziran 2015’te karşı karşıya kaldığı darbeyi tasfiyeciliğin tüm saldırılarına rağmen ilkelerine sınıksız tutunarak her türlü tasfiyeci akıma göğüs germiş, hedef ve amaçlarından taviz vermeden kararlılıkla yoluna devam etme iradesi ve beyanı olmuştur.

Kongre, tarihimiz açısından çok önemli görevleri yüklenmiş ve pek çok başlıkta karşı karşıya kaldığımız sorunları masaya yatırarak önemli bir mesafe kat etmiştir. Kuşkusuz geçmişten devraldığımız sorunların ağır yüküne yönelik her tasarrufumuz, aynı zamanda geleceğe ilişkin yükümlülüklerimiz anlamına gelmektedir. Kongrenin ortaya koyduğu iradeyi, eksiklik ve yetersizliklerimizi en kısa zaman giderilmesi bağlamında okumak ve kavramak gereklidir. Söz konusu irade, açık ki ancak ve ancak sınıf mücadelesi arenasında ve sosyal pratikte sınanarak gerçekliğe kavuşacaktır ve proletarya partisi buna yönelecek ideolojik duruşa ve cürete sahiptir! Kongrenin içeride ve dışarıda süregelen saldırı-imha-kuşatma altında ortaya koyduğu duruş ve irade beyanı tam da bu yüzden geleceğe dairdir.

Kongre, coğrafyamızda sınıf mücadelesinin bugün aldığı biçimleri ele almış ve bunları analiz ederek buradan geleceğe dair hedef ve görevlerini belirlemiştir. Keza benzer şekilde Kongre, proletarya partisinin mevcut gerçekliğini de masaya yatırarak ideolojik, politik, örgütsel ve askeri alandaki tablosunu bilimsel bir süzgeçten geçirmiş ve belli kararlara ulaşmıştır. Geldiğimiz aşamada proletarya partisinin, kongrenin sınıf mücadelesine dair ortaya koyduğu tespitlerin ışığında harekete geçmesinin, sınıf mücadelesindeki görev ve sorumluluklarını yerine getirmesinin yegane yolunun kendi gerçekliğini hiçbir kaygıya kapılmadan, bilimsel bir şekilde masaya yatırması ve analiz etmesinden geçtiği bilinmelidir. Burada nesnel gerçeği, bilimsel bir zeminde ancak ve ancak -Marks'a atıflı söylersek- **değiştirmek adına analiz etmekten** söz ediyoruz. Eksikliklerimizle, hata ve zaaflarımızla yüzleşmeden bunlarla etkin ve güçlü bir hesaplaşma içine girmeden, tarihin omuzlarımıza yüklediği sorumlulukları yerine getirmek, işçi sınıfı ve halkın umudu olmak ve geleceği kazanmak mümkün değildir!

Kongre, proletarya partisinin gerek Nisan 2015 karşı devrimci saldırısı ve gerekse de onu takip eden süreçte yaşadığı darbeyi tasfiyeci saldırıyı kendi iç dinamikleriyle birlikte ele almıştır. Tekrar tekrar ifade etmek gerekir ki, proletarya partisi yetmezlik ve yetersizliklerinden, daha da önemlisi ideolojik hastalıklarından tasfiyecileri tasfiye ederek kurtulmamıştır. Meseleyi böyle algılamak, anlamak ve propaganda etmek büyük bir yanılgıdır. Hatalarımızdan ders çıkarma ve bir kez daha aynı hatalara düşmemek için ideolojik sorgulamayı süreklileştirme görevimiz günceldir. Darbeyi tasfiyeciliği mahkum etmek ve proletarya partisini sahiplenmek yetmemektedir. Asıl görevimiz şimdi başlamaktadır.

Bugünkü aşamada proletarya partisi, kuruluş amaçlarına ve hedeflerine yönelik bir yeniden bilinçlenme ve yenilenme çalışmasını önüne koymuştur. Pro-

letarya partisi, varlık nedeni, dünya görüşü ve temel hedeflerine dair derinlikli ve kapsamlı bir ideolojik yoğunlaşma ve derinleşmeye yönelecektir. Bu hedefe doğru güçlü adımları, dünya görüşü olan Marksizm-Leninizm-Maoizm'in kavranması, ideallerimizle (subjektif-özel) mevcut gerçekliğimiz (objektif-nesnel) arasındaki çelişkinin irdelenmesi ve her türlü ideolojik hastalığa karşı kapsamlı bir sorgulama ile atacağız. Nesnel dünyayı değiştirme mücadelesine önce özel dünyalarımızı değiştirerek ve bunu sürekli kılarak başlayacağız. Gelişimimizi engelleyen, ayağımızdaki prangaların kırılması adına, sistemin üzerimizdeki her türlü etkisine karşı daha etkili ve güçlü bir mücadele bizi beklemektedir.

Bunun için öncelikle proletarya partisinin sınıf mücadelesini ve nesnel dünyayı kavrayışından hareket etmek ve devrimci sonuçlar çıkarmak gerekir. Proletarya partisinin uzunca bir süredir tartışageldiği "sürekliliği sağlanmış önderlik" sorunu ve sekizinci konferansından günümüze o dönemin merkez komitesinin pratiğinde çok net olarak ortaya çıkan, "önderlik gerçeği" aslında bir bütün olarak ideolojik duruşuna işaret etmektedir. Proletarya partisinin daha önceki önderlikleri de dahil olmak üzere toplamda ortaya çıkan "sol" ve sağ oportünist çizgilerin kaynağına yönelmek, UKH ve ülkemizdeki sınıf mücadelesiyle ilişkisini kurmak ve pratiğimizi bunun üzerinden şekillendirmek gerekmektedir. Bu yapılmadığı durumda proletarya partisi sadece ideolojik planda söylem düzeyinde sekizinci merkez komitesini ve onu var eden ideolojik çizgiyi mahkum etmiş olacak ama sorunun ana kaynağına inmemiş, çuvaldızı kendisine batırmamış olacaktır.

Proletarya partisinin ideolojik planda neden oportünist önderlikler yarattığı, partinin, izlenen çizginin, çalışma tarzının, MLM'yi ve özellikle de iki çizgi mücadelesini kavramama ve uygulayamayışının proletarya partisini neden darbecilikle, tasfiyecilikle, her türden MLM dışı ideolojik savruluşla karşı karşıya bıraktığını güçlü biçimde sorgulamalıyız. Proletarya partisi kendi içinde MLM'yi hakkıyla uygulasa, başta iki çizgi mücadelesi olmak üzere, doğru ideolojik duruşu ve çalışma tarzını uygulayabilse ve illa ki bu mücadeleyi sınıf mücadelesiyle ilişkilendirebilse, aslında yaşadığı bu süreçlerden güçlenerek çıkabilirdi. Çünkü bizler biliyoruz ki; MLM, her türlü MLM dışı akıma karşı mücadele içinde gelişip güçlenebilir ve daha ileri noktaya taşınabilir. Ancak bu görevi gerçekleştiremediğimiz, darbeci tasfiyeciliğin son saldırılarına karşı - *son derece önemli ve tarihsel görevleri yerine getirdiğimiz, her şeyden önce proletarya partisi ve MLM'i savunduğumuz bir gerçekken*- net bir ideolojik duruş gerçekleştiremediğimiz ortadadır. İşte bu gerçeklik proletarya partisinin

ideolojik zayıflığına işaret etmekte aynı zamanda ideolojik netlik görevini de önüne koymaktadır.

Meselemiz esas olarak ideolojiktir ve böyle tartışmak doğru olandır.

Öncelikle kavranması gereken şudur; Komünist hareket gerek uluslararası alanda ve gerekse de ülkemizde zor bir süreçten geçmektedir. Ülkemiz açısından bu zorluğa proletarya partisinin yaşamış olduğu darbeci tasfiyeci saldırı da eklendiğinde karşı karşıya olduğumuz sürecin ve çözmemiz gereken problemlerin ağırlığı ve baskısı daha da artmış durumdadır. Bu sorunların ve görevlerin altından kalkabilmemizin yegane yolu, ideolojide net olmak ve sınıf mücadelesinden, kitlelerin hareketliğinden kopmamak ve deyim yerinde ise “işimize” bakmaktır.

Proletarya partisinin kongresiyle bu ilk adımı atmış ve MLM biliminin sorunlarımıza ve sorunlarımıza doğru yanıtlar verdiği görüşünü güçlü bir şekilde tekrar vurgulamıştır. Ancak hayalci olmamak, gerçeklerle uğraşmak doğru olandır.

Kitlelerin istek ve taleplerine MLM ideolojiden doğru yanıt olamama ve etkili bir karşı koyuş örgütleyecek bir güç olamama hali, ülkemizdeki komünist hareketi açısından da geçerlidir. Proletarya partisinin 2015 sonrasında yaşamış olduğu darbeci tasfiyeci saldırı, bu durumun en somut kanıtı olarak tarihimizde yerini almış durumdadır. Proletarya partisini “hizip” olarak ilan edip ondan kopanların, MLM’yi “savunmak” adına büyük büyük laflar eden ancak iş, merkezi platformda hesap vermeye geldiğinde, parti birliğini baltalamaktan çekinmeyenlerin ideolojik duruşları tam da bu tıkanma ve giderek yozlaşma ve çürüme halinin dışı vurumudur. Pratik süreç bunu yeterince ispatlamaktadır.

Komünist hareket içinde küçük burjuvazinin ve yer yer orta burjuvanın yaşam ve düşünüş tarzını hakim kılmaya çalışanların ilk yöneldikleri yerin proletarya partisinin birliği olması tesadüf değildir. Proletarya partisinin içinde darbeci tasfiyeci saldırıya önderlik edenlerin ideolojik duruşu tam da sınıf düşmanlarımızın ideolojine karşılık gelmektedir. Bu nedenle de MLM bilimine, onun ilkelerine taban tabana zıt bir yaşam sürdüren ve çalışma tarzı hayata geçirenlerin, proletarya partisinin içinde MLM güçleri hedef almaları, onların ideolojik netliğinden bağımsız değildir.

Öte yandan yukarıda da vurguladığımız gibi proletarya partisinin içinde sınıf düşmanlarının bu kadar cüretli davranmaları diğer yanı sıra proletarya partisinin güçsüzlüğüne de işaret etmektedir. İşte bizim tartışmamız ve önümüzdeki süreçte yoğunlaşmamız gereken yerde burasıdır: Proletarya partisi ideolojik alanda her türden anti-MLM akımla yüzleşme, hesaplaşma, arınma ve gelişme çizgi-

sinde olmalıdır. Bunun yolunun da içerde ve dışarda ideolojik mücadeleden, “kültür devrimi”ni süreklileştirmekten geçtiği bilinmelidir.

İdeolojik olarak sağlam bir komünist parti devrime önderlik edebilir!

Tüm bunların gerçekleştirilebileceği adres kuşkusuz tam da proletarya partisinin kendisidir. Proletarya partisi neden komünist bir kimliğe sahiptir? Dünya görüşümüz bizden ne beklemektedir? Proletarya partisi, savunduğu devrim stratejisini ne kadar yaşama geçirebilmektedir vb. sorularını, ideolojik olarak daha fazla güçlenmek, proleter ideolojiye yabancı tüm fikir ve düşüncelerle hesaplaşmak ve daha ileri hedeflere yönelmek için sormalıdır ve soracaktır! Odaklanmamız gereken temel nokta, proletarya partisinin sınıf mücadelesindeki tarihsel rolüne, öncü ve önder konumuna daırdır. Proletarya partisi, Türkiye devrimini gerçekleştirmenin neresindedir? Eksiklerini nasıl giderebilir? Kendi içinde başta oportünizm olmak üzere her türden gerici burjuva akımla nasıl hesaplaşmalıdır? Kendini nasıl daha güçlü bir şekilde ortaya koyabilir? Yekvücut olma ve devrime kilitlenmede daha hızlı nasıl yol alabilir? İşte yoğunlaşmamız gereken temel başlıklar bunlardır!

Proletarya partisi, Türkiye toplumun temel çelişkilerini çözme, devrimi gerçekleştirme kararlılığı ve iradesini korumaktadır. Bu güzergahta yol almaya devam edecektir. Kongrenin ortaya koyduğu irade, bunun ipuçlarıyla ve bu görevi gerçekleştirmek adına yarına dair talimatlarla doludur. **Bunun gereğidir ki, devrimi gerçekleştirmek için ilk olarak proletarya partisini daha sağlam temeller üzerinde örgütleme, onu geliştirme ve ideolojik olarak sağlamlaştırma görevi ile karşı karşıyayız!**

Faşist diktatörlüğün kuşatma, ezme ve diz çöktürme karşı-devrimci konseptinde belli oranda başarı kazandığı günlerden geçiyoruz. Devrimci, komünist iddia ve kararlılık bugün tarihsel anlamda büyük bir sınavdan geçmektedir. Karşı-devrim cephesinden çok güçlü bir rüzgar esmekte, bu rüzgar kimi zaman dondurucu soğuğa ve kasırgaya dönüşmektedir.

Bu kasırgada ayakta kalmak ancak ve ancak MLM temelinde kendini yenilemekten ve donatmaktan geçmektedir. Bu kuşatma karşısında devrimci, komünist özüne yoğunlaşmayan, süreci sadece dışındaki gelişmelerle açıklamaya çalışanların savrulacağı yer sınıf mücadelesinin dışı olacaktır. Nitekim bunun işaretleri fazlasıyla vardır. Kendi gündemine yoğunlaşmayan, sınıf mücadelesiyle ve kitlelerin talepleriyle doğru temelde ilişkileneceklerin tarihin çöplüğünde konumlanması kaçınılmazdır. Devrimcilik hele de komünistlik bir yürek, bir duygu işi olduğu kadar, esas olarak nesnel gerçekleri dikkate alma, yaşanan

gelişmeleri bilimsel temelde değerlendirme ve müdahale etme işidir. Bu yapılmadığı koşullarda, sorunu dışarıda arama ve duvara toslama kaçınılmazdır. MLM bilimi doğrultusunda tarihsel gerçeklerden, pratikteki çelişkilerden ve illa ki kitlelerin hareketlerinden öğrenmeyip, kendini yenilemeyenlerin kaybetmeye mahkum oldukları kadar; kendi dışını suçlamada, kendiyle yüzleşmede de örnek birer vakıa olduğu proletarya partisinin son süreçte karşı karşıya kaldığı darbeci tasfiyeci pratikle sabittir.

Son derece ağır bir şekilde ancak kıyasıya bir mücadele içinde ilerleyen söz konusu sürecin devrimci, komünist ve yurtsever güçler tarafından tersine çevrileceği kuşku götürmez bir gerçektir. Komünist, devrimci ve yurtsever güçlerin bu azgın saldırı furyası karşısında sergilediği büyük direniş bunu anlatmaktadır. Öyleyse, ilkin bu karşı-devrimci saldırının özünü anlamak, akabinde buna karşı durmak ve sonrasında bunu boşa düşürmek, etkisiz kılmak için işe her şeyden önce kendi gerçekliğimize yüklenmekten başlamamız gereklidir.

Proletarya partisinin 2015 karşı devrimci saldırısı ve sonrasında darbeci tasfiyeci saldırıyla önemli oranda savrulduğu, ideolojik olarak sorunlarının olduğu, politik olarak tıkandığı, örgütsel olarak daraldığı, askeri olarak düşmana vuruş kapasitesinin azaldığı bir gerçektir. Komünistler gerçeği olgularda ararlar. Olguya baktığımızda karşıımızdaki tablo budur. Her alanda çok ağır darbeler almış bir bünyeden bahsettiğimiz bilinmelidir. Ancak hemen belirtmeliyiz ki; Nisan 2015 karşı devrimci saldırısı ve darbeci tasfiyecilik bir sonuçtur. Bu sonuca gelmeden çok önce, proletarya partisinin bu sorunları yaşadığı da bir gerçektir. 2015 karşı devrimci saldırısı ve darbeci tasfiyecilik, bu zemin üzerinden boy vermiş, tümünden proletarya partisini ele geçirip, sınıf işbirlikçisi bir konumda konumlandırmak istemiştir. Sekizinci konferanstan günümüze proletarya partisinin pratiğinden birinci derecede sorumlu olanlar, hesap vermek ve kendi oportünizmleriyle hesaplaşmak yerine, MLM güçlere yönelmişler ve proletarya partisini darbelemişlerdir.

Her şeyin karşıtıyla birlikte var olduğu ne kadar gerçekse, proletarya partisinin yaşamış olduğu bu olumsuzluğun olumlu yanı da olduğu bir gerçektir. Yaşadığımız süreç gerçekliğimizle yüzleşmemize vesile olmakla kalmamış, aynı zamanda başta ideolojik hastalıklarımız olmak üzere kangrenleşmiş kimi sorunlarımıza da güçlü bir neşter vurmanın, hastalığı tedavi etmenin önünü açmıştır. 2015 karşı devrimci saldırısı ve darbeci tasfiyeci saldırı, proletarya partisini yıkmak istemiş ancak bunda başarılı olamamıştır. “Öldürmeyen acı güçlendirir” aforizmasında olduğu gibi, proletarya partisi başta ideolojik hasta-

lıkları olmak üzere, hemen her şeyi sorgulamak ve kendi gerçekliğiyle yüzleşmek zorunda kalmıştır. Bu olumsuzluk içinde olumluluk, tasfiyecilik karşısında devrimcilik olarak ortaya çıkmıştır.

Bu anlamıyla Mehmet Demirdağ yoldaşın ifadeleriyle, “**Durum iyidir!**” Başka bir deyişle bugün proletarya partisi, onu var eden, zengin kılan ve ileri taşıyan ideolojisini daha güçlü bir şekilde kuşanarak yol almasının zemini ortaya çıkarmış durumdadır. Bunun anlamı, “işimizin daha başında olduğumuz”dur. Saflarda başgösteren darbeci tasfiyeciliği mahkum etmek yetmemektedir. Me-seleyi sadece dogmatizm ve statükoculuk vb. olarak kavramak son derece yanıltıcıdır. Kuşkusuz ki dogmatizm ve statükoculuk proletaryanın dünya görüşüne yabancıdır ve bu çizgiyi mahkum etmek adına, MLM olmadığı sosyal pratik tarafından da test edilmiş olan çizgiler üzerinden bir değerlendirme yapılmamalıdır. Bunlar olsa olsa bizim için kötü öğretmenler olabilir. Ki olmalıdır da!

İdeolojik temelde son üç yıl içinde darbeci tasfiyeciliğe karşı mücadeleimiz proletarya partisini güçlendirecek, onu besleyecek ve yenileyecek çok önemli bir zemini de açığa çıkarmış durumdadır. Önderlik-parti ilişkisi, proletarya partisinin ideolojik yenilenmesi, demokratik merkeziyetçilik, iç demokrasi ve disiplin kültürü, iki çizgi mücadelesi, ataerki, kitle hareketleriyle ilişkilene vb. pek çok konuda proletarya partisini ileri taşıyacak bir birikim yaratmış durumdayız. Diğer yandan örgütsel anlamda yaşadığımız karmaşa ve kaos, merkezi güçlü bir önderlikten yoksun olma hali, bugünkü aşamada kongrenin gerçekleştirilmiş olmasıyla sonuçlanmış durumdadır. İşte bunlar da bir gerçektir.

Bugün proletarya partisi, kongre iradesiyle seçilen bir merkezi önderliğe ve örgütsel yapıya kavuşmuştur. **Şimdiki görevimiz, proletarya partisinin bu temel omurgasını ideolojik, politik, örgütsel ve askeri olarak güçlendirmek, geliştirmek ve işlevli-etkin bir yapıya kavuşturmaktır.** Önümüzde duran görev, bahsini ettiğimiz başlıklarda proletarya partisinin açığa çıkardığı potansiyel enerjiyi kinetik enerjiye çevirmesindedir. Teori ile pratik arasında daha ileri bir düzeyde tutarlılığı yakalayarak, proletarya partisinin ideolojisine, kültürüne ve ilkelerine sahip çıkarak yakına ama ileriye cüretli adımlar atacağımız şüphesizdir.

Proletarya partisinin birinci kongresi, bu görevi bir bütün olarak önüne koymuştur. Şimdi devrimi gerçekleştirmek için göz bebeğimiz olan proletarya partisini ilkeleri üzerinde inşa etmek kaçınılmaz bir sorumluluktur. “Önce Parti” şiarı her aşamada ve alanda gündemimizde olmalıdır. Proletarya partisini ilkeleri temelinde yeniden ayağa dikerken, gözden kaçırılmaması gereken husus,

ilk yöneleceğimiz halkanın ideolojimiz olması gerektiridir. İdeolojide netlik sağlamadan, “sol” ve sağ oportünizmle, revizyonizmle, reformizmle ve proleter ideolojiye yabancı her türden gerici ideolojiyle sürekli bir biçimde hesaplaşmadan bu görev başarılamaz. Her üye ve militan proletarya partisi ile düşünmeli, onunla yaşamalı ve onunla nefes alıp vermelidir. Başlıca gündemi proletarya partisi ve onun önderlik ettiği devrimin yönelimi, hedefleri ve yakıcı sorunları olmalıdır. Bugün her şeyden fazla ihtiyacımız olan budur: **Devrim için partili kimliği güçlendirmek, büyötmek ve ileri taşımak!**

Kongre, proletarya partisinin içinde bulunduğı durumu sorgulamış, önemli zaaf ve ideolojik hastalıklarımızın olduğunu tespit etmiştir. Bunların aşılması için de önümüzdeki süreci “Önce parti” şiarıyla, sınıf mücadelesinin sıcak pratiğı içinde ideolojik hastalıklarımızla mücadele, parti disiplini ve otoritesini tesis etme dönemi olarak belirlemiştir. Önümüzdeki süreçte ideolojik zaafılara karşı savaş açılacak, parti işleyişı ve otoritesi işlevli hale getirilecek, tüm örgütlü bireyler kendini proletarya partisine sunacak ve gerekli arınma yaşanacaktır. Bu süreç proletarya partisinin her şeye iradi müdahalesi ve açılacak kampanyalar dizisinin uygulanması, örgütün önderlik tarafından yönlendirilmesi ve kendiliğindencilige son verilmesiyle hayat bulacaktır.

Proletarya partisinin birinci kongresi ile sağladığı irade ve eylem birliğı ancak böyle güçlendirilebilir, Türkiye devriminde hak ettiğimiz yere ancak bu şekilde gelinebilir! Devrimi gerçekleştirmek için proletarya partisine sımsıkı sarılmalı; yaşamda ve kavgada partili bir duruş sergilemeli, onun onurlu bayrağını hep daha yükseğı çekmek için çabalamalıyız!

Politikada Derinleşip Yetkinleşen Bir Komünist Parti Gelişir ve Güçlenir!

Devrimin temel hedefleri belirlendikten ve proletarya partisinin üzerinde yürüyeceğı raylar döşendikten sonra sıra bunun nasıl yapılacağına gelecektir. MLM biliminin kılavuzluğunda devrim iddiasıyla ortaya konulan ideolojik duruşun, politik, örgütsel ve askeri sacayaklarıyla tamamlanması gereklidir. Ancak bu yapılabildiğinde, devrim yürüyüşünde yol almak mümkün hale gelecektir.

Kongre, proletarya partisinin önüne, ideolojik düzlemde arınma ve netleşme, hesaplaşma ve yüzleşme; değişme ve değıştirme yönelimini koymuştur. Bu yönelim, ancak diğer halkalarıyla birlikte ele alındığında yerli yerine oturacaktır. Türkiye devriminin sorunlarına çözüm bulmada ve çelişkilere müdahale etmede; ideolojik, politik, örgütsel ve askeri alanlarda alacağımız mesafe hayati değerde önemlidir.

İşte bu nedenle kongre, proletarya partisinin önüne aynı zamanda **“politik alanda derinleşme ve yetkinleşme”** yönelimini de koymuştur. Zira, politik alandaki üretimle eş güdümlü yol al(a)mayan bir ideolojik gelişim kötürüm kalcaktır. Bir komünist partisinin sınıf mücadelesinde gelişimi bütünlüklü olmak zorundadır. **Komünist parti ancak ideolojik, politik, örgütsel ve askeri alanda birbirini besleyen, güçlendiren uyumlu adımlar atabilirse ileriye doğru sıçramalar yapar.**

Bu noktada şu gerçeği özellikle belirtmek gerekir. Proletarya partisinde geçmişte ideolojiyle politikayı, ideolojik duruşla, politika yapmayı birbirine karıştıran, her iki “şey”i aynılaştıran bir yaklaşım hakim olmuştur. Bu durum proletarya partisinin “ideolojik netlik” adına politika yapmasını, ana müdahale etmesini engellemiş, daha doğru bir ifadeyle politikasızlığı “ideolojik sağlamlık” kılıfıyla maskeleyesine yol açmıştır. Bu tarzdan hızlıca kurtulmak ve ideolojiyle politika arasındaki ayrımı kesin olarak koymak gerekir. Proletarya partisi, ideolojik alanda net ancak politik alanda esnek, koşulları ve güçler dengesini dikkate alan, kitlelerin taleplerini önemseyen, girişken bir çizgi izlemelidir. İdeolojik alanda yapılan hataların telafisi kolay olmayabilir ancak politik alanda hata yapmaktan korkmamak, sınıf mücadelesinin engin denizine dalmaktan çekinmemek gerekir. Çünkü bu bizi geliştirecektir. Politik alanda yapılan hatalar, siyasal mücadele içinde bir parti için anlaşılabilir. Mücadele eden bir parti için hatalar yapmak, yanlış politikalar izlemek olasıdır. Eşyanın tabiatı gereğidir. Böyle bir durumda proletarya partisi politik olarak hata yaptığını kabul eder, özeleştirir ve bir daha hata yapmamaya çalışır.

Kongre özellikle sekizinci konferans sonrası proletarya partisinin kimi alanlarda attığı politik adımları önemli görürken, aslında yapılması gerekenin de altını çizmiş durumdadır. Kürt ulusal sorunu, kitle çalışmaları (seçim), kadın mücadelesi vb. konularında proletarya partisinin attığı adımlar ve edindiği pratik ve politik tecrübe, önümüzdeki süreçte politik alanda yetkinleşme ve derinleşmenin örneklerini oluşturmaktadır. Politik alanda anda var olan sorunlara müdahale etmekten imtina etmeyen bir devrimci atılım proletarya partisine kazandıracaktır.

Kongre, Türkiye toplumunun bugün içinde bulunduğu durumu tahlil ederken, ülkemizde halihazırda var olan başlıca çelişmelerin dışında yeni çelişmeler olduğuna dikkat çekmiş ve böylelikle politik alanda yaşanan gelişmeleri, güncel olarak yaşanan değişimleri tahlil etmenin önemine işaret etmiştir. Türkiye toplumu değişmekte ve hiçbir şey eskisi gibi kalmamaktadır. (Buna para-

lel olarak proletarya partisi de değişmektedir.) Proletarya partisi ancak ve ancak yaşanan bu gelişmeleri ideolojisi doğrultusunda doğru tahlil edip, politika yaptığında güçlenebilir ve gelişebilir. Burada temel mesele doğru taktik politikalar belirleyebilmektedir. Doğru politikalarda ısrar proletarya partisine kazandıracaktır. Doğru politikanız yoksa eldekini de kaybetmek kaçınılmazdır. Bu anlamıyla asıl meselemiz, ideolojimizde netleşirken, bu yönelimle eş güdüm içinde politika belirlemek, örgütsel olarak sağlam bir bolşevik Maoist örgüt yaratmak, askeri olarak ise varolan gücümüzü basitten karmaşığa artırmaktır.

Kuşkusuz proletarya partisi bunu yapabilecek birikime, deneyime ve güce sahiptir. Bilinir ki politika; var olana müdahaledir; devrimci politika var olanı ileriye taşımaya yönelik eylemin bilincidir. Bu olmadıkça müdahale ya olmayacaktır ya da eksik, yetersiz, tutarsız bir biçimde yaşam bulacaktır. Bugünkü durumda ihtiyacımız olan tam da budur: **DEĞİŞİM İÇİN AN'A MÜDAHALE ETMEK!**

Kongre gerek dünyada gerekse de ülkemizde yaşanan gelişmelere yön veren temel çelişkileri, bu çelişkilerin kendini ortaya koyuş biçimlerini, yansımalarını analiz etmiş ve buradan hareketle önüne bir yönelim ortaya koymuştur. Bu adımı geliştirmek, ileriye taşımak ve derinleştirmek proletarya partisinin görevidir.

Kongre, sürecin ve gidişatın yönüne dair temel tespitler yapmıştır. Sınıf mücadelesinin bahsini ettiğimiz doğrultuda, hangi yüklerle yol alacağını analiz etmek buradan hareketle, “an”a dair politika belirlemek ise proletarya partisinin görevidir. Kuşkusuz bunun yolu her şeyden önce proletarya partisinden sadece üye ve kadrolarının değil tüm örgütlü yapısının ve taraftarlarının da politikaya daha fazla ilgi göstermesinden geçmektedir. Bilinmelidir ki; devrimci politika olmadan sınıf mücadelesinde ne sağlıklı adımlar atabilir ne de gelişebiliriz. Öyleyse vakit kaybetmeden kongrenin önümüze koyduğu temel perspektife, sınıf mücadelesinde dikkat çektiği noktalara, vurgu yaptığı alanlara ve gelişmelere tüm dikkatimizi ve adımlarımızı yoğunlaştıracğız. Buradaki gelişmeleri yakından takip edecek, veri toplayacak tüm bunları MLM biliminin süzgecinden geçirerek andaki güncel görevlerimizi ve politikalarımız belirleyecek, adımlarımızı atacağız.

“Politikada derinleşmek ve yetkinleşmekten” bunu anlamalıyız: Sınıf mücadelesinin temel parametrelerine dair sistematik bir kafa yoruş, yoğun bir araştırma ve inceleme ve buradan doğru belirlenen taktiklerin yaşama geçirilmesi!

Sınıf mücadelesinin olabildiğince hızlı aktığı, hemen her başlıkta çok ciddi kaynakların ve çatışmaların yaşandığı, gerilimin bir an bile düşmediği böyle-

sine sıcak bir politik iklimde; politik alana vakıf olmak, yetkinleşmek, siyasetimizi kitlelerin elinde bir güce dönüştürmek için elzemdir. Sözgelimi, Türk hakim sınıfları ne tartışmaktadır? Geleceğe dair nasıl bir konumlanma içine girmeyi planlamakta, bunu hangi yol ve yöntemlerle; hangi politik argümanlarla yapmayı planlamaktadır? İdeolojik alanda nasıl bir ele alışı yönelmekte, bunu hangi siyasi saiklerle dile getirmekte, taktik politikalarını hangi zeminde üretmeye çalışmaktadır? Toplumsal yaşamın örgütlenmesine dair ne tür tasarrufları gündemlerine almakta; ekonomik, kültürel ve diğer alanlarda ne tür adımlar atmayı planlamaktadırlar? Öte yandan işçi sınıfı bugünkü durumda nasıl bir portre çizmektedir? Emegün dünyasında neler yaşanmakta, direnç odakları hangi alanda güç biriktirmektedir? Köylülüğün içinde bulunduğu durum nedir? Kürtler, Aleviler, kadınlar ve LGBTİ'ler cephesinde neler yaşanmakta ve gelişmelerin ana yönü nereye evrilmektedir?

Tüm bunlara eklenebilecek ve bu temelde sınıf mücadelesinin gidişatı üzerinde belirleyici etkiye bulunacak çok önemli başlıklarda gelişmelerin sıkı bir takibini yapmalı, buradan hareketle hakim sınıfların sürece bakışındaki temel yaklaşımları tespit etmek durumundayız. Bunu yapabildiğimiz oranda, sınıf mücadelesi adına şaşırtıcı gelişmelerle yüz yüze kalmaktan böylece de hazırlıksız yakalanmaktan kurtulmuş olacağız. Devrimci politika esas olarak da bunun için yani “an”ı yakalamak, sürecin ana gidişatını belirlemek ve buna uygun hamleler yapmak için vardır. Elbette tüm bu sürecin ana hedefi kitlelerle temas kurmak ve politik bağı geliştirmek, örgütlemektir.

Zira bilinir ki; kitleleri örgütlemek bir politika işidir. Kitlelerin ekonomik, siyasi, toplumsal vb. bakımdan andaki durumu, talep ve istekleri tespit edilebildiği oranda onlarla kaynaşmak ve örgütlemek/örgütlenmek mümkün olacaktır. Bu da sınıf mücadelesinin tüm alanlarındaki gelişmelerin sıkı bir markaj altına alınmasını; çelişkilerin aldığı biçimlerin incelenmesini ve ortaya çıkan toplumsal gerçekliğe müdahalenin hangi taktiklerle yapılacağını tespit etmeyi gerekli kılar. Bugün yönelimimizin ana doğrultusunda ideolojik sağlamlıkla birlikte ikinci halka budur; **“An”a müdahale etmek adına politika yapmak!**

Açık ki; burada sadece teorik bir çalışmadan, sınırları belirlemecilikle çizilen bir yaklaşımdan, entelektüel gevezelikten söz etmiyoruz. Aksine merkezine değiştirme, müdahale etme eylemini alan ancak bahsi geçen başlıkları da içine alan bir süreçten söz ediyoruz. “Politik çalışmanın tüm çalışmaların can damarı” olması esprisi de burada anlam kazanmaktadır.

Devrimi Geliştirmek ve Gerçekleştirmek İçin Sağlam Bir Örgüt Yapısı

İdeolojik olarak gelişen, politik olarak yetkinleşen bir komünist partisi eğer güçlü bir örgüte dönüşebilirse zafere ulaşabilecektir. İdeoloji ve politika, bunları silindiriinde yakıp harekete çeviren, güçlü, sağlam bir örgüt varsa anlamlıdır. Aksi durumda, entelektüel üretim yapan ya da kısır tartışmalar yürüten ve zaman içinde de kendi kendini tüketen bir komünist parti gerçekliği açığa çıkacaktır. Politika bir güç sorunudur. Proletaryanın gücü ise örgütten gelir. Örgüt yoksa ideolojinin ve politikanın gerek düşman nezdinde ve gerekse de işçi sınıfı ve halk nezdinde kıymeti harbiyesi yoktur. Örgüt bu anlamda kilit konumdadır. İdeolojik ve politik olarak örgütün örgütlenmesi meselesi bu anlamıyla tayin edici bir yerde durmaktadır.

Örgüt ve örgütlenme meselesinde gerek dünya gerekse de coğrafyamız zengin tecrübelerle doludur. Proletarya partisi açısından en yakın örnek 2015 karşı devrimci saldırısı ve sonrasında yaşananlardır. Bu tecrübeleri birer deneyime ve öğretmene çevirmek kuşkusuz bizim elimizdedir. Eleştiri-özeleştiri mekanizmasını gelişiminin temel dinamiği yapan; teori ile pratiği arasında asgari bir uyum sağlayan, çelik disiplinli bir örgüt zaferimizin de garantisidir!

Kongre, Türkiye devrimci hareketinin ve de onun içinde de esas olarak proletarya partisinin örgütsel gerçekliğini değerlendirmiş ve buradan çıkardığı sonuçlarla önümüze bir yönelim koymuştur. Yönelimin ana doğrultusunun dört sac ayağı, devrimi geliştirmek ve gerçekleştirmek için sağlam bir örgütü yaratmaya dairdir. Bilinir ki; proletaryanın sınıflar savaşımında en büyük aracı örgüttür! Bu olmadan proletarya, hiçbir kazanım elde edemez, hiçbir başarısını ve mevzisini koruyamaz ve ileri taşıyamaz!

Karşı-devrimin saldırıları altında, kitlelerle güçlü bağlar kurmuş, önderlik yeteneğini edinmiş, güçlü bir örgüt, geleceğin kazanılmasında kilit bir önem taşır. Denilebilir ki güçlü, sağlam bir örgüt olmadan sınıf mücadelesinde bir adım bile yol almak imkansızdır.

Faşist diktatörlüğün teslim alma ve diz çöktürme saldırganlığında çıtayı yükselttiği bugünkü koşullarda, örgütsel bakımdan ciddi anlamda daralmış bir devrimci, demokratik direniş cephesi gerçekliği ile karşı karşıyayız! Bir örgüt olma, bir örgüt gibi hareket etme hususu; iktidar ve direniş odakları olarak siyaset sahnesine çıkan komünist ve devrimci, yurtsever güçlerin en fazla yara aldığı konulardan biri olarak öne çıkmaktadır. Bu tablo açık ki, kitlelerin komünist, devrimci ve yurtsever güçlere yönelik güvenini sarsmakta ve bahsini ettiğimiz kesimleri bir çekim merkezi olmaktan çıkarmaktadır.

Bugünkü konjonktürde faşizmin estirdiği rüzgarların kitleler üzerindeki etkisinin düzeyini, komünist ve devrimci örgüt ve partilerin durumu üzerinden yorumlamak gerekir. Zira öncünün karşı-devrimci saldırıyı ele alışı ve duruşu, buna karşı geliştirdiği hamleler, ileri kitleler adına tayin edici bir yerde durmaktadır. Geline aşamada bu son derece tayin edici sorunda, hızlı bir iyileşmeye ve “**yakına ama ileriye doğru adımlar**” atmaya ihtiyacımız vardır.

Kongrenin dikkat çektiği temel nokta da budur! Kongre, proletarya partisinin 2015’ten bu yana yaşadığı örgütsel kaosu sona erdirmiş ve onu yukarıdan aşağıya ya da merkezden çevreye doğru yeniden inşa etmiş, izleyeceği ana güzergahı belirlemiştir. Şimdiki durumda proletarya partisinin başlıca görevi, kongrenin pusulasında; örgütsel inşayı ileri taşımak, tek bir merkezden yönetilen, çelik disiplinli bir parti yaratmaktır. Bu konuda proletarya partisinin ağır bedellerle örülen çok ciddi bir birikim ve deneyimi vardır. Kimi başlıklarda gerileyen, gevşeyen yanlarımız olsa da işe sıfırdan başlamadığımız bilinmelidir.

Proletarya partisi ilk olarak onu bir Bolşevik-Maoist parti yapan **temel kolektif işleyişine** odaklanacaktır. Azınlığın çoğunluğa, alt komitelerin üst komitelere; tüm partinin merkez komitesine, onun da kongreye çelik bir disiplinle tabi olduğu çalışma tarzımıza daha sıkı sarılacağız. Her partilinin ve militanın fikirleri, merkezi bir yönetim altında, çelik bir disiplin içinde karşılık buluyorsa proletarya partisini geliştirir ve ileri taşır. Aksi durumda proletarya partisi bir tartışma kulübüne, herkesin doğru bulduğunu ve bildiğini yaptığı bir karmaşa ortamına dönüşür. Kuşkusuz bugün en son ihtiyacımız olan budur!

Proletarya partisi iradesini kongreye vermiş, kongre de proletarya partisini bir sonraki oturuma kadar yönetmek üzere yeni bir merkez komitesi seçmiş bulunmaktadır. Öyleyse Kongrenin ve doğal olarak Partinin tüm iradesi şu anda merkez komitesinde somutlanmış durumdadır. Bu da demektir ki, her partili ve militan için bağlayıcı adres proletarya partisi adına merkez komitesidir. Yoğunlaşacağımız odak noktalarından biri, proletarya partisinin merkezi bir yönetim kademesi altında, komünist partilerinin deneyimlenmiş ilke ve disiplini doğrultusunda, sınıf mücadelesinde yol alması olacaktır.

Bu istikamette yol alabilmenin ilk koşulu ise her partilinin ve militanın örgütlü bir duruş sergilemesi ve parti iradesine sahip çıkmasından geçmektedir. Her yoldaşımız, hakları bağlamında görüşlerini proletarya partisinin dışında değil örgütlü bulunduğu organda/komiteye gündeme getirmeli ve ortaya çıkan sonuç ne olursa olsun kendi görüşü olarak savunmalıdır. Aksi durumda bir örgüt olmak ve partili bir duruşu inşa etmek mümkün olmayacaktır.

Bu özellikle bugün içinden geçtiğimiz süreçte daha fazla önem kazanmış durumdur. Proletarya partisinin 2015 karşı devrimci saldırısı ve ardından yaşadığı darbeci tasfiyeci saldırı, faaliyet alanlarına önderlik eden yönetici komitelerimizin uzunca bir süredir belli yanlarıyla kendi başlarına hareket ettiği bir pratik süreç ortaya çıkarmıştır. Kuşkusuz darbeci tasfiyeci saldırı karşısında kurulan örgütlenme komitesi merkezi önderlik rolünü belli oranda oynamış ve alanlara önderlik eden komitelerimiz sürecin hassasiyetlerini gözeterek daha dikkatli olmuşlardır. Ancak yine de bu sürecin proletarya partisi açısından özellikle örgütsel bağlamda kimi yanlarımızı gevşettiğini ve gerilettiğini kabul etmemiz gerekir. Bu nedenle önümüzdeki süreçte her yoldaşımız, hakları bağlamında görevli bulunduğu komitede düşüncelerini ifade etmeli, görevleri bağlamında da ortaya çıkan kararı da canla başla yerine getirmelidir. **Bunun bir istisnası yoktur.**

Proletarya partisi önümüzdeki süreçte tüm faaliyetini temel organları olan komiteler eliyle örgütlenme hedefiyle hareket edecektir. Bu, proletarya partisinin bulunduğu tüm alanlarda faaliyete komiteleri aracılığıyla önderlik etmesi anlamına gelmektedir. Sınıf mücadelesinin karmaşık ve değişken yapısına başka türlü müdahale etme ve örgütsel olarak gelişme şansı yoktur.

Komite kurma koşulları olmasına rağmen bu organların oluşturulmadığı veya bu hedefin belirlenmediği bir siyasi faaliyet başarısız olmaya mahkumdur. Bu, proletarya partisinin tarihi boyunca sayısız defa deneyimlediği tartışmasız bir gerçektir.

Öte yandan komiteleşmek adına bürokratik bir tarza da düşülmemelidir. Proletarya partisinin örgütlenme modeli son derece somut, açık ve nettir. Her yoldaşımız mutlaka bir komitede örgütlenmelidir. Ancak tek başına bunu ifade etmek yetmemektedir. Komite kurulsun diye de komite kurulmalıdır. Proletarya partisini örgütsel olarak sağlamlaştıracak, gelişip güçlenecekse; kitleleri örgütlemeye, sevk ve idare etmede ustalaşmalıyız. Bu anlamıyla proletarya partisi, kitleleri örgütlenme siyasetini tek bir araca, tek bir biçime, tek bir yönetime indirgeyemez. İndirgememelidir.

Şunu net olarak ifade etmeliyiz; proletarya partisi örgütsel olarak daralmış, bazı faaliyet alanlarında partili yoldaşlarımız bir koltukta dört beş karpuz taşır hale gelmiştir. Örgüt faaliyetinde bu “dört bir yana yumruk sallama” durumundan hızlıca uzaklaşmamız gerekmektedir. Önce proletarya partisini örgütlememiz gerekmektedir. Görevlerimiz an itibarıyla kongremiz tarafından belirlenen yönelimle sabittir. Küçükten büyüğe, basitten karmaşığa, azdan çoğa!

Kısa sürede büyük beklentiler içinde olmak doğru değildir. Bize yön veren “somut koşulların somut tahlili” ilkesi ışığında örgütlenmemizi proleter sınıf çıkarı ve iktidar mücadelesinin gereksinimlerine göre planlama ve tümüyle somut davranmaktır. Belirsizliğe ve sürekli yetmezliğe mahkum hedef ve örgütlenmeler yaratma lüksümüz yoktur. Örgütlenmek ilkin öğrenmektir. Geniş ve doğru bir tahlil örgütlenmemizin önünü açacaktır.

Sınırlı bir örgütsel güçle pek çok görevi yerine getirmeye çalışıyoruz. Bu görevlerin altından layıkıyla kalkılabilmesinin yolu, en başta yukarıda da işaret ettiğimiz üzere komiteler bileşiminden oluşan örgüttür. Ve örgüt bir silaha eğer, bu silahın sürekli bir biçimde yağlanması ve bakımının yapılması gerekmektedir. Bu yapılmadığında örgütün paslanması kaçınılmazdır. Bunu önlemenin yolu örgütün sürekli bir biçimde yenilenmesidir. Taze kan akışının sağlanması, eskiyen ve çürüyen yanlarının bünyeden kesilip atılmasıdır. Örgütsel anlamda üye ve düzeltme kampanyalarının açılmasıdır.

Proletarya partisi üstten alta, merkezden çevreye doğru örgütlenirken, örgütlenme anlayışımız belli bir zamana ve henüz tamamlanmamış bilgilere dayandırılmaz. Sınıf mücadelesi ve MLM bilimi böyle bir ele alışı reddeder. Bunun anlamı örgütlenme çalışmalarımızın somut analizleri içermesidir. Bu yapılmadığı, kendiliğindencilige ya da bürokratizme düğüldüğünde örgütlenme çalışmalarından verim alınamaz ve gelişim gösterilemez. Önce analiz için örgütlenmeli ardından ise analizimizin sonucunda ortaya çıkan somut gerçekler üzerinden yeniden örgütlenmeliyiz. Bu ise yeni bir analiz sürecinin başlangıcı olarak ele alınmalı ve örgütlenme faaliyetimiz devam eden inceleme-örgütlenme döngüsünün sıçramalı yükselişi içinde sürekli bir ilerleme içinde hayata geçirilmelidir.

Gezi İsyanı ve sonrasında yaşananlar, örgüt ve örgütlenme bağlamında proletarya partisine mutlaka bir şeyler öğretmelidir. Bu isyan başta olmak üzere son yıllarda kitlelerin mücadelesinin bize öğrettiği örgütlenmemizi şemaya, tüzük hükümlerine indirgeyen bir tarzın, kitlelerin örgütlenmesinde yarar sağlamayacağıdır. Elbette proletarya partisi kendi içinde tüzük hükümlerine göre örgütlenecektir. Bahsini ettiğimiz kitlelerin örgütlenmesidir. Çok sınırlı bir güçle yürüttüğümüz örgütlenme çalışmalarımızda, kitle denizinde boğulmamak için ilk başta kitlelerin durumunu analiz etmeliyiz. Buradan hareketle proletarya partisinin içinde bulunduğu duruma ve anda onun ihtiyaçlarına dayanan örgütlenmeleri hedeflemeliyiz. Kitlelerin anlayabileceği, benimseyebileceği ve proletarya partisinin örgütsel olarak kendisini var ede-

bileceği örgütlenmeler ancak böyle mümkündür. Bunun için mutlaka ama mutlaka koşulların tahlilini yapmalıyız. Bu tahlil, sınıf tahlilidir.

Proletarya partisi değişen yeni koşullara ve gelişmelere göre taktik belirleme yeteneğine sahip olmak zorundadır. Durağanlık-statüokoculuk bir KP için ölüm demektir. Bugün doğru olan bir taktik, yarın yanlış olabilir ve örgütlenmemiz koşullara göre daralıp açılır, farklı biçimler alabilir. Tek araç üzerinde örgütlenmek, bir biçime göre şekillenmek meseleye dogmatik yaklaşımdır. Bu nedenle proletarya partisi kitleleri örgütlemeye tüm araçları kullanmalı, hiçbir aracı küçümsememelidir.

Bu görevleri yerine getirirken proletarya partisi, merkez komitesinden başlamak üzere tüm faaliyetini kolektif bir tarzda, komiteleri aracılığıyla ele alacak, sürece dair tüm tasarruflarını bu organları aracılığıyla yapacaktır. Komiteler toplantılarını düzenli yapmalı, toplantı sonuçlarını raporlarla üst komiteye sunmalı ve proletarya partisinin merkezi yönelimi ve yaklaşımlarına dair görüş ve önerilerini, eleştirilerini merkez komitesine sunmalıdır. Proletarya partisinin komite ve organların organik bir toplamı olduğu tespiti de bunu emretmektedir.

Proletarya partisinin merkezden (MK) çevreye doğru (Parti komiteleri) örgütlenmesinin bilimsel ve doğru olan tek yolu komiteleşmekten, faaliyetin kolektif mekanizmalar eliyle yürütülmesinden geçmektedir.

“Hiçbir yoldaşımızın örgütsüz, komitesiz kalmaması” esprisiyle hareket edecek, üyelerden, militanlarımıza ve taraftarlarımıza doğru gelişen bir örgütlenme doğrusu izleyeceğiz. Kuşkusuz tüm bu adımlar, komitelerin temel işleyiş ve ilkelerinin incelenmesi buna uygun bir hareket tarzının oluşturulması çerçevesinde olacaktır.

Bu noktada, komite işleyişi bağlamında, demokratik-merkeziyetçilik ilkesini esasımıza almak zorunludur. Hangi düzeyde olursa olsun, teorik düzlemde hemen her yoldaşın rahatça dile getirdiği/getirebileceği söz konusu ilke herkesçe en fazla ihlal edilme durumunu yaşamaktadır. Bir örgütün üzerinde yükseldiği temel kolonlardan biri olarak tarif edebileceğimiz demokratik-merkeziyetçilik ilkesini yaşama geçirmek tam da vurgusunu yaptığımız partili duruşun inşa edilmesini sağlayacaktır. Tam demokrasi ve tavizsiz disiplin olarak ifade edilebilecek bu ilke, örgütü örgüt yapan temel tuğla taşıdır. Geline aşamada, ideolojik, politik vd. gerekçelerin bir sonucu olarak en çok tahrif ettiğimiz ilke budur. Proletarya partisinin üye ve militanları haklarından doğan tasarruflarını komite veya organlarında özgürce kullandıktan sonra bile partinin kolektif bilinci olarak açığa çıkan sonuç yerine kendi fikirlerini savunmaya devam edebilmektedir. Bu durum ağacı içeriden kemiren bir kurt misali, partili duruşun, bir örgüt

olma ve böyle hareket etme gerçekliğinin içeriden baltalanmasından başka bir anlama gelmemektedir. Açık ki partili duruş, proletarya partisi bilinci ve algısı bu şekilde gelişmeyecektir.

Demokratik-merkeziyetçilik ilkesi “hak”ların demokrasi bağlamında kullanılması, merkeziyetçiliğin de “görev”ler düzleminde ele alınması demektir. Başka bir deyişle, her partili ve militan komitesinde haklarını kullandıktan sonra görevlerini yerine getirme sorumluluğu ile karşı karşıyadır. Proletarya partisinin irade ve eylem birliği ancak ve ancak böyle sağlanabilir!

Proletarya partisinin, sadece son üç yıllık süreçte değil, uzun yıllardır en çok yara aldığı noktalardan biri de illegal yapısının çürütmesi, legalize olmuş bir gerçekliğin ortaya çıkmasıdır. Emperyalist-kapitalist sistemin tasfiyeci saldırılarını –*aksini savunsa da*- sadece fiili saldırılarda gören bir anlayışın sonucu olarak bu tasfiyeci saldırılara karşı donanımlı bir karşı koyuş sergilenememiş, ideolojik alandaki sorunlar örgütsel yapıyı da en çok illegal bir parti gerçekliği konusunda yaralamıştır. Bu nedenle bugün proletarya partisinin önündeki en temel görevlerden biri illegal yapının sağlam bir şekilde inşa edilmesine dayanmaktadır. Bunun ilk şartı, yukarıda ifade ettiklerimizle birlikte disiplini katı bir şekilde uygulayan örgüt yapısının inşa edilmesidir. Açıktır ki bu, merkez komitesinin tek başına başarabileceği bir görev değildir. Elbette onun önderliği ve denetiminde tüm örgütlerin, üyelerin, militanların ve taraftar kitlesinin bu doğrultuda hareket etme zorunluluğu vardır.

Kongre proletarya partisinin kadro ve üye politikasını da tartışmış ve belli sonuçlara ulaşmıştır. Bu tartışmadan çıkan sonuç proletarya partisinin halef-kadro yetiştirmesinde somut adımlar atması ve belli planlamalar yapması gerektirir. Kadro okulundan, eğitim devrelerine kadar izlenecek bir dizi pratik çalışma, proletarya partisinin örgütsel alanda sağlamlaşmasına ve gelişmesine hizmet edecektir.

Sonuç olarak; salt dar alanda devrimcilik yapma değil, devrimi gerçekleştirme iddiasındaki tutarlılığın temel parametreleri, merkezinde çelik disiplinin bulunduğu, kolektif mekanizmalar üzerinde inşa edilen, illegal yapısı güçlü bir örgütün yaratılıp yaratılmadığında düğümlenmektedir!

“Partiyle Devrime” formülasyonu da bunu anlatmaktadır!

Askeri Kararlılık; Halk Savaşında Israr Devrimde Isrardır!

Kongre proletarya partisinin önüne koyduğu yönelimin ana doğrultusu bağlamında, ideolojik, politik ve örgütsel görevlerin ortak keseni ya da bileşkesi ise askeri kararlılıktır.

Proletarya partisinin Halk Savaşı'nda ifadesini bulan devrim stratejisi, tüm görevlerine damgasını vuran bir niteliğe sahiptir. Zira, Halk Savaşı devrimin temel çelişkilerine yönelik devrimci müdahalenin, savaş gerçekliği içinde yaşam bulacağına işaret eder. Devrimi zor ve şiddetin, devrim mücadelesinin en başından itibaren kavganın ana yöntemi olduğunun beyanıdır bu aynı zamanda.

Ülkemizde hakim sınıfların ve onların devletinin niteliğinin bir sonucu olarak ortaya çıkan bu durum, komünist partisinin, devrimci zora bir tercihten öte bir **zorunluluk** olarak başvurmak durumunda olduğunu da anlatır. Böylelikle devrimci şiddet, devrim maratonunda ilk andan itibaren faşist baskı ve zorun geriletilmesi ve alt edilmesi, nihayetinde yıkılması; kitlelere devrimci bilincin taşınması ve kazanılması, örgütlenmesi, tüm bunları gerçekleştirmek adına öncünün ve halk iktidarının inşa edilmesi sürecinin de merkezine oturur.

Denilebilir ki; devrimci savaşım, coğrafyamızda komünist partisinin ideolojik, politik ve örgütsel alanda; basitten karmaşığa doğru adım adım örülmesi, inşa edilmesi sürecinin de yegane motoru durumundadır. Faşist diktatörlüğün duvarlarında gedik açmanın ve kitlelerin kahredici öfkesi ile bunu yıkmanın başkaca yolu yoktur.

Türkiye toplumuna dair temel tespitlerin ışığında ortaya çıkan söz konusu strateji; parti-önderlik ve kitle üçgeninin bu temel zeminde, devrimci savaş gerçekliği içinde gelişip güçlenebileceğine işaret eder. Kuşkusuz bu tespitler yeni değildir ve proletarya partisi 47 yıllık bir savaş ve direniş deneyimine sahiptir. Ne var ki bugün, devrimci savaşın geldiği aşama bu başlığın üzerinde önemle durulmasını gerekli kılmaktadır. Faşist diktatörlüğün özellikle de 2015 yılından bu yana teknolojik alanda kaydettiği ilerlemeleri etkin bir şekilde devreye sokarak geliştirdiği karşı devrimci saldırı dalgası önemli oranda karşılık bulmuştur. Faşizm, kır ve şehir gerilla mücadelesine yönelik diğer alanlarla eşgüdümlü bir şekilde sürdüğü saldırılarla önemli bir üstünlük elde etmiştir. Bu, her şeyden önce ideolojik düzlemde faşist diktatörlüğe karşı bir şey yapılamayacağı, silahlı mücadelenin anlamsız ya da daha hafif bir deyimle güncel olmadığı vb. formülasyonlarında kendini göstermektedir. Kuşkusuz buna politik ve örgütsel başlıklarda eklenen başka halkalar da vardır/olacaktır.

Nihayetinde hikayenin sonu, silahlı direnişin, gerilla savaşının başarısızlığı ve yenilgiye mahkum olacağı ile bitmektedir. Mücadelenin silahlı araçlarla, kır veya şehir gerilla mücadelesiyle yürütülmesine yönelik oluşturulmaya çalışılan bu algı son derece tehlikelidir. Tehlikelidir zira, başta proletarya partisi olmak üzere Türkiye devrimci hareketinin ve Kürt Ulusal Hareketi'nin yarım asra yak-

laşan gerilla savaşı birikiminin inkar edilmesi ve onun en başta da ideolojik olarak tasfiye edilmesi anlamına gelmektedir.

Oysa bugün yaşanan tam da doğanın ve savaşın yasalarına uygun bir aşamadır. Savaşan güçler arasındaki denge durumu değişkendir. İnisiyatif, savaşın seyri içinde bir taraftan öteki tarafa geçebilir. Benzer bir süreç geçmişten bugüne gerek gerilla gerekse de karşı devrim cephesinde yaşanmıştır. Faşizmin, emperyalist-kapitalist sistemin Ortadoğu başta olmak üzere bölgemizde ihtiyaçları temelinde yeniden yapılandırıldığı bir süreçte, devrimci-komünist ve yurtsever güçlerin bir bütün olarak tasfiye edilmesine yönelik politikalarının sonuçlarını yaşıyoruz.

Son derece bütünlüklü ele alınan bu politikaların, yeterince analiz edilememesinin ve buna etkili bir şekilde yanıt olunamamasının sonucunda düşmanın belli başarılar kazandığını kabul etmeliyiz. Gerilla alanında geline aşamayı da bu bütünlük içinde yorumlamak gerekir. Ancak bu başarıların düşmanın teknik üstünlüğe dayandığı, gerillanın hareket tarzının yeni biçimler alarak bu üstünlüğün etkisini azaltacağı açıktır. Gerek proletarya partisinin ve gerekse de diğer gerilla mücadelesi veren partilerin deneyimleri bunu fazlasıyla kanıtlamaktadır. Düşmanın teknik üstünlüğü savaşın en başından beri vardır ve neredeyse savaşın sonuna kadar devam edecektir.

Bu noktada, temel mesele kendi pratiğimizden de net olarak gördüğümüz üzere, tekniğin değil insanın belirleyici olduğudur. Elbette gerilla tıpkı düşmanın yaptığı gibi tekniğe yoğunlaşmalı, düşmana vuruş kapasitesini yeni yeni tekniklerle artırmalıdır. Buna kimsenin itirazı olamaz. Ancak unutulmamalıdır ki; gerilla savaşını mantığında zayıf bir gücün kendinden kat be kat üstün güce karşı mücadelesi vardır. Bu stratejinin gücü ise teknikten değil, kitlelerden gelir. Proletarya partisi, gerilla güçlerimizin düşmanın teknik üstünlüğünü inceleme ve buna karşı yeni hareket tarzları geliştirmesine önderlik etmekle birlikte asıl belirleyici olanın kitlelerin kazanılması, örgütlenmesi ve savaştırılması olduğu doğru siyasetinden taviz vermemelidir.

Açık ki; bugün silahlı mücadelenin zorunluluğuna dair etkili bir ideolojik mücadele yürütülmesi elzemdir. Silahların eleştirel gücü olmadan, coğrafyamızda devrimci-demokratik dönüşüm ve devrim mücadelesi adına etkili ve kalıcı adımlar atmak oldukça zordur. Diğer yandan bu mücadelenin politik alanda da bir izdüşümünün olması, silahlı mücadele açısından yeni taktiklerin geliştirilmesi zaruridir!

Kuşkusuz tüm bu görevler, silahlı mücadelede kararlı bir duruşla, Halk Sa-

yaşı çizgisinde ısrarlı bir yönelimle sağlanabilir. Geline aşamada, kongre proletarya partisi önüne mevcut askeri gücümüzün en hızlı şekilde yeniden örgütlenmesi ve savaşın aldığı yeni biçimlerin incelenerek daha planlı ve sağlam adımların atılması hedefini koymuştur. Bugünün somut koşullarında, faşist diktatörlüğün bugünkü gerçekliğinde, başta Ortadoğu olmak üzere bölgemizde yaşanan gelişmeler, alt üst oluşlar devrimci silahlı zorun yeniden üretilmesi gerekliliğini ve “bir halkın ordusu yoksa hiçbir şeyi yoktur” doğru önermesini bir kez daha teyid eder durumdadır.

Kongre başta sekizinci konferans sonrası Dersim ve Rojava alanlarında proletarya partisinin askeri pratiğini değerlendirmiş ve belli sonuçlara ulaşmıştır. Önce şu gerçekliğimizi vurgulamamız gerekir; proletarya partisi askeri anlamda da önemli bir ders ve deneyim biriktirmiş durumdadır. Her şey bir yana Dersim’de kır gerillacılığı, Rojava’da şehir gerillacılığı deneyimimiz bu anlamda tarihsel önemdedir. Şimdi proletarya partisinin önünde duran görev, bu deneyimlerin sentezlenmesidir. Sekizinci konferanstan günümüze gerilla savaşımızda yaşanan gelişmeler ve tıkanma masaya yatırılmalı, savaşın aldığı ve alacağı biçimler üzerinden yeniden örgütlenmesine yönelik somut adımlar atılmalıdır. Halihazırda askeri olarak belli bir gücümüz olduğu ancak meselenin sadece kendi başına güç olmak değil, bu gücün istikrarlı bir şekilde nasıl büyütüleceği ve Halk Savaşı’nın özgünlüğünün ülkemiz koşullarında nasıl hayata geçirileceği üzerine somut planlamalar yapılmalıdır.

Elbette bu görev proletarya partisinin önderliğinde silahlı güçlerin, halk ordusunun önünde durmaktadır. Burada proletarya partisi önderliği hususu büyük önem arz etmektedir. Zira bu görev, proletarya partisinin tüm faaliyet alanlarında temel gündem ve yönelim olarak ele alındığında başarıyla ulaşabilir. Aksi durumda savaşın görevlerinin gerillaya havale edildiği salt askeri bir bakış açısından söz edilmelidir. Kuşkusuz bu, Halk Savaşı’nın stratejisine de aykırıdır. Çünkü savunageldiğimiz strateji, savaşa tüm alanlarda proletarya partisinin merkezi olarak önderlik etmesini şart koşmakta, bunu da zaferin teminatı olarak bunu görmektedir. Halk Savaşı, sıklıkla tekrarladığımız ancak pratikte yerine getirmedığımız üzere sadece ve sadece “gerillanın işi” olarak ele alınırsa, bu savaşın tıkanması kaçınılmazdır. Bunun önemini sekizinci konferans sonrasında Dersim’de yaşanan gerilla savaşı deneyimimizde fazlasıyla görmüş durumdayız. Gerilla savaşı kitleleri örgütlediği, kitleleri sadece gerilla örgütlenmesinde değil, ekonomik, demokratik, kültürel, ekolojik, vb. örgütlenmelerde örgütlediği ve gerilla savaşının gelişimine hiz-

met eder tarzda ele alındığında gelişme yaşamaktadır. Bunun dışında bir ele alış gerillayı darlaştırmakta, giderek tıkanmasına ve kendi içine dönmesine yola açmaktadır.

Bu nedenle gerilla mücadelesinin ve devrimci şiddetin bugün kırlarda ve şehirlerde yeniden nasıl örgütleneceğine dair kafa yoruş ve çaba, başta önderlik olmak üzere bir bütün proletarya partisinin sorumluluğundadır. Proletarya partisinin temel yönelim bağlamında diğer tüm sacayaklarını birbirine bağlayan bu çok önemli başlıkta, düşmana darbe indirme, hesap sorma ve askeri olarak gelişme hedefi ile hareket etmesi gerekecektir.

Bu noktanın iyi anlaşılması gerekir. Sekizinci konferans sonrası pratiğimizde açığa çıkan şey, savaşı sadece gerillaya indirgeyen bir ele alıştır. Oysa Halk Savaşı bütünlüklü bir stratejidir ve sadece gerilla gücünden ibaret değildir. Başta gerilla alanları olmak üzere bir bütün proletarya partisinin savaşa göre şekillenmesi, proletarya partisi ve ona bağlı örgütlerinin ancak ve ancak silahlı mücadele içinde gelişip güçlenebileceğini, sağlam bir örgüt haline gelebileceğini unutmamak gerekir. Proletarya partisi, kırlarda ve şehirlerde askeri olarak kendini örgütler ve düşmana vuruş kapasitesini artırırken, yan örgütlenmelerinin de benzer bir yönelim içinde olması kaçınılmazdır.

Bu görev, kırlarda ve kentlerde, basitten karmaşığa doğru ama hep ileriye giden bir istikamette silahlı direnişin ve devrimci zorun örgütlenmesi anlamına gelmektedir. Bu görev, ideolojik alanda gelişmenin, politik açıdan yetkinleşmenin ve örgütsel olarak güçlenmenin temel yapı taşıdır.

Kongre, proletarya partisinin kuruluşundan beridir ihmal ettiği bir noktaya daha dikkat çekmiş ve askeri çizginin gerekliliğine işaret etmiştir. Bu son derece önemli konuda proletarya partisi tarihimiz açısından değerlendirildiğinde son derece önemli ve değerli çalışmalar bulunmakla birlikte, son tahlilde proletarya partisinin belirlenmiş bir askeri çizgisi bulunmamaktadır. Proletarya partisi önümüzdeki süreçte askeri çizgisini oluşturmakla karşı karşıyadır. Bu konuda hareket noktamız ise Başkan Mao'nun şu sözleri olmalıdır:

“Tarih, bize, doğru politik ve askeri yolların durup dururken kendiliğinden ortaya çıkmadığını, ancak mücadeleyle elde edildiğini anlatıyor. Bu yollar, bir yandan “sol” oportünizmle, bir yandan da sağ oportünizmle savaşmak zorundadır. Devrimi ve devrimci savaşı engelleyen bu zararlı eğilimler ile mücadele etmez ve bunların üstesinden gelemezsek, doğru bir hareket çizgisi saptamamız ve bu savaşta zafere ulaşmamız olanaksızdır.” (Mao Zedung, KP ve Devrimci Savaş, S.E., c. 1, s. 111)

Sonuç: Yönelimin Temel Alanları...

Kongrenin önümüze koyduğu temel doğrultuyu, tüm yönleriyle anlamak ve kavramak ilk önceliğimiz olacaktır. Bunun için de bahsi edilen konularda ciddi bir çalışmaya girişeceğiz. Proletarya partisi bunu yapabildiği, sınıf mücadelesinin izleyeceği rotayı tespit edebildiği oranda, yelkenlerini sınıf mücadelesinin güçlü rüzgarlarıyla dolduracaktır. Bu görev bugün proletarya partisinin omuzlarındadır. Biriktirdiğimiz ve ortaya koyduğumuz güçlü iradeyle ilan ediyoruz ki; Bu görev başarılabacaktır! Ortadoğu'da ve coğrafyamızda ezenle ezilen arasındaki mücadele, dünyanın fırtına merkezlerinden biri olma esprisine uygun olarak kesintisiz bir şekilde sürgit devam etmektedir. Kongre bu gerçeklikten hareketle, emperyalist-kapitalist sistemin ve bununla doğrudan ilişkili olarak Türk hakim sınıflarının içinde debelendiği ekonomik krizin giderek derinleşeceğine, bunun geniş emekçi kitleleri nezdinde işsizlik, yoksulluk ve sefalet üçgenini büyüteceğine dikkat çekmiştir.

Şehirlerin giderek artan önemiyle, ekonomik alanda öngörülen bu gidişin, işçi sınıfı ve emekçilerin sistemle kurduğu ilişki üzerinde çok önemli etkiler yaratacağı, bunun da siyasi-politik alanda sarsıcı gelişmelere kapı aralayacağı açıktır. Kitle hareketi geri çekilmiş olsa da dipten dibe mayalanmaktadır. Bunun işaretleri fazlasıyla vardır. Yeni Geziler, Kobane Serhildanları gündemdedir.

Ezenlerle ezilenler arasındaki çelişkilerin emek ekseninde derinleşeceği açıktır. Türk hakim sınıflarının ekonomik alanda bugün açığa çıkardığı tablo, yıkıcı sonuçlarını her gün biraz daha göstermektedir. Anlaşılan o dur ki, bu yıkım önümüzdeki günlerde daha da derinleşecek, bu da çok daha geniş emekçi kitlelerini direniş ve mücadelenin içine çekecektir.

Köylülük üretmez hale getirilmesine dair ekonomik talepli gündemlerini parçalı düzeyde bireysel çıkışlarla dile getirse de kimi bölgelerde üretici birlikleri aracılığıyla başta taban fiyatlar olmak üzere tepkisini yükseltmektedir. Bu birliklerin faşizmin denetiminde olması büyük sorundur. Sistem bu örgütlenmeler üzerinden kendisine yönelecek öfkeyi kontrol etmekte, A ya da B partisine yönelmesini sağlamaktadır. Köylülük kapsamında özellikle ekoloji mücadelesinin önemli bir gündem olduğunu ve önümüzdeki süreçte de bu gündemin artarak devam edeceği görülmektedir.

Bu alandaki hareketlenmenin de tetikleyeceği, büyüteceği alanlardan biri Kürt ulusal sorunu olacaktır. 7 Haziran 2015'te devrimci, ilerici ve yurtsever güçlerin elde ettiği başarıya bir misilleme olarak 20 Temmuz Suruç Katliamı'yla başlatılan diz çöktürme konsepti, bugün tüm acımazlığıyla sürmektedir.

HDP eş genel başkanları ve milletvekillerinin akabinde belediye başkanlarının da tutuklanmasıyla devam eden sürecin; kimi iniş çıkışlar gösterse de daha da ağırlaşacağını öngörmek mümkündür. Diğer yandan başta Rojava olmak üzere, Irak Kürdistanı'nda ve Türkiye Kürdistanı'nda Kürt ulusal sorunu ekseninde silahlı mücadele ve Türk devletinin saldırılarının yoğunluğu azaltmaya değil, yükseltmeye eğilimlidir.

Kürt ulusal sorunu, ezilen ulus çelişkisi Türkiye devriminin temel sorunlarından biri olarak sınıf mücadelesinde önemli bir alan kaplamayı sürdürecektir. Bu noktada özellikle dikkat çekilmesi gereken hususlardan birisi şovenizmdir. Türk hakim sınıfları başta Kürt ulusu olmak üzere Suriyeli göçmenler üzerinden vb. şovenizmi körüklemekte, sistemli bir devlet politikası olarak uygulamaktadır. Bu politikaya karşı durmak gerekir. Halkların kardeşliği değil hakların eşitliği temel gündemlerimizden olmaya devam edecektir.

Faşist diktatörlüğün OHAL'ine, baskı ve zulmüne rağmen geri atmayan sokakları bir an olsun bile terk etmeyen bir direniş odağı olarak kadın özgürlük hareketi, toplumsal cinsiyet eşitliği hedefi bağlamında toplumda sarsıcı etkiler yaratmayı sürdürecektir. Diktatörlüğün faşist şefi R.T. Erdoğan'ın 8 Mart'ta kadınların kitleselliği, coşkusu ve cüreti karşısında panik halinde sarıldığı ezan yalanı kadın özgürlük hareketinin köşklerde ve saraylarda yarattığı korkuyu resmetmektedir.

Kadın özgürlük hareketi, geliştiği ve büyüdüğü oranda toplumsal cinsiyet eşitsizliğine de darbe indirmeye devam edecektir.

Gençlik hareketi faşist baskılar sonrasında geri çekilmiş görülse de ülkemiz koşullarında gençliğin dinamizmi ve yeni gelişmelere açıklığı vb. bu hareketin yeniden yükselişe geçeceğini göstermektedir. Gezi İsyanı'nda ardından Kobane Serhildanı'nda gençliğin oynadığı rol ortadadır.

Ülkemizin çok inançlı yapısı beraberinde hakim inancın ezilen inançlara yönelik sistemli bir devlet politikası uygulamasını da doğurmuştur. Başta Aleviler olmak üzere, çeşitli ezilen inançlar devletin resmi inancının baskısı altında kalmaya devam etmektedir. Önümüzdeki süreçte bu baskıların devam edeceği, buna karşı mücadelenin gelişeceği açıktır.

Tüm bu çelişkiler yumağının Ortadoğu gerçekliğinde ele alınması önemlidir. Sürece daha geniş bağlamda Ortadoğu perspektifiyle bakmak bunun içinde coğrafyamızdaki çelişkileri okumak doğru olacaktır. Önce Irak, sonra Suriye ve görünen o ki önümüzdeki yıllarda İran emperyalizmin hedefindedir. Bu saldırganlık, bölge halkları açısından son derece ağır sonuçlara yol açmakla bir-

likte, kriz ve savaşlar yeni devrimleri doğurmaktadır. Proletarya partisi bu gelişmelere hazırlıklı olmalıdır.

Proletarya partisi tüm enerjisini ve dikkatini, kongrenin öne çıkardığı söz konusu başlıklara yoğunlaştıracaktır. **Proletarya partisi ideolojik alanda hesaplaşma ve gelişme; politik düzlemde yetkinleşme ve derinleşme, örgütsel olarak güçlenme ve tümünün bileşkesi olarak askeri kararlılığını sürdürme yöneliminin yaşam bulacağı alanlar, dikkat çekilen noktalar olacaktır.**

Ülkede ve bölgede durum bu yönlerden seyrederken, proletaryanın, tüm dünya halklarının, ezilenlerin öfkesi, emperyalist-kapitalist sisteme başkaldırısı çeşitli ülkelerde ve çeşitli biçimlerde dalgalar halinde yüzeye çıkmaktadır. Bu alanda kuşkusuz en temel sorun, bu ülkelerde komünist partilerin güçsüz hali ve enternasyonal bir birlikten yoksunluğudur. Bu noktada, proletarya partisi, kongre kararları doğrultusunda, *“Dünya Devrimine Hizmet Etmek İçin Ülke Devrimini Geliştirmek”* çizgisini hayata geçirmek için başta ülkemizde silahlı mücadele yürüten parti ve örgütler olmak üzere Ortadoğu’da devrimci ilerici hareketlerle ilişkilerini geliştirme, UKH’le ilişkilerini de bu temelde ele alma yaklaşımını benimsemiştir.

Proletarya partisi, varlık amacı zemininde ideolojik olarak kendisiyle hesaplaştıkça, politik alanda derinleştikçe gelişecek ve örgütsel olarak yaralarını sararak daha sağlam bir Bolşevik-Maoist örgüte dönüşecektir.

Kuşkusuz tüm adımları devrimci zor ve şiddet bağlamında askeri kararlılığından taviz vermeden, düşmana darbeler indirerek gerçekleştirecektir. Proletarya partisi MLM bilimiyle hareket ettiği, kendi ilkelerine dayandığı, kitlelerin mücadelesi içinde olduğu ve kitlelerin hareketleriyle doğru temelde ilişkilendiği müddetçe gelişip güçlenebilir, iktidara aday olan, Halk Savaşı’nı basitten karmaşığa büyüten bir pratik izleyebilir. Burada da temel mesele ideolojimize, proletarya partisine ve kitlelere güvendir. Proletarya partisine güvenmek ise, onun devrimci savaşa önderlik edebilecek yetenek ve kabiliyette olduğunu bilince çıkarmakla olur. Parti ve kitleler olduğu müddetçe her türlü mucize yaratılabileceği unutulmamalıdır. Proletarya partisinin 47 yılı aşan savaş ve direniş gerçekliğinden; yengi ve yenilgilerle bugüne taşınan tarihsel birikimden; yüzlerce yoldaşımızın bize devrettiği onurlu mirastan ilham alarak bunu başaracağımıza inancımız tamdır! □

BİR KEZ DAHA ÇALIŞMA TARZI ÜZERİNE...

►► Devrimcilik özne olmayı gerektirir. Devrimciliğin ve devrimci insanın kendine has bir niteliği vardır. Komünist militanı özel kılan nedir? Proletarya Partisi militanını özel yapan-yapacak olan; komünist partinin amacını kavramış, plan ve projeye sahip devrimci pratik atılım içinde olmasıdır. Bu ise, amaca dönük donanım ile yani ideolojik duruşla olur. ◀◀

“Devrimci deneyim edinilebilen bir şeydir. Yeter ki edinme isteği olsun, hataların farkına varılsın! Bu, yarı yarıya düzelme demektir!”

Çalışma tarzı, yapılan çalışmanın niteliği ve içeriği ile doğrudan ilgilidir. Çalışmanın içeriği hem niteliğini hem de biçimini belirlemektedir. Tarz, çalışmanın biçimini oluşturmaktadır. *“Her kuruluşun örgütlenme karakteri doğal ve kaçınılmaz olarak bu kuruluşun faaliyetinin içeriği tarafından belirlenir.”* (Lenin: 1993, 122) Tarz; ediş, yapış, davranış biçimi, biçim, yol, üslup anlamındadır.

Yazımızda; çalışmalarımızın yapılma biçimi, yolu, üslubundan bahsetmekteyiz. Bir çalışma tarzı, çalışmayı yapan öznenin karakterini oluşturur.

Tarzı belirleyen yapılan çalışmanın içeriğidir. Demek ki öz-biçim ilişkisi-çelişkisini, çalışma konusu içinde ele almaktayız. Öz-biçim uyumu tüm şeylerde aranır. Herhangi bir çalışmada; öz ne kadar derin kavranmış, içselleştirilmiş ise biçim de öyle o kadar uyumlu olacaktır. Çalışmalardaki, biçimler ve tarzlardaki tüm yanlış ve yetersizliklerin nedeni; özü kavramadaki yetersizliklerde aranmalıdır. Biçim, özün karakterini yansıtır ya da yansıtmalıdır. Bunlardan, tarzın nasıl olacağını, yapılan çalışmanın içeriğinin koşulladığını söyleyebiliriz. Yapılanın özü ile ortaya konusu arasında bir uyum olmak zorundadır. Amaçla uyumlu araçlar devreye sokulmaz ya da öyle uyumlu tarz geliştirilmezse çalışmalarda başarı sağlanamaz. Burada özü ortaya koymak için; biz ne çalışması yürütüyoruz sorusu anlamlı olacaktır. Bu sorunun yanıtı **“biz kimiz?”** sorusunun yanıtını da

kapsar nitelikte olmalıdır. Bunlara verilen yanıtlarla, öz'le çalışma tarzımız arasındaki uyum-uyumsuzluk sorgulaması yapılabilir. Aynı zamanda çalışma tarzındaki yanlışların, ne çalışması yaptığımızın ve kim olduğumuzun silikleşmesi, bilince çıkarılmaması ile ilgili olduğunu söylemekteyiz.

MLM ideolojisi doğrultusunda, Demokratik Halk Devrimi gerçekleştirme, Demokratik Halk İktidarı kurma ve kesintisiz sosyalizme geçişi inşa etme çalışmasını yürütüyoruz. Tüm çalışmalarımız bu esas çalışmanın bir parçasıdır, onunla ilişki halindedir. Bütün çalışmalarımızın özünü bu oluşturmaktadır. İdeolojik, politik, örgütsel çalışmalarımızın, legal-illegal, silahlı-silahsız biçimdeki çalışmaların; kır-şehir merkezlerindeki, kadınlara, LGBTİ+'lara, gençliğe, ezilen ulusa dönük çalışmalarımızın hepsinin özünü DHD-DHİ kurma amacı oluşturmaktadır. Tüm çalışmalarımızı *"kitleleri devrimci mücadeleye eğitime ve hazırlama bakış açısıyla, yeni devrimci bir tarzda yeniden örgütlenmesi; çünkü kitleleri proleter devrime hazırlamak ancak böyle mümkün-dür."* (Stalin: ty, 88)

Burada bir noktayı daha vurgulamalıyız; çalışmaların, amacı ve ilişkisi, indirgemeci-idealist tarzda ele alınmamalıdır. Her çalışma alanının ve biçiminin özgünlüğü ve özelliklerine göre farklı dolayılardan da geçerek, bu öz-biçim diyalektiği hayat bulacak ve öz de rengini verecektir. Burada, diyalektik bir biçimde ve son tahlilde, son kertede biçime rengini verenin öz olduğunu söylemekteyiz. Kaba materyalist, indirgemeci ve idealist ele alımlar, bu ilişkiyi kavrayamazlar; düz-lineer bir ilişki olarak ele aldıkları için de doğru sonuçlara ulaşamazlar. Farklı alanların özelliklerini, özgünlüklerini gözardı eden çalışmalar, alanlara özgü çalışma tarzı geliştiremez, genel tarzı alanlara uygulayamaz. Bizim bahsettiğimiz ilişki; özün farklı dolayım-larla diyalektik bir şekilde bütün çalışma alanlarında hayata geçen tarz-lara rengini vereceği, vermesi gerektiğidir. Çalışma tarzlarında ortaya çıkan bazı sıkıntılar da bu diyalektik ilişkiyi hayata geçirememekten-kavrayamamaktan ortaya çıkmaktadır. Ne çalışması yürütmüş olduğumuzun tam kavranamaması, çalışma biçimini mekanik ele alışı ya da öze ilgisi olmayan bir tarzın gelişmesine yol açmaktadır. Bütün bunları ortadan kaldırmanın yolu özün, iktidar bilincinin, kavrayışının derinleştirilmesinden geçmektedir.

I. Çalışma ve yaşam tarzında neden-sonuç ilişkisi

Devrimcilik özne olmayı gerektirir. Devrimciliğin ve devrimci insanın kendine has bir niteliği vardır. Komünist militanı özel kılan nedir? Proletarya Par-

tisi militanını özel yapan-yapacak olan; komünist partinin amacını kavramış, plan ve projeye sahip devrimci pratik atılım içinde olmasıdır. Bu ise, amaca dönük donanım ile yani ideolojik duruşla olur.

Bir yapının genel devrimcilik tarzı, onun politika üretmesinde, örgütsel çalışmalarında, ele alımlarında görünür olduğu gibi, tek tek militan, üye ve kadrolarının günlük iş yapma ve yaşam pratiklerinde de görünür olur. Dolayısıyla gündelik hayattaki tarzımız da genel ideolojik-politik duruşumuzla, şekillenmemizle ilişkilidir. Gündelik yaşamda iş yapma tarzı ile devrimci çalışma pratiği arasında bir bağ vardır. Ama bunlar, birbirinin yerine konamayacağı gibi militanların, gündelik yaşamdaki çalışma tarzlarını da merkeze koymak sorunu çözmez. Öncelik-sonralık, neden-sonuç ilişkileri doğru kurulmak zorundadır. Karikatürize edilerek gündelik yaşam sorgulaması da yapılmamalıdır.

Proletarya Partisinde bazı dönemlerde ideolojik sorgulayıcılık adı altında bireylerin günlük yaşamlarındaki iş yapma tarzlarının sorgulanması merkeze alınarak bir çalışma tarzı oturtulmak istenmiştir. Genel politik alandaki çalışma tarzı sorgulanmadan salt günlük pratiklerin sorgulanması, bazı konularda olumlu gelişmeler sağlamış olsa da temel noktada, yani siyasal-örgütsel alandaki çalışma tarzı sorgulanmadığı için genelgeçer ve sektör bir tarz olarak kalmıştır. Militan, üye ve kadroların genel politik seviyesini yükseltecek bir çalışma ortaya koymadan, pratikleri hem de tali pratikleri merkeze alarak sorgulama yapmak sektörlik bir tutum sergilenmesine neden olmaktadır. Tabii ki amacı kavramadaki yetersizlikler pratiğe yansıyacaktır. Bu gibi pratikler görüldüğünde ilk başta örgütsel müdahale yapılması da doğrudur ancak sorunu gidermenin esas yönü ideolojik-politik eğitimidir. Bu başarısız ve salt örgütsel tedbirlerle yetinilirse, bu yetmezlik, gelişmenin bir aşamasında daha büyük olumsuz bir pratik şeklinde ortaya çıkacaktır. Önemli olan zamanında ve uygun bir tarzda müdahaledir.

Amaca uygun olmayan yaşam ve iş yapma tarzı değiştirilmelidir. Bu gibi örnekler özellikle yeni devrimcileşmiş militanların yaşamlarında ortaya çıkmaktadır. Tecrübeli kadrolarımızda da küçümseme ve rutinleşme bu sonuçlara neden olmaktadır. Yine başarısız faaliyetler de benzer savruluşları doğurabilmektedir. Büyük amaçlarımızın olduğunu ortaya koyup, buna sığınarak böbürlenmek, uyuşukluk, bezginlik, günlük yaşama karşı ilgisizlik, eğreti iş yapmak, sallapati çalışmak, disiplinsiz yaşam tarzı, pejmürdelik vb. kabul edilemezdir. Sonuçta; bu tip pratiklerin, bir bütün ortadan kaldırılması ise, sonuçlara müdahale ile birlikte sorunun nedenlerine yönelmekle olacaktır. Salt sonuçlara müdahale

sekteklik iken salt nedenleri görüp, sonuca müdahale etmeden nedeni merkeze almak da liberallik olacaktır. Neden ve sonuç arasındaki diyalektik bağla ilişkili olarak hem sonuca hem de nedenlere müdahale edilmelidir.

Devrimci atılım ve akılcılık ilişkisi

Devrimci çalışma tarzı konusunda, çok genel bir belirleme olarak; devrimci atılım ile akılcılığın birleştirilmesini ortaya koymalıyız. Bunu Stalin, “*Rus devrimci atılımı ve Amerikan akılcılığı*” (Stalin: ty, 175) olarak ortaya koymuştur. Stalin, Leninist çalışma tarzının özünü bunun oluşturduğunu, özgünlüğünün bu olduğunu vurgulamıştır.

Devrimci atılım; politik canlılığı sağladığı gibi ataletle, tutuculuğa, düşünce tembelliğine -ki devrimci saflarda çokça varlığına tanık olmaktayız-, köylü uyuşukluğuna ve geleneklere bağlılığa panzehir oluşturur. Politik tartışmaları eylemsel duruşla zorlayarak geliştirir; politik canlanma yaratır, durağanlığı yıkar. Devrimci militanlık, atılganlık ve eylemsellik; eğer ki **akılcılık** ile birleştirilmezse, yozlaşmaya açık kapı bırakılır. Devrimci akılcılık genel olarak, politik bir amaç doğrultusunda plan ve proje üretmekle ilgilidir. Bu başarılmaz ya da önemi kavranmazsa sapmalara kapı aralanmış demektir. En mükemmel şekilde yapılan plan ve projeler dahi, eğer ki bunun pratik karşılığı olan, devrimci atılım yoksa bir hiçtir! Akılcılıkla oluşturulan plan-proje, maceracılığa, çeteciliğe karşı panzehirdir. Akılcılık, sonuç olmak için, her türlü engeli sabırla aşma, olmaz denileni olur kılma pratiğidir.

Akılcılıkla devrimci atılım birleştirilmezse dar-pratikçilik ve maceracılıkla yozlaşmak mümkündür. MLM çalışma tarzı ne hedefsiz ya da hedefin silikleştiği çalışmayı ne de mükemmeliyetçilik hastalığından kaynaklı eylemsizliği kabul eder. İki tarz pratiği de mahkum eder. Akılcılığın devrimci pratikle birleştirilmediği durumlarda mükemmeliyetçilik hastalığı ortaya çıkmaktadır. Mükemmel plan ve proje oluşturmak için kafa “yormak”tan eylemselliğe zaman bulunamamaktadır(!) Bu mükemmeliyetçilik, sekteklik olarak örgütsel alana yansımaktadır. Tabii ki planlarımızın iyi ve sorunsuz olmasını isteriz ama mükemmel plan yapmanın sonu olmadığı için ve bu mükemmel planları hayata geçirecek olan “mükemmel” militanlar da bir türlü bulunamadığı için, ilgili plancılar “elveda proletarya” durağında inerler devrim treninden! Halkın deyiimiyle, sirkeyi-sarımsağı hesaplamaktan bir türlü çorba içmeye sıra gelmez. Devrimin, akılcı, fedakar ve atak militan tipi ancak, akılcılıkla devrimci atılcılığın birleştirilmesiyle ortaya çıkar. Bunlardan birisi lehine tek yanlılık, sapmalara kapı aralar.

II. Devrim için doğru ve sağlam bilgi

Bir siyasi organizasyonun, amacına ve niteliğine uygun bir çalışmayı ortaya koyacağını/koyması gerektiğini söyledik/söylüyoruz. Amaca uygun bir tarz geliştirilemiyorsa ya da eksik geliştiriliyorsa, bu sorunun giderilmesi için öncelikle bunların neler olduğu ortaya konmalıdır. Sonra nedenleri derin bir sorgulamaya tabi tutulmak zorundadır. Eğer ki, bunlar tam olarak yapılamazsa, yanlış tarz düzeltilemeyeceği gibi kronik bir hal alıp kanıksanmasına da sebep olunur. Bu, çok büyük bir tehlike oluşturur. Komünistlerin, ayırıcı özelliklerinden biri, hatalarından ders çıkarmak, yanlışlarının özeleştirisini tüm açıklığı ile ortaya koymaktır. Komünistler çalışmalarını bilinç üzerinden yürütür. Değiştirmek istediğimiz dünya hakkında sağlam bir bilgiye sahip değilsek, açıktır ki, amacımızı gerçekleştiremeyiz. Bir maddeyi-olguyu değiştirmek istiyorsak, öncelikle onun gelişme yasalarına vakıf olmalıyız. Devrimci faaliyetler için doğru ve sağlam bilgi çok önemlidir. Gerçek bilgi olmadan, doğru bir devrim yolu geliştirilemeyeceği gibi doğru bir çalışma ortaya konması da çalışma tarzının temelini oluşturmaktadır.

Çalışma tarzında ortaya çıkan yanlışlar ve eksikler esas olarak doğru bir bilgilenme sürecinin işletilmemesinden kaynaklanmaktadır. Bu da gerçek bilgiye ulaşmayı engellemekte; doğru bilginin olmaması çalışma tarzının aksamasına neden olmaktadır.

Proletarya Partisi her kademesinde hemen hemen tüm önemli toplantılarında ideolojik-politik-örgütsel-askeri hattıyla ilgili yürütülen çalışmaları sorgulayıp bunlarda ortaya çıkan yetersizlikleri tespit etmektedir. Ne yazık ki, birçok toplantıda, nerede ise aynı yetersizlikler tespit edilmiştir. Subjektivizm (öznelcilik), kendiliğindencilik, dogmatizm, bürokratizm, sektecilik, dar-pratikçilik... Bunlar tespit edilmesine rağmen tam anlamıyla ortadan kaldırılamamış ve giderek kronikleşmiştir. Dolayısıyla çalışma tarzımız konusunda çok ciddi sorunlarla karşı karşıya olduğumuz ortadadır. Bunlar, bazı yoldaşlarımızın sandığı gibi tek tek insanlardan, faaliyetçilerden kaynaklı sorunlar olmadığı gibi, tek tek onların maharetleri ile çözülecek içerikte de değildir. Kronikleşmiş bu hastalıkların tedavisinde ancak nedenlerinin tam anlamıyla açığa çıkarılması ile adım atılmış olur.

Sorunların kronik hale gelmesinin nedenlerinden biri; bu sorunların nedenleri ve niçinleri ile birlikte ciddi bir sorgulamaya tabi tutulmayıp, salt belirlenmeyle kalınmasıdır. O zaman, şimdi yapmamız gerekenlerin önemli bir kısmı açığa çıkmış olmaktadır. Çalışma tarzımızdaki bu olumsuzluklar ortaya konulup, bunları amansız-acımasız bir eleştiriye tabi tutup, nedenlerini

açığa çıkarmalıyız. Burada da kalmamalı, MLM'yi, toplumu, tarihi kavramadaki yetersizliklerimiz, yanlış bakış açılarımız ortaya konmalıdır. Kendini bu eleştirinin dışında tutan yoldaşlarımızı sürecin kendisi dışlayacaktır, geçmişte çokça olduğu gibi!

Komünistlere niteliklerini veren parametrelerden birisi de, -belki de ilk başta geleni- **dürüstlük**tür. *“Marksizm-Leninizm bir bilimdir; bilim ise, dürüst ve sağlam bilgi demektir; bilimde yalana dolana yer yoktur. Öyle ise dürüst olalım.”* (Mao: 1992, 25.) Bu saptama bizlerin rehberi olmalı, kolektif içinde ete kemiğe bürünmelidir. Onun için, kendimize yaklaşımda da dürüst olmalı, yanlışlarımızı tüm açıklığıyla ortaya koymalıyız.

Çalışma tarzında ortaya çıktığını söylemiş olduğumuz yanlışları belirleme ile kalmamalıyız. Bunlarla mücadele edilmesi gerektiğini, bunun yakıcılığını bilince çıkarmalıyız. Elbette ki bir bütün bunları ortadan kaldırmak için MLM eğitim seferberliği açmalıyız, bunun için de işe inceleme seferberliği ile başlamalıyız. Politika üretmedeki yetersizliklerimizi tespit etmek ve bununla ilişkili politik önderlik sorununda yol kat etmek istiyorsak, çalışma tarzımızdaki yanlışlarımızla hesaplaşmak zorundayız.

Şimdi çalışma tarzımızla ilgili belirlemeleri tek tek ele alalım.

III. Öznelcilik

Çalışma tarzımızdaki hatalarımıza rengini veren öznelciliştir, öznelciliğimidir. *“Öznelcilik yanlış bir inceleme tarzıdır. Marksizm-Leninizm'e aykırıdır ve komünist partiyle bağlaşmaz. Biz, Marksist-Leninist inceleme tarzından yanayız, (...) bütün partideki inceleme tarzını kast ediyoruz. Bu: yönetici organlarımızdaki yoldaşların, bütün kadroların ve parti üyelerinin düşünme yöntemiyle, Marksizm-Leninizm'e karşı tutumuyla, bütün partili yoldaşların çalışmalarındaki tutumlarıyla ilgili bir konudur. Bunun için de son derece önemli, gerçekten önemli bir konudur.”* (Mao: 1992, 38)

Proletarya Partisi açısından, öznelciliğin alt edilememesi, tüm acil sorunların ana halkasını oluşturmaktadır. Toplamda saflarımızda incelemenin sınırlı ve sistemsiz olduğunu söylemeliyiz. *“Görece iyi bir bilgiye sahip olmadan iyi bir devrimci çalışma yürütmek mümkün değildir.”* (Mao: 1992, 43) Sağlam bilgiye sahip değilsek hiçbir konuda doğru tavır geliştiremeyiz. Bunun içindir ki Kaypakkaya yoldaş gittiği tüm alanlarda, alanın analizini yapmaya, bilgilerini sağlam bilgiler haline getirmeye çalışmıştır. “Kürecik Bölge Raporu”, “Çorum İlinde Sınıfların Tahlili” bunlara örnektir. Bugün de aynı yöntem hala geçerliliğini korumaktadır.

Bir bütün örgütsel yaşamda, organ faaliyetlerinde, günlük ilişkilerde; hep gerçek bilgi, sağlam bilgi edinmek ve bunlar üzerinden kararlar oluşturmak esas olmak zorundadır. “*Araştırma yapmayanın söz hakkı yoktur*” anlayışında olduğu gibi; araştırmaz doğru karar verilemeyeceği net bir şekilde ortaya konmalıdır. Bundan dolayıdır ki gerçek-sağlam bilgiye ulaşmayı dumura uğrattığı için, kulaktan dolma, dedikodu bilgilerine, bölük pörçük bilgilere itibar edilmemesi gerektiğini, ısrarla vurguluyoruz/vurgulamalıyız.

Tüm çalışmalara başarmak için başlanır. Tüm çalışmalarımızın temel amacı; güç oluşturup, sınıf karşıtlarımızın iktidarına son verip, halk iktidarını kurmaktır. Eğer ki, toplumun bir bütünü ve sınıf karşıtlarımız hakkında sağlam bilgiye sahip değilsek başarı şansımız olmayacaktır. Onun için toplumu, sınıf karşıtlarımızı, dostlarımızı, analiz edip iyi tanımalıyız. **Bugün hala politik bir önderlik yaratamamaktan söz etmemizin en önemli nedeni de toplumsal yapı, sınıf karşıtlarımız, ezilenler hakkında etraflı, sağlam bilgiyi derli toplu edinmiş, bunları analiz etmiş ve yeni bir senteze ulaşmış kadro, faaliyetçi yapısını oluşturamamamızdır.**

Nesnel gerçekliğe ulaşma felsefenin temel çalışma konusudur. Sağlam bilgi olmadığına, yetersiz bilgilerle ya da gerçekliğin yerine kendi niyetlerimizi ikame ederek çalışma yürütürüz. Burada, işi yürüten öznenin kavrayışı, ideolojik bakışı, (gerçek diye kavradığı) gerçeğin yerine ikame ettiği niyetleri doğrultusunda çalışmalar yön alacaktır. İşte bu öznelciliktir. Nesnelliğin bilgisiyse değil, bunun yerine ikame edilen öznel bilgiyle iş yapmaktır. Burada öznenin hangi sınıftan olduğunun önemi yoktur, onun önemi amaç ve yapılacak çalışmada devreye girer. Hangi sınıftan olunursa olunsun, hangi amaç doğrultusunda çalışılırsa çalışılsın, nesnel gerçeğe göre politika kurulmazsa, yani ilk veri olarak çalışma nesnesi hakkındaki nesnel-sağlam bilgi alınmazsa başarılı olunamaz. Sağlam bilgi olmayınca, seçilen yol-yöntem ve araçlar da isabetli olamaz. El yordamı ile çalışma yolu ve yöntemi belirlenmiş olur. Demirin kaç santigrat derecede eridiği bilgisine sahip olmayan birisi, çelik elde edemez. Çalışma yürütülen işyerinde ya da semtte yaşayanların ekonomik, sosyal-kültürel durumu hakkında sağlam ve etraflı bilgilere sahip değilsek ve sürekli bu bilgileri yenilemiyorsak başarılı bir çalışma ortaya koyamayız.

Nesnel gerçeği ortaya çıkarmak için MLM yöntemi uygulamak yetmektedir. Çünkü, bu yöntem, materyalist ve diyalektiktir. Bilimselliğini de buradan almaktadır. Marksizm’in bilimselliği yönteminden gelir. Sorun ise bu yöntemi tam olarak kavrayıp uygulayamadığımızdan kaynaklıdır. Teorik olarak bu yön-

temin ne olduğunu ezbere anlatmanın, yazmanın önemi yoktur. Pratikte bu konuda ne yaptığımız belirleyicidir; bu da kavrama derinliği ile ilgilidir. Marksizm'in yaşayan ruhunun "somut durumun somut tahlili" olması, onun en temel ögesi olması bu, gerçek bilginin hayati öneminden kaynaklıdır. Politika üretmede ilk veri gerçek bilgi ise nesnel gerçekliği ortaya çıkarmada ustalaşmayanların politika üretemeyeceği de açıktır. Ezberciliği, alışkanlıkları, tutuculuğu bozan, öznelciliğin düşmanı budur.

Komünist partisinin çalışmalarına baktığımızda, tahlilci çalışmaların sınırlılığını görürüz. *"Tahlilci bir yaklaşımdan yoksun birçok yoldaşımız karmaşık sorunların derinine inerek, onları tekrar tahlil etmeye ve incelemeye yanaşmıyor. Ya kesin olumlu ya da kesin olarak olumsuz, basit sonuçlar çıkarmaktan hoşlanıyor."* (Mao: 1992, 170) Benzer birçok örneği, bugün saflarımızda da görüyoruz. Örneğin çeşitli alanlarda çalışma yürüten kaç yoldaşımızın, faaliyet yürüttüğü alanla ilgili ayrıntılı tahlili vardır? El yordamıyla çalışmaya başladığımızda başarı şansımız herhalde piyangodan büyük ikramiye çıkma olasılığı kadardır. Sonra bu başarısızlık altında faaliyetçiler ezilir, kolektife umut bağlamış kitlenin umudu kırılır ve darlaşma başlar. Burada, başka şeyleri dışta tutarak söylüyoruz, elbette mücadeleden kopuşların politik ve örgütsel hatta izlenen çizgiyle, yöntem ve çalışma tarzıyla güçlü ilişkisi vardır. Bireylerin niyetlerinden bağımsız bu böyledir, bunlardan bağımsız iyi ya da kötü faaliyetçi-birey tahlili yapılamaz, niyetler tahlile dahil edilemez diyoruz.

Öznelcilik, birleştirici değil ayrıştırıcı, geliştirici değil tüketici bir çalışma tarzının gelişmesine neden olur. Sonra yapı, kadro ve militan öğütme makinesine döner. Gerçekler bizim olmasını istediğimiz gibi olmayabilir (istediğimiz koşullar olsaydı tarih yapmak ne kolay olurdu!). Ama biz, değiştirme-dönüştürme cüretini kuşanmış komünistleriz. Sorun, gerçeklere ulaşmak ve bu gerçekler ışığında hareketin yönünü ortaya çıkarmaktır. Buradan tek başına, gerçeklerin öznesiz devrimciliğinden bahsetmiyoruz. Bir özne olarak, gerçek hareketi ortaya çıkardıktan sonra, değiştirme-dönüştürme cüretimizi devreye sokarız. Bundan hareketle gerçeklerin devrimciliğinden bahsediyoruz. Öznelcilik devrimciliğin düşmanıdır. Çalışma tarzımızda ortaya çıkan hatalı ve yanlış tutumların kaynağı öznelciliktir. Öznelcilik, aynı zamanda dogmatizm, sekterizm ve kendiliğindencilik de kaynağıdır.

Kolektifteki yaşamda öznelciliğe karşı çeşitli tutumlar geliştirilmiştir. Örneğin kolektif içindeki gelişmeler rapor sistemiyle merkeze ve oradan bir bütün kolektife iletilir. Kolektif içindeki gelişmeler, çalışmalar hakkında sağlam bilgi

yalnızca bu şekilde üyelere, militanlara, faaliyetçilere sunulur. Dedikodu, kullaktan dolma bilgiler kolektif içi sağlam bilgi akışını sekteye uğratıp, yanlış-gerçek dışı, yarım bilgilerin yayılmasına neden olur. Bunun için bu tarz bilgilerin yayılması yasaktır! Her üye bulunmuş olduğu organından kolektif; üye, kadro veya organlar hakkında öğrenmek istediklerini sorup, isteme ve öğrenme hakkına sahiptir. Yine kolektif hakkında; kadrolar, üyeler, organlar hakkında tüm düşüncelerini de ifade edip, organı aracılığıyla merkez ve üyelere iletme hakkına sahiptir. Kolektifin herhangi bir alanındaki çalışmalardan tek tek bireylerin çalışmaları hakkında soruşturma gerekçeleri ile birlikte istenebilir. Bu, arzu edilen, normal bir işleyiştir. Tehlikeli olan ve kolektif içi yaşamı zehirleyen; hangi sebeple olursa olsun hangi aciliyeti ve ulvi çıkarlar için yapılsa yapılsın, dedikodudur. Bu yasaktır ve görüldüğü yerde mahkum edilmelidir. **Yöntem, gerçeğin kapısıdır. Yanlış yöntemle doğru sonuç elde edilemez.** Darbecilikle aramızdaki en belirgin ayrışım noktasını oluşturan kolektif anlayışlarının başında bu gelmektedir.

Burjuvazinin ideolojisi, kurumları, kuruluşları ile çevrili bir alanda çalışmalarımızı yürütüyoruz. Bu koşullarda komünist partiyi yıkıcı darbelerden korumak istiyorsak, sızmaları önlemek ve açığa çıkarmak istiyorsak, kolektif içi çalışma tarzına harfiyen uymalı ve gözbebeğimiz gibi korumalıyız. Kişiler, kurumlar hakkında uluorta konuşmak, dedikodu yapmak, kesinliği tartışmalı bilgilerin yayılmasına neden olmak, kolektif içi yaşamı zehirler, güveni zedeler, kitlelerin güvenini ortadan kaldırır, yıkıcılığa hizmet eder. Düşman da sızdırdığı elemanları ile bunu yapmaya çalışır. Her türlü bilgi, usulüne uygun ifade edilmeli veya yayılması istenmelidir.

Kolektifin enerjisinin heba edilmesini; yıkıcılığın, güvensizliğin, dağınıklığın, klikçiliğin gelişmesini istemiyorsak, yukarıda ortaya koymuş olduğumuz çalışma tarzını hakim kılalım, altının boşaltılmasına asla izin vermeyelim! Gündelik devrimci yaşamı, öznelciliğin zehirlemesini istemiyorsak, sağlam bilgilerle çalışmayı, burada da merkeze alalım!

Teorik seviyemiz ve çalışmalarımız

Öznelciliği ele aldığımız bu bölümde teorik seviyemize değinmek de yerinde olacaktır. Doğru teori; nesnel gerçeğe ulaşmış ve bunu da pratiğe sunmuş ve orada da ispatlanmış, doğrulanmış teoridir. Gerçeklik somuttur, soyut gerçek olmaz.

Teori bir amaç için ortaya konur. Amaçsız teori gevezeliktir, soyut gerçek gibi anlamsızdır. Saflarımızda bu tarz teoriye izin vermeyelim. Devrim yapmak

için çıkmış olduğumuz yolda, çıkan sorunları aşmak için MLM'yi araştırmalıyız. Sınıfların gerçek durumunu öğrenmek için, toplumu incelemeliyiz. Kolektifin bugünkü hatalarını anlamak ve çözmek için tarihimizi araştırmalıyız. Her alanda ortaya çıkan sorunları çözmek için, onları analiz etmeli, ders çıkarmalıyız. “... pratik çalışmayla uğraşan yoldaşlarımız da eğer deneyimlerini yanlış değerlendirirlerse başarısızlığa uğrarlar. Evet, bu yoldaşlarımız genellikle zengin ve çok değerli deneyimlere sahiptirler: ama sadece kendi deneyimleriyle yetinmeleri son derece tehlikelidir -kendi bilgilerinin büyük ölçüde algısal ve kısmi olduğunu, akılcı ve kapsamlı bilgiden yoksun olduklarını, bilgilerinin görece eksik olduğunu görmelidirler. Görece tam bilgiye sahip olmadan iyi bir devrimci çalışma yürütmek mümkün değildir.” (Mao: 1992, 43)

Kolektifte teoriye ilgisizliğin geliştiğini görüyoruz ve bununla paralellik halinde dar-pratikçilik de gelişmektedir. Bazı yoldaşlarımız pratikten kopuk, amaçsız “teorik çalışma” yapmayı esas aldığı gibi; bazı yoldaşlar da teorinin aydınlatmadığı pratikler içine girmektedirler. Kitabı bilgilerle yetinmek, pratikten çıkarılan derslere ilgisizlik ya da pratiğin sorgulanıp deneyim haline getirilmesi pratiğinin yeterince yapılmaması tutuculuğun ve dogmatizmin kaynağını oluşturmaktadır. Kendi pratiklerini deneyime dönüştürüp tekrar pratiğe sürmeyen bir yaklaşım, hep kitabı bilgileri esas almaktan kurtulamayacaktır. Bu, günü kurtarma çabasının, dogmatizmin bir görünümüdür. Bu çalışma tarzı, zamanla yapılan işe yabancılaşmayı beraberinde getirmekte; devrimci ruhu öldürmektedir. Komünistlerin çalışma tarzı sonuç alıcı olmalıdır.

Kolektifin yayınlarını incelemeyen yoldaşlara deneyim aktarımı yapılamaz, bu yoldaşlar teorik seviyemizin yükseltilmesine katkı sunamaz, yayınların niteliğine katkıları olmaz. Bulundukları alanda çalışmalarını çizgimiz doğrultusunda geliştiremezler. Yayınları okumayan yoldaşlarımız, Marksist klasikleri inceliyorlar mı peki? Tüm bileşenlerin kaçı; mücadelemizin sorunlarını çözmek için örneğin son bir yılda Marksist klasiklere başvurdu? Sayının çok sınırlı olacağını tahmin etmek zor değil. Bu, bilgiye, düşünceye, kolektif akla ilgisizliktir. Elbette ki tüm yoldaşlarımız faaliyet için koşmaktadır. Bundan-niyetten kimsenin şüphesi yoktur. Ama şunu da biliyoruz ki bu tarz koşturmadan bir sonuç alınmaz. Bu ilgisizlik, ortak hedefe, ortak düşünceye kayıtsızlıktır, eylem birliğinin zedelenmesinin ilk adımlarıdır. Siyasal ruhsuzluğun görünür olması halidir. Yayınların yanında ideolojik-politik çizgilerini, bunlardaki değişimi, sapmaları öğrenmek, bunlarla ideolojik mücadele etmek ve tecrübelerinden, onların da pratiklerinden öğrenmek için devrimci yapıların da yayınlarını incelemeliyiz.

Devrimcilik, tüm işlerde olduğu gibi, alışkanlık boyutunda yapılmaya başlandığında, orada yapılan işe karşı bir yabancılaşma başlamış demektir. Yapılan işle diyalektik bir bağ kuramamak, onu dışta görmek, parçamız olarak ele almamak, o işe yabancılaşıldığını gösterir. Yapılan iş ile diyalektik bağ, onu parçası olarak ele almayı ve bunun için sorgulamayı, geliştirmeyi beraberinde getirir. Bunun doğal sonucu devrimci coşkidur; kolektif emeğin yarattığı coşku, birlik ruhunun bir ifadesidir. Ama işin amacı silikleşmiş ise ve her gün yeniden ve yeniden üretilme dinamikleri ölmüşse, alışkanlıkla yapma durumu gelişmiştir. Burada büyük emek de verilse, gece sabahlara kadar çalışılsa bile amaçta netlik yitimi oluşmuş ise coşku ve heyecan ölmüş, siyasal ruhsuzluk gelişmiştir. Önemli olan yaşamımızın, işimizin her anında sınıf mücadelesi gerçeğini görebilmektir.

Devrimci coşku, siyasal ruhun olduğunu gördüğümüzde, iş yapmanın amaca uygun olduğunu çıkarırız. Yoldaşlar arasında sevgi ve saygı bağını bunlar geliştirir. Ortak, kolektif bir mekanizmanın bir parçası olarak çalışan yoldaşlarımızın bu coşkusunu, mutluluğunu yoldaşları ile paylaşma isteği de bu siyasal ruhtan kaynaklanır. Bir eylemin tüm saflarda yarattığı coşku, mutluluk, bir yayınınızın çıkarılmış olması ile yaşanan coşku, mutluluk, hep iktidar bilincinin ortaklığının yansımalarıdır. Ama rutin olan her şeyde coşku ölmüştür, kolektif bilinç kaybolmuştur. Bu tarz sorun çözmez, sorun üretir, en hafifi ile günü kurtarır. Yapılan işle, o işi yapan arasında, kolektifin diyalektik bağının kurulamadığı tüm çalışmalarda bu alışkanlıkla iş yapma ve siyasal ruhsuzluk gelişir. Diyalektik ilişki, amaçla yapılan iş arasındaki bağ ve yapıcı militanın bunlarla kurduğu ilişkide aranmalıdır, kurulmalıdır.

Durumun, koşulların sürüklediği bir kadro, militan istemiyorsak, kolektifin ideolojik-politik düşünceleri ile donatılmış, pratiklerine bunların yön verdiği faaliyetçiler yaratmalıyız. Bunun bir ayağı olarak, yayınlarımızı, Marksist-Leninist klasikleri incelemeyi sistemli hale getirmek gerekir. Her pratiğin sorgulanıp onun üzerinden eğitilmesi de ikinci bir öge olarak alınırsa militanlar özneleşir, iradeleşir. Bu başarılabilir ise hem arada olma hem orada olmama durumu yaşamın bir parçası olur. Koşuturma halinde komünist düşünceleri kitleye taşımak için bir yayın çıkarmanın bir parçası olunur ama kitlenin sorunları ilgisini çekmez, bu yayın yan komşusuna bile verilmez; silah kuşanılıp dağa çıkılmıştır ama köylülerin sorunlarına ilgisizlik hali yaşanır. Örnekleri çoğaltabiliriz.

Öznelcilikle nasıl mücadele etmeliyiz? Bunun için Marksist-Leninist-Maoist **eğitim seferberliği** başlatmalıyız. Tüm çalışmalarımızın materyalist

ve diyalektik ele alışla yapılıp yapılmadığını sorgulamalı ve buna uygun ele alışlar geliştirmeliyiz. MLM'nin toplum incelenmesini, Proletarya Partisi tarihinin incelenmesini bir sistematik içinde süreklileştirmeliyiz. İnceleme-araştırma ve tahlilci çalışmalara ağırlık vermeliyiz. Öznelticiliğe karşı mücadelenin esas halkası inceleme tarzını geliştirmektir. Toplumsal yapıyı tanımadan, düşünmanı tanımadan, kendi gücümüzü tanımadan değıştirme yönünde girilecek her pratik, başarısızlığa mahkumdur. Kolektifin dünü ve bugünü hakkında sağlam bilgiler almadan da doğru önderlik yapılamaz, doğru çalışma tarzı geliştirilemez. Talimatlarla örgüt yönetileceğı gibi bir yanılsama içine girilir ama oluşturulan politikanın örgütte ve kitlede karşılığı olmaz.

Öznelticilikle mücadelede, komünistler düşünce tarzlarında ve kolektif içi yaşantılarında, *“siyasi ve bilimsel özün egemen olması sağlanmalı”*dır. Bunu başarmak için tüm çalışmalarında ve özellikle siyasi durum tahlili ve sınıf güçlerinin değerlendirilmesinde, MLM yöntemi kullanmayı öğrenmeli/öğretmeliyiz. Proleter devrimci militanların *“dikkatini, mücadele taktiklerini ve çalışma yöntemlerini saptamak amacıyla toplumsal ve ekonomik araştırma ve incelemelere yönelmeliyiz. Ve yoldaşların gerçek durumu araştırmadıkları takdirde hayalciliğın”* (Mao: 1989, 145) ve maceracılığın esiri olacaklarını kavratalmalıyız.

Yapılan değerdendirme ve eleştirilerde, kesinlikle, öznelticiliğe, keyfiliğe, eleştirinin bayağılaştırılmasına, kişiselleştirilmesine, uluorta getirilmesine, dedikoduya izin vermemeliyiz. Kolektif içi ve dışı ilişkilerimizde, çalışmalarımızda ilk veri daima nesnel gerçekler olmalı; çarpıtma, abartı, yüzeysellik ve manipölasyona izin verilmemelidir. Bu tarz, saflarımızda öznelticiliğın gelişmesine ket vuracak, var olanlara yaşam şansı tanımayacaktır.

IV. Dogmatizm

“Dogmatizmin özelliğı, gerçek durumdan hareket etmeyip, kitaplardan alınmış bazı sözcükler ve cümlelerden hareket etmesidir.” (Mao: 1992, 245) Saf-larımızda çalışma tarzında ortaya çıkan dogmatizm de; devrim hedefi konulmuş, tanımlanmış toplumsal yapı hakkında, siyasal, askeri, ekonomik ve kültürel durumunun geçmişinin ve yürütölmüş devrimci mücadelenin ciddi bir incelemesinin yapılmamasından kaynaklıdır. Dogmatizm, kaba materyalist yaklaşımların ve formel diyalektik yöntemin yön verdiğı pratikler şeklinde ortaya çıkar, olguların özü kavranmayıp, şekilsel kavrayışın pratiklere yön vermesine neden olur.

Dogmatizmin kaynağı öznelciliktir; şekilci, kitabî ve doktrinerdir. Bu ise dogmatizmin ne kadar tehlikeli olduğunu gösterir. Çünkü MLM teorisine ayırtırmak için bilgi, deneyim ve özen gerekir. Dogmatizmin, MLM kılıfı bü-rünmesi genç devrimcilerce gerçek yüzünün görülmesini engeller.

İlkeler, bazen, dogma şekline gelmiş düşüncelerle karıştırılır. İlkeler, pratikten çıkarılan ve pratikler tarafından defalarca ispatlanmış tecrübelerin öz-lüce ifadesidir. Bunlar, ideolojik-politik ve örgütsel alanda olabilir. Bunların hiçbirisi dogma olarak ele alınamaz. Bunlar tecrübelerin toplamını oluşturur. Genel-de dogmatizmin tahrifatından kaynaklı ilkelerle yaklaşımda liberallik geliş-mektedir. **Öznelciliğin ürünü olan, ikiz kardeşler dogmatizm ve dar deneyiciliktir. Birisi kitabî bilgilerin lafzından başka gerçek tanımazken, bir diğeri kendi pratiğinde öğrendikleri dışında, bilgi tanımaz.**

Saflarımızda, bu iki sapma, politik ve örgütsel alanda zaman zaman ortaya çıkmıştır. "... *pratik çalışmada deneyimli olan yoldaşlar arasında, sadece kendi sınırlı pratiğiyle tatmin olan, bunu her yerde uygulanabilecek bir dogma olarak kabul eden 'Devrimci teori olmadan, devrimci hareket olmaz' ve 'önderlik edebilmek için önceden görebilmek gerekir' gerçeğini kavramayan ve üstelik de kavramak istemeyen ve dolayısı ile dünya devrimci deneyiminin özeti olan Marksizm-Leninizm'i küçümseyen, ilkedan yoksun bir deneyiciliğe ve ki-şiyi hiçbir yere ulaştırmayan akılsızca bir tekrarcılığa kapılan kişiler varsa, ve bunlar gene de oturup, yükseklerden emirler veriyorlarsa, kör gibi kendile-rini kahraman yerine koyuyorlarsa, kıdemlilik taşıyorlarsa ve yoldaşların eleş-tirilerine önem vermiyorlarsa...*" (Mao: 1992, 246) İşte bunlar gerçekten dar deneyicilerdir. Dolayısıyla deneyicilerle dogmatiklerin düşünce tarzları özde ay-nıdır. İki çalışma tarzı da Marksizm'in evrensel gerçeğini kavramaz ve bu top-raklara uygulamada, diyalektik ve tarihsel materyalist yöntemi kullanmazlar.

Saflarımızda dogmatiklikle ampirizm yan yana yürümüştür. Dogma-tiklerin doktrini, ilke yerine koymaları ve sonuçta somut içinde gerçeğe göz-lerini kapamaları, yanlışlarının temel nedenidir. Bu duruma karşı da içten bir tepki oluşmuştur. Bu tepkinin de etkisiyle teoriyi küçümseme, kendi dar pra-tiği dışında deneyim kabul etmeme gibi sapmalar gelişmiştir. Bir türlü akılcı-lıkla-ataklığın diyalektik birliği sağlanamamıştır. Çok atak, cesur önderlikler de oluşturulmuş, çok akılcı önderlikler de ama ikisinin diyalektik birlikteliğinde bir önderlik oluşturulamamıştır. Burada esasın yöntem ve politika olduğunu, bu konulardaki yetersizlikler aşılmadan çalışma tarzının düzelmeyeceğini, dola-yısıyla bu aşamada kadroları mahkum ederek sorunun çözülmediğini/çözüle-

meyeceğini anlatmaya çalışıyoruz. Doğru çalışma tarzı ve yöntemi olmayınca, belirleme yaparak ve kadro değiştirerek sorunlar çözülemez.

Bu iki yanlış çalışma tarzının, özünün tek yanlışlık olduğunu, öncelikle vurgulamalıyız. Birisi doktrinini eylem kılavuzu olarak ele almakta, diğeri de teoriyi küçümseyip, dar pratiği her şey sanmaktadır. MLM tutum ise teoriyi, bir eylem kılavuzu olarak ele alır; dogma olarak değil. Nesnellikten çıkan ve yine nesnellik tarafından doğrulanan teorileri eyleminin kılavuzu yapar. Teori ile ilkelere de ayırıştırır. MLM tutum, ilk veri olarak maddi olanı, yani pratiği alır, pratiğin deneyimlerini sistemleştirerek teorileştirir. Bunların da dogma olarak ele alınmasına karşı çıkar. MLM kavrayışta derinleşme sağlandığında bu yanlış çalışma tarzı da ortadan kaldırılır.

Dogmatik çalışma tarzı, düşünce tembelliğini, siyasal ruhsuzluğu geliştirir, yaratıcılığı öldürür. Her şeyi formüllerle, olumlu-olumsuz diye tek yanlış açıklamayı geliştirir. Alışkanlıkla iş yapmayı geliştirir. İdealisttir. Çünkü ilk veri olarak pratiği-maddeyi değil, dogmaları almaktadır. Her şeyi formüllerle ak-kara diye açıkladığı için diyalektik de değildir. Politika üretimini öldürür, çünkü politika andaki gelişmeler üzerine yapılır. Dogmaları defalarca kez politika diye ortaya sürer, farklı sonuç almayı da bekler.

Günlük, pratik çalışmalarda bile, işlerin alışkanlıklarla yapılması, bu tarzdan kaynaklıdır. Gerilla hep aynı politikayı, aynı konaklama yerini kullanır, aynı köye, aynı ilişkilere gider. Şehir faaliyetçileri hep aynı semtte, aynı ilişkilere gider. Hep aynı tarzda eylem yapılır. Rutin, alışkanlık, gerillada ölüm olduğu gibi, şehirlerde de gelişememe ve denetime girmektir. Maddenin var oluş şekli harekettir. Devrimci bir kolektifin var oluş biçimi de eylem ve harekettir; rutin, alışkanlık, mekanik hareket ise ölümdür. Dogmatizm, faaliyetçileri düşünemez kılar. Körü körüne bağlılık, alışkanlıkla iş yapmak, devrimciliğin ölümüdür.

Dogmatikler, gerçeğin, hareketin kendisi olduğunu kavramazlar. Tanımlanmış zaman ve mekanda ortaya çıkarılan gerçeği dinamik bir olgu olarak ele almazlar. Gerçeği statik, değişmez sanırlar. Koşullar değişmiş olmasına karşın, gerçeğin aynı kaldığını sanırlar. Politikayı, örgütsel biçimleri, mücadele biçimlerini, çalışma tarzını bir kez belirleyince bir daha hiç değiştirilmesine gerek olmadığını düşünürler. Çünkü dış koşulların da değişmez olduğunu düşünürler. Toplumsal, tarihsel koşulların ortaya çıkarmış olduğu yeni biçimlere kapıyı kapatırlar. Dogmatizm, insanları geliştirmez. Kitleye kendini dayatma ve onlarla bağların kopmasını beraberinde getirir. Kolektif açısından da gelişmeyi sekteye uğratar ve darlaşma yaratır.

Dogmatik çalışma tarzı teorisyen yetişmesine de ket vurur. Çünkü dogmatizm teoriyi cansız birer dogma olarak görmekte, bu nedenle de araştırma ve incelemenin önünü tıkamaktadır. Marksist-Leninist klasiklerden, bağlamından koparılarak yapılan alıntılarının her hastalığı iyileştirecek, tüm sorunları çözecek hazır reçeteler sanır. MLM'yi birer dini dogma derekesine indirgeyerek, gerçek bilgiye ulaşmanın önünü tıkar. Dolayısıyla ne teorik araştırma yapılır ne de teorisyen yetişir.

Bilimsel önermeler zamanla çürütülebilir. Bu bilimsel olmasından ileri gelir. Hiçbir zaman çürütülemeyenler ise dini dogmalardır. Gerçek, ancak verili koşullar için geçerlidir. Verili koşul ortadan kalktığında gerçek de gerçek olmaktan çıkar. Gerçek, zaman ve mekanla anlam kazanır. Bunlar yok sayıldığında dogmatizm ortaya çıkar. *“Şeyler ile bunların birbirleriyle ilişkileri sabit değil, değişken olarak kabul edilip kavrandığında, bunların zihinsel imgeleri, fikirlerin de aynı şekilde değişim ve dönüşüme bağlı bulunacağı; ve bunların katı tanımlar içerisinde hapsedilmiş olmayıp, tarihsel ya da mantıksal oluşum süreçleri içerisinde geliştikleri apaçıktır.”* (Mao: 2006, 20)

V. Sekterlik

Çalışmalarda öne çıkan diğer bir yanlış tarz ise sekterliktir. Sekterlik de öznelcilik üzerinden yükselir. Sekter çalışma tarzı birlik yerine bölünmeyi, parçalanmayı ortaya çıkarmaktadır. Birleşilebilecek ezilen tüm sınıf ve tabakalarla, kitlelerle birleşmek MLM devrim perspektifinin çalışma tarzında uyguladığı ele alıştır. Sekterlik ise bunun tam tersi bir tutumun adıdır. Sekterizm, politika ortaya çıkacağı gibi örgütsel ele alışlarda da ortaya çıkmaktadır. Devrim gerçekleştirebilmek için doğru bir ittifak politikası zorunludur; ezilen kitleleri birleştirme politikası oluşturulması gerekirken; bu politika ya ortaya konamamakta ya da politikalarla uyumlu ele alışlar gerçekleştirilememektedir.

Sisteme karşı sorunu olan tüm kesimleri örgütleyip, savaştırmak, kolektifin yapması gerekendir. Bazı sorunları görmezden gelmek, küçümsemek, devrim sonrasına ertelemek; devrimin bileşeni olacak bir gücü-enerjiyi heba etmek olacaktır. DHD'den çıkarılan sınıf ve tabakalara ilişkin bir politika oluşturup, bunları devrim bileşeninin bir parçası haline getirmemek sekterliktir. Proletarya Partisi'nin genel politik hattında devrimden çıkarılan sınıf ve tabakalar genişçe konmuştur. Komprador burjuvazi, toprak ağaları ve bürokrat burjuvazi dışında kalan tüm sınıf ve tabakalar, bir şekilde, devrimin müttefikleridir. Bunları kazanmaya dönük somut politika ve örgütsel ele alış geliştiremiyorsa, burada sekter bir politika ve örgütsel ele alış vardır.

Sekterlik, örgüt içi yaşamda ben-merkezcilik şeklinde de görülebilmektedir. Bir bütün kolektif aklı değil de bireylerin, bireysel ele alışların ön plana alınması şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bireyin, bir bölgenin, alanın ön plana çıkarılması; çalışmalarda, ilişkilerde kolektivizmi, ortak aklı, birliğı öldürdüğü için sekterliktir. Bütünün tüm parçaları önemlidir, birisine ayrıcalık tanımak, birliğı zedeler.

Sekterlik, kolektif içi çalışmalarda, salt disiplini işletip demokrasiyi işletmeme şeklinde de ortaya çıkabilir. Disiplin ve demokrasi komünist partilerde diyalektik bir birlik içinde ele alınır. Bu, tam olarak kavranıp uygulanmaz ise sekter ya da liberal tarz gelişir. Disiplin olmayınca demokrasi, demokrasi olmayınca disiplin anlamsızlaşır. Disiplinin etkili bir şekilde uygulanabilmesi için demokrasinin doğru temelde işletilmesi zorunludur. Salt demokrasinin işletilmesi disiplinin olmaması ise eylem ve irade birliğini ortadan kaldırır. Demokrasi de disiplin de sınıflı topluma ait kavramlardır. KP, bunları alırken, yine burjuva özünden arındırır, kendi dünya görüşüne göre de biçim verir. Yani ne kör disiplin ne de sonsuz demokrasi KP'nin ele alışları içinde yer alır. Bunlar tek başına bir amaç olarak da alınmaz, zaman ve mekana göre değerlendirilir.

Günlük çalışmalarda disiplinin mutlaklaştırılıp, karikatürize edilmesi insanları boğar, inisiyatifleri köreltir, gelişmelerinin önünü tıkar. Hotzotçuluğı, kişiye tapmayı geliştirir. KP'de disiplin, alt kademelerin üst kademelere, bütün kolektifin merkezi önderliğe tabi olması şeklinde işletilir. Her örgütlenme alanında özgünlüğe göre disiplin ve demokrasi ele alışları biçim alır. Gerillada disiplin daha katı, demokratik kitle örgütlerinde demokrasi daha geniş ele alınır. Ama KP faaliyetinin hiçbirinde bunların diyalektik birliğı ortadan kaldırılmaz. Her alan, bölge, komite ve birey, çalışmalarını ve eylemlerini bütünün, genel hedefinin çıkarlarına göre yapmalıdır.

Sekterlik, ben-merkezcilik üzerinde de gelişir dedik; ben-merkezcilikte önce "ben" anlayışı hakimdir. Bu hastalık, başka şeylerin yanında, birey kolektif ilişkisinin diyalektik kavranamamasından kaynaklıdır. Bu tip durumlarda kolektifi, kolektif ruhu, onu başarılı kılan kolektifin tarzını ön plana çıkaracağına, birey kendini ön plana çıkarır. Kolektifin de sessizce bu durumu onaylaması ya da politik-örgütsel sorunlardan kaynaklı yeterli müdahale edilememesiyle kronik hal alır. Burada şunu da söylemeliyiz; elbette başarılı faaliyetler teşvik edilmeli, yer yer onurlandırılmalıdır. Bu işin bir yönüdür ve de en eksik bıraktığımız yönlerinden biridir, keza bunun düzenli ve hak edici şeklinde hayat bulmadığı yerde kişilerin bir süre sonra kendisini sekterlikle ifade

ettiği görülmelidir. Diğer ve de esas yönü ise kolektif bilincin taşınmasıdır. İkinin yapılmaması da eksiklik, çalışanın bir aşamasında bu eksiklik tahrir edici bir sapmaya zemin hazırlar.

Sekterliğin ben-merkezcilik hali genelde kendini dayatma ve bölgecilik şeklinde görünür olup, tahrir edici boyuta taşınır. Yazı yazan, gerilla faaliyeti icra eden, hapishanede-işkencede direnen, askeri eylem yapan vd. yoldaşlarımızın hepsi ilgili çalışmalarında kolektifin çizgisinin bir parçasını hayata geçiriyorlardır. Elbette her alanın kendi özgünlükleri vardır; bunlar unutulmamalı, dikkate alınmalıdır. **İşin özgünlüğüne ayrıcalık tanınır, yapana değil.** Son tahlilde hepsi sınıf çalışmasının birer parçasıdır, bu bilincin pratikleridir. Çünkü kolektif, bir bütündür, başarılı olan ve olmayan çalışmaların hepsi kolektifindir.

Ben-merkezcilik, örgütlü olup, örgütle olmama halidir. Bu yoldaşlar, yoldaşlar arasında bölünmeye yol açarlar, dalkavukluğu, dedikodu temelli yıpratma gibi burjuva usulleri komünist partisi içine taşımış olurlar. Yoldaşlar arasında sorunlar çıkarmak, bölünme yaratmak, yoldaşları birbirine düşürmek, hata ve zaafa düşmüş yoldaşların bu pratiklerini kullanmak, dalkavukluğa izin vermek tabii ki burjuva yöntemlerdir. Bunlar, dürüst olmadıkları için de başarısız olmaları kaçınılmazdır. Kendi çıkarlarını, alanlarının çıkarlarını ön plana alan ben-merkezciler dürüst değildir. *“Saman altından su yürütürler, çalışmalarında bilimsel tutuma sahip olmayanlar kendilerini çok becerikli ve zeki sanırlar. Oysa son derece aptaldırlar ve beş para etmezler.”* (Mao: 1992, 47)

Farklı fikirler ilkesizce tartışılırsa kolektifte ayrım derinleşir. Buradan da bireyler kendilerini ön plana çıkarmaya girişebilirler. Kariyerist, egoist amaçları için düşünsel farklılıklar kullanılabilir. Ben-merkezcilik ideolojik bir problemdir. Onlar için sağlam bir düşünceye sahip olmanın pek de önemi yoktur, zira onlar farklılıkları kullanırlar. Buna zemin vermemek için farklı düşüncelerin doğru temelde ortaya konmasının mekanizmalarını yaratmalı, güçlendirmeli, farklı fikirlere sahip yoldaşların bu düşüncelerinin varlığını onlara karşı bir koz olarak kullanılmasına asla müsaade etmemeliyiz. Bunların hayata geçirilmediği durumda birliği sakatlayan, ayrılıkları güçlendiren ve kolektifin gelişip güçlenmesini engelleyen bir anlayışın toplama hakim olacağını görmek gerekir. Keza proletarya partisinin yaşadığı son darbeyi tasfiyeci saldırıda da bunun nasıl bir kitleyi manipüle aracına dönüştürüldüğü ortadadır. Kolektifin hiç hak etmediği bir şekilde dogmatizme saplandığının, içler acısı bir şekilde bir “tarikata” dönüştürülmeye çalışıldığının göstergesidir bu anlayışın varlığı...

Kolektif içi çalışmalarda eski kadrolarla yeni kadrolar arasındaki farklılık

da doğru bir tarzla ele alınmaz ise problem ortaya çıkmaktadır. Bu genelde sekte-
terlik olmaktadır. Eski kadrolar, deneyim olarak önemlidir. Yeni kadrolar ise ye-
niye açık olmaları, coşkulu, atak ve faal olmaları bakımından önemlidir. Bunlar
eski kadroların bazılarında olmayan özelliklerdir. Yeni kadroların bazılarında
ise küçük burjuva özelliklerin olduğu doğrudur. (Ancak bu, bir bütün eski kad-
rolarımızın bu konularda pirüpak olduğunu anlamına gelmemelidir.) Eski ve
yeni kadrolarımızdaki olumsuz özelliklerle mücadele edilmeli, olumlu özel-
likler geliştirilip birleştirilmelidir. Eski ve yeni kadroların birliği, mücade-
leyi ve kolektifi geliştirecektir.

Farklı iki cinsten kadrolarımızın arasında da bir çelişki vardır, çünkü fark-
lılık bir çelişki demektir. Bu çelişkiyi görmezden gelmek çözüme hizmet etmez.
Her çelişkinin antagonist karakterde olmadığı da ortadadır. Toplumsal cinsi-
yetçiliğin tüm özellikleri, özellikle erkek yoldaşlarda vardır. Bununla sürekli
mücadele edilmelidir. Bu farklılık konusunda doğru bir tutum ortaya konmazsa
sekte-terlik ortaya çıkar, birlik sağlanamaz.

Diğer yandan proletarya partisi içerisinde görev almamış olsa da bir dönem
ona hizmet etmiş, şu an gönül bağı ile bağlı olan eski kadroların deneyimle-
rinden faydalanmayı önemsemeli, buradaki enerji ve deneyimi kolektifin geli-
şip güçlenmesi için kullanmalıyız. Gezi İsyanı ve sonrasında yaşanan
gelişmeler, devrim mücadelesinden umudunu kesmiş böylesi devrim emektarı
kesimlerin mücadeleye inancını yeniden alevlendirmiş olup bu konuda kolek-
tifin emektarlarının daha yoğun bir şekilde hareketlilik içerisinde olduğunu tes-
pit etmek gereklidir. Bu enerjiyi kolektife kanallandırmak “deneyim”
aktarımının yanı sıra şu şekilde bir faydası vardır: Devrim emektarlarının bir
kısmı kolektifimizin hiyerarşik yapısından uzaklaşsalar da devrim ve demok-
rasi mücadelesinin bu ülkede nasıl gelişeceğine ilişkin kafa yoruşa bir biçimde
devam etmişlerdir. Pratik ve düşünsel yoğunlaşmasını sürdüren devrim emek-
tarlarının birçoğu, hiyerarşik yapı içerisindeyken belli bir körleşme yaşadıkla-
rını ama bunun dışına çıktıklarında devrim mücadelesinin nasıl gelişeceğine
ilişkin daha özgür bir düşünce ortamı yakaladıklarını ifade etmektedir.

Bu durum bir bütün devrim emektarları için böyle yaşanmasa da, burada
hem kolektifimize ilişkin bir eleştiri söz konusudur, ki yazımız içerisinde de-
ğindiğimiz her nokta tam olarak bu körleşmeyi yaratmaktadır. Bu eleştiriye bu-
radan doğru ele almalıyız... Diğer yandan da devrim emektarlarımızın bu
süreçte edindiği deneyimleri dikkate alarak, bunları süzgeçten geçirerek faali-
yetimizi devrim çıkarına geliştirmenin yollarını aramalı ve bunu hayata geçi-

recek mekanizmalar yaratmalıyız. Bu hem kurumumuzu yakından tanıyan eski kadroların yeniden örgütlenmesi anlamına gelmektedir hem de deneyimlerinin merkeze taşınması...

Parça-bütün, devrim-kolektif, birey-kolektif, kolektif-halk ilişkileri diyalektik yöntemle ele alınmalıdır. Bu başarılabilir ise tek yanlılığa düşülür. Bunun görünümü ya sekterliktir ya da liberallik. Kolektifin, bir bölümü ile geneli eski ve yeni kadrolar, kadın ve erkek kadrolar arasında doğru bir ilişki geliştirilmez ise sekterlik ortaya çıkar. Devrimci mücadeleyi geliştirmek, güçlü adımlar atabilmek için sekter çalışma tarzını mahkum etmeli, tüm görünümünün üstüne amansızca gitmeliyiz. *“Bu, partinin çalışma tarzını düzeltirken köklü bir biçimde çözmemiz gereken çok önemli bir sorundur. Sekterlik, öznelciliğin örgütsel ilişkilerdeki yansımasıdır; öznelcilikten kurtulmak ve Marksizm-Leninizm’in gerçeği olgularda arama anlayışını yükseltmek istiyorsak, parti, sekterliğin kalıntılarından arınmalıdır. Partinin çıkarlarını tek bir kişinin ya da tek bir bölümün çıkarlarının üstünde tutma ilkesinden hareket etmeli ve böylece tam bir dayanışma ve birliğe kavuşmasını sağlamalıyız.”* (Mao: 1992, 50)

Sekterlik yalnızca iç ilişkilerde-çalışmalarda ortaya çıkmaz; kitle çalışmalarında, ilişkilerinde de ortaya çıkar. Özellikle politika alanında ortaya çıkacağını söyledik. Gerçek örgütleyici güç, politikadır. Bunu gerçekleştiremiyorsak, başka şeyler dışta tutarak, sekter bir çizgi izleniyordur. Politika alanında izlenen dogmatiklik, örgütsel alanda sekterliğe yol açar. Kitlelerin öğrencisi olmadan, öğretmeni olmaya soyunmak, hor yaklaşmak, tepeden bakmak, amiriymiş gibi davranmak sekter kitle çalışma tarzıdır. Kitleden öğrenmenin ilk adımı ona saygı duymak ile atılır. Kitlelere güvensizlik sekterliğin en uç ve yıkıcı halidir. Elbette bu salt niyet işi değildir; olay ve olgulara dair derin bir kavrayışa sahip olmak, şeylerin iç çelişkileri ve bağlantılarına vakıf olmakla ve bunların tecrübe ile birleştirilmesiyle olacak iştir. Daha doğru düzgün kitlesel bir güce bile erişmemiş iken büyük ordulara sahip generaller gibi böbürlenmeye gerek yoktur; gülünç olunur! Kitlelerin yanlış yapma olasılıkları da vardır. Yanlış yöne doğru gittiklerinde, tüm uyarılarımızı yapıp, bizler de onlarla birlikte gitmeliyiz. Tabii ki ikna etme çabamızı kullanmalıyız. Marks’ın Paris Komünü pratiği, Sovyet Devrimi sürecinde Bolşeviklerin ve Mao’nun bu konudaki pratikleri tekrar tekrar incelenip ders çıkarılmalıdır. Öncünün doğruyu bilmesi tek başına sorunu çözmez. Sabırsız, aceleci davranmak, kitleyi çelişkileri ile birlikte kavramamanın ürünüdür. Küçük burjuvazinin tez sonuç alma

isteği, gerçeğin yerine kendi niyetini koymaktadır. Şeylerin iç çelişkilerinin bu yöntemle kavranamayacağı ortadadır ve devrim uzun soluklu bir iştir.

Bizleri kitlelerden koparan ne bir politika ne de örgütsel ele alımlar hakkı görülebilir. Bunlar görüldüğü yerde mahkum edilmeli, militanlar bunlara karşı bilinçlendirilmelidir. Sekterliğin temel özelliğinin birliği bozmak, kitleden uzaklaştırmak olduğu unutulmamalıdır.

Sınıf savaşımında, sınıf karşıtlarımız, taktiksel olarak oldukça güçlüdür. Silah, teknik donanım vb. bizim elimizde olanlardan çok fazladır. O zaman buna uygun davranmalıyız. Savaşımın geri mi durmalıyız? Asla! Bizlerin güçlü olduğu noktaları keşfedip, oradan yüklenmeliyiz. Bizlerin güçlü olduğu yer kitlelerin gerçek kurtuluşunu savunmamızdır; yani kitlelerdir. Kitleler milyonlardır, sınıf karşıtlarımız ise yalnızca bir avuç. Nesnel durumun böyle olması, başarının kendiliğinden geleceğini göstermez elbette. Milyonları birleştirecek, savaştıracak politika ve örgütsel tarzı geliştiremiyorsak, güçlü olduğumuz alanı da sınıf karşıtlarımıza terk ediyoruz demektir. Bizleri kitlelerden koparan sekter politikalar, objektif olarak sınıf karşıtlarımıza hizmet eder. **Devrim yapma işi salt fedakarlık ve cesaret işi değildir.** Doğru politika oluşturulmadan ortaya konan fedakarlık ve cesaret, heba edilmiş olur.

Kitlelerle bağlarımızı güçlendiremiyorsak, politikalarımızı maddi bir güce dönüştüremiyorsak, başka şeylerin yanında, doğru bir çalışma tarzı uygulamıyoruz demektir. Çünkü komünistlerin çalışma tarzı sonuç alıcı olmalıdır. Sonuç alamıyorsak orada yanlış tarz vardır. Politika üretme tarzımız da çalışma tarzımızın bir parçasıdır. Doğru politika üretmiyorsak yanlış bir politika ve çalışma tarzına sahibizdir. Çalışma tarzımızı sorgularken politika üretme tarzımızı da sorgulayalım. Bu, anda kolektifin kendini yeniden üretme tarzı anlamına da gelir. **İdeolojinin, direkt politika alanına indirgenmesi, kitle politikasında sekterlik olmaktadır.** Bu tarz, kitle ile örgütün bağına güçlendirmekte, zayıflatmaktadır. İdeolojinin hangi dolayımından -politika, örgüt- geçerek maddi güce dönüştüğü doğru kavranmaz ise kitlelerle bağ geliştirilemez. **İdeolojik anlayışların direkt politika olarak sunulması ile politika üretilmiş olunmaz. Bu politikasızlığın bir biçimidir.** İdeolojiye yaslanıp, politikasızlığı kapatmaya çalışmak da iyi bir yöntem değildir.

Parti içi ilişkilerde ideoloji yanlış ele alınabilmekte, her olur olmaz yerde ideolojik sorgulamalar yapılabilmektedir. Elbette ki, tüm düşünce ve davranışlar son tahlilde bir sınıfın damgasını taşır. Bunun böyle olması, bu anlayışın her yerde uluorta yapılmasının doğru ve birleştirici olduğu anlamına gelmez. Ge-

nelde bu tarz, sorunları çözmediği gibi, değiştirici-dönüştürücü de değildir. Çünkü iç ilişkilerde de, ideoloji farklı dolayimlardan geçerek ortaya çıkmaktadır. Dolayimler üzerinden sorgulama yapıp, değiştirme ve dönüştürmeye gidilmesi doğru olandır. **İdeolojik doğrular, direkt örgütsel alana indirgenirse bu sekterlik olur, gerçeklikle uyumlu olmaz.** Bunun karşısında sağ sekterlik ya da öznelciliğin sağdan örgütsel ilişkilere yansımaları olarak liberallik ortaya çıkar. Bu, kitle kuyrukçuluğu, disiplinde gevşeklik, ideolojik zaafı görmeme, mücadele etmeme, her parlayan şeye koşma biçimlerinde görülür. Sağ sekterizm de kitlelerle bağı güçlendirmez, örgüt içi birliği güçlendirmez, yıkıcılığı geliştirir. Sol ve sağ sekterliğin ikisi de birleştirici değil ayrıştırıcıdır.

Bazı çalışma alanlarımızda sistemi direkt hedefe koymayan, çok tali bir sorunu merkeze koyup, gündemleştirerek, enerjinin çarçur edilmesi şeklinde de liberal çalışma tarzları ortaya çıkmaktadır. Tüm çalışmalarımızda temel yaklaşımımız; zincirin esas halkasını yakalamak (Lenin) veya baş çalışma ve bir çelişmenin esas yönünü tespit edip (Mao) ona göre güçlerimizi seferber etme, tarzımızın esasını oluşturur. Bu, politika üretmede de, örgütsel çalışmalarımızda ve günlük yaşamımızda da temel çalışma tarzı ilkimizdir.

VI. Kendiliğindencilik

Çalışmalarımızda ortaya çıkan yanlış bir tarz da kendiliğindenciliktir. Kendiliğindencililiğin farklı görünüşleri vardır. Bunlardan **birincisi** -ki bizce esas olanı- politik alanda ortaya çıkan kendiliğindenciliktir. Gerçeğin yerine kendi düşünce ve hayallerini geçirerek, bunlar üzerinden politika oluşturulmasıdır. Burada, gerçeğe iradenin dayatılması vardır; iradecilik şeklinde görülür. Hareketin yönü yani gerçeklik, nesnel tespit edilmeyip, bunun yerine öznel düşünceler ikame edilir. Bu şekilde, öznel düşüncelere göre politika oluşturulur, plan ve program oluşturulup hayata geçirilmeye çalışılır. Tabii ki gerçekler karşısında eriyip yok olan tüm öznel düşünce ve hayallerin yaşadığı son yaşanır. Gerçek örgütleyici güç politikadır, diyoruz; ama gerçekler üzerine inşa edilen politika!

Kendiliğindencililiğin görünüşlerinden **ikincisi** ise olgunun akışı içinde günübürlük, sözde politika oluşturma şeklinde tezahür eder. Bu tarzda hakim olan plansızlık, programsızlık ve olay ve olguların peşinden sürüklenmektir. Plan ve program çıkarılmış bile olsa olayların peşinden sürüklenme tarzı olduğu sürece bunların hayata geçme şansı yoktur. Kendiliğindencilik, plan ve program olmasına rağmen de ortaya çıkabilir. Burada sorun iradesizlik değil, öznelciliktir.

Stratejide yapılan bir hatayı hiçbir taktik başarı kapatamadığı gibi politika da yapılan bir hatayı da hiçbir doğru çalışma tarzı kapatamaz. Dolayısıyla esas sorun pratik çalışma tarzımızdaki kendiliğindencilik, daha doğrusu politikasızlıktır. Diğer yandan günöbirlik politika oluşturma da politikasızlığın farklı bir görünümüdür. Plansızlık, projesizlik sonucu yaşanan kendiliğindencilik olayların peşinden sürüklenmeyi, süreçlere müdahale eden değil onun peşinden giden bir yapı haline getirir.

Kendiliğindencilğin felsefi temeli öznellik ve dar-deneyci felsefedir. Ampirizm (deneycilik), yalnızca kendi deneyimlerine güvenir, teorinin önemini kavramaz. “... *bir bütün hareketin teorik aydınlatılmasından kopuk dar pratikçiliğin, hareketi*” (Lenin: 1993, 16) felç ettiği bir durum yaşanır. Kendiliğindencilik, çalışma tarzında dar-pratikçiliğe ve bürokratizme yol açar. Bürokratizmin ortaya çıkması için kişilerin mutlaka birer bürokrat olması gerekmez; çünkü bürokratizm her şeyden önce çalışma tarzıdır. Bürokratizm çalışma tarzına egemen olur ve zaman içinde aşılamaz ise, kişiler de bürokratlaşır.

Kendiliğindencilikle amansız bir mücadele verilmelidir. Süreçler doğru okunup, çıkarılacak gerçeklik üzerinden politika oluşturulmalıdır. Salt bir tavır belirlemek olarak ortaya konan sözde politikalardan bahsetmiyoruz. Kitleyi birleştirip, maddi güç oluşturmak için yapılması gereken politikadan bahsediyoruz. Örgütsel ayağı olan politikadan bahsediyoruz. Komünistler dünyayı değiştirmek için politika yapar, doğru önermesi, örgütsel ayağı olmayan politika üretme tarzının komünist olmadığına işaret eder. Gerçek örgütleyici güç politikadır, belirlemesi de içinde politika-örgüt diyalektiğini taşır.

Tüm organların faaliyet yürüttüğü alana ilişkin örgütsel ayağı olan politikalar oluşturması; bunları hayata geçirmek için, uzun, orta ve kısa vadeli çalışma planları oluşturmuş olması gerekir. Bunların hepsi ciddi tahliller üzerine oturmalıdır. Dönem sonunda nasıl bir gelişme, hareket yaratılacağı, hangi sınıflar içinde, hangi nitelikte örgütlenme yaratılacağı politikası ile birlikte ortaya konmalıdır. Yani politikalar, soyut tavrılardan oluşmamalıdır. Hedefler somut olmalı, değerlendirmeler de somut olgular üzerinden yapılmalıdır. Genel belirlemelerin politika olduğu yanılığı aşılmalıdır. Gerçekler üzerinde oturtulmuş, doğru politika oluşturulmadan, güçlü irade ortaya konsa dahi, sonuç alınamaz, güç oluşturulamaz.

Bürokratizm, kolektifin günlük çalışmalarında, politik çalışmayı kumandaya oturtmamaktan kaynaklı ortaya çıkar. Kolektifin merkezinin, altlarıyla, bütünle; organların altlarındaki üye, sempatizan, kitle ve ezilenlerle doğru te-

melde bir ilişki kuramaması, politik etkileşime, ilişkiye girememesinin “doğal” sonucudur bürokratizm. Bu becerilemediği zaman merkez, bir bütün kolektifin, kitlesinin ve ezilenlerin nabzını tutamaz. Kolektifin kitlesinin ve genel emekçi kitlelerin ideolojik-politik ihtiyaçlarının en temel olanlarından bihaber önderlik yapılamaz. Bu durum, salt merkezi önderlikler için olması istenen özellik değildir; bu ele alış tarzının tüm organlar için olması, pratikleştirilmesi gerekmektedir.

Şurası bir gerçek ki, kolektifin örgütlü bünyesine politik bir hedef çizmeden, onların ideolojik, politik sorunlarını çözüp eğitmeden talimat yağdırmakla yönetici olunmaz, ancak amir olunur. Bu tarz, altlarda da memur tavrının gelişmesini beraberinde getirir. Alt kademelerin memur tavrı içine girmelerinin nedeni üst kademelerin bürokrat çalışma tarzıdır. Üst kademeler öncelikle alt kademelerin eleştirisine açık olmalı, onları çalışmaların yürütücüleri, öznelere olduklarını ortaya koyacak ele alışlar geliştirilmelidir. Yapılan çalışmalar hakkında canlı tartışmalar yürütüp, bir taraftan deneyim aktarımı yapılırken, inisiyatif tanınarak inisiyatifleri de geliştirilmelidir. Önerileri alınıp, değerlendirilmelidir. Tüm ele alışlar, yapıcıların kolektifin bir parçası olduğu, “iş”in de kendi işleri olduğu şeklinde olmalıdır. Bürokratizm, yapılan işe yabancılaşmayı beraberinde getirir. Hiyerarşi sınıflı topluma ait bir ele alıştır ve komünizmde ortadan kaldırılacaktır. Bunu çalışmalarımızı başarıya ulaştırmak için geçici olarak kullandığımız unutulmamalıdır. Bazı yetenekli yoldaşlar görev alıp ön plana çıkmıştır. Ama hepsi bu kadardır. Bu ne kolektif içinde ne de dışında üstünlük taslamak için kullanılabilir. Komünist partiler hiyerarşiyi sınıfları ortadan kaldırma mücadelesinde işbölümü gibi kullanır, ama hakim sınıfların ele alışı gibi kullanmaz, kendi ideolojik bakışının süzgecinden geçirip, yeni bir biçim vererek kullanır. Hiyerarşiyi bizim kullanma biçimimiz, yukarı doğru çıkıldıkça iktidar(cık)lar yaratan değil, iktidarlara yerle bir eden bir tarz olmalıdır.

Bu konuda özellikle kadın ve LGBTİ çalışmaları, iktidar-hiyerarşi konusuna yoğunlaşarak, kolektifin önünü açacak politikalar ortaya koymalıdır. Hiyerarşi tartışmalarından bağımsız, son tahlilde bürokratizm bir çalışma tarzıdır. Kendiliğindencilik ortadan kaldırıldığında, tüm çalışmalar kitle denetimine açıldığında bürokratizm kendine yaşam hakkı bulamaz. Öyleyse tüm çalışmalarımızı ve yürütücülerini kitle denetimine açan tarzı geliştirmeliyiz.

Kendiliğindencilik, dar-pratikçiliği ortaya çıkarır. Bu, olay ve olguların peşinden sürüklenmedir, günübirlik yaşam şeklidir. Politik hedefin silikleştiği durumlarda yaşam bulur. Dar-pratikçilik, tüm kolektifi yorar, buna karşın somut

üretim de olmaz. “Boş dönen değirmen taşı yer/kendini yer” sözü bir kez daha pratikçe doğrulanmış olur.

Çalışma tarzımıza ilişkin politik yaklaşımımızın genel özelliklerini ortaya koyduktan sonra birkaç noktaya değinip bu konuyu sonlandıralım:

Kolektifin çalışmalarına yön veren temel ilkelerden birisinin esas halkayı-esas yönü yakalamak olduğunu, her yana yumruk sallamanın, sonuç alıcı bir tarz olmadığını söylüyoruz. Amatörlük kolektifin çalışma tarzı değildir. Amatör ruh ölmemeli ama amatörlük çalışma tarzı olmamalıdır. Öznelcilikle; kendiliğindencilik, bürokratism, dogmatizm, dar-pratikçilik ve sekterlikle kesintisiz mücadele edilmelidir.

Çalışma tarzı denince inceleme tarzımızın niteliği ve işlevi anlaşılmalıdır. Öznelci, tek yanlı, yüzeysel bir inceleme tarzı çalışma tarzımızı öznelcilik bataklığına götürür. Gerçeği olgulara arayıp çıkarmak ve somut şartların somut tahlili tüm çalışmalarımızın temelini oluşturur. Çalışmalarımız bunların üzerine organize edilir. Aramak incelemektir. İncelemek, bilimsel yöntemle olguların olayların çelişkilerini-ilişkilerini açığa çıkarmaktır. Çelişkilere hükmeden yasaları ortaya çıkarmaktır. Kitlelerle bağın zayıf olduğu bir kolektifte doğru bir çalışma ve inceleme tarzının ortaya konması zordur.

VII. İnceleme-araştırma tarzımız üzerine

“Araştırma yapmayanın söz hakkı yoktur!” (Mao)

Çalışmalarımızı sekteye uğratan temel nedenin öznelcilik olduğunu yukarıda vurguladık. Subjektivizmi alt etmek istiyorsak, doğru bir inceleme tarzı ortaya koymalı, bunu sistemli hale getirip süreklileştirmeliyiz. İnceleme tarzını düzeltme, doğru bir inceleme tarzı ortaya koyma çalışması aynı zamanda öznelciliğe karşı verilen çalışmanın esas halkasıdır.

Başarılı komünist partilerin tarihi incelendiğinde, doğru bir çalışma tarzını, bunun önemli bir parçası olarak da bilimsel inceleme tarzını oturtmuş olduklarını görürüz. Bilimsel yöntemin kumandada olduğu inceleme tarzını üç noktada yapmışlardır.

Birincisi; koşulların doğru incelenmesidir. Devrim yürüyüşünde, toplumsal çelişkilerin tüm gerçekliği ile açığa çıkarılıp, hareketin yönünün doğru tespit edilip, ona uygun gelişme dinamiklerinin yakalanması kritik önemdedir. Bunun için de MLM derinlik, bilimsel yöntem, tarih bilgisinin olması gerekmektedir.

İkinci inceleme noktası tarihtir. Marksizm’in önemli bir ayağını tarihsel

materyalizm oluşturur. Tarih, bugünden konumlandığımız noktadan, dünün incelenmesi ve bugüne dair sonuçlar ve dolayısıyla yarına ilişkin işaretler açığa çıkarılması işidir. Tarih, bu diyalektik bütünlük içinde incelenir. Tarihi incelemenin kendine has bir yöntemi vardır. Tarihte de düşüncelerden önce maddi yapı incelenir. Maddi yapının yansıması olarak düşünceler ele alınır. Bu yöneme uygun tarih araştırması yapılmazsa tarihsel olaylar içindeki gerçekler de açığa çıkarılamaz, yanlış sonuçlar çıkarılır. Bu ise bugüne ve geleceğe dair oluşturacağımız politika ve planların öznel olacağı anlamına gelir. Sonuçtan daha önemli olan süreçlerdir. Gelişmenin yasalarını, süreçler içinde izleyerek açığa çıkarırız. Tarih incelemesi, bir anlamı ile, süreçlerin incelenmesidir.

Bugün-dün-bugün-yarın diyalektiği ancak süreç incelemesi ile ortaya konabilir. Sınıfların gerçekliği ancak tarihsel süreçlerin incelenmesi ile tam olarak anlaşılır.

Yoldaşlarımızın birçoğu burjuva kurumlarında tarih eğitimi alarak saflarımıza gelmişlerdir. Şovenizmi, ırkçılığı, milliyetçiliği beyinlere, bıkmadan usanmadan işlemeleri bir tarafa; hakim sınıflar kendi ideolojilerini, tarih inceleme yöntem ve sonuçlarını beyinlerimize çiviliyorlar. Biz de bu “arızalı” tarih “bilinci” ile katılıyoruz mücadeleye. Safını devrimcilerden yana belirlemek önemliyken, bu otomatik olarak bu “arızayı” ortadan kaldırmıyor. Dolayısıyla saflarımızda bilinçli ve planlı olarak tarih incelemesi yapılmalıdır; tarihsel materyalizm öğrenilmelidir. Diyalektik ve tarihsel materyalizmin teorisi-yöntemi, göreceli öğretilmekte ama bunun pratikte uygulanmış olduğu tarih incelemeleri sınırlı kalmaktadır. Kaypakkaya’nın tarihe bakışını, inceleme yöntemini referans alıp bu konuda kolektifi geliştirmeliyiz. Sistemli bir tarih incelemesini oturtmalıyız. Son yıllarda devrimci demokrat kimi akademisyenler içinde resmi tarih söyleminin dışına çıkan araştırmaların sayısının arttığını görmekteyiz.

Üçüncü inceleme noktamız uluslararası devrimci tecrübe ve MLM’dir.

Saflarımızda Marksizm incelemesinin bir şekilde yapıldığını biliyoruz. Ama büyük çoğunluğu “*devrimci pratiğin ihtiyacını karşılamak için değil, sırf inceleme yapmak için inceleniyor. Bu yüzden okuyorlar ama okuduklarını özümsemiyorlar.*” (Mao: 1992, 22) Marksist klasiklerden yazılarımızda, söylemlerimizde çokça alıntı yapılmaktadır. Tek yanlı, bağlamı koparılmış aktarımlar, sorunları çözmede yardımcı olmaz. MLM incelenirken hangi koşullarda bunların ortaya çıktığını bilmemiz gerekiyor. Pratiğin sorununu çözmek için MLM incelemesi, çıkarılan sonuçla pratiğe girilmesi şeklinde teori ve pratik birleştirilmelidir. Bu açıdan bakıldığında enternasyonal deneyimlerin

değerlendirilmesi, takip edilmesi, kardeş Maoist partiler başta olmak üzere dünya devrimci hareketine dair değerlendirmelerin dikkatle incelenmesi ve bunların bir araya getirilmesi için birleştirici bir hat izlenmesi gereklidir.

VIII. Araştırma-inceleme yöntemi üzerine

“Araştırma yöntemi, işlenecek malzemeyi ayrıntılarıyla ele almalı, onun gelişmesinin farklı biçimlerini tahlil etmeli, iç bağlantıların esasını bulmalıdır. Ancak bu yapıldıktan sonra, gerçek hareket yeterince anlatılabilir. Eğer bu başarı ile yapılırsa, eğer ele alınan konunun, yaşamı tıpkı bir aynada olduğu gibi ideal bir biçimde yansıtılırsa, karşımızda salt önsel bir yapı varmış gibi gelebilir.” (Marx: 2004, 27)

İnceleme ve araştırmanın amacı gerçek hareketi, yani gerçeği açığa çıkarmaktır. Bilim insanı laboratuvarında nasıl araştırma yapıyorsa, biz de inceleme-lerimize öyle davranmalıyız. Bilim insanı gündelik yaşamda neye inanıyorsa inansın, kültürü, ideolojisi, siyasal bakışı ne olursa olsun bunları araştırma yapmak için laboratuvara inceleme mekanına girerken dışarıda bırakır. Bilim ve ideoloji farklı alanlar, farklı disiplinlerdir. Bilimde ideolojik bakışa yer yoktur. (Burada materyalizm-idealizm ideolojik farklılığından bahsetmiyoruz, bilim zaten materyalisttir, idealizmle bilim olmaz.)

Eski topluma ait sınıflar bilimi sevmezler. Çünkü bilimin her yeni bilgisi, gerçekler, onların toplumsal varlıkları ile dolayimli da olsa, çelişir. Tabii ki burjuva bilim insanları da laboratuvara girdikleri zaman, burjuva ideolojisini, ideolojik değerlerini kapı dışında bırakır. Gerçekliğin bilgisine ulaştıktan sonra bundan sınıfsal çıkarlar doğrultusunda nasıl faydalanacağını düşünür. Onun için önemli olan sömürsünü büyütmede kullanıp kullanamayacağı ve iktidarını devam ettirmeye nasıl yardımcı olacağıdır. Toplumsal bilimlerde halka hep yanlış sonuçları yansıtılsalar da gerçek sonuçlarını da bilirler. Örneğin sınıf mücadelesini ve tarihin sınıf mücadelesinden ibaret olduğunu elbette bilirler. Kendilerinin bu sınıf mücadelesinden galip çıkmak için tüm sınıfların çıkarlarını savunduğu, ideolojik manipülasyonunu yaparlar. Yani kendi iktidarlارının sınıf mücadelesi sonucu bir gün tarih sahnesinden silineceği bilgisine sahip olmalarına karşın bu tarihsel akışı durdurmaya çalışırlar, bunu yapmak zorundadırlar. Kendi iç çelişmeleri bunu zorunlu kılar. Proletarya ise sınıf mücadelesinin tarihin gelişim yasası olduğu gerçeğine ulaştıktan sonra, tarihsel misyonunu kavramaya başlar, özneleşme işine soyunur.

Buradan bilim ve ideoloji ayrımının yapılması gerektiği sonucunu çıkar-

malıyız. Bilim, nesnel gerçeğin ortaya çıkarılması, olayların-olguların hareket yasalarını bulmakla uğraşır. Olay ve olguların değişimlerine egemen olan yasaları bulmakla uğraşır. Yani bilim, sağlam bilgi anlamına gelir. Bu gerçek bilgi alanına girer.

İdeoloji, taraf olma, bir konumlanmayı ifade eder. Burada ideolojinin başka tanımlarını dışta tutuyoruz. Konumlanılan noktadan değiştirme dönüştürme pratiğine bütünsel bir bakış ortaya konur. Politika ise bilimsel bilgiyi, konumlanılan noktayla (ideolojiye) uyum içinde güç oluşturma pratiğine dayanak yapar. Burada vurgu bilimin nesnelliliğine ilişkindir. İncelemelerimiz de bilimin bu niteliğine uygun olmak zorundadır. Aksi durumda öznelciliğin tüm çalışmalarına hakim olmasına zemin hazırlarız.

Devrimci çalışmaların birçoğunda duyguların önemli bir yeri vardır. Devrimcilik biraz da duygu işidir. Bilimde ve politikada ise duygulara yer yoktur. Duygular işe karıştırılırsa, doğru sonuçlar alınamaz. Nesnel koşullar incelendiğinde orada duygulardan bağımsız, gelişme-hareket yasaları, şeylerin iç yasaları açığa çıkar. Bazı genç devrimciler, ağırlıklı olarak duygularıyla devrimci oldukları için ya da devrimciliklerini tanımlamada duygularının yerinin büyük olmasından kaynaklı yaşamın nesnel gerçekliğiyle karşılaştıklarında şaşırabilirler. Nesnel gerçekliği kabul etmekte zorlanıp, kırılmalar yaşayabilirler. Bundan kaynaklı devrimciliğimizi nesnel gerçekler üzerine oturtmalıyız. Akıl her zaman öncü olmalı, duygu ise coşku yaratmalıdır. Aklın olmadığı yerlerde duygu kötü bir öncü olur.

Bilimsel araştırmalarda her disiplinin farklı araçları vardır. Birisi gözlem, birisi istatistik, birisi soyutlama kullanabilir. Araştırma-inceleme yapanlar kullanmış oldukları araçlara vakıf olmalıdırlar. Biyolojide mikroskop ne işe yararsa sosyal bilimlerde soyutlama o işlevi görür. Soyutlama yapmak, tamamen özel bir ele alıştır.

Araştırmalarda, hiçbir zaman fikirler ilk çıkış noktamız olmamalıdır. Toplumsal hareket; *“yalnızca insan iradesinden, bilincinden ve düşüncesinden bağımsız olmakla kalmayan, tersine, onların iradesini, bilincini ve düşüncesini belirleyen yasaların yönettiği bir doğal tarihsel süreç”* tir. (Marx: 2004, 28) Eğer ki, bilinç ikincil öge ise ilk öge maddedir. *“Bilincin herhangi bir biçimini ya da sonucu, herhangi başka bir şeyden daha az”* temel alınmamalıdır. *“Yani fikir değil tek başına maddi olgu”* esas alınmalıdır. Böyle bir incelemeyi, *“bir olguyu fikir ile değil, olguyla, başka bir olguyla karşı karşıya getirerek ve karşılaştırarak”* (Marx: 2004, 26) yapmalıyız. Toplumsal yasalar incelenirken ta-

rihsel süreçlerin dışta tutulamayacağı açıktır. “*Toplum, belirli bir gelişme dönemini tamamlar tamamlamaz, belirli bir aşamadan bir ötekine geçerken başka yasaların da etkisine girmeye başlar.*” “*Olguların daha derinlemesine bir tahlili, toplumsal organizmaların kendi aralarında, bitkiler ya da hayvanlar kadar, temelden farklı olduğunu gösterir. Dahası var, bir tür olarak bu organizmaların yapılarının farklı olması tek tek organların gösterdiği değişiklikler, bu organların içinde işledikleri koşulların farklı olması sonucu, bir ve aynı olgu, tamamen farklı yasaların egemenliği altına girer.*” (Marx: age)

Araştırmalar bu tarzda yapılmadığında, bu yöntemle yapılmadığında gerçeğe ulaşılamaz. Nesnellik araştırılarak gerçeği açığa çıkarmak yerine, somut bir incelemede soyutla işe başlayarak “soyut gerçeği” açığa çıkarma işi yapılıyor. Buna ilkeler, MLM görüşleri bile dense durum değişmez. Çünkü yöntem idealisttir, düşünceyi ilk veri almaktadır, materyalist bakış soyutlama yapılarak yok edilmektedir. Bu tarzla, ilk veri olarak sunulan “ilkeleri” “doğrulamak” için araştırma yapılmış olur. Bunun amiyane tabirle adı, araştırma yapmak için araştırma yapmaktır. Bu, kendimizi ve ilgilenenleri kandırma, oyalama pratiği olur.

Bu materyalist olmayan inceleme tarzının dışında birçok zaman olguları yalnızca dış görünüşleri ile ele almak inceleme sanılır. Dış görünüş her şeyi açıklasaydı bilime gerek kalmazdı, sözü de tam bu durumlar için söylenmiştir. Oysa bizdeki durum, bilim alanından çıkılıp ideoloji alanına girilmesi şeklindedir. İndirgemecilikle bir duruş ortaya konmuş olabilir ve anlamlıdır ama bilimsel gerçekliği ortaya çıkarmada bir fonksiyonu yoktur. Sorunumuz devrimciliğimizi ifade etmek değil devrim yapmaktır. Politik ve örgütsel başarısızlıkların önemli nedenlerinden biri yanlış inceleme tarzıdır. Tarzımızın düzeltilmesi elbette biraz zaman alır ama bunu görmek ve bir plan oluşturmak, sorunun yarısının çözülmesi anlamına gelir. Gerçekler ne zaman kavranmış olursa olsun geç kalınmış değildir.

Peki tüm bunları hayata geçirmek için çalışma tarzımızı hangi somut fiiller üzerinde yoğunlaştırmalıyız?

Öncelikle düşünce tarzımıza dair bir çeki-düzen yaratmaya ihtiyacımız vardır. Yukarıda uzun uzun bahsini ettiğimiz hastalıklar ilk başta düşünce tarzımıza ilişkin yanlışlıklara ve bunun çalışma tarzımıza yansımalarına değinen başlıklardır. Bunların düzenlenmesinin kadro ve militanların inisiyatifine bağlı bir çalışma tarzına, keyfiyete bırakılmaması gerektiği ortadadır. Bunun için sistematik bir hat oluşturulmalıdır. Örneğin yeni bir yoldaşın kolektife yaklaşması için var olan kıstaslara çeşitli MLM eserlerden oluşan bir araştırma-

inceleme yapma kıstası getirilmeli, yoldaşın bunu hayata geçirmesi için zaman tanınmalı ve olanak yaratılmalıdır. Keza bu eğitim süreci bitmeyen bir döngü şeklinde tüm yoldaşlar için uygulanmalıdır.

Diğer yandan yukarıda da değindiğimiz gibi dönem dönem eğitim seferberlikleri ilan etmeli, eğitim kampanyaları düzenlemeliyiz. Araştırma-inceleme yöntemlerimizi geliştirmek, her kademe geçildiğinde bir eğitim sürecini tamamlamak, eğitim kampanyaları/seferberlikleri düzenlemek... Bunlar kolektifin kadro ve militan yaratmada vazgeçilmez araçları olmalıdır. Buna ek olarak öğrenme süreçlerini felsefik olarak derinleştirmek, kadro ve militanların öğretim süreçlerinde “üstbilış”* disiplinini de edinmesi ile mümkündür. Üstbilış, “bilış hakkında düşünme” anlamına gelir. Bilış, “düşünme süreci”ni ifade ederken, üstbilış de “düşünme hakkındaki düşünme” disiplinidir.

Öğrenme süreçlerinde üstbilışın önemli olduğu fikri aslında yeni değildir. Socrates’in “*soru sorma yöntemi*”, Platon’un “*kendi düşünmemiz hakkında düşünme*”si, Locke’nin “*çocukların kendi düşüncelerini yansıtmaları*”, Dewey’in “*yaşantı yansımaları*”na kadar izlerinin görülebileceği, oldukça eskiye dayanan bir düşünce disiplini. Üstbilışsel disiplini edinen bir militan, kendi bilışlerini kontrol ederek, sıraya dizerek planlama ve değerlendirme yaparak öğrenme sürecini düzenler. Üstbilışsel düşünce disiplini sadece bilışsel değil, aynı zamanda duygusal ve motive edici öğeleri de barındırır içerisinde... Eğitim biliminde yapılan araştırmalar bu konuda öğreticidir ve bunlara göre üstbilış disiplini edinmek aynı zamanda öz-düzenleme ve öz-izleme becerilerini de edinmek anlamına gelir, ki bu da, zihinsel düşünme süreçlerini akademikleştiren düşünsel bir özyönetime işaretir. Bu disiplinler edinildikçe sağlıklı bir kadrolaşma sağlanabilir.

Bu disiplinlerin edinilmesi için ön şartlardan biri de her bir yoldaşın kendine olan inancını da, motivasyonunu da artırmak gerekmektedir. Kısaca öz-yeterlik de denilen bu durumun gelişmesi, bu konuda ön açıcı ve öğreticilik görevini üstlenen yoldaşların da daha üst düzey bir öz-yeterliğe sahip olmaları gerektiği açıktır. Ülkemizde her birimizin düşünce sistemini içdiş etmiş bir eğitim sistemi mevcut olduğundan bu konuda faaliyetçileri geliştirmek ve sisteme ait düşünce sistematiğinden sıyrılmak için bu konuya ağırlık verilmelidir. Faaliyetçiler öğrenme süreçlerini geliştirmek için kendilerini yetiştirmeli, daha yüksek düzeyde planlama ve örgütleme yeteneğini ortaya sermeli, yeni ve ham fikirlere daha açık olmalı, yeni yöntemleri kullanmada daha istekli davranmalı, öğrenmeye daha hevesli yaklaşmalıdır.

Yoldaşlarımız bir yandan kendileri kadrolaşırken diğer yandan en yakın halkasından itibaren kadrolaşma çalışması sürdürmeli, bu çalışma sırasında yoldaşlarına karşı daha azimli ve esnek davranmalı, onları güdülemeye çalışmalı ve özellikle genç yoldaşları olumlu eleştirilere yoğunlaşarak geliştirmeye adapte olmalıdır.

Siyasal atmosferin canlandırılmasına dair...

“Gelenekçilik” adı altında dogmaların devrimci mücadele ve üretim coşkusunun acımadan öldürüldüğü kolektifimiz, bu ruhu ve coşkuyu yeniden diriltmekle sorumludur. Rutin olana müdahale ederek siyasal ortamı canlandırmak bunun bir yoludur. Ancak bir türlü hayata geçiremediğimiz bir durum vardır ki, bu konudaki her beceriksizliğimiz bizde zayıflamaya ve siyasal mücadelemizin donuklaşmasına neden olmaktadır. O da, çeşitli düşünce ve önerilerin, “farklılıkların”; “düşünce kulübüne dönüşme” kaygısıyla ya da geleneğin rutinini bozacak korkusuyla tamamen reddedilmesidir.

Oysa devrimcilik, rutini bozmak demektir. Ancak bizim saflarımızda bu tür bir siyasal atmosfer yaratma girişimine hep bir kuşkuyla yaklaşılmış, gelenekselleşen düşünce ve belgelere her itiraz bir -izm ile yaftalanmış ve mahkum edilerek tarihin çöplüğüne postalanmıştır. Peki bugün baktığımızda, 46 yıllık deneyimimiz bu tavrın bize bir şey kazandırdığına şahitlik ediyor mu? Aksine giderek içine kapanan, dar pratik içinde kendini tüketen bir hatta düşmüş durumdayız.

Emperyalist-kapitalist sistemin döneminde bir kurtarıcı olarak sarıldığı neo-liberal politikaların en temel işlevi, işçi ve emekçilerden koşulsuz itaat ve “uyum” istemeleri, bunun olabilmesi için gerekli şartları hazırlaması ve piyasayı buna göre düzenlemesidir. Peki neo-liberal politikaların saflarımıza nasıl yansıdığına dair bir gözlem var mıdır? Bu politikalar, saflarımıza çeşitli vesilelerle yansımış durumdadır kuşkusuz. Bunun en çarpıcı olanı ise tüm faaliyetçilerin “koşulsuz itaat”e ve “uyum”a zorlanmasıdır. En iyi faaliyetçi “itiraz etmeyen”, “sorun çıkarmayan”, “ağzı olup dili olmayan”, eleştirmeyen-sorgulamayandır! Özellikle genç ve kadın yoldaşlar bu kriterlere uyuyorlarsa “makul”dur!

Ancak yanıldık, yanılıyoruz! Lenin yoldaş, “disiplini” şu şekilde tarifler: *“Eylemde birlik, tartışma ve eleştiride özgürlük!”*

“Örgütler, sınırsız istekler ve sınırlı kaynaklar arasındaki dengeyi sağlamak için var olan sosyal yapılardır. Bu denge kurulurken önceden belirlenen amaçların gerçekleşmesi, örgüt kaynaklarının etkili kullanımı ve özellikle örgüt ener-

*jinin boşa harcanmaması önemlidir. Ancak özellikle neo-liberal politikalarla birlikte örgütteki bireylerin koşulsuz itaat ve uyum içinde olması bir gereklilik olarak gösterilmekte ve iyi çalışanın sessiz çalışan olduğuna ilişkin bir algı oluşturulmaktadır. Oysa örgüt içinde çalışan sessizliği gerçekte sorunlu bir durumdur. Çalışanların sessiz kalması, örgütte sorun olmadığı anlamına gelmemektedir. Çalışanların sessizliği sorunların büyüyerek artmasına ve örgütsel işlevsizliklerin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Bunun yanı sıra sessizlik yüzünden örgütsel gelişim sekteye uğrayabilmekte, çalışanın sessizliği ve motivasyonu azalabilmektedir. Bu anlamda ses, çalışanın ve dolayısıyla örgütün etkililiğine olanak sağlamaktadır. Ancak çalışanların örgütte sesini çıkarması için gerekli kanallar ve meşru yollar olmadığında sapma davranışları gösterilebilmektedir. Sapma davranışları ilk başta olumsuz bir durummuş gibi algılansa da, çoğu durumda bu davranışlar yeniliğin ve değişimin bir aracı da olabilmektedir.”***

Eleştirel düşünmenin siyasi ortamı canlandıracağı, devrimci üretimi artıracığı, rutini bozacağı açıktır. Sistemden kopup devrimcileşme sürecinde daha sık başvurduğumuz eleştirel düşünce tarzı, örgütlendikten sonra örgüt içi iletişimlerimizde rafa kalkmakta, düşünce tarzımız rutinleşmektedir. Eleştirel düşünme, kısaca ne yapacağına ya da neye inanacağına karar verme mekanizmasını belirleyen mantıklı bir yansıtıcı düşünce olarak tanımlanmaktadır.

Kolektif içinde eleştirel düşünme, örgütsel etkililiğe ulaşma ve onu artırma amacıyla izlenen bir düşünce disiplini. Sistemli, tutarlı bir düşünce biçimi, hesap verebilirliktir. Yapılan birçok araştırma eleştirel düşünce yapısını edinmiş kişilerin alternatif varsayımları ve açıklamaları önemsediklerinden kendileri dışında başkalarının da düşüncelerini ve kararlarını ciddiye aldıklarını göstermektedir. Eleştirel düşünce sistematiğini oturtanlar; daha sorgulayıcı, mantıklı, açık fikirli, esnek, değerlendirmelerde daha tarafsız, sorunlarda net ve karmaşık konularda daha düzenlilerdir. Ayrıca gerekli bilgiye ulaşmada daha becerikli olabilen eleştirel düşünce sahipleri; ölçütlerin belirlenmesinde mantıklı, önyargılarla ve dogmalarla yüzleşmede daha dürüst, düşüncelerini gözden geçirmeye daha istekli, bir konuyla ilgili net sonuçlara ulaşma konusunda daha nettirler.

Öğrenci mi öğretmen miyiz?

Bizler kitlelere de, kendi yoldaşlarımıza da sürekli bir “öğretmen” edası ile yaklaşıyor, onlara ödev veriyor ve ödevlerini yerine getirmediklerinde kendi-

mizce cezalandırıyoruz. Ancak bunu yaparken bile “öğretmen” niteliğine ne kadar uygun olup olmadığımızı teste bile tabi tutmuyor, “öğretmenliğimizi” her dönem koşulsuz tartışmasız kılıyoruz.

Bu üsttenci yaklaşımın ait olduğumuz toplumsal yapıdan etkilenmişlikle, bundan arınmadaki başarısız yol ve yöntemlerimizle elbette ilişkisi vardır. Ancak bunun yanı sıra hiyerarşinin, bu hiyerarşik şekillenmenin de bürokratism vb. üsttenci yaklaşımların gelişmesine ortam sunan, zemin yaratan bir yanı olduğu göz ardı edilmemeli...

İlk olarak bu hiyerarşik yapıyı kurgularken hem zihinsel/düşünsel dünyamızı zehirleyen hem de pratikte yoldaşlık ilişkilerimizi zedeleyen, devrim mücadelemizi sekteye uğratan bir olgu olarak; “alt-üst” kavramından sızan iktidar ile hesaplaşmalıyız. Bu yazının kendisi dahil olmak üzere tüm yazılarımıza sızan üstten alt tabakaya seslenen bu dil, aynı zamanda bir düşüncenin izini taşımaktadır. Elbette kolektifimiz, iktidar olma hedefi taşımaktadır. Ancak bu “iktidar hedefi” kimi iktidarlaştırmayı hedeflemektedir? Erk, deneyimli, tecrübeli, yıllanmış devrimcileri mi, kolektifimizin “iktidarı”nı mı? Hayır elbette, bunları değil! Hedefimiz coğrafyamızda emeği üreten, değeri yaratan ancak bir avuç asalağın baskı aygıtları ile zorbalığa ve sömürüye maruz bırakılarak, manipüle edilerek üç kuruşa razı edilen işçi sınıfı önderliğinde ezilen sınıfların; ezilen cinsiyet, inançların eşitliğini kuşanarak iktidara gelmesidir. İktidara gelecek olan budur, eğer ki kolektifimiz bunun bir parçası olarak önderlik edip bunu temsil edecekse iktidara geçebilir. Ancak açıktır ki, kolektifimizin iddiası bu olsa da, bugünkü durumu bunu temsil etmekten, bunun mütevazı bir kurmay heyeti olmaktan oldukça uzaktadır. İşte bu uzaklık, iktidar bilincini kolektifin erkleşmesi olarak algılamakta, bireylerin iktidar olmasını “iktidar bilincinin vücutlaşmış hali” olarak kutsamaktadır.

Bizim ilk elden darbe vurup, neşter atmamız gereken anlayışımız bu çarpık iktidar anlayışıdır. Bunun için de kolektifimizin hiyerarşik yapılanmasını tanımlarken “alttan üste” doğru şekillenen bir yapılanmadan ziyade “merkezden çevreye” yayılan bir yapılanma olarak görmeliyiz.

Diğer yandan bu “merkezden halka halka çevreye” yayılan hiyerarşide merkeze doğru ilerledikçe sorumluluk ve disiplinin artması gerektiği açıktır. Bütün yoldaşların teoride “alttan yukarı çıkıldıkça” sorumluluk ve disiplinin arttığını bilmesine karşın bu durum farklı şekillerde hayat bulmaktadır. “Yukarı çıkıldıkça” disipline uyma şartı gevşetmekte, yoldaşlar kuralları kendilerine göre esnetmekte, pratikten giderek uzaklaşarak “profesyonelleşmekte”, “atlara” suç

olan pratikler “üst”tekiler söz konusu olduğunda hoşgörü ile karşılanmakta ve “yukarılara tırmanmak” amirleşme ile benzer anlamlar taşımaktadır. Dolayısıyla dışarıdan bakıldığında görülen “çelik disiplin”, “sarsılmaz ilkeler” hal-kanın en uç kesiminde olan kolektif kitlesi, örgütlü yoldaşlar için geçerli olmakta; yoldaşlar “yukarı çıktıkça” bu sorumlulukları kendi basamaklarında bırakmaktalar. Bu yüzden esneklik söz konusu olacaksa halkanın en dış kısmından başlanmalı, bu algı ters yüz edilerek çelik disiplin ve sarsılmaz ilkeler merkeze yaklaştıkça hoşgörüsüz bir şekilde uygulanmalıdır. Keza yaptırımlar da benzer şekillerde ele alınmalıdır.

Önemli bir konu da, kimi gereklilikler ve illegal mücadele alanlarının sınırlılığı ile ilgili de olsa genel tablomuza baktığımızda örgütlü faaliyetçi gerçekliğimizin merkeze ilerledikçe kitleden koptuğu, deneyim elde edinmesine karşın kitle çalışmasından uzaklaşarak bu çalışmayı yeni ve deneyimsiz yoldaşların kendi inisiyatiflerine bıraktığıdır. Bu tehlikelidir ve bugünkü kitle ile zayıf bağlarımızın da nedenidir. Kitle çalışması, deneyimsiz yoldaşlara bırakılacak, deneyimli yoldaşların uğraşmalarına gerek olmayan “küçük bir ayrıntı”, “sıradan bir görev” değildir. Aksine merkeze ilerledikçe yoldaşların kitle ile bağları güçlenmelidir. Deneyimli yoldaşlar, alan çalışmalarına (güvenlik vs. konular da dikkate alınarak) bizzat önderlik etmeli, deneyimlerini buralarda güncellemeli, deneyimsiz yoldaşlar el yordamı ile değil aktarım ile deneyimli hale gelmelidir.

Geride bırakmaya çabaladığımız darbeci tasfiyecilik tam da bu çürük zemin üzerinden kendini var edip geliştirmede mi? Eleştirilmezlik kılıfına bürünerek, “alttakileri” mahkum ederek kendini korumadı mı? Yine aynı hastalıklardan musdarip bizler tarafından bu durum gözlerimizin önünde yaşanmasına karşın bu iktidar pastasından nemalandığımızdan bunlara gözümüzü kapatmadık mı? O halde neşter acımasızca bizler üzerinde de dolaşmalı, bu çürük zemin ortadan kalkmalıdır.

Sonuç yerine...

Kolektif olarak çok zor bir süreci geride bırakmaya çalışıyoruz. Bunun her bir yoldaşımız üzerinde çok ciddi tahribatları ve “yorgunluğu” olduğu açık... Bu yüzden tüm bu söylediklerimizin ve eksik bıraktığımız birçok noktanın aciliyetli bir şekilde hayata geçirilmesi gerekse de, şurası açıktır, ki bu zaman alacak bir iyileşme sürecidir. Ancak burada mesele zaman alması değil, bu konudaki değişime, dönüşüme, yeniliğe ne kadar açık olduğumuzdur.

Tüm bu tartışmalarımız faaliyetlerimizin somut durumundan ortaya çıkardığımız sonuçlar olsa da, son kertede soyut kalmakta ve bir bütün ihtiyacı karşılamamaktadır. Hele de Nisan 2015 düşman darbesinin ardından yaşanan darbeci tasfiyeciliğin kolektifimize tek “katkısı” olan, gerçekliğimizin bu denli açığa çıktığı bir dönemde ihtiyacımız kesinlikle görevleri ardı ardına sıralamak ve ardından da bunu yoldaşların inisiyatifine, yeterli/yetersiz kavrayışına, pratik atılımına bırakmak değildir. Aksine bu yaklaşımdan an itibariyle uzaklaşmalıyız.

Elbette yeni bir kurum değiliz. Kaypakkaya ve yoldaşlarının 24 Nisan 1972’de coğrafyamızın topraklarına tohumlarını ektiği kolektif 46. mücadele yılını geride bırakmıştır. Dile kolay gelen bu 46 yıl, yüzlerce şehidin kanı ve canı; on binlerce devrim emektarının emekleriyle örülmüş bir 46 yıldır. Bu 46 yıl, bu yanıla olumlu ve nasıl ayağa dikileceğimize dair kendi deneyimlerimizle dolu bir tecrübe kazandırmıştır. O yüzden son dönemlerde yaşadığımız iç ve dış darbelere yabancı değildir. Çalışma tarzının nasıl olması gerektiği konusunda sayısız birikimi vardır. Ancak bu 46 yıl, bir taraftan da bir olumsuzluğun göstergesidir. Bu da, bugün yaşadıklarımızdan ve TDH içerisinde bulunduğumuz yerden doğru baktığımızda 46 yıllık deneyimin sistematik bir şekilde bünyemize aktarılamadığını göstermektedir. Çünkü düştüğümüz ve ayağa kalkmaya çalıştığımız yer aşağı-yukarı aynıdır. Bizi zayıflatan çelişkiler benzerdir. Çalışma tarzımıza ilişkin 20 yıl önce de -dil farklılaşmakla birlikte- benzer şekilde ortaya koymuşuz, bugün de aynı noktalardan dilimiz yandığından benzer eksiklikleri tartışmaktayız. Bu da aşmamız gereken çok önemli bir sorunun varlığına işaretler: Bünye tüm iyileştirici ilaçlara, güçlü antibiyotiklere karşı artık bağışıklık kazandığından bu ilaçlar, antibiyotikler bizi hasta eden virüslere karşı faydasız kalmaktadır!

İşte tam da bu noktada çözüm niyetine Lenin’in şu sözleri bizim bu konuda yaptıklarımıza ve yapacaklarımıza rehber olmalı, başta önderlik mekanizması olmak üzere merkezden çevreye yayılan örgütlü bünyeye bu anlayış şırınga edilmeli ve kolektifimizi yeniden ayağa dikme iddiasında olduğumuz şu dönemlerde, bu söz baş ucumuza asılı durmalıdır:

“Çoğu devrimcinin kusurlu hazırlığı, bu son derece doğal bir olgu olduğu için, özel bir endişe yaratmazdı. Görevler doğru saptandığında, bu görevleri yerine getirmek amacıyla tekrar tekrar girişimde bulunmak için enerji mevcut olduğunda geçici başarısızlıklar ancak küçük musibetler olabilirdi. Devrimci deneyim ve örgütsel ustalık, edinilebilen şeylerdir. Yeter ki insanda gerekli özel-

likleri edinme isteği olsun. Yeter ki insan hatalarının farkına varsın, devrimci meselelerde bu, yarı yarıya düzelme demektir.” (Lenin, V. İ., Seçme Eserler, Cilt 2, s. 63, İstanbul, 1993, İnter Yayınları)

Özetle ihtiyacımız olan farkındalıktır! Bu farkındalık en başta iddiamıza ve kim olduğumuza dairdir. Bu farkındalık doğru yapılamadığında, bünyenin ne derece -halk deyimiyle ifade edelim- hastalıklara karşı “şerbetli” olduğu teşhis edilemediğinde, istenildiği kadar reçeteler yazılsın, bünye hastalıktan kurtulamayacak, neşter doğru yere vurulamayacak ve ilk fırsatta hastalıklara neden olan virüsler faaliyete geçerek bünyeyi zayıf düşürecektir.

Bunun kolay olmadığı ve olmayacağı açıktır. Canımızı yakacağı, bizi zorlayacağı, zaman zaman güçten düşüreceği de ortadadır. Ama amacımız; devrimcilik oynamak ve “bizi devrimci bilsinler, yeter” değilse, biz kimiz ve ne yapmayı amaçlıyoruz sorusuna verilen cevaba uygun bir hat izlemekse bunun başkaca bir yolu yoktur. □

Kaynaklar

- Marks, K (2004): Kapital, Cilt 1, Ankara: Sol Yayınları
 Marks, K (2006): Kapital, Cilt 3, Ankara: Sol Yayınları
 Mao, Z (1989): Seçme Eserler, Cilt 1, İstanbul: Kaynak Yayınları
 Mao, Z (1992): Seçme Eserler, Cilt 3, İstanbul: Kaynak Yayınları
 Mao, Z (1992): Seçme Eserler, Cilt 2, İstanbul: Kaynak Yayınları
 Stalin, J (1999): Eserler, cilt 15, İstanbul: İnter Yayınları
 Stalin, J (1992): Leninizmin İlkeleri, Ankara: Sol Yayınları
 Stalin, J (ty): Eserler, cilt 6, İstanbul: İnter Yayınları
 Lenin, V. İ. (1993): Seçme Eserler, Cilt 2, İstanbul: İnter Yayınları

* Öğretmen Adaylarının Üstbilişsel Öğrenme Stratejilerinin ve Öğretmen Yeterlik Algıları Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme, Kevser Baykara Özaydınlık, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33(1): 125-143 (2018)

** Öğretmenlerin Eleştirel Düşünme Eğilimi ile Örgütsel Muhalefet Davranışları Arasındaki İlişki, Elif İliman Püsküllüoğlu-Yahya Altınkurt, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33(4), 897-914 (2018)

KADINLAR KKB'DE ÖRGÜTLENİYOR, ÖNDERLEŞİYOR, SAVAŞI YÜKSELTİYOR!

►► *Ön Açıklama: Proletarya Partisi, Nisan ayında yaptığı açıklamayla, 1. Kongresi'ni gerçekleştirdiğini duyurdu ve bir takım kararlarını da kamuoyuyla paylaştı. Bu kararlardan biri de Komünist Kadınlar Birliği adıyla bir örgütlenme oluşturma kararıydı. Ayrıca, yayımladığı Parti Programı ve Tüzüğünde kadınlara dair kimi özel kararlar mevcuttu. Bu kararları, TKP-ML Merkez Komitesi/Kadın Komisyonu'ndan Rosa Avesta ile konuştuk. ◀◀*

- TKP-ML yakın zamanda, 1. Kongre'sini gerçekleştirdiğini duyurdu ve kadınlarla ilgili üzerinde konuşmak istediğimiz bir dizi karara imza attığını açıkladı. Ancak buna geçmeden önce Partiniz açısından Kongre sürecine nasıl/hangi şartlar altında gittiğinizden kısaca bahseder misiniz?

Rosa Avesta: Öncelikle bu röportaj vesilesiyle Partimizi ve gerçekleştirdiği 1. Kongre'yi selamlamak istiyorum.

Kongre'mizin gerçekleştirildiği süreçten başlarsak, klişe gibi görünebilir ama yine de cumhuriyetin kuruluşundan bu yana faşist diktatörlükle yönetilen bir ülke olması gerçekliğinden hareket ettiğimizde faşizmin sürekliliğine vurgu yapmamız doğaldır. Ancak bazı dönemler vardır ki, egemen sınıfların yöneteme krizine bağlı olarak saldırganlıkta gemi aزیya aldığı, halkın tüm katmanlarına, mücadelelerine ve öznelerine saldırılarını yükselttiği dönemler yaşanır. Genel anlamda süreçlerin başlangıcı açısından tam bir tarih vermek mümkün olmamakla birlikte, içinde bulunduğumuz süreci 2015 Haziran parlamento seçimlerinden sonrası olarak ele alabiliriz. 2015 Haziran'ı öncesi ve sonrasında, AKP iktidarı açısından birçok sarsıntı yaşandı ve bu sarsıntıların etkileri, devletin saldırganlık seviyesinde ciddi yükselişlere neden oldu. Örneğin Gezi İsyanı yaşandı, ki ezilenlerin çok çeşitli katmanlarının katıldığı ve dolayısıyla devletin toplum nezdinde terörize etmekte en zorlandığı süreci bu. Yine 2015 öncesi ve sonrasıyla Suriye'de iç savaş sürecinin başlamasının ardından önemli kazanımlar elde eden ve etmekte olan Rojava vardı, hemen bur-

nunun ucunda. 2015 Haziran parlamento seçimlerinin hemen ardından başlayan ve katliam ve saldırganlıkla bastırdığı Öz Yönetim Direnişi vardı. Bunlar ve dahalarının nitelikleri, eksikleri, zaafı halkın çıkarları açısından ve sınıfsal bir bakış açısıyla değerlendirilebilir elbette. Ancak bir gerçek var ki, bu süreçler AKP iktidarında önemli sarsıntılar yaratmış, ülkenin yapısı gereği süregelen olan yönetememe krizini üst boyutlara çıkarmıştır.

Bildiğiniz gibi AKP, hükümete ve iktidara, belli ittifaklarla gelmiş, sonrasında da bu ittifakları kimi zaman bertaraf ederek, kimi zaman yanına alarak iktidarını sağlamış ve sağlamlaştırmıştır. Bir dönem “askeri vesayete savaş” adı altında, “sol” tandanslı kesimleri de arkasına yedekleyerek ordudaki “Kemalist kliği” elimine ederken, daha sonra yol arkadaşlığı yaptığı Fethullah Gülen Cemaati’ni karşısına almış, eski dostlar düşman, düşmanlar dost oluvermiş ve AKP’yi bugüne kadar bu yap-boz siyaseti idare edebilmiştir. Bu ittifaklar ve düşman politikası ve de bu politika üzerinden halkı manipüle edebilme kapasitesi AKP’nin en güçlü olduğu alanlardan biridir. Ancak yine aynı politika onun en zaafı, en zayıf ve kendi sonunu da hazırlayan gerçekliklerden birine işaret etmektedir.

Bu noktada bizim için önemle dikkat çekilmesi gereken yan, tüm bu dost-düşman siyasetinin burjuva-feodal siyaset içerisinde gerçekleşmesi, devletin temellerine yönelik muhalefetin bu denklem içerisinde yerinin olmamasıdır. Bu denklem içerisinde şöyle ya da böyle yer alma kaygısını-çabasını gösteren tüm odakların, burjuvazinin bir kliğine yedeklenmekten başka bir geleceği yoktur/olamaz.

- Bu söylediğiniz, düşman içindeki çelişkilerden faydalanma siyasetiyle çelişiyor mu?

- Hayır, yanlış anlaşılmasın; bu son cümlemiz, sizin söylediğiniz düşman içerisindeki çatışma ve bölünmelerden devrim adına çıkar sağlama siyasetinden tamamen farklıdır. Ama konumuz bu olmadığı için uzatmak istemedik. Burada vurgu yapmak istediğim nokta, devletin temellerini hedeflemeyen, onu korumaya odaklı hiçbir muhalefetin, adı ne olursa olsun, halkın ve devrimin çıkarlarıyla örtüşmeyeceği gerçekliğidir. Yukarıda bahsini ettiğimiz sarsıntılarla, egemen sınıfların kendi aralarındaki çelişki ve muhalefetin kalın çizgilerle ayrılması gerektiğini önemseydiğimiz için bu vurguyu yapmak istedik.

Sonuç olarak, ekonomik kriz, halk kitlelerinin her geçen gün biraz daha yoksullaşması, durumlarından memnuniyetsizlik hali, işçi sınıfı ve işsizler kervanı-

nın parçalı halde olsa da eylemleri, Kürt ulusunun bastırılmayan isyanı, ezilenler cephesindeki en dinamik toplumsal kesimlerinden kadın ve LGBTİ+'ların kontrol altına alınamayan mücadelesi, halk gençliğinin artık gelecek değil günü kurtarmak için dahi umudunun giderek tükenmesinin yarattığı mayalanan isyan dalgası ve benzeri AKP iktidarı açısından "krizi sürdürülebilir" olmaktan gide-rek çıkarmakta ve saldırganlığını artırdıkça çöküşe gitmekte, çöküşü gördükçe de saldırganlığını artırmaktadır. Arada yaptığı tüm müdahalelere karşın bu durum sürmektedir. Örneğin 2016'daki "Allahın lütfu" olarak değerlendirdikleri "darbe" tezgahı işe yaramamış, sadece şiddet ve saldırganlık sarmalını daha da içinden çıkılmaz bir hale getirmiştir. Bunu sadece sınırların içinde de tutma-makta, askeri işgallerle beka sorununa çözüm bulmaya çalışmaktadır ancak bu sürdürülebilir bir durum değildir. Yani MHP'yi de yedeğine alan AKP iktidarı tüm diktatörlüklerin hazin sonunu yaşamaktadır; çöküş.

Genel tablo olarak elbette çok fazla konuya vurgu yapmak gerekir, ancak Partimizin Kongre'sini gerçekleştirdiği ülke koşullarını görmek açısından bu kadarı bizce yeterlidir. Halka ve halkın devrimci, komünist öznelere yönelik yoğun bir saldırganlık. Ve altını çizmek gerekir ki, devrimci ve komünist öz-neleri güçten düşürmekte belli oranda da başarılı olmuş bir saldırganlık. Bu durum Partimiz açısından da bir gerçekliktir.

- Evet, ancak komünist parti açısından bu saldırıların ötesinde yaşanan bir süreç de var.

- Kesinlikle. Zaten oraya bağlamak istiyordum ben de. Objektif koşullar kısaca böyleyken, bir komünist partiden beklenen bu koşullara uygun konumlanmayla, iktidarın yaşadığı krizi, devrim lehine kullanarak daha güçlü atılımlar yapmasıdır. Komünist partisi ise, tüm bunların yaşandığı dönemde, bir yandan sınıf mücadelesinden kopmama kaygısı taşırken, diğer yandan **esasta da** kendi iç sorunlarıyla nefes alamaz hale getirilmekte, Parti içinde yapılmaya çalışılan darbeye karşı mücadele ve Parti ilkelerinin ve kurallar bütünüünün uygulanması için deyim yerindeyse bir savaş vermektedir.

Bu süreci birçok yönüyle ele almakta fayda var. Ki bunların hepsi de birbiriyle derinden bağlıdır. Bu çok çeşitli yönlerden biri olarak, emperyalist-kapitalist sistemin 2000'lerle birlikte her alanda yürüttüğü tasfiyeci saldırının Parti içine yansımaları ve bu saldırıya karşı Partinin ideolojik, politik, teorik ve örgütsel olarak yeterince hazırlıklı olmamasını sayabiliriz. Tasfiyecilikten çokça bahsetmemiş olmamıza, o dönemlerden itibaren birçok yazı kaleme almış olmamıza karşın, bunu somutlaştıramamış olmamız, hazırlıklı olmayışımız 2015

darbesini de hazırlayan gerekçelerden biri olarak karşımıza çıkıyor. Tasfiyecilik konusunda ciltlerce kitap yazabilecek birikime sahip olup, en doğru analizleri yapabilecek kapasitede olmak ve fakat tasfiyeciliğin yansıması ve baş edilebilmesi için somutta doğru ve sağlam adım atmamak tam da tasfiyeciliğin kendisidir aslında. Devrim, sözcüklerle yapılmaz, devrim somuttur, yaşam kadar somuttur. Sözcükler düşmanı öldürmez. Sözcüklerin somut karşılığıdır devrimi yapacak olan. Ancak ideolojik olarak gerileme yaşarsanız sözlere, sloganlara sarılmaktan başka çare bulamazsınız.

Somutlamak adına örneklemek gerekirse, mesela önermeleri tamamen doğru olsa da sloganları sürekli tekrarlayarak bir örgütü yönetemezsiniz ve bunu ideolojik sağlamlığın bir göstergesi olarak sunamazsınız. Böyle yaparak ancak sloganları anlamsızlaştırır, onları klişe haline getirirsiniz. Daha da kötüsü, örgütü ideolojik olarak çöküşe götürürsünüz. Bunun çok ironik örneği, *“Kadın olmadan devrim olmaz, devrim olmadan kadın kurtulamaz”* sloganıdır. Son derece doğru-bilimsel ve de basit bir önerme değil mi? Peki biz bu sloganı 45 yıldır atarken, devrimi imkansız hale getirecek olan kadınların örgütlenmeyişi, devrimdeki yerini almayışı açıklayabilecek bir haklı mantık var mı? *“Partinin kapısı kadınlara kapalı değil ki!”* diyerek sorumluluğu kadınlara atmak nasıl bir “devrimcilik” tarzıdır? Biz işçi sınıfı ve halk için de aynı şeyi söylüyoruz, ama *“Partinin kapısı işçilere kapalı değil, gelsinler örgütlensinler”* keyfiyetinde bir yaklaşımda bulunuyor muyuz? Bu, sloganı ata ata altını boşaltıp devrimin temel meselelerinden birine gözümüzü kapatmaktır. Elbette bu meselenin çok çeşitli yönleri, patriarkal yapıyla doğrudan ilişkisi var ancak örneğimiz sadece sloganları gerçeklik yerine ikame etmemiz üzerine.

Tasfiyecilik meselesine dönersek; ideolojik sağlamlık adına, politik alanı boş bırakırsanız, bunu en “devrimci” ideolojik söylemlerle doldurmaya çalışırsanız, yine sonuç bellidir, ideolojik-politik çöküş. Sadece durum tespiti yaparak, analizlerle yetinerek *-ki bu konuda oldukça başarılı olduğumuz bir gerçektir-* pratikte bir yol haritası çıkarmayarak, kısa-orta ve uzun vadeli planlamalar yapmayarak gidebileceğiniz en iyi yer, lafazanlık olur. Bu tam da, Kongremizin darbeci-tasfiyecilere yönelik yaptığı “sol görünümlü sağ tasfiyecilik” tespitidir.

Hatta, yaşadığımız darbeyi “emperyalist-kapitalist sistemin tasfiyecilik saldırısının bir sonucu” deyip geçerse, meseleyi “arındık, temizlendik” gibi yüzeysel yaklaşımlarla tanımlarsak sonuç yine değişmeyecektir. Kısacası tasfiyecilik-darbecilik üzerine yine kitaplar yazıp da bunun bizde var olan zeminini, somuttaki yansımalarını incelemezsek, ideolojik olarak yenilenmezsek,

bu anlayışa karşı savaşı dondurursak sonumuz yine tasfiyecilik olur.

Dondurmak demişken, Partimizde yaşanan darbenin temel meselelerinden biri de donma hali diyebiliriz. Yine bu da sadece komünist partisine özgü bir süreç değildir. Tüm dünya ve ülkemiz devrimci ve komünist hareketleri bu süreci bir şekilde yaşıyor. Bu meselede saflar, harita gibi cetvelle çizilmiyor elbette ancak statükoculuk gibi, dogmatizm gibi, en solda görünen söylemlerle sağ tasfiyecilik batağına batmak gibi, ayaklarını yere sabitleyip gözlerini kapatınca hiçbir şeyin değişmediğini sanmak gibi, yeni koşullara uygun politika üretmek yerine revizyonizm vb. ile mücadele adına da teoriyi dondurmak gibi gibi... çok çeşitli görünümlere sahip bir şekilde yaşanıyor. Bu çatışma aslında devrimci bir çatışma, ancak bu çatışma ve “kaos” iyi yönetilebilirse/yönetilebilseydi buradan devrimci sonuçlar çıkabilir. Bunu başaran ya da önemli ölçüde başaran komünist ya da devrimci parti örnekleri hem tarihte hem günümüzde mevcut. Bizde darbenin görüngülerinden biri olarak ortaya çıktı, çünkü bu çatışmayı da yönetebilecek kapasitede bir önderlik bulunmuyordu. Zaten çatırdama da önderlik düzeyinde yaşandı biliyorsunuz.

- Kısaca toparlarsanız?

- Evet, çok uzun yılların sorunlarını hem ülke ve dünya koşulları açısından hem de Parti içi gerçekleştirilmeye çalışılan darbe vesilesiyle yaşananlar açısından kısaca aktarmak mümkün değil. Onlarca değinilmesi gereken nokta var daha. Bu nedenle Kongre öncesinde ve Kongrede tespit edilen, yazılan-çizilen, analiz edilen bir bütün süreç tanımlamasına bakmakta fayda var. Bizim burada kısaca söylemeye çalıştığımız nokta, Kongre'nin son derece elverişsiz koşullarda gerçekleştirildiğine işaret etmek. Bu tespit, genellikle dezavantajlı bir durum olarak anlaşıyor ancak meseleye nereden baktığınızla ilgili değişir bu. Bir kere bu “dezavantajlı” görünen durum, aynı zamanda Kongrenin önemini artırmıştır. Bu süreç, gizli-kapaklı, belli bir konsensüs içinde yaşanan sorunlarımızı ortaya çıkarmış, bir bakıma yürünmesi gereken yolu göstermiştir. Egemen sınıflar ne kadar saldırırlarsa saldırınsınlar, komünist partisi devrimi gerçekleştirme idaresini ortaya koymuştur. Üstelik tüm bu “dezavantajlı” denilen sürece karşın Kürt ulusal sorunundan cinsiyet sorununa, işçi sınıfı içindeki çalışmaya dair bir yol haritası çizilmesinden Ortadoğu yönelimine kadar bir dizi somut kararlar birlikte pratikte devrimciliğin adımları atılmış, Parti Programı oluşturularak, tüzükteki eksiklikler giderilerek yenilenmiştir. Yani sürece nereden baktığınız önemlidir. Biz, sürecin elverişsizliğini “yakınmak, sızlanmak”, gelecekteki başarısızlıkların nedeni olarak göstermek için değil, tüm bu elve-

rişsizliği değiştirmek ve Kongre kararlarının ve yönelimin doğru anlaşılması için vurguluyoruz. Ve son olarak, Orhan yoldaşı (Nubar Ozanyan -YN) Partimize kattıkları için saygıyla anarak bitirmek istiyorum.

- Sürecin özetlenmesini bitirdiniz ama, bir de kadınlar cephesinden yaşadıklarınızı, sizi nasıl etkilediğini birkaç cümleyle özetleyebilir misiniz?

- Siz kısaca dediğinizde, her şey biraz zorlaşıyor sanki. Dört yıllık süreçte Partimiz ne yaşadıysa, Partimize ne yaşatıldıysa biz kadınlar da her anını yaşadık, ama tabii fazladan yıpratıcı yönleri de olmadı değil.

Biliyorsunuz, Partimizin 8. Konferansı, bir paragraflık açıklamayla kadın örgütlenmesi yapılması üzerine bir karar almıştı. Bu karar doğrultusunda gecikmeli de olsa Merkez Komitesi'ne bağlı Kadın Komitesi oluşturulmuş ve çalışmalarına başlamıştı. Çok zorlu yönlerine rağmen, bizim için her şeyi yeniden öğrendiğimiz, anlamlandırdığımız, anlamlandığımız bir süreci ilk zamanlar. Kendimize güvenimiz hepimiz açısından olması gerektiği gibi yükselmiş, Partiyle daha sağlam bir şekilde yürüme, daha fazla Partilileşme noktasında önemli adımlar atmıştık. Birçok sorun yaşadık, mücadele ettik, kimi zaman haddimiz bildirilmeye çalışıldı, kimi zaman inisiyatifimiz kırılmaya... Ama sonuçta hep ileri adımlar attık, yüzleştik, hesaplaştık ve daha ileri örgütlemeler yaptık.

2015'te yaşanan karşı devrimci operasyonun hemen ardından başlayan darbe sürecinde ise kadınlar olarak darbeye karşı Partimizi sahiplenen, onu daha ileriye taşıyacak adımları atmasına vesile olacak bir tavır geliştirdik. Bu konuda oldukça başarılı olduğumuzu düşünüyoruz. Tabii bunun bir bedeli de oldu. Darbenin karşısında yer alan tüm yoldaşlarımız gibi saldırıya uğradık, ancak biz fazladan bu kesimin cinsiyetçi, erkek egemen bakış açılarını tamamen yansıtan saldırılarına da maruz kaldık. Ne prensesliğimiz kaldı ne feministliğimiz ne sabah akşam sevişmekten başka bir şey düşünmediğimiz ne de parti düşmanlığımız... LGBTİ+ yoldaşlarımız ise bir gecede "sapık" oluverdiler. Aynı AKP iktidarı gibi, toplumun en geri yanlarına hitap edebilecek şekilde manipülasyonlara maruz bırakıldık. Ancak gururla söyleyebilirim ki, bu saldırıları hiçbir zaman kişiselleştirmedik. Şahsımıza yapılan bir saldırı olarak algılamadık. Kendimizi bireysel olarak kanıtlama telaşına düşmedik, başkasına saldırılırken susup, oklar bize yöneldiğinde oturup ağlamadık. Zira bu saldırılar parti düşmanlığıydı, biz de Parti saflarında yer alan kadınlar olarak bu saldırıları "hak ediyorduk". Yani sürecin mağduru olmadık, komünist partiye ve ilkelerimize olan bağlılığımızın bedelini ödedik. Bununla da gurur duyuyoruz.

Diğer yandan cinsiyetimiz üzerinden yapılan saldırıların benzeri, darbeci saf-lardaki kadınlara istisnai örnekler olsa da yöneldiğinde yine biz sesimizi yük-selttik. Bu anlamıyla Partili kadınlar olarak, Partimizin kadın örgütlenmesinin sorumluluğunu verdiği kadınlar olarak iyi bir sınav verdiğimizizi düşünüyoruz. Nitekim saldırılar kişisel boyutta değildi, örneğin MK üyesi bir kadın yoldaşı-mızın üyeliğinin tartışmalı hale getirilmesi ve yok sayılması aynı zamanda, kadın yoldaşımız üzerinden MK'ya bağlı olan Kadın Komitesi'nin de varlığını, res-miliğini tartışmalı hale getirdi, yok sayıldı. Kendi saflarında kalan kadınların emeğini dahi ortadan kaldırmaya cüret ettiler. Yani Kadın Komitesi'nin bile-şenleri olarak sadece Partimizin darbeye hesaplaşmasında önemli bir yerde dur-madık aynı zamanda kadın kazanımlarını koruyan, geliştiren, kime yönelik olursa olsun cinsiyetçi saldırı veya söylemlere izin vermeyen bir hatta yürüdük.

- Sonuç olarak, zorlu bir süreçte, hem objektif hem de subjektif anlamda Kongrenizi gerçekleştirdiniz. Genel olarak elbette değerlendirilecek birçok nokta var, ancak biz esasta kadın-cinsiyet meselesine dair aldığınız kararlar üzerinde durmak istiyoruz. Alınan kararları kısaca özetler misiniz?

- Kadın-cinsiyet meselesine dair alınan en önemli karar tabii ki TKP-ML'ye bağlı, özerk bir kadın örgütlenmesinin, Komünist Kadınlar Birliği'nin kuruluş kararı oldu. Ancak bu örgütlenmenin kararını tek başına Kongre kararı olarak değerlendirmek eksik olur. Zira, Kadın Komitesi'nin kuruluşu ve hatta onun da öncesinde başta gençlik alanı olmak üzere çeşitli alanlarda tartışması yapılan, emek verilen kadın mücadelesinin bir sonucu olarak değerlendirmek gerekir. Yani Kongre'de bu kararın alınması bir sonuçken, devamında da bahsetmek is-tediğimiz gibi aynı zamanda önümüzdeki süreçteki gelişmelerin de başlangıcı diyebiliriz.

KKB'nin kuruluş kararı alınmadan önce, elbette Kadın Komitesi'nin yap-tığı çalışmalar, tartışmalar, örgütlenme faaliyetleri vs. vardı ve bunların sonucu olarak bir dizi kazanımlar da elde edilmişti. Elbette bu; dünyanın, nüfusun, halk kitlelerinin yarısını oluşturan bir kitleye hitap eden, toplumun ve siste-min temellerini oluşturan patriyarkal yapıyı, sömürücü sistemi bütünüyle bir-likte ortadan kaldırmayı amaçlayan bir hareket. Dolayısıyla kazanımlarımız çok küçük görünebilir ancak bir espri vardır ya, *“insanlık için küçük, bizim için büyük bir adım”* diye. Tam da o şekilde, bizim için çok önemli adımlara işaret ediyor kazanımlarımız.

Cinsiyet meselesinin Parti içinde tartışılmaya başlanması, kadınlara yö-ne-lik özel politikaların oluşturulması, örgütlenmelerin kurulması, tüzük değişik-

lik önerileri için konferans ya da kongre kararı gerekli olduğu için bu değişiklikler öncesinde yapılmamış olsa da, örneğin başta cinsel saldırı, taciz vs. konularda olmak üzere kadına yönelik şiddet vakalarında “*Kadının beyanı esas, aksini ispat yükümlülüğünün erkeğe aittir*” ilkesinin kabul edilmesi, pozitif ayırıcılık, kadına yönelik suçların Kadın Komitesi’nin inisiyatifinde soruşturulması vb. noktalarda çeşitli uygulama ve kararlarımız mevcuttu. Kısacası diyebiliriz ki, Kongre kararlarında yer alan, kadın ve LGBTİ+’lara yönelik tüm kararlar uzun bir süredir Kadın Komitesi’nin gündem, tartışma ve mücadele alanlarını oluşturmaktaydı ve önemli bir kısmı da karar altına alınarak yaşama geçirilmekteydi.

Kongre öncesinde böyle bir durum varken, Kongre’de KKB’nin kuruluş kararı ise, kadın örgütlenmesi ve mücadelesi açısından **nitel bir sıçrama** olarak nitelendirilmelidir. Bu karar, tam da yukarıda bahsettiğimiz, “Kadın olmadan devrim olmaz, devrim olmadan kadın kurtulamaz” sloganının tekrar anlam kazanmasının adımlarından biridir.

KKB’nin kuruluşunu tartışırken, en temel mesele, KKB’nin hangi ihtiyacın ürünü olduğu sorusunu doğru yanıtlama gerekliliğidir. Hangi ihtiyacımızın ürünü olduğunu anlayıp-kavradığımız oranda KKB, hak ettiği değeri bulacak, devrim ve buna bağlı olarak kadınların kurtuluşu mücadelesinde oynaması gereken rolü oynayabilecektir. Bu nokta, Kongre kararlarında açık bir şekilde ifade edilmiştir. Direkt bu kararlardan özet yapsak;

“Hiç şüphe yok ki; komünistler tüm devrim faaliyetinde sınıf mücadelesinin önemini kavramış, nitelikleri olan kadınlar-erkekler olarak örgütlenir ve mücadelelerini birlikte sürdürürler. Ancak örgütlendikleri alan, ortam sonuçta sınıflı toplum içinde yer almaktadır. Sorunun sahibi olan kitlelere ulaşabilmek, çelişkilerin, sorunların çözümü için, onların anlayabileceği dille onlarla buluşabilmek, mevcut çelişkilerin çözümüne uygun yöntemler, genel perspektif ve programların yanı sıra özel planlar/özgün örgütlenmenin, plan ve programların yaratılması ise özel bir çalışma ve çaba gerektirir. Kadın sorunlarının çözümü, kadın örgütlülükleri, bu anlayış temelinde yorumlanmalıdır. (...)

Bu durum, sınıfsal ezilme ve sömürülmenin, cinsel konum üzerinden ayrıca katmerleşmesi, yeni boyutlar kazanması demektir. Bu nedenledir ki; ezilen sınıfın örgütlenme çalışması, aynı sınıfın kadınının cinsel eşitsizlik ve ezilmişlikten gelen özgün sorunları ile birleşmek, birleştirilmek zorundadır. Bu özgün sorunlar nedeniyle, emekçi kadınlar için özgün örgütlenmelerin yaratılması hayati önem taşımaktadır.

Ülkemiz açısından bakarak somutlarsak eğer; eşit işe eşit ücretlendirmeden yoksun işçi kadın, ev işçisi kadın, ulusal ezilmişliği en katmerli haliyle yaşayan Kürt kadını, şiddetin her türlüüne maruz kalan ve her an ölümle burun buruna yaşayan kadın gerçeklikleri; ezilen sınıf içerisindeki kadının cinsel konumu nedeniyle maruz kaldığı ezilmişliği katbekat fazla ve çeşitli yaşamasına neden olmakta ve ülkemizdeki genel geçer sınıf örgütleri modelleri bu gerçekliklere karşı mücadele etmeye yetmemektedir. (...)

Bu nedenledir ki; dört duvardan ibaret olan küçücük dünyasının içinde giderek pasifleşen, edilgenleşen kadınların; proletaryanın burjuvaziye karşı yürüttüğü iktidar mücadelesine çekilmesi oldukça zor olmaktadır. Nesnel bir durum olarak bu sorunun aşılması, toplumun yarısını oluşturan emekçi kadınlar arasında örgütlenme çalışmasının yürütülmesi, aynı zamanda kadınların gerçek özgürlüğüne kavuşmasının temellerinden biri olan ataerkil sistemin ve bunun ürettiği erkek egemenliğinin bütün türevlerine karşı mücadeleyi de zorunlu kılmaktadır. (...)

Kapitalist sistemin çifte baskı ve sömürüsü altında kadın cinsinin sınırlanmış yaşamının, kadında yarattığı özel psikolojinin bütün türevlerini yaşamın her alanında görebiliriz. Burada esas olan, bu gerçeği bilince çıkarmak, sınıflı toplumların erkeğe tanıdığı ayrıcalıklardan vazgeçmeyi bilebilmek ve işçi, emekçi, ev emekçisi ve genç kadınların tıpkı erkekler gibi komünist partisinde eşit üyeler olarak örgütlenmesinin özel biçim ve araçlarını yaratmaktır. Ancak bu yöntemle yüzyılların köleliğine karşı, en geniş işçi-emekçi kadın kitlelerinin özgürlüğe giden yollarını döşeyebiliriz. Ancak bu yöntemle, insanlığın kurtuluşu için bayraklaştırılmış sloganlar; birer ajitasyon sloganı olmaktan çıkarak eylem sloganı haline gelirler.

Komünistler, kurma mücadelesi verdikleri yarının yeni toplumunun tüm ilişki ve değerlerini, bugünden kendi bünyelerinde yaratıp tüm topluma taşıyabilecek tarzda bir örgütlenme oluşturabildikleri oranda sorunları çözebilecektir. Bunun için de parti içinde kadın lehine özel önlemler almak, bu sorunu ortadan kaldırmanın yolunu açacak modellere gitmek önemlidir. Bu önlem ve modeller, kadınların parti içindeki varlıklarının garantisi olacaktır.

Tüm bu ve daha birçok yönüyle açılacak nedenlerden hareketle sonuç olarak; proletaryanın burjuvaziye karşı yürüttüğü iktidar mücadelesine katılması istenen bu hedef kitlenin, içinde bulunduğu özgün duruma uygun örgütlenmeler yaratılması zorunluluktur. Partimiz TKP-ML'nin 1. Kongresi'nde bunun ilk adımı atılmış; Partimizin 8. Konferans sonrası oluşturduğu Kadın

Komitesi'nin de birikimiyle, yine Partimiz önderliğinde özerk bir yapıyla Komünist Kadınlar Birliği (KKB) adıyla yeni bir örgütlenme kurulmuştur.”

- Böyle bir örgütlenme, kadın sorununun ve Partili kadınların marjinalize edilmesini, esas alanların ya da deyim yerindeyse “esas işin dışında tutulmasını” getirmez mi?

- Sorunuzun içeriğini anlamakla birlikte, önce soruyu biraz açalım. Esas alan derken neyi kastediyorsunuz? Esas iş nedir? Bunları doğru tanımlamak gerekir. Kongremizin de net bir şekilde ortaya koyduğu gibi, kadın-cinsiyet sorunu ya da daha doğru bir ifadeyle patriarkal sistem, devrimimizin temel sorunlarından biridir ve KKB derken esasa ilişkin bir meseleye özgülenen bir örgütlenmeden/çalışmadan bahsediyoruz zaten. Yani bu noktada esas-tali sorunu bulunmuyor. Yok eğer, devrimimizin stratejisi açısından temel alanlardan bahsediyorsak, yani Halk Savaşı stratejisinin temeli olan gerilla mücadelesinden bahsediyorsak, KKB, Partinin ve kadınların olduğu her yerde örgütlenecektir ve elbette devrim stratejisinin gerektirdiği her yerde olacaktır. Hatta henüz Kongre'nin üzerinden çok bir zaman geçmemiş olmasına karşın, KKB bu alanlarda da örgütlenmekte, gerilla alanındaki kadın ve LGBTİ+ yoldaşlarımız bunun adımlarını atmaktadır.

Ama bahsettiğinizin bunlar olmadığını anlıyorum ve evet böyle bir tehlikenin kesinlikle mevcut olduğunu söyleyebilirim. Sorunun iki yanı var; birincisi kadın-cinsiyet ya da patriarka sorununun marjinalize edilmesi tehlikesi. Yani bu ataerki sorununun sadece KKB'nin ilgi ve örgütlenme alanına ait olduğu fikriyle Parti'nin bu sorunun dışında konumlandırılmaya çalışılması. Bu tehlikeye karşı aslında Kongremizin, kadın örgütlenmesinin kuruluş kararının gerçekleştirilmesine dair metinde net ifadeler var. Yukarıda da alıntı yaptığımız bu metindeki gibi bu sorun devrimin temel sorunudur, dolayısıyla Parti'nin, devrimin de temel meselelerinden biridir. Partinin kendisini bunun dışında konumlandırması devrimin temel sorununa, dolayısıyla devrime yaklaşımının özeti olacaktır. Devrim iddiasındaki hiçbir örgüt, sadece kadın ve LGBTİ+'ları değil, bir bütün toplumu etkileyen bir konunun üzerinden atlayamaz/atlamamalıdır.

Tehlikenin ikinci yönü ise, Partili kadınların bu mesele üzerinden marjinalize edilmesidir. Ancak KKB, kadınların sadece cinsiyet odaklı gelişimine, cinsiyet odaklı mücadelesine özgülenen bir örgütlenme değildir. Yani KKB, bir yandan özgülendiğimiz alan olarak cinsiyet odaklı mücadele verirken, buna paralel Partinin her alanına yönelik hem kadın politikaları, hem anlayış, hem pra-

tik olarak kadrosal düzeyde müdahalesini geliştirme hedefiyle kurulmuş bir örgütlenmedir. Yani tüm alanlarda, cinsiyet bilinçli kadınların kadrosal düzeyde var olması, devrimin ve partinin öznelere olmaları için özel çalışmalar yürütecek bir örgütlenmedir. Bunu yapabildiğimiz oranda marjinalleşme tehlikesinden de uzaklaşmış olacağız.

Bu, öyle ağızımızdan çıktığı gibi kolay bir şey değil elbette. O nedenle iki yönlü tehlikenin bertaraf edilmesinin garantisi KKB'nin kendisi, önderlik içindeki Kadın Komisyonu ve bir bütün partinin devrim iddiasındaki kararlılığıdır. Ama daha da önemlisi kadınların, kadın örgütlenmesinin maddi bir güç haline gelmesi, vazgeçilmez bir güce dönüşmesi gerekir.

- O zaman tekrar KKB'nin kuruluş gerekçelerine dönersek, KKB önce-sinde zaten bir Kadın Komitesi mevcuttu. Biraz önce bahsettiğiniz hedefleri KK ile gerçekleştirmeniz mümkün değil miydi?

- Kadın Komitesi, yukarıda çok kısa bir şekilde bahsettiğim gibi çok önemli bir misyona sahipti ve üzerine düşeni, **verili koşullarda**, esasta başarılı bir şekilde yerine getirdi. Parti tarihimiz açısından çok gecikmeli de olsa, cinsiyet meselesinin sistemli bir şekilde görünür, tartışılır olmasını sağladı, saflarımızdaki cinsiyetçi yaklaşımları ortaya çıkardı. Özellikle Parti içinde kadınların inisiyatifini geliştirmede, daha ileri görevler almadaki potansiyelini ortaya çıkardı. Yaptığı çalışmalarla, tartışmalarla ataerki sorununa, onun Parti içindeki yansımalarına yönelik önemli tespitlerde bulunarak mücadele etti.

Ancak, Kadın Komitesi bir noktada bir komiteden ibaretti. Her ne kadar çevresinde bir kadın kitlesi oluştuğunda, alt kadın komiteleri kurarak, kadınların Partiye yakınlştırılması için çeşitli yöntemler geliştirmiş olsa da, ortaya çıkan dinamikle komite olma gerçekliği arasında bir denge sorunu da ortaya çıktı. Yani diyebilirim ki, KK'nın çalışmaları, pratiği, inisiyatif geliştirme gücü vb. nitel bir sıçramayı dayatır hale geldi. Neydi bu nitel sıçrama? **Kendi mekanizmaları, yönetim kademesi, hiyerarşisi olan, emekçi kadın kitlelerini çeşitli düzeylerde örgütleyebilecek, özerk yapısı sayesinde inisiyatif geliştirebilecek, devrim mücadelesinin doğrudan öznesi olabilecek bir örgütlülüğün yaratılması.** Tam olarak şu ifade uygun düşer mi bilmiyorum ama KKB, kendi doğumunu hem Kadın Komitesi'ne hem de Partiye dayattı diyebilirim.

Örneğin Partimizin 1. Konferansı'nda, bir kadın örgütlenmesinin kurulması yönünde bir karar varken, 2. Konferans'ta bu karar cinsiyetçi olduğu gerekçe-siyle geri çekilmiştir. Bu bir bakıma "doğal" bir sonuçtur. Gayet iyi niyetlerle ve doğru gerekçelerle bir kadın örgütlenmesi kurulması kararı alınmıştır, buna

hiç kuşkumuz yok. Ancak diğer yandan, bu karar başta kadınlar olmak üzere bir birikimin, bir iradenin sonucu değildir. Devrimin gerçekleştirilmesi için gereklilik üzerinden verilmiş bir karar olarak görülmelidir. Bu yanlış değildir. Ama biz KKB'nin kuruluşunu sadece devrimi gerçekleştirmek üzere kurgulanan bir gereklilik üzerinden tartışmıyoruz. Yani sadece nicel bir katılımdan bahsetmiyoruz. **Kadınların nitelikli varlığından, iradesinin ve aklının devrime, devrimi gerçekleştirecek önder güç partiye katılımından bahsediyoruz** esasta. Bunun için de bir komite yeterli değildir; bu ancak, kendi inisiyatif alanı olan, Parti politikaları ve Kadın Komisyonu aracılığıyla onun önderliği altında bir örgütlenmeyle başarılabilir. Yani gerekliliğin ötesinde bir zorunluluktur bizim açımızdan bir kadın örgütlenmesi.

- Kadınların devrime ve partiye nitelikli katılımını nasıl sağlayacak KKB?

- KKB çok yönlü misyona sahiptir. Bu misyonu yerine getirebildiği oranda kadınların nitelikli katılımı da sağlanacaktır.

Birincisi, KKB kadınlar için bir okuldur. İdeolojik, politik, örgütsel ve askeri olarak kadınların gelişiminde okul görevi gören bir KKB, nitelikli katılımın da garantisi olacaktır. Bu okullarda yetişmiş kadınlar, Partinin ve devrimin hizmetinde akıl ve iradelerini daha üst düzeyde örgütleyebileceklerdir. Kadınların hem eğitimci hem öğrencisi olduğu; ideolojik, politik, örgütsel ve askeri eğitim aldıkları bir akademi, kadınların gelişimi açısından son derece önemli ve işlevli bir projedir. Orta vadede böyle bir projeyi gerçekleştirmemiz kadınların katılımını daha nitelikli hale getirecektir.

İkincisi okul derken, sadece kadın akademileri gibi örnekler aklımıza gelmesin. Bu da hedefler arasında bulunmakta elbette, ancak kendi inisiyatiflerinde, kendi hiyerarşisi içinde kendi ürettiği politikaları bizzat kendisi uygulayan/uygulatan bir örgüt, başlı başına bir okuldur. Dediğim gibi, bu akademi türü örgütlenmeleri dışılamıyor. Kadınlar, KKB içinde örgütlenerek inisiyatif almayı, yönetmeyi öğrenebilecekleri bir alana sahip olacaklardır.

Üçüncüsü, KKB sadece kendi bünyesine politika üreten bir yapı olmayacaktır. Aynı zamanda Partinin kadın politikalarının üreticisi ve uygulamacısı olacaktır. Bu anlamıyla kadınların Parti içindeki hak ve görevlerinin de garantörüdür. Kadın politikaları çerçevesinde örgütlenmiş, kadın partisi haline gelmiş bir komünist parti, kadınların da hem nicel hem de nitel olarak katılımının zeminini oluşturmaktadır. KKB, bu zemini oluşturma misyonuna da sahiptir. Ama bunu sadece KKB doğrudan müdahaleleriyle gerçekleştirmeyecek elbette. KKB'de örgütlenmiş, inisiyatif almış kadınlar Parti çalışmasına katkı

lirken, burada edindiği tecrübe ve birikimi direkt Partiye taşıyarak da gerçekleştirecektir. Yani kadınlar daha önce de vurguladığımız gibi sadece KKB’de değil, Partinin tüm alanlarında inisiyatif alarak örgütlenecektir bu şekilde.

Dördüncüsü, organize edeceği konferans ya da kongrelerle Partili tüm kadınların akıl ve iradesini birleştirebileceği alanlar yaratacak, bu şekilde sadece politikaları uygulayan değil, politika üreten kadın kadrolar olmak için hazırlık içinde olacaktır.

Bunun yanı sıra KKB sadece kadınlar için değil, bütün yoldaşlarımız için de bir okul olacaktır. KKB içerisinde elbette örgütlenmeyecekler ancak KKB’nin örgütlediği eğitim çalışmaları, atölyeler vs. yollarla patriarka sorununa vakıf olarak Partinin bütününün değişiminde rol alacaklardır.

Tabii KKB örgütlenmesi ilerledikçe bu misyonuna yenileri de eklenecek, eksiklerini yolda, doğrudan mücadele içinde tamamlayacaktır.

- Kongrenizde kadınlarla ilgili olarak sadece KKB’nin kuruluşu gerçekleşmedi. Aynı zamanda tüzükte yapılan değişiklik ve eklemelerle Partinin kadınlaşması, kadın politikalarına adapte olması için çeşitli kararlar aldınız. Biraz da bunlardan bahseder misiniz?

- Evet, Partimiz KKB’nin kuruluşuyla nitel bir sıçramaya imza attı Kongrede. Ancak bir diğer sıçramayı da tüzüğünde yaptığı değişikliklerle gerçekleştirdi. Parti tüzüğü, Parti içi işleyişi, görev ve hakları, örgütlenme ilkelerini vs. düzenleyen bir çeşit anayasadır. Yaşamdaki her şey gibi, Parti tüzükleri de cinsiyetsiz değildir. Cinsiyetsiz olduğu iddiası, yani cinsiyet körü bir yaklaşım ataerki sistemi meşrulaştıran, kadının varlığının yok sayılmasını görünmez kılan bir yaklaşımdır. Cinsiyet sorunu, bizim irademizle, bizim niyetimizle ilgili bir konu değildir. Yani “*bizde cinsiyetçilik yok*” diyerek, cinsiyetçilik ortadan kalkmaz. Var olan bir sorunu, “yok” diyerek ortadan kaldıramazsınız, ancak yok sayabilirsiniz, ki bu da ezilenlerin aleyhinedir elbette.

Tüzük meselesi de tıpkı böyle. Cinsiyetçilik yokmuş gibi davranarak, cinsiyet farkı olmadığını iddia ederek, bu sorunu görünmez kılarak daha da büyütebilirsiniz ancak. Dolayısıyla kadınlar için özel bir düzenleme yapmayan, özel maddeler içermeyen bir tüzük metni de, kadın ve LGBTİ+’ların dezavantajlı durumunu çözmek bir yana görünmez kılar.

Bu anlamıyla tüzüğe bu maddelerin eklenmesi son derece önemlidir.

Nedir bu maddeler. Temel mesele olarak, **pozitif ayrımcılık** ve **kota** uygulamasının tüzük maddesi haline getirilmesi var. Parti Tüzüğümüzün, I. Bölümü’ndeki Parti Üyeliği’nin şartları bölümünde “*Sınıf kökeni işçi ve köylü*

olanlara öncelik tanınmakla birlikte aşağıdaki şartları yerine getiren her kişi TKP-ML'ye üye olabilir" maddesinin devamına "*TKP-ML üye alımında emekçi kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık uygular*" ifadesi eklenerek, kadınların mücadeleye katılımı, Parti saflarında örgütlenmesi ve Partiye üyelik başvurusu sürecinde yaşadığı zorlukları düşündüğümüzde pozitif ayrımcılık uygulamasının gerekliliği de kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Aynı yarışın iki kulvarını düşünün, biri dümdüz, koşmaya elverişli bir zemine sahip; diğeri dikenlerle, kısıtlamalarla, engellerle dolu bir kulvar. Kadınlar işte bu dezavantajlı kulvarda koşmaktadır. Zeminin elverişli hale getirilmesi elbette istenen, arzu edilen çözüm yoludur. Bu da ancak ataerkil sistemin ortadan kaldırılmasıyla mümkündür. Bu sistemin devrim olmadan ortadan kalkmayacağını, hatta devrimden sonra dahi toplumsal olarak bu yapının devam edeceğini düşündüğümüzde zeminin elverişli hale getirilmesinin uzun vadeli bir mesele olduğu görülebilir. İşte kadınların Parti saflarında örgütlenmesi, Parti üyesi olabilmesi için uygulanacak pozitif ayrımcılık, bu eşitsiz koşuda kadınların en büyük yardımcısı olacaktır.

Yine diyelim ki, pozitif ayrımcılık uygulanarak ya da uygulanmayarak bir kadın Parti üyesi oldu. Toplumsal cinsiyet rolleriyle büyütülmüş ve bu rollere uygun bir şekilde kurgulanmış kadın cinsiyeti için, mesele burada bitmemektedir. Parti içinde yönetici komitelerde bulunması, iradesinin ve aklının daha fazla yansımaları için yönetici kademelerde bulunması gerekir. Tek tek kadınların bunu talep etmeleri, kendilerini bu kademelere uygun/layık görmeleri bu toplumun yarattığı kadın olarak çok zordur. İstisnai örnekler dışında kadınlar, dışarıdan bir teklif ve öneriyle bu kademelere aday olabilmekte; bu görevleri, esasta parti kararı ya da partinin ihtiyaçları üzerinden tartışarak kabul etmektedir. Yani hala o görevi başaracaklarına, layık olduklarına dair bir inançla değil. Bu sorunu gören/kavrayan Partimiz, 1. Kongresinde kota sistemini getirerek, önderlikten, yani MK'dan başlayarak tüm Parti komitelerinde yüzde otuz kadın kotasını tüzüğüne koymuştur. Bu anlamıyla partinin en üst iradesi olan Kongre, aldığı karara uygun davranarak, MK seçiminde yüzde otuzluk kotayı yaşama da geçirmiştir. Kongrenin bu tavrı, tüm partiye örnek olmalı ve Parti komitelerine yapılan atamalarda kadın kotası itirazsız, "ama"sız uygulanmalıdır. KKB, ama daha da ötesinde tüm Parti bu uygulamanın takipçisi olmalıdır.

Bunun dışında, yani pozitif ayrımcılık ve kota uygulamasının dışında da tüzükte kadın, LGBTİ+'lara yönelik, ataerkil sistemi hedefleyen maddeler eklenmiştir. Örneğin, "Üyenin görevleri" bölümünde, diğer maddelerin yanısıra şöyle bir madde eklenmiştir. "*Ataerkil sisteme karşı mücadele etmek ve halkı*

bu yönde bilinçlendirmek. Parti ve halk kitleleri içinde cinsiyet ayrımcılığı ve toplumsal cinsiyet rollerine karşı aktif bir şekilde mücadele etmek.” Yani ata-erkil sisteme, cinsiyet ayrımcılığına ve toplumsal cinsiyet rollerine karşı aktif mücadele yürütmek sadece kadın yoldaşlarımızın değil, bir bütün parti üyelerinin görevi olarak vurgulanmıştır.

En önemli tüzük değişikliklerinden biri de, Parti üyelerinin “Yargılama ve Disiplin Cezalarını” düzenleyen maddelerde gerçekleştirilmiştir. Bu maddelerden birinde, “birliği bozan, kararlara ve disipline uymayan, görev kabul etmeyen” vs. şartların yanı sıra halka ve özeld kadın, çocuk ve LGBTİ+’lara yönelik suç işleyen, ayrımcılık yapan üye ve aday üyelerin soruşturmaya tabi tutulacağı, yargılanacağı ve cezalandırılacağı belirtilmiştir. Patriarkal sömürü sisteminde, kadın, çocuk ve LGBTİ+’lara yönelik suçların cezasız kaldığı, yargının erk’e dayalı olduğu bilinen bir gerçekken, komünist parti, örgütlenme çağrısı yaptığı halka ve özel olarak kadın ve LGBTİ+’lara, partimizin adaletinin ezilenden yana gerçek adalet olduğunun mesajı verilmektedir bu maddeyle. Dolayısıyla son derece önemlidir.

Yine aynı başlık altında, Parti üyelerinin yargılanması usulünde de iki önemli değişiklik mevcut. Birincisi, kadın ve LGBTİ+’larla ilgili suçlamalarda, yani cinsel taciz, tecavüz, şiddet, ayrımcılık, homofobi gibi suçlamalarda, soruşturma ile birlikte yargılamanın KKB tarafından gerçekleştirilecek olması. Bu madde aslında Kadın Komitesi sürecinde gündeme getirdiğimiz, önemli oranda da uyguladığımız bir karar. Ancak uygulama sahamız o dönemde esasta Parti üyelerini kapsayan bir düzeyde değildi. Nitekim bunun için bir konferans ya da kongre kararı gerekiyordu. Ancak yine de bu maddenin anlayış olarak olgunlaşması Kadın Komitesi’nin tartışma ve pratikleriyle sağlanmıştır.

- Bu karar komünist partilerin “bilindik” hiyerarşik işleyişine aykırı değil mi?

- Kesinlikle değil. Ancak çok zorlarsak hiyerarşik yapının daha ileri bir düzeyde yeniden yorumu diyebiliriz belki. Ama biz bu maddeyi kesinlikle hiyerarşik yapıyı bozar mı bozmaz mı üzerinden tartışmadık, bu şekilde bir tartışmayı doğru bulmadık. Eğer hiyerarşik yapı da dahil, bozulması gereken bir şey varsa bozulur, yenisi inşa edilir. Bizim esas tartışmamız, cinsiyet odaklı suçlamalarda, en doğru kararı kimin verebileceği, adaletin en doğru şekilde nasıl sağlanabileceği üzerinedir. Kadın ve LGBTİ+’lara yönelik suçlamalar çok hassas ve özel bir ihtisas alanlarıdır. Üzerinde çalışılmış, deneyimlenmiş yöntemler gerektiren bir uzmanlık alanı. Dolayısıyla, tüm iyi niyetlerine, tüm komünist niteliklerine karşın herkesin tam bir adalet sağlayabileceği, etkin ve

adaletli bir soruşturma/yargılama yapabileceği bir alan değildir. Nitekim bu konuda tüm devrimci ve komünist örgütlenmelerde yaşanan haksızlıklar söz konusudur ve bu herkesçe bilinmektedir.

Dolayısıyla bu görevi en iyi yerine getirebilecek olan, bu alanda uzmanlaşmış kadın kadrolara sahip olan kadın örgütlenmesidir, KKB'dir. Soruşturma ve yargılama süreçleri çok zor süreçlerdir. Özellikle de konu kadın ve LGBTİ+'lara yönelik suçlar olduğunda. Tabii çocuk istismarını da bunun içinde görmek gerekir. Zira belli bir fiilin, taciz mi değil mi olduğu konusunda bile net bir tanım yaparak, o tanıma uygun hareket etmek için bu alanda uzlaşmak gerekir. Aynı fiili, bir olay özgülünde taciz olarak nitelendirilebilecekken, **başka bir verili durumda** bu şekilde tanımlayamayabiliriz. Aynı hareketin bir yerde taciz başka yerde taciz olmaması derken, bu soruşturma sürecinde kadınların doğru yöntemleriyle ortaya çıkarılabilecek bir olgudur. Şunu da söylemeliyim, kadınların önderliğinde geliştirilecek olan adalet sistemi erkekler için de gerçek bir adaletle işaret etmektedir.

Çok daha ayrıntılandırılabilir kuşkusuz, ancak bakış açımızı göstermek açısından yeterli olduğunu düşünüyorum. Yani biz meseleye, hiyerarşiyi bozar mı, kim ne der, nasıl düşünür üzerinden değil, adalet üzerinden bakıyoruz. Bir komünist partide adalet fikri, adalet sistemi çökerse, her şey çöker. Kadın, LGBTİ+ ve çocuklar için adaletin olmadığı yerde genel bir adaletten söz edebilir miyiz? Biz etmeyiz. Ancak yine de iddialıyız ki, komünist partinin hiyerarşik düzenini bozacak bir karar da değildir bu.

Diğer bir ekleme, yine kadın ve LGBTİ+'lara yönelik başta cinsel şiddet olmak üzere suçlarda "Kadının beyanı esastır, aksini ispat yükümlülüğü erkeğe aittir" ilkesinin karar altına alınmasıdır. Bu madde tam olarak şu şekilde, "*Kadın ve LGBTİ+'lerle ilgili suçlamalarda (cinsel taciz, tecavüz, şiddet, ayrımcılık, homofobi, transfobi vb.) soruşturma ve yargılama KKB tarafından gerçekleştirilir. TKP-ML bu tür soruşturmalarda "kadın beyanı esastır, aksini ispat yükümlülüğü erkeğe aittir" ilkesini kabul eder."*

Bu madde üzerine, Kadın Komitesi'nin kuruluşundan bu yana birçok tartışma yürütüldü, yazılar yazıldı, sorulara yanıt verildi. Ancak ısrarla hala aynı sorulara yanıt vermek zorunda kalıyoruz/bırakılıyoruz. "*Artık anlatmaktan yorulduk*" deme lüksümüz bulunmuyor elbette. Ancak tüm örgütlü yoldaşlarımız, bu tartışmaları okumalı, anlamaya çalışmalı. Çünkü zaten uzun süredir uyguladığımız bu ilke, özellikle cinsel şiddete ya da cinsiyeti nedeniyle şiddete uğrayan kadın ve LGBTİ+'lar için son derece önemli ve değerli bir soruşturma yöntemi. Bu ilke,

tıpkı pozitif ayrımcılıkta olduğu gibi, ezilenden yana bir adalet sistemini uygulamanın bir yöntemidir. Ve üzerine basarak söylemek isterim ki, bir soruşturma yöntemidir, yani bir sonuç değil, doğru sonuca varmak için uygulanan bir yöntemdir. Bunu yaparken de, şiddet beyanında bulunan kadın ve LGBTİ+'ların soruşturma boyunca şiddete uğramasını engelleyen, sözünü değerli kılan, sınıflı sömürücü patriarkal sistem gibi şiddete uğrayan kişinin şiddet sarmalı içinde tekrar tekrar şiddete maruz kalmasının önüne set çeken bir yöntemdir. Bu ilke, şiddetin faili olan erkeği "yargısız infaz" eden, kendini savunma hakkını gasp eden bir ilke değildir. Dediğim gibi, bu çok ayrıntılı ve önemli bir konudur, üç beş cümleyle anlatmak mümkün değil, o nedenle tüm geçmiş tartışmalarımız geriye dönmek incelenmeli, bundan sonrakiler için de dikkatle takip edilmelidir.

Şimdi siz sormadan iki noktaya açıklık getireyim. **Birincisi** bu soruşturmaları yürütecek olan KKB dediğimizde farklı yaklaşımlar da ortaya çıkıyor. KKB, henüz bir örgüt olarak yapısını tam olarak oluşturamamış olsa da, yukarıdan aşağıya örgütlenmiş/örgütlenen bir yapıdır. Yani, soruşturmaların/yargılamaların tüm kadınlar tarafından yapılacağı anlaşılmamalıdır. Soruşturmalar, KKB içinde, bu konuda uzmanlaşmış, eğitim görmüş/görececek, Partili kadınlar tarafından gerçekleştirilecektir. Elbette tüm kadınların ve hatta erkeklerin bu konuda uzmanlaşması, doğru yöntemleri öğrenmesi gerekir, ancak Parti tüzüğü bilindiği gibi Parti üyelerini ve aday üyelerini kapsayan metindir. Parti içine dökündür yani. Bu noktada yanlış anlamaları ya da bilinçli demogojileri ortadan kaldırmak önemlidir.

İkincisi, bu tür kararların bir komünist partinin tüzüğünde yer almasına gerek olup olmaması meselesidir. Biz ve tabii Kongremiz, tam da adaleti sağlamak için var olan bir örgütlenmenin hükümlerinin açık olması gerektiğini düşündüğümüz için Tüzüğümüzde bu maddelerin var olmasını önemsiyoruz. Yani halk kitlelerine örgütlenme çağrısı yaptığımızda birincisi programınız ikincisi tüzüğünüz sizin aynanız olmaktadır. Bu Parti neye karşı, ne için ve nasıl bir savaş ön görüyor? Ve bu savaşı yürütürken ne tür ilkelere sahip? Bu soruların yanıtı Parti programı ve tüzüğünde bulunmalıdır ki, bizim meselelere nasıl yaklaştığımız görülebilsin.

Diğer yandan, komünist parti dediğimiz şey, içinde bulunduğumuz sınıflı toplumun dışında, ondan azade bir olgu değil. Toplum içinde bütün değer yargıları, kültür, cinsiyet rollerine kadar bunlar komünist partiler içinde de var. Toplumda böyle bir eşitsizlik varsa bunun partiye yansımaması mümkün değil. Doğal olarak ortada bir hukuk var ve hukuk herkese eşit uygulanır demek de

doğru değil ya da en hafif söylemle yetmez. Hukuku da, içinde olduğu toplumla birlikte düşünmek lazım. Eşit olmayan iki farklı kesim için tek bir hukuk belirleyemeyiz. Belirlersen bir tarafı mağdur etmiş olursun.

Kadın beyanı esastır meselesi kadın hareketinin en önemi kazanımlarındandır. Bunun olmadığı yerde kadınların içinde bulunduğu örgütün erkek egemenliğine karşı vereceği mücadele sakat kalır. Burada bir toplumsal olgu var.

- Bahsettiğiniz bu kararları, nasıl değerlendiriyorsunuz? Örneğin yerli buluyor musunuz?

- Yukarıda verdiğim bir yanıtta söylediğim gibi, kadınların binlerce yıllık ezilmişliğinin, sömürsünün, baskı altına alınmasının yanında, sadece bu da değil, bu ezilmişliğe karşı hayatın her alanında yürüttüğü mücadele ve ödediği bedellerin yanında okyanusta bir damla gibi görünebilir bu değişiklikler ve kadın lehine alınan kararlar. Ancak bu devasa tarihin yanında birincisi Partimiz kırk sekiz yıllık bir partidir, ikincisi bu meseleyle hemhal olmasının tarihi oldukça yenidir. Dolayısıyla yine yukarıda söylediğim gibi, insanlık için küçük, ama bizim için devasa büyük adımlar bunlar. Ve yine tekrar edeyim, bu Kongre’de alınan kararlar, kadın mücadelemizde nitel bir sıçramaya denk düşmektedir. Bu sıçrama, elbette sadece kararlarla olmayacak, bu kararları en iyi şekilde uygulayacak, daha da geliştirecek bir parti gerçekliği ile sağlanacaktır.

Emekçi kadın kitleleriyle, tüm alanlarda birleşebilmeyi, onları komünist parti saflarında örgütlemeyi, savaştırmayı, önderleştirmeyi; kadınların sınıf mücadelesine katılımını daha nitelikli bir hale getirmeyi hedefleyen bir kadın örgütlenmesinin adımlarını atmak başlı başına nitel bir sıçramaya işaret etmektedir.

Ancak, biz komünist kadınlar, tüm cüretimizle söylüyoruz ki; dünyayı istiyoruz. Yani sorunuza cevaben diyorum ki, bu kararlar tabii ki yetmez. Emekçi kadın kitlelerini örgütlerken diğer yandan Komünist Partiyi kadınlaştırmak gibi bir hedefimiz var. Bu kadınlaştırmak kavramı anlaşılıyor herhalde, sadece kadınlardan oluşan bir partiden bahsetmiyoruz. Ezilenin ezileninin gözünden dünyayı yorumlayabilen, bu pencereden politikalar üretebilen, başta parti üyeleri olmak üzere bir bütün komünist partisine sirayet eden doğru bir bakış açısına sahip bir partiden bahsediyoruz. Biz kadınların değil ya da sadece biz kadınların değil, tüm yoldaşlarımızın “bayan değil kadın” diye uyarıda bulunduğu, toplumsal cinsiyet rollerini kavramış ve buna karşı mücadele eden bir komünist partiden bahsediyoruz. LGBTİ+ yoldaşlarımızın sınıf mücadelesi içindeki varlıklarını sürekli vurgulamak zorunda kalmadıkları, sürekli savunma durumunda

olmadığı bir komünist partiden bahsediyoruz. Yani evet, kararlarımız bize güç veriyor ama aynı zamanda bu kararlar bizim için yeni bir mücadele sürecinin de önünü açıyor.

Sizin sorularınız içinde var mı bilmiyorum ama, ben bu sorunun altında yanıt vermek isterim ki, LGBTİ+'lara ilişkin Kongre kararlarını kesinlikle yeterli bulmuyoruz. Yani LGBTİ+ gündemi Kongremize ve aldığı kararlara gerektiği şekilde yansımamıştır. Bu konuda, toplumsal cinsiyet ortak paydası altında yollarımız kesiştiği için, sorumluluk esasta biz komünist kadınların omuzlarındaydı. Ancak bu görevimizi yeterince yerine getiremediğimiz açıktır. Ancak hem KKB'nin örgütlenme süreciyle birlikte hem de önümüzdeki dönemdeki oturumlarda bu konuda üzerimize düşen görevleri tamamlamak için bir çalışma içinde olacağız.

- Biraz bahsettiğiniz ama önümüzdeki sürece, planlarınıza dair neler söylemek istersiniz?

- Birincisi sağlam adımlarla yürümenin önemini vurgulamak isterim. Her yürüyüş ilk adımla başlar. Ve bu ilk adımımızı doğru yere, sağlam bir şekilde atmak gerekir. KKB henüz örgütlenmesini bir bütün olarak tamamlamadığı için doğrudan somut planlamalardan bahsetmemiz mümkün değil. Zaten illegal bir yapılanma açısından doğru da değil.

Ancak bu soruya şu şekilde yanıt verebilirim; KKB'nin misyonunu doğru bir şekilde ve ayrıntılı olarak kavramakla işe başlamalıyız. Bunu başta kadın yoldaşlarımız olmak üzere tüm Partinin doğru kavraması gerekir. KKB'nin ikili misyonu var, birincisi emekçi kadın kitlelerini örgütlemek, KKB aracılığıyla Parti ve devrim saflarına kazanmak, kadınların partiye nitelikli katılımını sağlamak. Diğer yandan ise, Parti'nin cinsiyetçilikten arındırılması, adaletli bir yapılanma hale gelmesi için Parti içi mücadeleyi sürekli kılmak, Partinin kadın kitlelerini kucaklayabilecek seviyeye ulaşmasını sağlamak. Bu iki misyona uygun politikalar üretmek, politikaların uygulanmasına öncülük etmek vs.

Partinin tüm kadın çalışmalarının tek bir çatı altında toplanması anlamına da gelen KKB'nin kurulma kararı, aynı zamanda kurumsallaşma açısından da son derece önemli. Bir örgüt kurmakla, kurumsallaşmak bir ve aynı şeyler değildir. Örgüt kurarsınız ama o örgütün kurumsallaşmasını sağlayamazsanız uzun vadedi ve misyonuna uygun bir çalışma yürütemezsiniz. Bu yüzden kurumsallaşma için tüm kadınların emeğine, görüşüne, fikrine, eleştirisine, talebine, iradesine ihtiyacımız var.

Bu ihtiyacı giderebilmek için, yani Partili-Partisiz tüm kadınların akıl ve iradesini birleştirebilecek, ortaya çıkan verileri değerlendirerek KKB ve tabii ki Partinin politikaları haline getirebilecek bir mekanizmayı çok önemsiyoruz. Bunu kadınlardan Partiye, Partiden tüm halka diye formüle edebiliriz. Bu formülasyonu, kapsamı hem katılım hem de içerik açısından değışebilecek konferanslar, kongrelerle, toplantılarla, eğitim çalışmalarıyla uygulamayı planlıyoruz.

Yine KKB'nin kadınlar için bir okul olma esprisi önemlidir. Bu hem öğretmen ve öğrencilerinin kadın olduğu ideolojik, politik, örgütsel ve askeri eğitimlerin yapılacağı akademiler şeklinde olabileceği gibi, inisiyatifi geliştirecek yöntemlerle KKB örgütlülüğünün kendisini bir akademi olarak kurgulamak gerekir. Bu anlamıyla tartıştığımız çeşitli projeler mevcut. Ama tabii, bunlar hem zaman hem de çokça emek isteyen konular.

- Son olarak ne söylemek istersiniz?

- Son sözlerimizi kadınlara çağrıya ayırabiliriz. Emekçi kadın kitlelerinin bu sistemden, bu patriarkal sömürücü sistemden hiçbir çıkarı yoktur. Yaşamlarımızı demir parmaklıklarını görmediğimiz, hatta illüzyon ve manipölasyonla sevdiğimiz bir zindana çeviren bu sistemin bizlere sunabileceği, zindanın duvarlarının kalınlaşmasından başka hiçbir şey bulunmamakta. Kadınlar olarak kurtuluşumuz devrimde ve devrim mücadelesindedir. Bunu gerçekleştirmek için de, Partimiz TKP-ML önderliğinde, Komünist Kadınlar Birliği'ne katılmaya, devrimin öznesi olmaya çağırıyoruz.

İkinci olarak Partinin çeşitli alanlarında örgütlü olan kadınlara seslenmek istiyorum. KKB, bizim öz örgütlülüğümüzdür. Bizi bölen, karşı karşıya getiren, rekabete sürükleyen, maddi bir güç olmamızı engelleyen eril zihniyete karşı KKB'de örgütlenelim. KKB, Meral Yakar'dan Barbaralara, Cahide Karakaş'tan Sefagül Kesginlere ve daha nice yıldızlaşan kadınlara ve de ezilen, sömürülen, yok sayılan, katledilen tüm kadınlara devrim sözümüzün mührüdür... Ve bu sözümüzü tutacağımızdan hiç kimsenin şüphesi olmamalıdır. □

OSMANLI'DAN TC'YE TÜRKLEŞTİRME POLİTİKALARI

►► *Ön Açıklama: 12 Ekim 2011 tarihinde ölümsüzler kervanına katılan yoldaşımız Suzan Zengin'in Bakırköy Kadın Kapalı Hapishane'de tutukluk koşulları altındayken yazdığı bu makaleyi hem onu anmak hem de 24 Nisan 1915 Ermeni Soykırımı'nın 104. yılı, 19 Mayıs 1919 Pontus/Rum Soykırımı'nın 100. yılı vesilesiyle yayınlıyoruz. Yazının Zengin tarafından, hapishane koşullarında kısıtlı imkanlarla ve 2011 öncesinde yazıldığı dikkate alınmalıdır.* ◄◄

Ermeni Soykırımı Tasarısı'nın Mart 2010'da ABD temsilciler Meclisi'nde, sonraki günlerde ise İsveç'te onaylanması Ermeni meselesi üzerine on yıllardır süren tartışmaları yeniden alevlendirdi. Bu tartışmalar sırasında günümüz resmi ideolojisinin temsilcileri ve bunun “her koşulda” savunucuları, bu zamana kadar var olan inkar yaklaşımını yinelediler. Meseleye objektif-gerçekçi yaklaşanlar bu zamana kadar hep -olması gerektiği gibi- sistem muhalifleri olmuştur. Ancak bu tartışma sürecinde “alışılmışın dışında” seslerin çıkması dikkat çekti. Ancak öncelikle kimileri tarafından “ezber bozan” olarak da adlandırılan bu durumun ortaya çıktığı konjonktürel sürece bakmak gerekiyor elbette. Sistemin giderek derinleşen krizine bağlı olarak gündeme gelen bir yapılandırma söz konusudur. Bu yeniden yapılandırma sürecinde uzunca zamandır; TSK, Kemalizm ve daha TC'nin varlık temelini oluşturan birçok alanda-konuda “tabuların yıkıldığı” inancı yayılmaya çalışılmaktadır. Bu süreç tabii ki ülke egemen sınıflarının inisiyatifinde, kendi bağımsız iradeleri dışında olan her şeyi karalama doğrultusunda işleniyor.

“Yeniden yapılandırma” ihtiyacını ortaya çıkaran daha ziyade bağımlı olun, emperyalist güçlerin bölgesel çıkarları ve bu doğrultudaki politikalarıdır. Sistemin krizinin derinleşerek sürmesi dünyanın birçok bölgesine dönük projelerde olduğu gibi bölgeye dönük projelerde de ve bu projelere yön veren anlayışlarda da bazı değişiklikler, sınırlama-genişletilmeler vb. ihtiyacı

doğurmuştur. Düne kadar tabu olan konuları tabulaştırırlarla, bugün tabuları yıkan (daha doğrusu yıkıyor gibi görünen) anlayış arasında bir fark yoktur. Beslendiği ideoloji aynı egemen sınıf ideolojisidir.

Soykırımın meselesine ilişkin son tartışmaları başlatan, soykırım tasarısının ABD ve İsveç gibi ülkelerde kabulüne gelince...

Her şeyden önce şunu söylemek gerekiyor ki; Ermenilere yönelik bir soykırımın gerçekleştirildiğine dair ülke parlamentolarında karar almak yeni pratikler değildir. Çok sayıda ülke daha 1965'lerden itibaren 1915-1916'da Ermenilere (vd. etniklere) dönük gerçekleştirilen "imha ve tehcir"i, Budleşmiş Milletler'in 1948'deki "soykırım anlaşması"na uygun olarak kabul eden kararlar almaktadır.

Bu ülkelerinin hangileri olduğuna ve kararların alındığı tarihlere bir atalım; **Uruguay** (Senato ve Temsilciler Meclisi 20.04.1965), **ABD** (Temsilciler Meclisi 09.04.1975), **Kıbrıs** (Temsilciler Meclisi 29.04.1995), **Kanada** (Senato 05.05.1993), **Rusya** (Devlet Duması 14.04.1995), **Kanada** (House of Commons 23.04.1996), **Yunanistan** (Parlamento 24.04.1998), **Lübnan** (Parlamento 03.04.1997), **Belçika** (26.03.1998), **Fransa** (Ulusal Meclisi 28.05.1998), **İsveç** (Parlamento 07.11.2000), **Vatikan** (10.11.2000), **İtalya** (Temsilciler Meclisi 16.11.2000), **Fransa** (Cumhurbaşkanı tarafından onaylanan yasa 29.01.2001), **Kanada** (Senato 13.06.2002), **İsviçre** (Ulusal Meclisi 16 Aralık 2003)

Ayrıca Avrupa Parlamentosu; tam iki kez Ermeni Soykırımı'nın TC hükümetleri tarafından tanınmasını AB'ye giriş önkoşulu olarak belirlemiştir. Bunlar 18.06.1987 ve 15.11.2001 tarihli kararlardır. Bu kararlara 28 Şubat 2002'de Türkiye'nin bu yükümlüğünü yerine getirmeye çağıran başka bir karar daha eklenmiş durumdadır.

Görüldüğü gibi tasarı ilk kez gündeme gelmemektedir.

Soykırım meselesi on yıllardır, emperyalist güçlerce demokrasinin kılıcı gibi Türk egemen sınıflarının tepesinde sallandırılarak, bir şantaj "malzemesi" yapılmıştır. Emperyalizme bağımlılığın her geçen gün daha da artması, bu "malzemeyi" daha etkin olarak kullanmayı kolaylaştırmaktadır. Tasarı bu kez dünyadaki ve bölgedeki gelişmelere paralel ve emperyalist çıkarlarla bağlantılı, "Türk ve Ermeni egemen sınıflarının barışı" olarak da adlandırılabilir olan, Ermenistan Protokolü'nün imzalanmasının gündemde olduğu bir dönemde denk getirilmiş durumdadır.

Bunun içindir ki bu ülkelerdeki "Ermeni Hassasiyeti" her zamanlardan daha üst seviyelerdeydi. Elbette bu hassasiyet gerçekte ikiyüzlüdür. Bir yandan kapalı kapılar ardından emperyalistlerle mesele özgülünde çeşitli pazarlıklar yapılır-

ken, diğer yandan da bildik inkar söylemleri tekrarlanmaktadır. İrkçi-şoven söylemler en çok da Ermeniler söz konusu olduğunda karşılığını bulmuştur bu toprağın daha ilkokuldan itibaren Türkleştirme ideolojisini ile yoğrulmuş beyinlerinde. Bu beyinlere “Ermeni” sözcüğü küfür olarak kazanmıştır. Ermeniler öteden beri olduğu gibi en büyük “iç düşman”lardır!

Bu ideolojik şekillenışı yönetenler elbette bu süreçte bunun tersini iddia ederek çıkmamışlardır tabanlarının karşısına. Bunun içindir ki, “Şanlı Türk tarihine temiz bir sayfa” daha ekleyerek ülkedeki kaçak Ermenileri sınır dışı etmeye varan tehditler savunarak sürdürdüler saldırılarını. Gerçi Ermenileri sınır dışı etme tehdidi ilk kez yaşanmıyordu. Daha önceden de bu tür tehditler yaşanmıştı.

Ama farklı olan Soykırım meselesinde “kendileri dışında” farklı seslerin de çıkmasıydı. Yakın tarihimizde egemen sınıfların temsilcileri ırkçı-şoven kışkırtmayı sürdürürken meseleyi alışılmışın dışında tartışma-tartıştırmaya görevini ise başkaları yerine getiriyordu. Sorun böylece sanki “kendilerine rağmen” tartışılmış-gündemleştirilmiş gibi görünüyordu. Oysa bunun böyle olduğu çok açıktır.

Tarihçi, bilim insanı vb. sıfatlar taşıyanlar soruna dair “aykırı” söylemlerini dile getirdikleri ancak belli sınırların dışına da çıkmayacak şekilde da özen gösterdikleri TV programlarına katılıyor, gazeteler röportajlar veriyor. Ancak “ilginç” olan bu pratiği sergileyenlerin tamamının yolunun kesiştiği yerin, AKP’nin politikalarını özellikle de “açılım” üzerinden destekleyenler olmasıdır.

Gelelim meselenin bunlar tarafından nasıl ele alındığına, “aykırı ve alışılmışın dışında” olanın bunların söylemlerine nasıl yansıdığına. Bu kişilerin İttihat ve Terakki Partisi üzerinde yaptıkları değerlendirmelerde, günümüze kadar zaman zaman dile getirilenden daha fazla durdukları ve yaşananlardan bu partiyi sorumlu tuttukları görülüyor. Bununla birlikte de İttihat ve Terakki’yi oluşturan Jön Türkleri (ancak sadece bir kısmını, zira Mustafa Kemal’in kendisi de İttihatçı bir Jön Türk’tür aynı zamanda ve bu süreçte oynadığı rol yazının devamında görülecektir) sürecin dışında tutmaya özen gösteriliyor.

Sorunun üzerinde tartışılırken yaşanan “olayların” Türkleştirme politikalarının ürünü olduğu ve bunların sistematik bir program kapsamında hayata geçirildiği de yine açık açık söylenemiyor. Ancak tehcir döneminde katledilenlerin sayısının bu zamana kadar verilenden yüksek olarak dillendirildiği görülüyor.

Bu sırada mesele, Osmanlı’dan tamamen Jön Türklere-İttihat Terakki’ye kaydırılırken, Osmanlı’nın Müslüman olmayanlara yönelik politikasının “hoş görülmesi” üzerinden aklanmaya çalışılması da dikkatlerden kaçmıyor. Oysa Jön

Türklerin tek uluslu devlet yaratma hedefli Türkleştirme politikalarının temeli Osmanlı ile atılmıştır. Özellikle de II. Abdülhamit'in rolü (yine yazı içinde de görüleceği gibi) bilinmektedir. Ya da Jön Türkler ve İttihatçılar, Osmanlı'dan bağımsız değillerdir. Onlar Osmanlı egemen sınıfları içinde bir klingen temsilcileridirler vb. vb.

Biz bu yazıda tüm bunları ve ayrıca tartışmalarda neredeyse hiç dile getirilmeyen imha-tehcir sürecinde dönemin emperyalist dünya güçlerinin rolünü-sorumluluğunu, bunların yanı sıra bu uygulamaların sadece Ermenileri değil, Rum/Pontus, Süryani vb. etnikleri-ulusları da kapsadığını, bunlara dönük uygulamalarla birlikte ortaya koymaya çalışacağız.

Türkler bin yıldan daha az bir süre önce Anadolu'ya geldiklerinde Anadolu topraklarında Rum, Ermeni, Kürt, Süryani, Keldani, Asuri, Yahudi gibi halk toplulukları yüzlerce yıldır yaşıyorlardı. Yahudiler daha ziyade Bizans zamanında İstanbul'da yaşarlarken Rumlar, Ermeniler ve Kürtler Anadolu'nun dört bir yanında dağınık şekilde yaşıyorlardı.

Rumlar özellikle İstanbul, Karadeniz ve Ege sahillerinde; Ermeniler Doğu Anadolu'da, Kürtler, Süryaniler, Keldaniler daha ziyade Mezopotamya'da yoğunlaşmış olmalarına karşın Rumlar dışındakiler daha iç içe geçmiş olarak yaşıyorlardı. Orta Asya'dan gelenler (Türkler) Anadolu'da karşılaştıkları bu nüfusla karıştılar. Bu elbette uzunca bir zamana yayıldı. (Araştırmalar bu karışmadan kaynaklı bugün TC nüfusu içinde Orta Asya'dan gelen Türklerin genlerini taşıyanların oranını sadece % 3 olarak vermektedir.)

Bu süreç aynı zamanda Anadolu topraklarının Selçukluların ve ardından Osmanlı'nın hakimiyeti altına girmesi sürecidir. Osmanlı'nın gerek Anadolu topraklarında gerekse Balkanlar vb. bölgelerde istila-talan-katliam yoluyla genişlemesi Müslümanlığın da özellikle Anadolu'daki yerli halk arasında yayılması getirdi. Bu yayılma genelde zorla dayatma sonucu ortaya çıkmıştı. Bu durum Müslüman olmayan nüfus üzerindeki baskı ve zulüm artması anlamına geliyordu aynı zamanda. (Aleviler ise tarih boyunca "içimizdeki tehlikeli öteki" olarak görüldü. Müslüman olmayanlardan daha çok dışlandı, kırma uğradı. Bunu sadece vurgulayıp geçeceğiz.)

Osmanlı'nın Müslüman olmayan tabanına karşı "hoşgörülü olduğu" olduğu iddiası safsatadan başka bir şey değildir. (Kaldı ki hoşgörü tanımlaması bile tek başına bir egemenliğin ifadesidir.)

“Hoşgörü” gösterildiği söylenen dönemlerde Müslüman olmayan halklar belli renkleri -örneğin yeşil- giyemiyor, at ve deve gibi hayvanlara bunlara sadece Müslümanlar bindiği için binemiyordu. Silah taşımaları yasaktı. Hamam günleri ve hamam eşyaları aynıydı. Müslüman öldüğünde “merhum” oluyor, “gayrimüslim” öldüğünde “mürt oldu” yani telef oldu manasına gelen ve hayvanlar için kullanılan bir deyim kullanılıyordu. Ayrıca “cizye” adı verilen bir vergi ödeme zorunlulukları vardı. Çok sayıda “gayrimüslim” ağır olan bu vergiyi ödememek için Müslümanlığa geçiyordu. Devlete-yönetici sınıflara girmenin tek yolu da yine Müslümanlığı kabul etmektir. Övgüyle bahsedilen “hoşgörü” bunların yanısıra daha çok sayıda baskı, ayrımcılık ve zulümle eş anlamlıydı.

Bizans İmparatorluğu’nun yıkıntıları üzerine inşa edilen Osmanlı Devleti, 19. yy.da siyasi-askeri-ekonomik-krize girdi. Osmanlı Hükümeti Avrupa’nın baskısıyla isteksizce yaptığı reformlarla imparatorluğunu giderek hızlanan çöküşüne karşı korumaya çalışıyordu. Tanzimat Dönemi adı verilen dönem, II. Abdülhamit’in tahta çıkması ile sona ermiş, Abdülhamit’in reformlarından biri de Tanzimat’la birlikte çıkarılan ve “gayrimüslimlere” haklar veren yasayı yürürlükten kaldırmak olmuştur. “Gayrimüslimler” o zamana kadar “tahammül edilen” vatandaşlardı. Ancak (daha önceki satırlarda bir kısmını ortaya koyduğumuz gibi) hakları gasp edilmiş, aşağı dereceden vatandaşlardır.

1878 yılında tahta çıkan Abdülhamit, reformcu meşrutiyetçilerin Osmanizmine veya otonomizmine karşı Pan-İslamizm fikrini ortaya attı. Mevcut dini çatışmaları Müslümanların tek taraflı çıkarları doğrultusunda keskinleştirdi. Aynı yıllarda Hamidiye Alayları’nı kurdu. Bunlar Kürt aşiretlerden oluşuyordu. Hamidiye Alayları’nı Ermeni köylerine karşı kışkırttı. Abdülhamit’in bu alaylara “istediğimiz kadar Ermeni kesin, mallarını yağmalayın, helaldir. Yeter ki bunu benim söylediğim zaman yapın” dediği söyleniyor. (Tarihçi Selim Deringil ile yapılan röportajdan, 29 Mart, Taraf)

Bu kışkırtmalar sonucu gerçekleşen katliamlar İstanbul’da Ermeniler tarafından protesto edilirken, Abdülhamit, bu protesto gösterisini ülke çapında yeni katliamlara vesile yapıyordu. Katliamlar sadece Ermenilerle sınırlı kalmadı. Süryanî, Keldani gibi etnik gruplardan da binlerce insan bu dönemde katledildi. Abdülhamit, tahta çıktığı dönem Türk meşrutiyetçileri tarafından kurulmuş olan Yeni Osmanlı Cemiyeti’ni yasaklamıştı. Yasaklanan ve sürgün edilen hareketten on yıl sonra ilk Jön Türk örgütlenmeleri oluşuyordu. Bunların arasında 1889’da Askerî Tıp Akademisi’nde gizli bir örgütlenme olarak kurulan İttihat ve Terakki

de vardı. Meşrutiyetçi hareket, ulusalcılığa kayarken 20. yy.da birbiriyle rekabet halinde olan iki ideoloji mevcuttu; biri liberal ulusalcılık ve diğer ise halkçılığı, ırkçılığı ve bunu yanı sıra azınlıkların hakları ve bireysel özgürlüklerini kesin olarak reddetmeyi ifade eden uzlaşmaz tam ulusalcılık. Bu ideolojinin fikir babası ise bir Kürt olan Ziya Gökalp'ti.

1911'de Selanik'te yapılan 4. Jön Türk Kongresi, Gökalp'in Türkleştirme programını kabul etmesine karşın Talat'ın "Yeni Devlet Doktrini" temelinde, MK üyelerinin dış kamuoyunu yanıtlamak için bu ülkelerde alışıldık tanımlarını kullanılması önerisi uyarınca resmi ifadelerde "Osmanlı" ve "Osmanlılaşma" tanımlarını kullanmayı sürdürdü. Ancak Jön Türklerin bilincinde Osmanlılaşma bundan böyle Türkleştirme anlamına geliyordu. Bunun gerek görüldüğünde zorla hayata geçirilmesi gerektiğini şu parti kararı göstermektedir:

"Kongre er ya da geç imparatorlukta halkların Osmanlılaştırılması gerektiğini teyit eder ve eğer bunu barışçıl yolla başarmak mümkün olmuyorsa o zaman zordan evet hatta askeri araçlardan bile çekinmemeli (...) Türk olmayan halkların ulusal temelde örgütlenme haklarını ellerinden alınmalı çünkü merkezi yapının dağılması Osmanlı Devleti'nin bütünlüğünü tehdit etmektedir. Ulusal azınlıkların çapı önem verecek boyutta değil. Dinlerini koruyabilirler. Ancak ana dilleri yerine imparatorluğun resmi dili Türkçe'yi kullanmalıdırlar."

Jön Türklerin bu ideali, tek tip bir ulusal devlet kurmaya dönük Avrupa idealiydi aynı zamanda. Bu ideali hayata geçirmenin ilk ciddi girişimi "Makedonya Darbesi" oldu. 1906 yılında Selanik'te gerçekleştirilen darbe girişimi; "Vatan" adı altında bir araya gelmiş olan muhalif öğrencilerden, bağımsız zanaatkar loncalarından hatta derviş tarikatlarından oluşan karışık bir Jön Türk grubu tarafından gerçekleştirilmiştir. Bunların büyük kısmını subaydı. Nitekim Makedonya Darbesi bir dönüm noktası olacaktı Jön Türkleri açısından.

"Vatan" 1907'de Jön Türklerin daha büyük bir birliğine İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne dönüştü. Giderek güçlü bir pozisyona gelen, 1913'te ise tek başına iktidar olan İttihatçılar, Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü koruma ve Türk hakimiyetini sağlamlaştırma çabalarına 1911'den itibaren hız vermişlerdir.

Ulus devlet fikrinin ilk kurbanları Balkanlar'daki Müslüman olmayan nüfustu. Birçok Türk özellikle de 1911'den itibaren Osmanlı'nın Balkanlar'daki toprak kaybını onlara mal ediyor ve onları gittikçe iç düşman olarak görüyordu. Bu topraklardaki (Balkanlar) Ermeni ve özellikle de Rumlara yönelik 1911-13 arasında yoğun bir tehcir ve imha gerçekleştirildi. Ve bu "Koridor Temizliği"ne (böyle adlandırılıyordu) paralel olarak bölgeye Müslüman nüfus yerleştirildi. 1.

Dünya Savaşı ise Jön Türklere sadece daha önceki reform sözlerini geri çekme fırsatını değil ulusalcı politikalarına en radikal çözüm olma fırsatını da sundu.

Bu arada Jön Türk MK'nın, 1906 yılında kurduğu ilk Türk kontrgerilla örgütlenmesi olan Fedai Zabitan Teşkilatı 1911 yılında Teşkilat-ı Mahsusa'ya dönüştürülmüştür. Selanik'te kurulmuş olan Fedai Zabitan Teşkilatı, o dönem ulusal bağımsızlık mücadelesi veren Balkan halklarına özellikle de Bulgar Partizanlarına karşı örgütlenmiş olan bir yapı değildi sadece. Bilakis Jön Türk MK'nın verdiği ölüm emirlerini yerine getiren bir ölüm taburu işlevine de sahipti.

Örgütlenme 1909-1911'lerde Makedonya ve Sırbistan'da ulusal kurtuluş mücadelesi veren halk önderlerinin kaybedilmesinden veya katledilmesinden sorumluydu. Fedai Zabitan Teşkilatı, Teşkilat-ı Mahsusa'ya dönüştürüldükten sonra işlevi artırılacaktır. Trakya'da yaşayan Bulgar ve Rumlar 1913'te Teşkilat-ı Mahsusa tarafından sistemli olarak terörize edilmeye başlanmıştır. Sadece bu dönemde katledilen Rum sayısı 15.690'dır. Rumlara dönük tehcirler de yine bu dönem gerçekleştirildi. Rumlar “zorunlu göç” (tehcir) adı verilen ölüm yürüyüşlerine çıkarılıyor, binlercesi köyünden kovuluyor, açlığa terk ediliyordu. Şubat 1913'te Girit'teki Rumların, tehcir sonucu 119 bini vatanından-memleketinden kovuldu, mallarına el konuldu. Balkanlar'da etnik temizlik yapılmasına dönük nihai karar ise İsmail Enver'in (Enver Paşa) 1914'te Savunma Bakanı olmasından sonra alındı.

Yine bir Jön Türk olan İçişleri Bakanı Talat Paşa ise 14 Mayıs 1914'te Dardanel'den (Çanakkale) Çeşme'ye kadar olan tüm Rum yerleşimlerini terörize ederek ortadan kaldırmayı ve yerlerine ülkenin iç kesimlerindeki Müslüman muhacirleri yerleştirmeyi kararlaştırdı. Bu süreçte Rumların büyük bir ustalık eseri olarak inşa ettiği evleri, çiftlik ve köy evleri de sistematik olarak yakıldı-yıkıldı. Nesiller boyu özenle baktıkları üzüm bağlarındaki asmalar bile kesildi ve yakıldı. Foça ve çevresinde çok sayıda Rum kılıçtan geçirilmek suretiyle katledildi. Bergama'da ise yetkililer Rum ahaliye kenti terk etmeleri için sadece 2 saatlik bir süre verdiler. Binlerce kişi Sakız ve Midilli adalarına kaçtı. Dönemin İzmir'deki Rus Konsolosu aynı günlerde İstanbul'daki elçiliklerine Türk yetkililerin göçe zorlananlara “geri bıraktıkları mal varlıklarından vazgeçtikleri” yönlü taahhütname imzalattıklarını bildiriyordu. Türk Hükümeti, Temmuz-Ağustos 1914'te 18-40 yaş arası Rum erkeklerden, bunların sistematik olarak ölümüne sürüklenmesi anlamına gelen Amele Taburları oluşturmaya başlar: Bu uygulamaya maruz kalanlar, insanlık dışı koşullarda çalıştırılıyorlar ve açlık-bitkinlikten kitleler halinde ölüyorlardı.

Eski bir amele askeri olan Pontuslu Rum Dimitris Tsirkindis, 1961'deki ölümünden kısa bir süre önce yayımladığı anılarında yaşadıklarını şöyle anlatıyor:

“Beni Eylül 1916'da Pontus'un en güneyindeki bir şehir olan ve yaklaşık 300 kişiden 70'inin açlık ve bitkinlikten (hayatını –YN) kaybettikten sonra, yaşları 18-50 arasında erkeklerden oluşan, Kürtlerin, Türklerin ve Ermenilerin (tümünün öldüğü 1915'e kadar) yaşadığı yer olan Hozat'a geldik. Tüm zanaatkarları (duvarcıları, fırıncıları, nalbantları vb.) ayırdılar ve geriye kalanımızı yaklaşık 150 kişiyi Harpet şehrine (Harput bugün Elazığ –YN) götürdüler. Durumumuz çok sefildi, ayakkabılarımız parçalanmıştı ve biz bunları dağılmaması için iple bağlıyorduk. Kirliydik ve yürümekten özellikle de açlıktan bitkindik. Bizi fiziksel görünimleri bizden daha beter olan başka Rumların ve Ermenilerin de bulunduğu bir barakaya koydular, bize silah vermediler. Tek askeri donanımımız hem yatak ve hem de yorgan olarak kullandığımız bir askeri paltoydur. Ekim sonlarıydı ve bu bölgede kar başlamıştı. Sabahtan gece ayazına kadar savaşı birliktelere cephane ya da başka mühimmat takıyor veya yolları onarıyorduk. Tüm gıdamız günde iki kez verilen bir parça ekmek ve sulu çorbalardan oluşuyordu (ibaretti). Her gün birileri takatsızlıktan ve dayaktan öliyordu. Birçok kez kendi Tsahuriamızı (domuz derisinden yapılmış uyduruk sandalet) pişirdik, tuzladık ve yedik. Kasım ayında tifodan kırılmaya başladık ancak yollarda kar temizleme işi sürüyordu ve birçok kez hayvanların yerine kağıtlara ve top arabalarına koşulduk. Şansımıza bir süre sonra bölge Kürtleri ayaklandı. Büyük bir kargaşa koptu. Muhacirlerden oluşan ordu ve biz amele taburları birbirine karıştı. Mükemmel bir fırsattı bu, aralarında benim de bulunduğum iskelete dönmüş 14 Rum kaçtık. Bir ay boyunca dolaştık, 3 arkadaşımız yolda öldü. Türk birliklerinin bazı kollarına rastladık ve 2 arkadaşımızı daha kaybettik. Nihayet Samsun'un dağlık kesimine ulaştık. Burada bizi Sinop'a adamlarının yanına yollayan Pontuslu bir Partizan önderine rastladık. İki arkadaşım Partizan olarak kaldı. Geriye kalanımız Sinop'a ulaştık ve bir bota binerek Rus donanmasının bizi alarak Batum'a götüreceği denize açıldık.

Savaş bitiminde, 1918'de memleketime geri döndüm ancak Kemal'in (Mustafa Kemal kast ediliyor –YN) terörü başladıktan kısa süre sonrası Eylül 1919'da kardeşim Evripides'i de aldım ve Klikeya'daki Fransız hatlarından geçtik. Daha sonra bir Fransız gemisi bizi Mersin'den alarak Kavala'ya (Yunanistan) götürdü.”

1916 yılında Pontus Rumlarına dönük tehcir (sürgün) ve imha başlanmıştı. Bu uygulamaların en yoğun ve vahşi biçimde yaşandığı yerlerden biri de Trab-

zon'dur. Uygulamalar Teşkilat-ı Mahsusa'nın Doğu Anadolu temsilcilerinden ve önderlerinden ve aynı zamanda Trabzon valisi olan Cemal Azmi'nin bilgisi ve yönlendirmesi ile gerçekleşiyordu. Onun görev döneminde Pontus Rumlarının büyük bölümü, 1916'dan itibaren başta Sivas olmak üzere ülkenin iç taraflarına doğru sürülmüşlerdir. Zaten Trabzon'da yaşayan 49.520 Rum'dan sadece 20.300'ü sağ kalmıştır. Ve bunlar da tehciire tabi tutulmuş, büyük bölümü de yine yollarda yaşamını yitirmiştir. Trabzon dışındaki il ve ilçelerde de oldukça büyük imha gerçekleştirilmiştir. Örneğin Tripoli ve civarında (Bugünkü Tirebolu-Giresun) yaşayan 16.750 Rum'un sadece 550'si sağ kalmıştır.

Böylelikle Rumlara dönük imha, tehcir vb. uygulamalar Birinci Paylaşım Savaşı öncesi, 1911'lerden başlayarak savaş boyunca ve de savaşın bitiminden sonraki süre boyunca 1924'lere kadar sürecekti. 1. Dünya Savaşı'nı İstanbul'da ABD elçisi olarak geçiren Henry Morgenthau, o dönem izlenen politikalara dair 1919'da yayımlanan raporunda şöyle diyordu:

“Türkiye’yi sadece Türklerden oluşan bir ülke yapmayı hedefleyen politika altında Türkiye’de acı çeken boyunduk altındaki tek ulus Ermeniler değildir. Gerçekte bu uluslaştırma fikrinin ilk kurbanları Rumlardı. Herhalde medeni dünyadan bu sürgünlere (tehcirlere) karşı bir protesto yükselmediği için olacak Türkler, aynı uygulamaları daha kapsamlı olarak sadece Rumlara değil, Ermenilere, Süryanilere, Asurilere ve Türkiye’nin boyunduruk altındaki diğer halklarına karşı uygulamaya karar verdiler. Biri savaş öncesi ve diğeri ise 1915’te başlayan Türkler, Rumlara karşı tam tamına Ermenilere karşı uyguladıkları yöntemleri uyguladılar. Rumlar, Amele Taburlarına sokuldu. Kafkaslarda vb. savaş bölgelerinde yol yapımında çalıştırıldı. Bunlardan büyük bölümü tıpkı Ermeniler gibi soğuktan, açlıktan ve diğer mahrumiyetlerden dolayı öldüler. Ermeni köylerine olduğu gibi Rumlara da aynı illegal yöntemlerle ev aramaları yapıldı. Ve Rum erkekler dövüldü, işkence edildi. Tıpkı Ermeni kader ortakları gibi. Muazzam boyutta yağmalamalar yapıldı. Rum vatandaşları Müslümanlığı kabul etmeye zorlandılar. Rum kızları ve oğlanları kaçırıldı. Müslümanların ev işlerine verildi. Haremlere kapatıldı. Rumlar her yerde yığınlar halinde bir araya getirildiler ve sözde jandarma koruması altında büyük bölümü yaya olarak sürgün edildiler. Bu şekilde kaç kişinin dağıtıldığı kesin olarak belli değil, tahminler 200 bin ile 1 milyon arasında değişiyor.”

Henry Morgenthau burada Rumlara dönük imha ve tehcirin ilk dönemlerinden bahsediyor. Gerek Rumlara gerekse diğer Türk-Müslüman olmayan etniklere-uluslara dönük imha, tehcir vb. uygulamaya 1. Emperyalist Paylaşım

Savaşı'ndan sonra da ulus devletin temellerinin "sağlamlaştırıldığı" Milli Mücadele dönemi boyunca ve hatta sonrasında da devam etti. Bu döneme geçmeden önce Rumlara dönük imha ve tehcirin yukarıda örneklerin aktarılmasıyla vermeye çalıştığımız ilk uygulamaları sırasında Ermenilerin uğratıldığı büyük kıyım (soykırıma) ve Süryani, Keldani vb. halk gruplarına dönük uygulamaları da ele alalım.

Arami (Süryani, Keldani, Asuri) Kurbanlar

Jön Türklerin İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin iktidarda olduğu dönemde sadece Türklerden oluşan bir "Türkiye yaratma" hedefiyle devlet tarafından organize edilen ve sistematik olarak hayata geçirilen imha ve inkarın bir diğer kurbanı ise yerleşim alanları Mezopotamya olan Aramice konuşan "gayrimüslimler"dir. Bunlar, Süryaniler, Keldaniler, Asurlular vb. halk gruplarıydı. Bu halk grupları aslında ilk kez katliam vb. uygulamalarla yüz yüze kalmıyordu. Hemen her dönem bölgedeki hakim güçler arasındaki hegemonya çatışmalarının hedefindeydiler. Bu halk gruplarına dönük bilinen ilk büyük katliamlar 1843-46 yıllarında gerçekleşmiştir. Yine Abdülhamit dönemindeki katliamlar sırasında Süryani, Keldani, Asuri vb. halk gruplarından binlerce insan katledilmiştir. Bunlar Ermenilere dönük imha-tehcir döneminde de Ermenilerle aynı acıları paylaştılar-yaşadılar. Özellikle de valiliğini sadistliği ve "gayrimüslimler"e karşı fikriyle bilinen Çerkez Kökenli Dr. Mehmet Reşit Şahingiray'ın (1873-1919) yaptığı Diyarbakır bölgesinde en vahşi kıyımlar yaşandı. Şahingiray daha önceki yıllarda Balıkesir Mutasarrıfı iken Rumlara dönük imha-tehcirde de aktif rol oynamıştı. Valinin zulmü Mardin ve Midyat'taki Süryanilerin 28 Temmuz 1915'te ayaklanmasını getirdi. Ayaklanma, kanlı bir şekilde başlamıştır. Bölgedeki halkın huzursuzluğu Ermenilere dönük imha ve tehcirle birlikte artmıştı. Aynı huzursuzluk, ruhani önderlerde ve bölgedeki aşiret iradelerinde de hakimdir. Bölge halkına dönük katliamlar huzursuzluk karşısında sahte güvencelerin verildiği bir aldatmaca eşliğinde gerçekleştirildi. Ruhani liderler ve halkın ileri gelenleri, en "kutsal" şeyler üzerine yeminlerle kandırılarak bir araya toplatıldılar. Daha sonra ise hemen hemen her köyde ve her şehirde aynı senaryo sahnelendi. Yetişkin erkekler büyük binalarda veya kiliselerde bir araya getirildi. Saldırıldı ve katledildiler; kadın ve çocukların büyük bölümü iş gücü ya da cinsel obje olarak kullanılmak üzere götürüldüler. Halkın çok az bir bölümü zamanında saklanabildi veya silahlanmış köylere kaçabildi. Kadın-erkek-yaşlı-çocuk demeden inen "imha kılıcı" (Seyfo), on binlerce can aldı.

Paris Barış Konferansı'na katılan (1919) Asur-Keldani delegasyonu 250 bin

ölümünden söz ediyordu. Bunların yaklaşık 30 bini Hakkari bölgesinde (1915/16), 50 bin kadarı da Musul'da katledildi. 1915-18 arası Cizre, Adana, Urfa ve daha birçok ilde ve civarında katledilen Süryani Ortodoksların sayısı da yüz bine yaklaşıyor. Bu süre içinde 336 köy yakılıp-yıkılıp 13.350 aile yok edildi. 162 kilise kullanılamaz hale getirildi. "İmha kılıcı"ndan arta kalan tanıkların anlatımları vahşetin bu bölgede ne boyutta yaşandığını göstermeye yetiyor.

Bugün artık Süryanilerden vb. "gayrimüslimler"den neredeyse tamamen "arındırılmış" olan Nusaybin'de katliamdan kurtulmayı başaran Nusaybinli bir Süryani yaşadıklarını şöyle aktarıyor;

"Türkler Süryanileri kentten sürgün ederken onlar başlarına geleceğin farkındalardı. Ölüme sürüldüklerini biliyorlardı. Din adamları ilahiler söylemeye, kadınlar ağlamaya başladılar. Türkler bir kuyunun yanına geldiğinde insanları birbirini ardında aynı koyun gibi doğramaya başladılar. Her birine bıçağı boğazına dayamadan önce şöyle diyorlardı; 'Müslümanlığı kabul et, o zaman seni öldürmeyeceğiz.' Hiçbiri kabul etmedi ve hepsini kesip cesetlerini kuyunun içine attılar. Nusaybin gayri müslimlerin elinden işte böyle alındı."

Meds Yeghern (Büyük Felaket) Ermeniler-Tarihsel Kökenleri

Araştırmalar Ermenilerin tarihsel yerleşim alanlarının 400 bin km² kareden fazla bir alana yayıldığını göstermekte. Bu alanın 3/2'sini İran ile Anadolu arasında kalan Ermeni dağlık bölgesi oluşturuyor. Ermenilerin etnik yapısı da İ.Ö. 6. yüzyılda burada oluştu. (Ermenistan adının en eski arkeolojik kaydı İ.Ö. 6. yy'a aittir.) Ermeni dili günümüze kadar tonlama ve kelime zenginliği bakımından Ermenilerin kökenlerini de oluşturan Urartuluların ve Hint Avrupa dilinin yansımasıdır.

Erken dönemde (301 yılında) Hristiyanlığı kabul eden Ermenilerin ilk ulusal alfabesi de bu dönemde oluştu. Ermeni dağlık bölgesi, arazi yapısı nedeniyle askeri hareketlere uygun bir bölgeydi. Bunu içinde yüzyıllar boyu bölgesel hegemonya güçlerinin itilaf konusu oldu.

Diyarbakır Anlaşması (1689) ile Ermeni dağlık bölgesi etrafında 200 yıl devam eden kanlı Pers-Türk savaşları da sona erdi. Anlaşmanın ardından İran'ın elinde Ermeni yerleşim alanının sadece onda biri kaldı. İran, 1827'de Rum İmparatorluğu yenilince Ruslar Trans Kafkaslar'da Osmanlı'nın aleyhine bir genişleme yarattı. 1877 yılında Ermeni bölgeleri olan Kars ve Ardahan Rusların eline geçti. Ancak 1918 yılında yapılan Brest-Litovsk Antlaşması ile tekrar Türklere verildi. Almanya'nın İstanbul Konsolosluğu tarafından yapılan resmi hesaplamalara göre 1. Emperyalist Paylaşım Savaşı öncesi, o vakitler toplam sayıları 4 mil-

yon olan Ermeni toplumunun 2.5 milyonu Osmanlı topraklarında yaşıyordu. İstanbul'daki Ermeni-Apostolik Patrikliği de 19. yy'da yine aynı şekilde kendisinde kayıtlı olan toplam Ermeni sayısını 2.5 milyon olarak vermiştir.

Yani Ermeniler, Rumların yanı sıra Osmanlı İmparatorluğu'nda Anadolu topraklarında sayısal olarak en büyük Hristiyan etniği oluşturuyorlardı. İttihat ve Terakki'nin 1913 yılında tek başına iktidara gelmesi Jön Türklerin imha, tehcir vb. uygulamalarının seyri içinde Türkleştirme dayatmasına ilişkin nihai kararı alabilmelerine de olarak sunmuştu.

Ermenilere dönük nihai imha kararı da bu tarihlerde alındı. Jön Türk MK'sının 1913 başında yaptığı toplantıda bu konu tartışıldı. Nihai karar ise 1914 Mayıs'ında Savaş Bakanlığı'nın Adalar ve Doğu Trakya Rumlarını tehcir etme kararı aldığı sırada aynı toplantıda alındı.

Nihai kararın bu dönemde ele alınmasında 1878 yılında imzalanan Berlin Anlaşması'nın 61. maddesinin de rolü vardı. Bu madde, Ermeni bölgelerine dönük bir ıslahat reformunu güvence altına alıyordu. Ancak Osmanlı hükümetleri bu maddenin hayata geçirilmesini çeyrek yüzyıldır sürüncemede bırakmıştı. Osmanlı'nın iyice güçsüzleşmesi ile Avrupalı güçlerin de baskısıyla maddenin hayata geçirilmesi gündemindeydi. İşte Jön Türklerin bir yandan engellenmek istedikleri de buydu.

Bu durum onları er ya da geç gerçekleştirmeyi planladıkları kararı, bir an önce almaya itmişti. Jön Türk (İttihat Terakki) Hükümeti daha önceki yıllarda 1895-96 ve de 1909'da gerçekleştirilen katliamlarda da deneyim edinmiş olan memurları, 1913'ten itibaren giderek artan sayılarda Ermeni bölgelerine göndermeye başlamıştı bile.

Rus Konsoloslu, 1913 kışında İstanbul ve Erzurum'da Müslümanların Ermenilere karşı kışkırtıldığını bildiriyordu. Ayrıca yerel Jön Türk Kulüplerinin temsilcilerinin evlerinde sıkça gizli toplantılar yapıldığını, bunun yanı sıra 1913 yılından beri Kürtler ve Lazlar tarafından saldırılar gerçekleştirildiğini, yetkililerin bunları cezalandırmadığını söylüyordu.

İstanbul'da da durum artık çok farklı değildir. Yetkililer 1914'ün 14 Temmuz'unda Ermeni Sosyal Demokrat Hınçak Partisi'nin 20 önderini, İçişleri Bakanı Talat'ı öldürmeyi planladıkları gerekçesiyle tutuklamışlardı. Hınçak'ın 20 önderi, üst düzeyde ihanetle yargılandıktan sonra 15 Temmuz 1915'te İstanbul-Beyazıt Meydanı'nda dönemin Savaş Bakanlığı önünde asılarak idam edildiler. Hınçak, Jön Türklerle ortak çalışmayı reddeden tek Ermeni partisiydi.

Aynı yıl (1915) 12 Nisan 1915'te Hınçaklardan farklı olarak Jön Türklerle ittifak halinde olan Taşnak Partisi'nin önderlerinin büyük bölümü de hapishane-

lere konulmuştu. Daha 1913’lerden itibaren büyük çaplı olarak da 1914’te “Ermenilerin silahsızlandırılması” denilen süreç yaşanmıştı. Muş gibi tek Türk bölgeler dışında Ermeni vatandaşlar, Jön Türk devriminden sonra silahlanmaları yönünde zaman zaman cesaretlendirilmişlerdir yetkililer tarafından.

Çünkü yetkililer kendilerini Hristiyanların güvenliğini sağlayabilecek durumda görmüyordu.

Ancak buna rağmen birçok Ermeni, Taşnakların Jön Türklerle ittifakı nedeniyle kendilerini güvencede görerek var olan silahlarını bile (çoğunlukla Kürtlere) teslim ettiler. “Silahsızlandırma” denilen ve yaz sonuna doğru Ermeni köy kasabalarında gerçekleştirilen uygulama, yoğun bir terör ve keyfiyet eşliğinde hayata geçiriliyordu. Uygulama aynı zamanda ve esas olarak “ülke çapındaki bir ayaklanma tehdidine kanıt bulundu” propagandasına da hizmet ediyordu. Bu baskınlar sırasında İstanbul’dan getirilmiş olan fotoğrafçılar da hazır bulunuyorlardı. Bu nedenle de fotoğraflanması için hatırı sayılır miktarda ateşli silah ve patlayıcı madde bulunması gerekiyordu.

Aynı günlerde Kafkasya Askerlik Şubesi, üstlerine verdiği raporunda şöyle diyordu; *“İstanbul ve talimatları (doğrultusunda –YN) 22 Mart 1912’de yerel halka büyük miktarda kalibreli mavzer tüfekleri dağıtıldı. Bu arada Ermenilere her biri 65 atışlık mermisiyle aralıkta 150 tüfek verilmiştir. Türklere daha fazla sayıda tüfek ve fişek verildi.”*

Ermeni aydınlar ve entelektüeller de tasfiye-imha ediliyordu. Hem deneyim hem de olası bir silahlı ayaklanma için gerekli yapıya (donanım) sahip olan iki devrimci partinin (Hınçak ve Taşnak) kapatılmasından sonra Nisan (1915) sonlarında entelektüel aydınların imhası başladı; 24 Nisan-19 Mayıs (1915) arasında tüm Osmanlı kentlerinde mevki sahiplerine, doktorlara, eczacılara, öğretmenlere ve yazarlara kısaca tüm eğitimli (Ermeni) kesimlere dönük tutuklamalar, işkenceler ve nihai olarak da katliamlar gerçekleştirildi.

Ermeni ruhani dünyasının eski merkezi olan İstanbul’da ise tanınmış şairler Taniel Varujan, Siamanto ve Doktor Ruben Sevak’ın da aralarında bulunduğu toplam 2.345 kişi tutuklandı. Tutuklananlar Çankırı ve Ayaş’a sürüldüler. Birçoğu buralarda işkenceli sorgularda katledildi. İşkenceli sorgulardan sağ çıkanlar ise daha sonra katledilecekleri Diyarbakır’a gönderildiler. Eski Ermeni milletvekilli Krikor Zohrab ve Vartkes Serengülyan Diyarbakır yolunda katledildiler.

Zorunlu Çalışma-Amele Taburları

Ekim 1914’ten itibaren 16-60 yaş arası hatta kimi yerlerde 70 yaşına kadar (erkek) Ermeniler toplam 120 bölüğe ayrılarak yük taşıma ya da yol yapımı iş-

lerine verildiler. 1915 Şubat'ının sonrasında Ermeniler artık silahlı hizmette bulunmaları yasaklandığından "Amele Taburları" olarak anılan birliklere sokuldular. Bunlar, erkek "gayrimüslimlerden" oluşan zorunlu çalışma taburlarıydı. Savunmasız Ermeni zorunlu işçileri iş sona erdikten sonra genelde süngülenerek öldürülüyorlardı. 1915'in Mart sonunda geride kalan Ermenilerin tehciri başladı. Tehcirler ilk önce Kilikya-Ermeni yerleşimleri "Zeytun" (Ermenice Ulniya, bugünkü Süleymanlı) ve Dört Yol'dan (Ermenice Çorkmarspan) daha sonra ise Mayıs'tan Haziran sonuna kadar Erzurum, Sivas, Harput, Diyarbakır ve Bitlis'ten gerçekleşti. Ermeni tehcirleri Ağustos, Eylül 1915'te İzmit'in yanı sıra Bursa, Kastamonu, Ankara ve Konya vilayetleri ile devam etti. Bunlara sonbahardan itibaren Mezopotamya ve Kuzey Suriye kentlerindeki nüfusun (Ermeni) tehcirleri eklendi.

Bağdat'taki Ermeniler daha 1915 yazının sonlarında Musul'a sürülmüşlerdi. Tehcir emri genel olarak iki-üç gün önce tellal aracılığı ile duyuruluyordu. Bazı durumlarda bu süre birkaç saat önce dahi olabiliyordu. Bu da Ermenilere mülklerini makul bir fiyata satabilmeleri ya da yük ve binek hayvanlarını uygun fiyata verebilmeleri için süre verilmemesi anlamına geliyordu. Zaten sadece en zorunlu ihtiyaçlarını yanlarına alabiliyorlardı. Yanlarına alabildikleri para, yiyecek ve giyecekler de kısa bir süre içinde silahlı "refakatçiler" (muhafızlar) tarafından ellerinden alınıyordu. Tehcir edenler yüzlerce kilometre ve hava sıcaklıklarının 40 dereceye kadar çıktığı en sıcak mevsimde yaya olarak gitmek zorundaydılar.

Tehcir, ancak tehcirinin son aşamasında 8 Ekim 1915'ten sonra Berlin-Bağdat demiryoluna ait normalde yük taşımada kullanılan vagonlarla gerçekleştirildi. Bunlar sütun-direk taşımada kullanılan, insanların ayakta bile duramadığı sadece çömelebildiği vagonlardı. Alman misyoner Ernst Y. Christopher 1916-1918 yılları arasında T. Kürdistanı'nda yaşadıklarını anlattığı "Karanlık Derinliklerden" adlı kitabında (Berlin 1921, s.10) vagonlarla yapılan yolculuğu şöyle aktarıyor;

"Süryaniler bu vagonlara aynı hayvan gibi dolduruldu. Ayakta durmak mümkün değildi. En fazla çömelme ve bu da neredeyse mümkün olmuyordu. Çünkü vagonlar ağzına kadar doluydu. Erkekler, kadınlar ve çocuklar, sağlıklı ve hasta olanlar hepsi bir arada bu şekilde günlerce yol gittiler. Bu arada hastalar öldü, hamile kadınlar doğurdu."

Tehcir edilenlere güzergahla ilgili bilgi verilmiyordu ve takatten düşürmek için çoğu kez bilmeleri zor ve genelde on misli daha uzun süren yollardan gö-

türülüyorlardı. Artık tükenenler, hastalar, ölümler, hamile veya lohusalar hiç dik-kate alınmıyordu. Katliamların hedefinde öncelikle doğudan tehcir edilenler vardı. Erkekler daha tehcirin başında ailelerinden ayrılmış veya daha memle-ketlerinin yakınında ya da tehcir başlar başlamaz ıssız vadilerde katledilmiş-lerdi. Dağlık yollar organize baskınlar için olanak sunuyordu. Savunmasız kadın ve çocuklar üstlerindeki elbiselere kadar soyuluyor, tecavüz ediliyor, kaçırılıyor ya da öldürülüyordu. 1915 Ekim’ine kadar en düşük resmi rakama göre 600 bin, kimi rakamlara göre 1 milyon sivil Ermeni Halep üzerinden Fırat kıyısındaki Der Zor (Deyri Zor) ve Musul arasında kalan ve hükümetin resmi sürgün (teh-cir) bölgesi ilan ettiği ıssız bölgeye götürüldü. Toplam 870 bin Ermeni, Kuzey Suriye ve Mezopotamya etnik bölgesine ulaştı. Burada tipik toplama kampları inşa ettiler. Osmanlı devleti bu kampları yaparken daha önceki yıllarda İngiliz-ler ve Almanların bölgeyi sömürgeleştirmek için yürüttüğü işgal savaşlarında bölge halklarını imha etmek için kurduğu toplama kamplarından esinlendi. Os-manlı devleti bu toplama kamplarını model aldı. Tamamen sefalet içinde olan Er-meniler, bu kamplarda ne günün yakıcı sıcağından ne de gecenin soğuğundan korunabiliyorlardı. Yiyecekten giyeceğe günlük ihtiyaçlarını karşılamak için ih-tiyaç duyulan her türden araç-gereçten yoksun bir halde öylece kendi hallerine terk edilmişlerdi. Aralarında “Zeytun” Ermenilerinin de bulunduğu Kilikyalı tehcirler Konya vilayetinin bataklıklarına, bunun yanı sıra da Anadolu’daki diğer kamplara (Eskişehir, Konya, Ereğli) sürüldüler.

Yaşam koşulları o kadar kötüydü ki birkaç ay içinde on binlerce insan, has-talık ve açlıktan ölmüştü. İslahiye Kampı’nda 60 bin (1915 sonbaharı-1916 başı); Mahmur Kampı’nda yaklaşık 40 bin (1915 yaz-sonbahar arası); Katma ve de Asas’ta yaklaşık 60 bin kişi (1915 sonbaharı ile 1916 ilkbaharı arası); Halep yakınlarındaki Meskene Kampı’nda yaklaşık 60 bin kişi (Ekim 1915-Nisan 1916); Bab ve Ahtermin Kampları’nda 50-60 bin arası (Ekim 1915-Nisan 1916) ve Rakka Kampı’nda ise 5 bin kişi (Kasım 1915-Haziran) yaşa-mını yitirmişti.

Hükümet 1916 baharında açlık ve hastalıktan ölenlere yardımcı olma ka-rarı alacaktı! Ve böylece o dönemler Bağdat yolunun son durağı olan Resul-Ayn Kampı’ndan başlayarak kitlesel kıyımlar organize edildi. Bu küçük kasabanın civarında yaklaşık bir ay süreyle her gün 300-500 toplama kampı sakini katledildi. Toplam en az 70 bin kişi katledildi. Bunu Bağdat yolu de-miryolu yapımında zorla çalıştırılan 50 bin Ermeni’nin katledilmesi izledi. Er-menileri tehcir etmeye ve planlı bir şekilde imha etmeye karar vermiş olan

Jön Türkler açısından milyonu aşkın insanı imha etmek öyle kolay bir iş değildi. Tehcirler tam bir yıl boyunca devam etti. Sonuncuları 1916 Haziran'ında Urfa'dan geldi. Bu kafilenin diğerlerinden farklı yanı hemen tamamının genç erkeklerden oluşmasıydı. Bu nasıl olmuştu?

Bağdat Demiryolu yapımındaki mühendisler savaş sırasında ray yapımında en yüksek tempoda çalışmışlardı. Çünkü Türkiye ve müttefikleri açısından bu, hayati bir konuydu. Türkiye'de demiryolu inşa etmek, Avrupa'da nasıl İtalyanlar olmadan imkansızca, Türkler için de Ermeniler olmadan imkansızdı. Demiryolu inşasında ihtiyaç duyulan güvenilir uzmanlar olarak bu görevlerin neredeyse tümü Ermenilere veriliyordu. 1915 yazında bu çalışkan işçilerin de tehcir edilmesi gerektiğinde Alman ve İsviçreli demiryolu mühendisleri olanca güçleriyle karşı koydular. Bunlardan biri yaklaşık bir yıl boyunca Türklerin bu işçileri saf dışı etme planlarına karşı nasıl mücadele etmek zorunda kaldıklarını anlattı. Ancak sonunda 1916 Haziran'ında birkaç bin işçi işten uzaklaştırıldı. Bunlar Urfalı erkeklerdi ve çok uzun bir mesafe kat etmeleri mümkün değildi. Onları Viranşehir'de tıpkı yüzbinlerce kardeşlerinin uğradığı kader bekliyordu. Hepsı bıçaklanarak öldürüldüler.

En büyük toplama kampı olan Deyri Zor'da 17 Mart 1916-Haziran 1916 arasında toplam 200 bin Ermeni öldürüldü. "Sürgün Bölgesi" adı verilen bölgede toprağın yüzeyine kadar çıkan petrolü kitlesel katliamlarda kullanıyorlardı. Bugün halen "Cholos-el Ermeni" (Ermeni Mezarları) olarak anılan Habur nehri kıyısındaki bir köyün civarında bulunan mağarada Kalren Henin (kovuklarında) 86 bin kişi yakılarak ya da boğularak öldürüldü. Kamp sakinleri önlerinde büyük odun yığınları olan mağaralara sürülüyorlardı ve odunları ateşe veriyorlardı. Bunun sonucunda insanlar boğularak ölüyordu.

En büyük toplama kampında, Deyri Zor'da yaşayan görgü tanıklarının anlatımları ise tüyler ürpertici. Tanıklar, Ermenilere çalı çırpı toplattırıldığını ve bunların yüksek bir piramit haline getirildiğini, kamptaki Ermenilerin büyük gruplar halinde bu piramitler etrafında bağlanarak ateşe verildiğini, çığlıklarının kilometrelerce öteden duyulduğunu aktarıyorlar.

Böylece 870 bin Mezopotamya sürgününün 630 bini bu kamplarda katledilmişti. En fazla 16 ay gibi bir süre içinde Osmanlı topraklarında yaşayan Ermeni nüfusunun yarısında fazlası imha edilmişti. Bu ölüm yürüyüşleri ve katliamlar Ermenilerin bilincinde artık Meds Yeghern (Büyük Felaket) olarak yer etmiştir. Ve bu "büyük felaket" soykırım tanımlamasına denk düşmektedir.

1915-1916 Ermeni Soykırımı, 1894-96 arası gerçekleştirilen katliamlara

kıyasla tebaasına ve mezhebine bakılmaksızın Türk hakimiyeti altındaki tüm Ermenileri kapsıyordu.

Kozmopolit kentler olan ve çok sayıda Avrupalı ve yabancı diplomatın yaşadığı İstanbul ve İzmir istisna idi ancak tamamen muaf da tutulmadılar. İstanbul'dan sadece 2 binin üzerinde Ermeni eliti değil yaklaşık 30 bin Ermeni (bu süre içinde) tehcir edildi. Müslüman olmayanlara (burada Ermenilere) dönük soykırımda –daha öncesi katliamlarda- tüm süreler boyunca ama özellikle de bu süreçte öne çıkan bir noktaya da dikkat çekmek gerekiyor. Türkleştirme doktrini ve bu doktrinin ürünü olan soykırımı –katliam tehcir vb. politikalarını uygulayanlar çoğunlukla dine mesafeli görünen (günümüzün tanımıyla laik) daha ziyade ulusalcı-ırkçı motiflerle hareket edenler olmalarına karşın tüm bu uygulamaların gerçekleştiği süreçlerde, bu kişilerin hareket noktaları din olmuştur. Soykırımın hedefinde olan “gayrimüslimler”, ya Müslümanlığı kabul etmeye ya da kabul etmeyince ölüm yürüyüşüne çıkmaya zorlanıyorlardı.

Soykırımdan kurtulanlar özellikle de reşit olmayanlar yoğun olarak 13 Şubat 1917'den itibaren hükümetin talimatıyla Müslümanlaştırıldı. 13 yaş altındaki erkek çocukları, devlete ait yetimhanelere yerleştirilerek buralarda Müslümanlaştırıldı. 13 yaşından büyük kız çocukları ise zorla Müslümanlarla evlendirildi. Hristiyanların Ermeni çocuklarını almaları yasaktı. 13 yaşından büyük erkek çocukların asimile edilmeyeceği düşünüldüğünden bunlar öldürüldüler.

Görüldüğü üzere Jön Türklerin, Türkleştirme doktrini ırkçı-milliyetçi temel üzerinden yükselmesine karşın doktrinin –bizzat Jön Türk kadroları eliyle- hayata geçirilmesi sırasında İslam yoğun olarak kullanılmıştır. Bu ise Türkleştirme politikasının esas olarak Türk-İslam sentezine dayandığını göstermektedir. Bu da Türkleştirme doktrininin fikir babası Ziya Gökalp'in tam ulusalcılık ideolojisinin özüydü.

1. Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın ardından

Osmanlı'nın 1. Emperyalist Paylaşım Savaşı'ndan yenik çıkması İttihat Terakki Cemiyeti (İTC) rejiminin de (hükümetin) sonu oldu. İTC, son kongresini 19 Ekim 1918'de yaptı. Jön Türkler hükümeti geri çekildi, Tevfik Paşa önderliğinde 11 Kasım 1918'de yeni bir hükümet kuruldu. Daha önceki hükümette yer alan Jön Türklerin bir kısmı da Rum, Ermeni vb. ulus-milliyetlere yönelik saldırılarını kurdukları çetelerle sürdürdüler. İtilaf devletleri imzalanan Mondros Ateşkes Anlaşması'nın ardından savaşa katılan devletler arasında son yıllarda ortaya çıkan itilaf konularını sözde ortadan kaldırmaya yöneldiler. Ancak politik ve diplomatik arka plana bakıldığında bu güçlerin ne halkların-ulusların çıkar-

ları ile ne de barışın tesisi ile hiç de ilgilenmedikleri ortadaydı. Onların ilgi odağını Ortadoğu'daki stratejik noktalar, buradaki yer altı-yer üstü zenginlikleri ve tarım alanları üzerinde her birinin nasıl bir denetim kuracağı oluşturuyordu.

İttihat Terakki'den sonra gelen hükümetin temsilcileri, Mayıs 1919'da yapılan Paris Barış Konferansı'na katıldılar. Burada diğer katılımcıları etkilemek için tehcir ve imha uygulamalarını sözde mahkum ederek sadece Jön Türk (İttihat Terakki) hükümetinin önde gelen birkaç ismini sorumlu tutan bir yaklaşım sergilediler. Böylece Rum, Ermeni vb. uluslara ve milliyetlere dönük vahşi uygulamalar birkaç kişiye mal edilerek bunun sistematik bir program çerçevesinde hayata geçirildiği (ve aslında aynı dönemde hala sürdüğü de) inkar edilmiş oluyordu. Paris Barış Konferansı, Türkiye'deki azınlıkların korunmasına dönük bir dizi karar alsa da bu kararlara ne Türk tarafı ne de kararların alınmasına sözde öncülük eden büyük güçler (savaşın galip güçleri) –yukarıd vurgulanan Ortadoğu politikaları nedeniyle- uymayacaklardır.

Bu güçlerin niyetleri zaten kısa süreçte açığa çıkacaktı. “New York Herald Tribune”

Ekim 1919'da Louis Mior adlı bir iş adamının İstanbul'da bir Fransız şirketini temsil ettiğini, bu şirketin ise Türkiye'ye askeri donanma satmak istediğini yazıyor ve aynı şirketin bir başka temsilcisi olan bir Amerikalının da yine aynı amaçla (askeri donanma) Amerikan silahlarının Türkiye'ye satışı için Paris'te görüşmeler yaptığını yazıyordu. Türkler mesajı hemen almış, bu tür ticari ilişki girişiminin politik anlamını hemen kavramışlardı. Büyük güçlerin ticari-ekonomik ve politik kaygıları, Türklerin gerçekleştirdiği soykırımı, tehcir vb. insanlık suçlarını onlar açısından geri plana itmiştir.

Ortadoğu'daki zenginlikleri paylaşmada bu müttefik güçler aynı zamanda kısa süre içinde rakip hale gelmiş ya da var olan rekabet iyice kızışmıştır. Ve gerek bu rekabet gerekse de rekabetin başlıca nedenlerinden olan Ortadoğu'ya dönük projeler, emperyalistlerin Mustafa Kemal öncülüğünde yürütülen “Kurtuluş Hareketi”ni önceleri gizliden gizliye, sonraları ise açıktan açığa desteklemelerini ve Kemalist hareketin de bunlarla işbirliğini getirmiştir.

Kemalist “Kurtuluş Hareketi”

1. Emperyalist Paylaşım Savaşı'nı kazanan ve aralarında İngiltere, Fransa, İtalya gibi ülkelerin de bulunduğu (bunlara ABD de eklenmişti) güçler başta İstanbul olmak üzere Osmanlı topraklarının büyük bölümünü denetimleri altına almış yani ele geçirerek işgal etmişlerdi. Ancak aralarındaki rekabet de bu top-

rakların paylaşılması noktası belirgin biçimde açığa çıkmaya başlamıştı. İstanbul Hükümeti'nin günleri ise sayılıydı. Aynı dönemde çok sayıda bölgede Ulusal Hakları Koruma Komiteleri (Müdafaa-i Hukuk Milliye Cemiyetleri) oluşturulmaya başlamıştı ve bunlar Türk Müslüman ahaliyi “*Ermenilik, Rumluk emellerine karşı*” direnişe çağırıyorlardı. Ortaya çıkan bu örgütlenmeler emperyalist güçlerin işgaline değil de Ermenilerin, Rumların geri dönmesi tehlikesine karşı silaha sarılmayı propaganda ediyordu.

İlk nüveleri “İtilaf devletlerinin değil de Ermeni ve Rumların geriye dönüş tehlikesi” üzerinden ortaya çıkan ve “anti-emperyalist” olarak propaganda edilen “Kurtuluş Hareketi”, önderliğinin kendisi de bir İttihatçı olan M. Kemal’in eline geçmesiyle birlikte farklı bir kulvarda gelişecekti. Rusya’da yaşanan Ekim Devrimi ve “Bolşevik tehlike”nin yanı sıra Osmanlı topraklarını paylaşma ve Ortadoğu’da hakim güç olma hedefleri nedeniyle aralarındaki çelişkileri keskinleşen müttefik güçler, savaş yorgunu kendi kamuoylarının da baskısıyla yeni çözümlere açık hale geldiler. Bu emperyalist güçler, bölgede kendi çıkarlarını gözetten bir ulus devletin kurulması fikrine olumlu yaklaşılmaya başladılar. Bu objektif durum beraberinde emperyalist güçlerin, “eski İttihatçı yeni Kemalist” güçlerin önderliğinde gelişen “Ulusal Kurtuluş Hareketi”yle anlaşmayı (19 Ekim 1919’da Herald Tribune’de çıkan askeri donanma-silah satışına ilişkin yazıda da açıkça görüldüğü gibi) getirdi.

“Eski İttihatçı yeni Kemalist” kadroların önderliğinde gelişen yeni ulus devletin inşası aynı zamanda bu ideali ortaya atan Jön Türklerin Türkleştirme programına da uygun düşüyordu. Yani Türk-Müslüman olmayan ulus ve milliyetlere yaşam hakkı tanımayan, onlardan ne pahasına olursa olsun kurtulmayı hedefleyen ve böylelikle Türk ulus devletinin kurulmasını sağlama hedefi. Bunun içindir ki “Kurtuluş Savaşı” giderek işgal güçlerinden kurtulmaktan ziyade Türk-Müslüman olmayanlardan kurtulma savaşına dönüşecekti.

Mustafa Kemal Samsun’da...

Türklerin savaş yenilgisinden sonra Teşkilat-ı Mahsusa (Özel Örgütlenme) sözde dağıtılmış, ancak Enver Paşa hemen 1918’lerin sonlarına doğru bunun devam olan Karakol Cemiyeti’ni kurmuştu. Karakol Cemiyeti (hem bu örgütlenme hem de Teşkilat-ı Mahsusa halen bugün MİT tarafından öncelleri olarak kabul edilmektedir), Kemalist Hareket içinde oldukça etkin bir rol oynuyordu.

Bu örgütlenmenin rolü en başta da Rum, Ermeni vb. ulus ve milliyetlere dönük imha vb. saldırılar planlamak, organize etmek ve bunları aynı zamanda da hayata geçirmektedir.

Ayrıca savaş yılları boyunca bu kesimlere (başta Rum ve Ermenilere) dönük uygulanan imha, tehcir, soykırım vb. uygulamalarla ilgili Avrupalı güçlerin (savaşın galibi müttefik güçlerin) baskısıyla (tabii ki kendi çıkarları gereği) İstanbul Hükümeti tarafından savaş suçluları ilan edilen ve arasında Jön Türk önderlerinin de bulunduğu kişileri korumakla da göreviydi.

Karakol Cemiyeti, birçok bölgede “direniş komiteleri” kurulmasında da önemli bir rol oynamıştı. Ancak bu “direniş komitelerinin” büyük bölümüne halka zulümleriyle nam salmış çete başları önderlik ediyordu. Zaten komitede yer alanların büyük bölümünü de bunların elemanları oluşturuyordu. “Direniş Komitesi” adı altında faaliyet sürdüren bu gruplar özellikle de Pontus Rumlarına karşı inanılmaz bir vahşete, katliama girişmişti.

Yağma ve talanın eşlik ettiği bu vahşete Pontus Rumları protestolarla ve direnişle karşı koyuyorlardı. Bu karşı koyuş, 1919’ların başından itibaren eşitlik-özgürlük ve hatta bağımsız bir devlet kurma mücadelesinin yükselmesini de getirmişti. Bu durum Müslüman halk arasında kışkırtılan Rum karşıtlığını daha da tırmandırmıştı. Rum köylerine baskınlar düzenleyen, katliamlar, tecavüzler, yağmalar gerçekleştiren çetelerin ise ünü daha da artmıştı. Özellikle de Topal Osman öncülüğünde gerçekleştirilen saldırılar vahşette sınır tanımıyordu. İstanbul hükümeti çetelerin uyguladığı vahşete dair bölge halkından gelen şikayetler üzerine Mustafa Kemal’i bölgeye gönderme kararı aldı. M. Kemal sözde bu çetelerin halka yönelik zulmüne müdahale edecek, bölgede çete varlığına son verecekti.

Oysa Mustafa Kemal, yıllarca Teşkilat-ı Mahsusa içinde faaliyet sürdürmüş, bu örgütlenme içinde sorumlu düzeyde biriydi. Aynı şekilde bunun devamı olan Karakol Cemiyeti içinde de üst düzeyde sorumluluğu vardı. Karakol Cemiyeti’nin Kemalist Hareket içinde etkin bir rol oynaması buna dayanıyordu.

Mustafa Kemal, “Rum ve Ermenileri çetelerden korumak” üzere 19 Mayıs 1919’da Samsun’a gitti. Hemen sonra da Topal Osman’a kendisiyle görüşmek istediğini bildirdi. Topal Osman M. Kemal’in görüşme isteğini kabul etti. Ancak 29 Mayıs 1919’da gerçekleşen görüşmeye giderken temkinli davranmayı ihmal etmedi. Yanında en yakın adamları olan İsmail Temoğlu, Bilal Dardaroğlu ve Kara Ahmet de vardı. Topal Osman, Mustafa Kemal’e Giresun ve çevresinde yaşayan Rumlara ve Ermenilere dair ayrıntılı bir rapor sundu. Bunun ardından M. Kemal, Topal Osman’a özetle şunları söyledi; “*Senin gençlik yıllarından bu yana bir vatansever olduğunu görebiliyorum. Şu an hala aynı idealler peşinde koştuğunu da biliyorum. Bu ülkenin hiçbir dış ve iç düşmanı kalmayana kadar*

savaşmalıyız. Karadeniz'in köylerini ve kentlerini sen savunacaksın. Dağınık ve eğitimsiz çeteler bir takıma dönüşecek. Bu taburun komutanı sen olacaksın, sana genç ve gözü pek subaylar vereceğiz. Türk halkının desteğine güvenebileceğin kent senin ve adamlarının hakimiyeti altına girecek şekilde hemen örgütlenmeni oluştur ve başına geç, sen kaçacağına bırak Pontuslar Rumlar kaçsın. Zaman içinde bunların kanunlara karşı hareket ettiklerine dair bir işaret olursak hepsini temizleyeceğiz.”

Topal Osman M. Kemal'i şöyle cevapladı: *“Paşam sen hiç merak etme, Pontus Rumlarına günlerini öyle bir göstereceğim ki eşek arıları gibi kovuklarda geberecekler.”* (Hasan İzzettin Dinamo, Kutsal İsyân, Cilt 2)

Pontus Rumlarının direniş hareketinin aktif olamadığı yerlerde Kemalistler her yeri yakıp yıktılar. Kemalist Harekete bağlı çeteler, Rum yerleşimlerini yerle bir ettiler. Samsun'daki Rumlar birkaç gün içinde 9 grup halinde tehciye zorlandı. Rumların Samsun'da çıkarılmasından sonra sıra çevresindeki 394 Rum köyüne gelmişti. Topal Osman ve ona bağlı çeteler korkunç bir katliam gerçekleştiriyordu. İnsanlar ateşe verilen evlerin içine canlı canlı atılıyor, tecavüzler gerçekleştiriyorlardı. İnsanlar okullara ve kiliselere doldurulup ateşe veriliyordu. Kemalist Kurtuluş Hareketi'nin Giresun sorumlularından Mustafa Hakyemez kendisiyle yıllar sonra yapılan bir röportajda Topal Osman'ın icraatlarına dair şöyle diyordu:

“O bizi Rum Partizanlardan kurtardı. Rumların ele başlarının taşlarla ağırlaştırılmış çuvallar koyup denize atıldılar. Osman Topal ve onun ölüm taburlarını durdurabilmek artık mümkün değildi.”

Murat Yüksel “Ali Şükrü Bey ve Topal Osman Trabzon” (1993) adlı kitabının 30. sayfasında şöyle aktarıyor bu durumu; *“Giresun ve talihsiz halkının yarıkarışlarını ve şikayetlerini duyan yoktu. Mahkemelerin suç duyurusu arşivleri, Topal Osman'la ilgili suç duyuruları ile dolup taşıyordu. Ancak gizli bir el Topal Osman'ı sadece korumuyor bilakis her katliamının ve her suç duyurusunun ardından hiyerarşi basamaklarını tırmanmasını sağlıyordu. O Giresun'un en üst rütbeli subayıydı. Tüm ipler sık sıkıya onun elindeydi. Emirler veriyor, yasaklar koyuyor, asıyor kesiyordu. Kimse sesini bile yükseltmiyordu.”*

Rumlar bu dönemde yaşadıklarını daha sonraları boşuna XERİSMOS yani KÖKÜNÜ KAZIMA olarak adlandırmayacaktı. Pis işler için kullanılanlar saf dışı ediliyordu. Ancak Mustafa Kemal de tıpkı kendindeN önceki Jön Türklerin (ki Kemal'in kendisi de bir Jön Türk İttihatçısıdır) yaptığı gibi çok değil birkaç yıl sonra bazı kitle katliamcılarını saf dışı edecekti. Bunlardan biri de Topal Os-

man'dı. Çete başı, kitle katliamcılarının saf dışı edilmelerine ilişkin daha 1916 yılında çete başı Ahmet'in idam edilmesinin ardından İttihatçıların önde gelen askeri kurmaylarından Ali Fuad Eden şöyle bir not düşünüyordu anılarında; *"Celatlara ve katillere karşı minnet borcu ağırdır. Onlar kendilerine ihtiyaç duyduklarını belirtenlere ve kendilerini kullananlara tahakküm etmek isterler. Kirli işlerde kullanılan vasıtalar ihtiyaç ve kullanım zamanında lüzumludurlar; fakat kullanıldıktan sonra baş üstünde taşınmayıp ortadan kaldırılmaları gerekir (tuvalet kağıtları gibi)." Topal Osman da pis işler için kullanılmıştı. Ve ondan da artık kurtulmak gerekiyordu."*

Karadeniz'i kana bulaması için bizzat Mustafa Kemal tarafından görevlendirilen ve uzunca zaman korunup-kollanan bu eli kanlı katil; halk katliamcısı olarak koşusuna Makedonya'da başlamıştı. Birinci Paylaşım Savaşı boyunca Ermenilerin ve Rumların kasabı olarak nam saldı. Topal Osman "Kurtuluş Savaşı" yıllarında sadece Karadeniz'de kitle katliamları gerçekleştirmede. 1920'de Kazım Karabekir (General) tarafından Kars'taki Ermenilerin imhası için görevlendirildi. Ayrıca 1919-21 arasında gerçekleşen Kürt-Koçgiri İsyanı'nın bastırılmasında da aktif rol oynadı.

1923 yılında Trabzon Mebusu ve M. Kemal'in muhalifi Ali Şükrü'yü öldürür. Ve hemen ardından da bu cinayeti işlediği gerekçesiyle kendisi de "açıklanamayan" koşullar altında öldürülür. Resmi açıklamaya göre kendisini yakalamaya çalışan bir ordu mensubu ile girdiği çatışmada ölmüştür. Ancak doğru olan Mustafa Kemal'e karşı olan Ali Şükrü'yü yine M. Kemal'in emri ile öldürüldükten sonra kendisi de yük olarak görülüp, bir suç ortağı olarak ayak altından temizlenmişti. Cesedi Mart 1923'te Türk Parlamentosu önünde asılarak teşhir edildi.

Mustafa Kemal, başka çete liderlerini ve de Jön Türk önderlerini de imha, tehcir vb. uygulamaları örgütledikleri, hayata geçirdikleri gerekçesiyle saf dışı etti. Bunların tümü idam edildiler. Gerçekte ise idam edilenlerin büyük bölümü pis işlerde kullanılanlardı. Bunların bir kısmı devlet sırlarını ifşa etme tehdidinde bulunmuşlardı. 1926 yılında aynı gerekçelerle idam edilen Jön Türk önderleri ise Mustafa Kemal'e ihanet içinde oldukları ve ayaklanma girişiminde bulundukları düşünülenlerdi. Yani Mustafa Kemal muhaliflerini saf dışı ediyordu aynı zamanda.

Ancak önde gelen Jön Türklerden ve çete başlarından oluşan halk katliamcılarına, katliamlara ve soykırıma kurban gidenlerin malları hibe edildi. Soykırım suçu işleyen ve Ermeni İntikamcılar tarafından infaz edilip ceza-

landırılanlar ya da Müttefik devletlerin baskısı sonucunda İstanbul hükümeti tarafından idam edilen soykırımcı ve katiller şehit sayılıyordu. 31 Mayıs 1926'da çıkarılan bir yasa ile büyük bölümü Ermenilerden kalan gayri menkullerin tapusu bu soykırımcı katillerin ailelerine verildi.

İzmir–Eylül 1922, Çok Tartışılan “İzmir Yangını”

Rumca adı “Smyrna” olan, dünyaya açık kozmopolit bir şehir olan İzmir, ağırlıklı olarak Rumların, daha düşük oranda da Ermenilerin ve de çeşitli Türk olmayan milletlerin, etniklerin yoğunluk olarak yaşadığı bir yerdi.

Savaş yıllarında (ve aslında öncesinde de) gerçekleştirilen imha, tehcir vb. uygulamalar burada diğer bölgelerde olduğu kadar yoğunlukta hayata geçirilemedi. Çünkü İstanbul gibi İzmir’de de Avrupalılar başta olmak üzere yabancı elçiliklerin sayısı yüksekti. Ancak İzmir çevresindeki köy ve kasabalarda imha vb. uygulamalar olanca hızıyla sürdü. Savaşın bitimiyle ve Kemalist Kurtuluş Hareketi’nin daha önce sözü edilen niteliği (çetelere Teşkilat-ı Mahsusa, Karakol Cemiyeti vb. hareketin birliklerine önderlik etmesi vb.) nedeniyle İzmir merkezini de kapsadı. Bu süre içinde Müslüman halkın da Rum Ermenilere karşı kıskırtmalar sonucu kininin artması söz konusuydu. Her yerde katliamlar, yağmalar vb. yaşanıyordu.

Müttefik güçler Paris Barış Konferansı kararının (azınlıkları korumaya dönük) hayata geçirilmesini, Yunan birliklerinin İzmir’e çıkmasını “tavsiye ettiler”. Özellikle de İngilizler, Yunanların şovu tek başına yapmaları konusunda ısrar ettiler. Aslında bu ısrarının arkasında başka bir amaç vardı. Müttefik güçlerin gerçek niyeti başkaydı. Daha önceki satırlarda da vurgulandığı üzere müttefik güçler bölgedeki çıkarları gereği kurtuluş hareketi ile ittifak içine girmişlerdi. Ve Yunanlıların tek başına İzmir’e çıkmasını Türkler ile Rumlar arasında karışıklığı daha da kızıştıracaklarını biliyorlardı. Yine müttefik güçler arasındaki ilişkiler de bu hamlede rol oynuyordu. Türk güçlerine (o dönem çok azınlıkta olmasa da verdikleri desteğin er geç Yunanlıları yenilgiye uğratacağının, böylece bölgedeki zenginliklerin paylaşımında bir gücün saf dışı bırakılacağına hesaplarını yapıyorlardı.) Yunan birlikleri 2 (15) Mayıs 1919’da İzmir’e çıktıklarında İzmir ve bölgesinde imha vb. saldırılar olanca hızıyla sürüyordu. Rumlar, bu nedenle Yunan birliklerini “kurtarıcı” olarak karşıladılar.

Dönemin ABD İzmir Konsolosu Horton o günlerdeki durumu şöyle özetliyor; *“Türkler imha planlarını daha Yunan birlikleri gelmeden önce hayata geçirmeye başladığından kent haricinde tüm bölgedeki Hristiyan köylüler teh-*

cir ediliyorlardı. Ve birçoğu öldürülmüş, çiftlikleri-evleri yakılıp-yıkılmıştı. Yunan adalarına ve ana karaya dağıtılmışlardı. Selanik'te Yunan hükümetinin onları barındırmak için inşa ettiği barakaların önünde büyük bir izdiham vardı. Yunan birlikleri İzmir'e çıktıkları gün ve daha sonraki günlerde şiddeti çatışmalar yaşıyor. Birlikler gelmeden önceki günlerde Türklerin imha vb. saldırılarına maruz kalan Rumlar (daha ziyade Rum köylüleri) Türklerle hesaplaşmak için imha misillemeleri yapıyor. Bu misillemelerde ve çatışmalarda çok sayıda Türk de ölüyor.”

Ancak görgü tanıkları (sonraki dönemlerde) o günlerde yaşananlara dair abartılı aktarımların olduğunu belirtiyor. Türklerin tüm bir ulusu bilinçli bir biçimde imha etmesinin önüne geçildiği belirtiliyor. Yunanlı (askeri) yetkililerin genelde kuralsızlıkları anında bastırmaya ve baş sorumlularını hemen yerinde cezalandırmaya gittiklerini, aralarında Yunanlı askerlerin de bulunduğu çok sayıda insanı bu nedenle idam ettiklerini vurguluyordu.

1922 yazında Kemalist güçler (milli hareket) müttefik güçlerin de desteğiyle saldırmaya geçecek kadar güçlenmişti. Müttefik güçlerin Türk birliklerine verdiği destek, Yunan askeri güçlerinin Türkler karşısında peşpeşe yenilgiler almasını da beraberinde getiriyordu. Önce İtalyanlar, sonra da Fransızlar, Kemalist harekete desteklerini sundular. Bunda müttefik güçler arasındaki çelişkiler de rol oynadı. Yunan güçlerinin yenilgisi hızlandı. Ve böylece Yunan birlikleri Akdeniz'e çekilmeye başladılar. Çekilme on binlerce sivilinde de katılımıyla kitlesel bir kaçışa dönüşmüştü. Birçok Rum köylü, eğer fırsat kalmışsa kaçmadan kendi evlerini, köylerini ateşe veriyordu. Bu zamana kadar getirilen iddialardan biri de yerli Rumların ve Yunan birliklerinin kaçarken önlerine çıkan her şeyi yakıp yıktıkları, insanları kitlesel olarak katlettikleri yönündedir.

Ancak yine dönemin tanıkları bu kaçışın rekor düzeyde bir hızla gerçekleştiğini gerek arkalarındaki silahlı Türk güçleri gerekse geçtikleri bölgedeki Türk-Müslüman ahalinin çok iyi silahlandırılmış olmalarından kaynaklı buna ne vakit bulabileceklerini ne de güçlerinin yeteceğini ifade etmektedir. (Yunan birlikleri uzunca yıllar çeşitli cephelerde savaştığında her anlamda güçsüz bitkin düşmüşlerdi.) Yani böylesi bir koşula sahip olmadıkları söylenmektedir.

Nurettin Paşa'nın adamları her yeri yakıp yıkıyor

Yunan birlikleri 8 Eylül 1922'de İzmir'den sürüldükten sonra kent hemen ertesi gün savunmasız olarak nizami ve gayri nizami Kemalist süvari birliklerinin eline geçiyor. Hemen ilk etapta Ermeni semti Haynots'ta olduğu gibi önce her biri “gayrimüslim” evlerini ve birçok insanın kaçarak sığındığı kiliseleri ateşe

verdikten sonra yakıp yıkıyorlar. Tüm bunlar 3 Amerikan savaş gemisinin de aralarında bulunduğu müttefiklere ait 27 savaş gemisinden oluşan donanmanın gözleri önünde ve hiçbir müdahalesi olmadan gerçekleşiyor.

Kemalist Harekete sempati duyan bir Türk görgü tanığı daha sonraları şunları anlatıyor;

“Nurettin Paşa’nın askerleri yollarına çıkan tüm evleri yakıp yıkıyor yağmalıyor ve tüm dükkanları talan ediyordu. Her şeyi ateşe veriyorlardı. Henüz yaşıyor olan erkeklere işkence ediyorlar, kilisenin papazını haça çiviliyorlar, dayaktan yarı ölü hale gelmiş olan genç kız ve erkekleri yaşlıların arasından çekip tecavüz ediyorlardı. Yangın gece boyunca sürdü, duvarlar yıkıldı, pencereleri-çerçeveleri (pervazları) patladı, alevler her şeyi yuttu. Her şey kül oldu...

İnsanların yıllar boyu emekleri ve alınterleri ile yarattıkları her şey evler, fabrikalar, okullar, tapınaklar, müzeler, hanlar, kütüphaneler, tiyatrolar yıkıldı-yıkıldı ve geriye sadece bir avuç kül kaldı.”

İnsanların (Rum ve Ermeni) birçoğu ya yanan evlerini içinde yanarak ya da üzerlerine duvarların yıkılması sonucu ölüyordu. Londra’da çıkan Daily Chronicle 18 Eylül 1922’de yaklaşık 150 bin insanın yaşamını yitirdiğini bildiriyordu. Bunların 25 bini Ermeni’dir. Bu rakam şehirdeki Ermeni nüfusunun tamamına denk düşüyordu.

Yunanlı tarihçi Eleftherios Venizelos ise 1918’ten itibaren sadece İzmir’de en az 300 bin kişinin yaşamını yitirdiğinden söz ediyor. Bunların tamamı Rum (çoğunluğu) ve Ermenilerdi. Bu süre içinde uygulanan vahşet müttefik güçlerin gözlerini önünde oluyordu. Bu vahşete nasıl seyirci kaldıklarını, bunun da Türklerle geliştirdikleri işbirliğine nasıl kanıt oluşturduğuna dair somut bir örnek vermek gerekirse; İzmir Rum Ortodoks Kilisesi Metropoliti Hrisostomos Kalafatis (Chrysostomos) yönelik gerçekleştirilen linç üzerinden verilebilir. Chrysostomos daha 1914 yılında dış dünyanın dikkatini ada Rumlarına yönelik uygulanan insanlık suçlarına çekmeye çalışıyor, bunun için de Türk yetkilerce iyi tanınıyor ve düşman olarak görülüyordu. Chrysostomos, 9 Eylül 1922 günü Sakallı Nurettin Paşa komutasındaki Türk ordusunun İzmir’de yönetimi eline almasının ertesi günü tebrik ziyaretine giden heyette yer alır. Sakallı Nurettin Paşa’nın emriyle tutuklanır. Vilayetten gevşek bir korumayla çıkartılır. Türk mahallelerinde teşhir edilerek gezdirilir. Bu sırada örgütlenen linçle halk teşvik edilir. Din adamı önce sokaklarda sürüklenir, sonra da bir berbere götürülüp sakalları kesilir. Gözleri bıçakla oyulur, derisinden bıçakla parçalar koparılır, elleri kılıçla kesildikten sonra vurulur, cesedi sokaklarda gezdirilir. Ve

tüm bunlar hemen olay yerinde bulunan ve yaşayanları hiç müdahale etmeden izleyen Fransız ordu mensuplarının gözleri önünde gerçekleşir.

Nurettin Paşa 16 Eylül’de (1922) 18-45 yaş arası Rum ve Ermenilerin askeri hareket (savaş) bitene kadar savaş esiri muamelesi göreceğini ilan eder, geriye kalanların ise 30 Eylül’e kadar memleketi terk etmek zorunda oldukları açıklanır. Erkekler ve kadınlar ayrıştırılır. Savaşmaya uygun erkekler gruplar halinde vurularak katledilir. Kadınlara ise tecavüz edilip yine büyük bölümü öldürülür. Büyük bölümü Rumlardan oluşan (geride kalan) kadınlı-erkekli Rum ve Ermeniler, kentten sürülme, açlıktan ölüm yürüyüşlerine çıkarılır. Bu yürüyüşlerden sağ dönmeyi başarabilenler, büyük çoğunluğun yollarda gruplar halinde katledildiklerini yine birçoğunun açlıktan ve bitkinlikten öldüğünü aktarmışlardır. Döneme ait birçok raporda da zaten ülke içinde dağılmış küçük gruplar halinde binlerce (yol kenarında terk edilmiş) ölüden bahsedilmektedir.

Bu da “gayrimüslim” nüfustan “kurtulma savaşı”nın hayli “başarılı” olduğunu gösteriyor.

Daha sonraki dönem “Kurtuluş Savaşı”nı bu yönüyle ele almaya kimse cesaret edemedi. Bunun en başlıca nedenlerinden biri Mustafa Kemal ve onun tarafından TC’de görev verilenlerin etrafından oluşturulan kişi kültüydü. Bu kültür ulus devlet sürecine bağlı olarak hem savaş sırasında hem de artan biçimde savaş sonrasında güdümüne girilen emperyalist güçlerce ve onların yerli uşaklarının bilinçli bir politika izlenerek yaratılmıştır.

Türkleştirme Politikalarının Kurbanı Olan Gayrimüslimlerin Sayısı

Osmanlı vatandaşı (daha sonrada TC) kaç gayrimüslim Jön Türkler ve Kemalistler tarafından gerçekleştirilen soykırımın ve insanlık suçlarının kurbanı olmuştu acaba? Karşılaştırmalı soykırım araştırmacısı Rudolph Rummel araştırma yaparken jenocid (soykırım) ile kendi araştırmasının sonucu olarak geliştirdiği “Demozid” kavramlarını birbirinden ayırt ediyor. Bu deyim (demozid) halk katliamı (soykırım) mukavelelerinde açığa çıkarılamamış olan büyük boyutlu katliamları da kapsıyor.

“Demozid” Jön Türk hakimiyetinden önce başladı ve onların hükümetiyle devam etti. Jön Türkler, İttihatçılar ve Kemalistler gerek Rumlara gerekse ya ölüm yürüyüşlerinden sağ kalarak-geri dönmüş olan Ermenilere karşı kendi “Demozid”lerini uyguladılar. Değişik Türk rejimleri 1900 ile 1923 (hatta 1926) arasında 3.5 milyon ile 4.300 milyon arası (hatta daha fazla) sayıda Ermeni, Rum, Nesturi vb. “gayrimüslim”i katletti.

Rummel “Death by Government” (Devlet Eliyle Ölüm) adlı eserinde Türkiye’nin Ermeni ve Rumlara yönelik soykırım kurbanlarının sayısını 2 milyon 449 bin olarak veriyor. Bunların 2.102.000 Ermeni milliyetine mensupken; katledilenlerin 1.489.000’i Jön Türkler, 614 bini ise Mustafa Kemal önderliğindeki Kemalistlerin kurbanı. Birçok Yunan yayınında 1.4 milyon kurbandan söz ediliyor. Bu rakam daha çok da Ekümenik Patrikliği’nin Jön Türk rejiminin uyguladığı soykırıma ilişkin yaptığı hesaplamalara dayanıyor. Daha doğrusu Fransız gazeteci Rene Ruaus’un 1919 yılında yayımlanan listesinde (773. 915 olarak veriyor) ve ayrıca Osmanlı Sultanlığı’nda savaş öncesi yaşayan 2.3-3 milyon arası Rum’dan da sadece 1.4 milyonu Yunanistan ulaşmıştır. Tabii Osmanlı istatistikleri ulusalcı politik kaygılarla düzenlendiğinden bunların çok da sağlıklı yani doğru rakamları yansıttığı düşünülmüyor.

Ağırlıklı olarak 1914-1922 arası gerçekleştirilen soykırım-katliam yıllarında yaşamını yitiren Arami ya da Asurluların yüzde kaçının açlıktan, kaçının salgın hastalıktan ve kaçının katliamdan dolayı öldüğüne dair verilen sayılar da epeyce değişkenlik göstermektedir.

Bunun nedeni ise sadece değişik mezheplerden ruhani önderlerin kurbanların sayısını verirken sadece kendi mezheplerini (kendinde kayıtlı olan) dik-kate almaları veya verdikleri sayının hangi mezheple ilgili olduğunu belirtmeleri değildir.

Örneğin 1919 yılındaki Paris Barış Konferansı’na katılan Asur-Keldani delegasyonu 1915-1918 yılları arasındaki kurban sayısını 250 bin olarak veriyordu. Bu verilerde de sadece katliamdan ölenlerin mi hesaplandığı yoksa buna salgın hastalıklardan ve açlıktan ölenlerin de dahil edilip edilmediği belli değildir. Arami ve Asur örgütlenmeleri bugün gayrimüslim veya Aramice konuşan nüfusun % 75’ine tekabül eden toplam yarım milyon gibi yüksek bir rakamı telaffuz ediyorlar. Bu rakama 1915 yılında Osmanlı Ordusu tarafından İran’a sürülürken yaşamlarını yitiren 70 bin Asurlu da dahildir.

Çocukların Akıbeti

İmha (soykırım, katliam vb.), tehcir vb. uygulamalar sonucu yaşamını yitirenlerin çocuklarının –çoğu kez ebeveynleri henüz sağken- akıbetleri de ebeveynlerinden çok farklı olmadı. Türkleştirme-Müslümanlaştırma politikaları altında onlar da en az ebeveynleri kadar acı çektiler. Birçoğu kaçırıldı, tecavüze uğradı ve işkence edildi. Bu sırada ya yaşadıkları işkencelerden dolayı ya da askerler tarafından katledildiler. Yetimhanelerde kalanların akıbetine daha önce kısa da olsa değinmiştik. 13 yaşında büyük erkek çocuklarının katledildiğine,

küçüklerin ise zorla Müslümanlaştırıldığına, kız çocukların ise (13 yaşından büyüklerin) zorla Müslümanlarla evlendirildiğine kısaca vurgu yapmıştık. Burada zorla Türkleştirme-Müslümanlaştırma sürecinin nasıl işlediğini açalım...

Ya geride kalan (soykırımdan) ya da zorla kaçırılan çocuklara genel olarak kendi din ve milliyetlerini inkar edene kadar işkence ve her türden şiddet uygulanıyordu. Bu daha çok da erkek çocuklar için geçerliydi. Çocuklar Türk ve Müslüman olduklarında giderek herkesten daha katı oluyorlardı. Bunun nedeni tabii ki gerçek kökenleri öğrenildiğinde başlarına gelecek olanlardan korkmalarıydı.

Çocuklardaki “değişim” sadece kendi aidiyetlerini inkarla sınırlı kalmıyordu. Kendi kökenini reddetme, gayrimüslimlere “dinsiz”, “kafir”, “gavur” şeklinde küfür etmeye kadar varabiliyordu. Küçük kız çocukları da hediyelerle “ikna” ediliyordu. 13 yaşından büyük kız çocukları eğer zorla Müslümanlarla evlendirilmiş ya da bir Müslüman ailenin yanına “yanaşma” (besleme) olarak verilmemişse (kimi yerlerde, örneğin Erzurum) açık arttırma ile satılmaları da söz konusu olabiliyordu. 12-14 yaş arası bir Ermeni kız çocuğunun “fiyatı” 2 meciydi ile 1 arasında değişebiliyordu. Çok sayıda Ermeni kadın da bu yolla satılıyordu.

Suriye gibi bölgelerde yabancı yardımcı kuruluşlarının denetiminde olan yetimhanelere götürülmüş olan çocuklar daha şanslıydı. Bunlar yıllar içerisinde bu yetimhanelerden alınarak (Misak ve Meline Manuşyan örneğinde de olduğu gibi) başta Fransa ve ABD olmak üzere farklı ülkelere götürüldüler.

İmha (soykırım), tehcir vb. uygulamalarından doğan maddi kayıplarla ilgili 24 Şubat-2 Nisan 1919 tarihleri arasında Paris’te Ermeni delegelerin de katılımıyla bir ulusal kongre gerçekleştirildi. Kongre, Paris Barış Konferansı kurban giden Ermenilerin sayısını içeren bilgilerin yanı sıra maddi zararın tanzim edilmesine ilişkin taleplerini de sundu. Ancak konferans, bu talebi dikkate bile almadı.

Pasifist ve Türkiye uzmanı Henrich Vercbücher daha sonraki yıllarda, 1930 sonlarında yayımlanan “Ermenistan 1915” adlı dergide şöyle diyordu:

“Türkler 1915’te Ermenileri sadece öldürmediler mallarını da çaldılar. Sadece çalınan nakit servetin değeri yüz milyon Alman Mark’ı tutmakta. Türkler 1916 yılında çalınan paralardan yüz milyon altın Markını kendi para birimlerine çevirmek üzere hazine altını olarak Berlin’e yolladılar. Bu meblaya ateşkes sırasında itilaf güçleri tarafından el konuldu, peki bunlar neden paraları çalınmış olan halka geri verilmiyor?”

Bu soru cevapsız kaldı. Çünkü Vercbücher “Nasyonal Sosyalistler” (Naziler) tarafından mimlenmiş ve takibat altında olan yazarlardan biriydi. Ve Ermenistan 1915 dergisi kısa sürede yasaklandı.

Bundan 72 yıl sonra Ermeni politik bilimci Tiğren Sarukhanyan, İngiliz arşivlerine de dayanarak Vercbücher’in sorusuna yanıt verdi. Araştırmalarının sonuçlarını daha sonra bir makale ile kamuoyuna açıklayan Sarukhanyan’ın meseleye ışık tutacağını ve hayli ilgi çekeceğini düşündüğümüz alıntıya kısaltarak yer veriyoruz.

“Bilindiği gibi her savaş ve tüm askeri hareketler özellikle de uluslara ve etniklere dönük imha ve kökünün kazımları; savaşın kaybedilmesi durumunda maddi mal varlıklarının gasp edilmesinin yanı sıra kurbanların taşınmaz mallarına el konması ile sonuçlanır. Bunun içindir ki modern (günümüz) uluslararası hukuku bu tarz suçların işlenmesine malın geri verilmesi ve başka diğer mallara dönük de halklara tekrar iade edilmesi, zararın (yüzdesi ve faiz oranı artırılmış tazminat olarak) tanzim edilmesi gibi bir maddi sorumluluk yüklemekte, böylelikle de tüm halkın ve etnik uğradığı manevi zaman telafisi de ekonomik boyutuyla araştırılmaktadır.

Bu açıdan bakıldığında birinci dünya savaşı sırası ve sonrasında Ermenilere dönük gerçekleştirilen soykırım (Halk Katliamı) sonraki yıl içinde ne uluslararası hukuk açısından ne de uluslararası mali-ticari ilişkiler bağlamda araştırılmamış olan tarihi haksızlıkların ve suçların en büyüklerinden biridir. Ancak böyle bir hedefe kilitlenmiş olan bu eylemin sorumluluğu tek tek kişilere ve söz konusu devletin halkına ait değildir. Bilakis gerçek sorumlu o devletin kendisi ve soykırımın objesi olan halka dönük soyunun meyvelerine el koyan yabancı ülkeler bankalar ve özel şahıslardır.”

Geniş çevrelerde tartışmaya sunulan bu materyal, beş ay boyunca İngiltere’deki arşivlerden incelenmiş, analiz edilmiş delillere ve belgelere dayanmaktadır. Bu kaynaklar olmasaydı örneğin Ermenilerin imhası sürecinde onlardan çalınan ve sonrasında ise haksız bir biçimde İngiltere tarafından el konulan 5 milyon altın (Türk) lirasının akıbetine dair yorum yapabilmek mümkün olmayacaktı.

Osmanlı hükümeti, 27 Mayıs 1915’te basına ölüm yürüyüşlerini haklı bir nedene dayanıyormuş gibi gösteren ve parlamento tarafından henüz onaylanmamış olan tehcir yasasını açıkladı. Yasa resmiyete uygun olarak sözde 15 Eylül 1915’te kabul edilmişti. Oysa hemen hemen aynı tarihlerde 10 Haziran 1915’te bunu tamamlayıcı olarak parlamentoya “arta kalan mallara ilişkin” yasa da su-

nuldu. Yasa, savaş ve olağanüstü koşullardan kaynaklı tehcir edilen Ermenilerden kalan taşınır-taşınmaz mal varlıklarının paylaşımını düzenliyor, tehcir edilen Ermenilerin banka hesapları da dahil “geride kalan tüm mallara el konması” hakkını tanıyordu. Hukuka uygunluk görüntüsü altında karar verilen bu yasadışı Türk Parlamentosu’nda bile tek tük de olsa eleştirilere neden oldu. İngilizler daha 1915 sonunda savaştaki Türkiye’nin tüm mali sisteminin müttefikine, imparatorluk Almanya’sına bağımlı olduğunu ve olağanüstü yüksek masraflar gerektiren savaşın Ermenilerin soykırımı sırasında el konulan ya da satılan Ermeni malları ile sürdürüldüğünü anlamışlardı. Bu durum İngiltere Dışişleri Bakan Vekili V. Lanfey’in 24 Aralık’ta (1915) Dışişlerden Sorumlu Bakan Edward Gray’in yanısıra Maliye Bakanı’na gönderdiği “Türkiye’nin mali durumu” başlıklı raporda net bir şekilde görülmektedir.

Rapor, İstanbul’daki Osmanlı İmparatorluğu Bankası Müdürü’nün verilerine dayanıyordu. Ve daha önceleri bankada çalışmış olan bir İtalyan tarafından Türkiye dışına çıkarılmıştı. Raporda ayrıca bu meseleden haberdar olanların gizli tutulması ricası da yer alıyor. *“Osmanlı Hükümeti 1915 Haziran’da 5 milyon Türk lirası değerinde hazine bonosunda (senedi) yatırım yaptı. Bu yatırım, Berlin ve Viyana emanetlerinde altın olarak güvence altına alındı. Alman Hükümetinde eşzamanlı olarak Osmanlı Hükümeti’ne ücretinin karşılanması için 1.5 milyon Türk Lirası vardır.”* Osmanlı’nın resmi borcunun ne kadar olduğuna dair bankaya gelen bilgiler, Almanların Türkiye’yi kendi çıkarları için kullandıklarını kanıtlamaktadır. Banka müdürünün düşüncesine göre olası bir iflasın Ermenilerle bağlantılı olarak ele alınması gerekmektedir. Şöyle yazıyordu banka müdürü; *“Ermenilerin mallarının zorla satılması her şeyi alt üst etti. Sadece Erzurum’da 400 bin lira değerindeki mal açık artırmada 20 bin liraya satıldı. Bununla birlikte daha önceleri Ermenilere ait olan tekstil makineleri vb. iş aletlerinin satışı durmuş bulunmaktadır.”*

Ermeni kurbanlara dönük soygunun nasıl gerçekleştiği ve bunun Türkiye’nin politik yaşamında oynadığı rolün ne olduğu Yohannen Lepsus’un Türkiye’de bulunduğu sırada Ağustos 1915’te Dışişleri Bakanlığı’na yazdıklarından da anlaşılabilir. *“Müslüman savaşçılara Türk Hükümeti tarafından Zeytin’un insan-sızlaştırılmış bölgelerini yeniden yaşanır hale getirmeleri için 20 bin lira verilirken Ermeniler, malları çalınmış ve her şeyden yoksun olarak yaban elere sürülmüş bulunmaktadır. Sadece mallar değil insanlar da açık artırmaya sunuluyordu. Türk Hükümeti tarafından korunmasını için Berlin’e gönderilen 5 milyon liranın bir kısmı Ermeni kadın ve çocukların satışından elde edilmişti.*

Mesela 12-14 yaş arası bir Ermeni kızın fiyatı 2 mecidiye ile 1 lira arasındaydı. İngiliz araştırmalarının verilerine göre sadece Mardin ve Diyarbakır'da 6 milyon Türk Lirası, 1.5 milyon Türk lirası değerinde altın vb. mücevher, halı, antika vb. çalınmış; imparatorluk Almanya Hükümeti, Osmanlı Türkiye'si'nin baş müttefiki olarak Almanya'ya emanet gönderilen altınların kaynağını tabi ki biliyordu. Alman Hükümeti politik ve ekonomik çıkarları doğrultusunda Türk müttefiklerinin yaptıklarını suskunlukla geçiştiriyordu.”

Ermeni halkın büyük çoğunluğu Türkiye'nin ve müttefiklerinin katliamcı politikaları süresinde sadece yaşamlarını ve vatanlarını değil İtilaf Devletlerinden yardım geleceğine dair umutlarını da yitirdiler. Bu devletlerin çoğu, çalınan Ermeni mallarının gaspına ortak oldular. Almanya, 31 Ocak 1921'de müttefik devletlere 303 milyon İngiliz Sterlini tutarında toplam 6.055 milyon altın Mark tazminat ödedi. Bu paranın % 22'si İngiltere'ye ödenecekti. Bu bağlamda (Tazminat) ilk ciddi soru önergesi hazırlandı. Parlamento üyesi Wise, Viyana ve Londra'ya gönderilen 5 milyon Lira değerindeki altının Osmanlı'nın devlet borçlarından silinmesinde kullanılıp kullanılmadığına dair bilgi istedi. (Oysa o da diğer parlamento üyeleri gibi paranın -altın- Berlin'den yollandığını biliyordu.)

Maliye Bakanı Horry söz konusu altınların bir Avusturya-Macaristan bankasında yeni Türk kağıt paralarının basımı için emanette olduğunu ve bu paranın (altının) Londra'ya getirildiğini açıklıyordu. Altın, tazminat komisyonunun kullanımına sunuluyordu ve Osmanlı'nın İngiltere'ye olan devlet borçlarının düşülmesinde kullanılamazdı. Hükümet sözcüsü böylece parlamentoya karşı fiili olarak altınların hukuksuz bir tarzda Londra'ya getirilmiş olduğunu kabul ediyordu. Sözcü, İngiliz hükümetinin denetimi altında gerçekleşen bu gasp etme politikalarının bir parçası olmaya kefil olmuş oluyordu.

Tamamlayıcı olarak şunu da vurgulamak gerekiyor ki; ne Ermeni halkının soykırım sonucu uğradığı maddi kayıp ve soykırımdan elde edilen maddi kâra İngiltere tarafından el konulması ne de bundan sorumluluk duyma meselesi o zamandan sonra bir daha İngiliz Parlamento'sunda gündeme gelmedi.

Savaş bittiğinde, müttefik devletler “farklı” (“modern”) düşünen Mustafa Kemal'e barış elini uzattıklarında; Türk Parlamentosu Kilikya ve Osmanlı İmparatorluğu'nun doğu vilayetlerinden sürülen Ermenilerin geri dönüş hakkını engelleyen anlaşmayı onayladı. Türk gazeteleri, 26 Aralık 1925'te şu hükümet açıklamasını yayımlıyordu: “*Ermenilere ait geride kalan malların sistemsiz satışı, devleti zarara uğrattığından Ermenilerden kalan*

taşınmaz malların değeri belirlenecek ve bunların satışı daha sonra açık artırma yoluyla gerçekleştirilecek.”

Jön Türkler tarafından yeni kurulan Türkiye’nin soykırımcı ve katliamcı süreci işte böyle imha edilen unsurların mallarına devlet katında el konularak devam ettirildi. Sarukhanyan makalesinin devamında Ermeni Soykırımı’nda elde edilen ve İngiltere tarafından (Berlin, Viyana ve son durak olarak Londra’ya havale edildikten sonra) el konulan 5 bin Türk altın lirasının akıbetine ilişkin girişimlere de yer veriyor. Bu girişimlerden biri Lozan Anlaşması sonrası bazı İngiliz parlamenterlerin, parlamentoya paranın akıbetine ilişkin verdiklerini memorandum, bir diğeri ise 30 Haziran 1945 tarihli bir mektuptur. Her iki girişim de parlamento tarafından görmezden gelme, çarpıtma vb. yollarla örtbas edilmiştir. Sarukhanyan makalesinde ayrıca İngiltere’nin sadece söz konusu paraya el koymakla kalmayıp çeşitli İngiliz sigorta şirketlerinin ve de bazı kişilerin savaş öncesinde Ermenilere karşı taşıdıkları mali yükümlülükleri yerine getirmelerinin de engellendiğine yer veriyor. Önceleri alttan alta 1920’lerden sonra ise (birçok müttefik güç gibi) açıktan açığa Kemalistlere el uzatan İngiltere vb. güçler, gasp ettiklerini (en azından belli bir bölümünü) Ermenilere geri verecekleri taahhüdünden kurtulmanın yolunu kendi sorumluluklarını göz ardı edecek biçimde tartışmaktadırlar.

Soykırımın İnkarı...

Türk resmi söylemine göre Ermeni, Rum vd’lerine yönelik tehcir politkasının temel söylemi, sivil halkın bilhassa da Kürtlerin gerçekleştirdiği saldırıları engelleyemeyen ve bunun için de bu saldırılardan sorumlu tutulamayacak olan devletin, savaş koşullarında almak zorunda kaldığı güvenlik önlemleriydi. Bu resmi söylem, Ermeni ve Rum vatandaşların ayaklanma planları yapmakta olduğu iddiasını da içermektedir. Onlara göre savaş ortamı hakimdi ve bunun neticesinde hem Türkler hem de Ermeniler, insan kayıplarından şikayetçi olabilirlerdi. Bunlar karşılıklı olarak gerçekleştirilen şiddetin kurbanlarıydı. BM anlaşmasına denk düşen bir soykırımdan söz edilmezdi! Çünkü Osmanlı topraklarında yaşayan Ermeniler, 1915’te bir bağımsızlık savaşı başlatmışlardı, yani politik bir hedef gütmüşlerdi.

Sanırsız buraya kadar değinilen iddiaların yanıtı, yazının bütünü içinde yeterince olmasa da büyük ölçülerde verilmektedir. Soykırım, resmi Türk tarih görüşü ve bunun savunucuları tarafından inkar edilirken bir yandan da tersine iddialar gündeme getirilmektedir. Soykırımdan sağ kalanlar ve onların ardılları gerek tehcir döneminde gerekse de Balkan halklarının verdiği ulusal kurtuluş mücadelesinde

leri sırasında (Osmanlı çöküş döneminde) ölen 3 milyona yakın Müslümanın imhasından suçlu olmakla itham edilmekteler. (Tehcir dönemine ilişkin getirilen rakam 500 bin dolaylarındadır...) Resmi görüş doğrultusundaki bu sav, tüm bu iddiaların gerek devlet-hükümet katında gerekse aynı ırkçı- şoven çizgideki çok sayıda “tarihçi” eski-yeni politikacı tarafından bugün hala savunulmaktadır.

Ermeni Soykırımı tasarısının 2010 baharında, ABD ve İsveç gibi ülkelerde kabulünün ardından başlayan tartışma sürecinde de yazımızın ilk başlarında vurguladığımız aykırı seslere karşın bu sav kamuoyuna kabul ettirilmeye çalışılmıştır. Örneğin CHP milletvekili Şükrü M. Elekdağ, bu savı aynı dönemde (19-27 Nisan Cumhuriyet Gazetesi) en geniş haliyle savunanlardan biri olmuştur.

Elekdağ’ın yazı dizisi olarak verilen görüşleri aynı zamanda TC’nin resmi görüşüdür. Tehcir sırasında (tehcir ise askeri bir soruna karşı, askeri bir çözüm olarak dile getiriliyor) hükümetin, Ermenilerin katledilmesi ve mallarının gasp edilmesi şeklindeki olayların üzerine kararlılıkla gittiği, ilgili vilayetlerde suçluların cezalandırılması yolunda talimatlar gönderdiği iddia ediliyor. Tehcirin sadece Doğu ve İç Anadolu’ya yaşayan Ermenileri kapsadığı ve bunların bu dönem Osmanlı toprağı olan Suriye ve Kuzey Irak sürüldükleri söyleniyor. Bu sırada verilen kayıpların ise yüz binlere bile varmadığı, elverişsiz şartlardan dolayı sadece “bir miktar” Ermeni kaybının yaşandığı iddia ediliyor. Sürgün edilenlerin çoğunun da zaten 1918’den itibaren tekrar eski yerlerine döndükleri vurgulanıyor. Elekdağ aslında Ermenilerin Türkleri öldürdüğü yönlü resmi propagandayı da yineleyerek, 500 bin Türk ve Müslümanın Ermeni çeteler tarafından öldürüldüğü iddiasına yer veriliyor. Elekdağ’ın bu resmi görüşü yansıtan iddialarının gerçeğı ne kadar yansıttığını yazımızın bütünü içinde görebilmek mümkün. Birkaç iddiayı ise burada yanıtlamaya çalışacağız.

Bunlardan biri tehciire zorlanan Ermenilerin, 1918’den sonra tekrar memleketlerine geri döndüğü yönünde olandır. Birincisi söz konusu tehcirden sağ kalanların sayısı zaten oldukça azdır. Bu az sayıda insan da büyük bölümü sürüldükleri bölgenin daha iç kesimlerine –örneğin Suriye, Şam’a- yerleşmişlerdir ve korkularından geri dönememişlerdir. Her şeye karşın dönen/dönebilen Ermeniler ise tıpkı Rumlar gibi Kurtuluş Savaşı yıllarında imha edilmeye, tehciire zorlanmaya devam edilmiştir. Rumların (sağ kalan) büyük bölümü daha önceki bölümlerde de değinildiği üzere Yunanistan’a kaçmak zorunda kalmışlar ya da mübadeleye tabi tutulmuşlardır. Ermenilerin memleketlerinde kalan veya dönenlerin büyük bölümüne ise ellerine sadece ülkeden çıkış için bir defa kul-

lanmaya mahsus pasaportlar verilerek, (bunlar Türkiye vatandaşları olmalarına karşın) Ermenistan'a sürülmüş ya da Avrupa ülkelerine, ABD'ye vb. ülkelere göç etmek zorunda bırakılmışlardır.

Bir diğer iddiaya geçecek olursak; bu da Balkan halklarının Ulusal Kurtuluş savaşları sırasında 3 milyon Müslümanın ölümünden özellikle Ermenilerin sorumlu tutulması yönlü olandır. Söz konusu edilen dönem, Osmanlı'nın çöküşe geçtiği, çöküşün hızlandığı 1800'lerin son birkaç yılı ve 1900'lerin başlarıdır. Yüzyıllar boyu Osmanlı'nın işgal, katliam ve her türden zora dayalı egemenliği altındaki balkan halkları bu mücadeleler sonucu kendi ulus devletlerini kurdular. Buralardaki Müslüman nüfusun da yine Osmanlı tarafından zorla Müslümanlaştırılan Balkan halkları olduğunu vurgulayalım. On yıllar süren bu savaşlarda 3 milyon Türk-Müslümanın Balkan halkları tarafından öldürüldüğü ise kesin değilken Osmanlı-Türk güçlerinin hem yüzyıllar boyu hem de bu halkların kurtuluş savaşları boyunca sayısız Balkan halkını ve de özel kontra örgütlenmeler aracılığıyla çok sayıda halk önderini katlettiği kesindir. Bu bir yanı. Diğer yanı ise Balkanlar'ın Ermeni yerleşim alanı olmamasıdır. Olsa bile bu durumun sistematik biçimde hayata geçirilen Türkleştirme politikasının ürünü olan soykırım ve tehcirine gerekçe yapılmayacağı ortadadır.

Tehciri kapsayan dönemde (1915-16) 500 bin Türk-Müslüman nüfusun, Ermeniler tarafından öldürülmüş olması iddiasına gelince... Daha önce de değinildiği üzere İttihatçı Jön Türkler, Türkleştirme politikalarını hayata geçirmeye daha 1911'lerde somut olarak da 1913'ten itibaren başlıyorlar. Teşkilat-ı Mahsusa içinde sorumlu düzeyde yer alan Jön Türk önderleri 1913'te itibaren Erzurum gibi vilayetlerde kışkırtmalarla Müslüman halkı Ermenilere karşı kışkırtıyordu.

Bu süreçte daha çok Ermenilerin kendini savunma amaçlı karşılıklı çatışmalar yaşanmıştır. Bir kısım örgütlü Ermeni'nin Ermenilere dönük saldırılara karşılık misilleme yaptığı da biliniyor. Ancak kışkırtmalar sonucu ortaya çıkan bu çatışmalarda ölen Müslüman nüfus sayısı kesinlikle iddia edildiği gibi bırakalım 500 yüz bini 10 binlerle ifade edilecek boyutta dahi olmamıştır. Çünkü Ermenilerin örgütlü-örgütsüz askeri vb. güçleri zaten bu boyutta bir katliam gerçekleştirecek sayıya ulaşmıyor. Ve hepsinden önemlisi de Ermeni nüfusunun büyük bölümü, birlikte yaşadığı kardeş halka karşı böyle bir kin de gütmüyordu. Ancak tehcir sürecini de kapsayan 1. Dünya Savaşı yıllarında sayılarını yüz binlerle ifade edilen Türk Müslümanın öldüğü doğrudur. Yanlış olan bunların Ermeniler tarafından öldürülmüş olması iddiasıdır. Soykırım araştırmacısı Rudolph

Rummer ve daha başka araştırmacılara göre, 400 yüz bin Türk (ya da Osmanlı) askeri savaşın sonucu olarak yaşamlarını yitirmişlerdir. Ayrıca çeyrek milyon sivil de savaştan kaynaklı yaşamını yitirmiştir. Özellikle de sivillerin büyük bölümü açlıktan ölmüştür. Bu duruma ilişkin şöyle diyor Rummer: *“Savaş sırasında İngiliz donanması Türkiye üzerinde bir kuşatma gerçekleştirmiştir. Özellikle de Akdeniz’in Türklere ait kesiminde deniz üzerinden gıda sevkiyatı yapılıyordu. Lübnan, Suriye nedeniyle meydana gelen açlık sorunu, Türkler gıda rezervine sahip olmasına karşı açlara yardım etmeyi reddetmeselerdi bu derece ölümcül olmazdı. Bunun için diyebilirim ki tüm (açlıktan) ölümlerin yüzde 75’in en büyük sorumlusu kendileridir.”*

Rummer’in sözünü ettiği gıda rezervleri Suriye ve Lübnan’da bulunuyordu. Ve Türkler bu açlığı ortadan kaldırmak için adım atmaya yanaşmıyorlardı. Bunun nedenlerinden birinin bölgenin Ermeni ölüm yürüyüşlerinin hedef bölgesi olmasıdır; bir diğeri ise Jön Türklerin, Suriye ve Lübnan’da Arap ulusal bağımsızlık hareketlerine karşı gerçekleştirdikleri saldırılara bağlı bir politika olduğu düşünülmüyor.

Ermenilere vd. uluslara-etniklere dönük tehcir ve soykırım sırasında çok sayıda Türk Müslüman sivil de yaşamını yitirdi. Katledilen (ya doğrudan ya da yollarda bitkinlik-açlık vb. nedenlerle) insanların cesetleri nadiren yakılıyor ya da üzerine taşla örtülüyordu. Bunu için de birçok ceset akarsularda, kuyularda, tarlalarda çürüdü, koktu. Bu durumun sürgün kabilelerine salgın hastalık bulaştırması tüm halk için hijyen ve sağlık tehlikesi oluşturuyordu. Dönemin tanıklarında Joseph Pomrakowski *“Osmanlı İmparatorluğu’nun Çöküşü, 1. Dünya Savaşı Dönemi Türkiye’sine Dair Anılar”* (Zürich, Leipzig, Viyana 1928, s. 165) adlı kitabında bu duruma dair şunları yazıyor; *“Her türden temizlik ve hijyen koşullarından yoksun olan Ermeni kabileleri, hastalık mikroplarının taşıyıcı ve yayıcısıydılar. Bunun sonucu olarak bunların geçtiği bölgelerin tümünde yarım milyon Müslümanın ölümüne yol açan lekeli humma salgını ortaya çıktı. Bu da katledilen Ermenilerin cellatlarından aldıkları öğçeriydi.”*

İmha, Soykırım, Tehcir Uygulamalarının Sorumluları Ve Organizatörleri

Tüm bu uygulamaların Jön Türklerin, Türkiye’yi sadece Türklerden oluşan bir ülkeye dönüştürme ve bu temelde bir ulus devlet kurma fikrinin sonucu olarak ortaya çıktığını vurgulamak gerek. Jön Türkler, İttihat ve Terakki’nin tek başına iktidar olmasıyla birlikte bu fikri sistematik olarak hayata geçirme fırsatını da yakaladılar.

Tek uluslu bir devlet kurma fikri aynı zamanda Jön Türklerin Avrupa haya-liydi. Jön Türklerin hem Avrupa ile bağları vardı hem de büyük bölümü Avrupa’da eğitim almıştı. Osmanlı tarihi aynı zamanda diğer uluslara, halklara dönük işgallerin ve katliamların tarihidir. Katliamlar çöküş süreci ile birlikte iç düş-man olarak görülmeye başlayan, çöküşten sorumlu tutulan Osmanlı vatandaşı gayrimüslimlere yöneldi. Ya da öteden beri var olan yönelim arttı. Özellikle de II. Abdülhamit döneminde, bu artış kitlesel katliamlara dönüştü. II. Abdülhamit’in Pan-İslamizm fikri doğrultusundaki (gayrimüslimlere dönük) imha politikası, Jön Türkler’in Türkiye’deki ulusçuluk doktrini ile sistematik bir programa dönüştü. Jön Türkler, 1. Dünya Savaşı’nı Türkleştirme (ulus devlet kurma hedefi içeren) politikalarını engelsiz hayata geçirmenin fırsatı olarak gördüler. Bunu elbette dış güçlere özellikle de müttefik güç Almanya’ya “rağmen” yapmadılar.

Dönemin Almanya elçilerinden biri, 17 Haziran 1915’te Almanya Şansöl-yesine (Başbakanına) şunları yazıyordu: *“Ermenilerin imhasının güdüleyen şeyin sadece askeri kaygılar olmadığı artık ortaya çıkmış bulunuyor. İçişleri Bakanı Talat Bey kısa süre önce konuya ilişkin imparatorluk (Alman) elçiliğinde çalışıyor. DR Morddaman açık açık Babıali dünya savaşını iç düşmanlarla yerli Hristiyanlarla yurtdışında hiçbir diplomatik baskı görmeden hesaplaşmak için kullanmak istediğini söylemişti. Türkiye böylelikle daha da güçleneceği için bu durum Türklerle ittifak halindeki Almanlarında çıkarına olacaktır.”*

Almanya bu fikre daha başından itibaren sıcak bakmış bunun gerçekten de çıkarlarına uygun olacağının farkına varmıştı. Bunun içindir ki; uygulamaların her aşamasından haberdarlardı. Kimi bölgelerde fiili olarak uygulamalarda yer aldılar. Bazı bölgelerde ise kim bilir hangi hesaplar sonucu bazı Ermeni grup-lara (özellikle zenginlerin) yönelik imha-tehciri engelledikleri oldu. Ancak bu duruma daha ziyade İzmir (merkez) gibi yabancı güçlerin yoğun olduğu böl-gelerde çok az sayıda örnek olarak rastlandı. Bu örneklerden biri Osmanlı Or-dusu Alman askeri heyet üyesi olan Otto Liman von Sanders tarafından şu sözlerle dile getiriliyor: *“Bir başka sefer İzmir’e gitmiştim. Burada vali, 600 Ermeni’yi gece yataklarından aldırarak getirmiş, vagonlara bindirmiş ve bunları sürgün etmek istemişti. Müdahale ettim ve valiye şunu ilettim. Eğer bir Ermeni’ye daha el sürülecek olursa jandarmalarını adamlarıma vurduracağım, bunun üzerine geri adım atıldı.”*

Burada dikkat çeken iki önemli nokta var. Bunlardan birincisi; Almanların bir Türk valisine Türk jandarmalarını adamlarına vurdurtacağı tehdidinde bulunacak ve bunun üzerine geri adım attıracak kadar Türk yetkililer üzerinde et-

kili-güçlü olmaları. İkincisi ise birincisinden bağımsız olmayacak ama soykırım-tehcir vb. uygulamaların Almanya tarafından istense engellenebileceği, en kötü haliyle de bu boyutta bir kaybın ortaya çıkarmayacağı gerçeği. Aynı şey diğer güçler açısından da geçerlidir.

Almanlar tüm süre boyunca sadece askeri alanda değil şirketleriyle, misyonerleriyle ve daha birçok temsilcileriyle ülkenin dört bir yanına geldiler. Ermeni çocukların götürüldüğü birçok yetimhane Almanların denetimindeydi. Çocukları zorla Müslümanlaştırma ve asimile etme, yaşı büyük erkek çocukları katletme uygulamaları da bu yetimhanelerde bunların gözetiminde gerçekleşti ya da çocuklar onlar tarafından bu uygulamalar bilindiği halde Türk devletine teslim edildi. Döneme dair raporların-tanık anlatımlarının büyük bölümünün o dönem şu veya bu nedenle Türkiye’de bulunan Almanlar tarafından kaleme alınmış olması bile o dönemdeki yoğunluklarına işaret ettiği kadar olup bitenlere seyirci kalmalarının da kanıtıdır. Bu belgelerin büyük bölümü de kendi iç yazışmalardır.

Yine döneme ait rapor vb. belgelerin bir bölümü de Amerika, İngiltere gibi güçlerin temsilcilerine, sözcülerine aittir. Bu da soykırım-tehcir vb. uygulamaların Almanların ortaklığının yanı sıra bu güçlerin de gözleri önünde gerçekleştirildiğinin kanıtıdır. (Bu güçlerin bölgeye dönük projelerinden ve bu projelerin kendi aralarındaki rekabeti iyice kızıştırmamasından daha önce söz etmiştik.)

Kıscacası tüm bu uygulamalar dünya güçlerinin gözleri önünde, hiçbir müdahaleleri olmaksızın gerçekleşmiştir. Çünkü çıkarları bunu gerektirmiştir. Susmak-müdahale etmemek de zaten ortak olmanın, onay vermenin bir biçimidir. Soykırım daha sonraki yıllarda bu güçler açısından söz konusu belgelere dayanarak Türkiye üzerindeki tahakkümünü artırmak, bölgede etkin olmak amaçlı şantaj malzemesi olmaktan başka anlam ifade etmemiştir/etmemektedir. Ermeni, Rum vd. ulusların-etniklerin yaşadıkları acılar, onları gerçekte hiçbir zaman ilgilendirmemiştir. Çünkü aynı acıları yer yer daha boyutlu olarak kendileri başka halklara yaşatmışlar-yaşatmaya da devam etmektedirler. Soykırımdan arta kalanlar ve onların ardıllarının soykırımın hem uluslararası alanda hem de TC nezdinde kabul edilmesi, maddi-manevi telafisi gibi çabaları da yine bu güçler tarafından engellenerek sadece göstermelik soykırım tanımına kararları ile geçirtilmiştir. Kendi sorumluluklarının da açığa çıkması kaygısı bunda önemli etken olmuştur.

Son olarak bu güçler; Ermeni, Rum vd.lerine dönük imha-tehcir deneyimlerinden daha sonraki yıllarda hayli yararlanmışlardır. Hitler’in Yahudi soykırımı sırasında bu uygulamaların deneyiminden olabildiğine yararlandığı biliniyor.

Churchill ise 2. Paylaşım Savaşı bitiminde daha Potsdam Konferansı öncesinde çok sayıda Doğu Avrupalının Batı bölgelerinden sürülmesini gündeme getirerek *“en zorunlu ihtiyaçlarını alıp gitmeleri için çok kısa süre verilmeli. Bu yıllar önce Türkiye’de denendi ve şimdi yine denenecek”* demiştir.

İmha Tehcirden Sorumlu İç Güçler Ve Teşkilat-I Mahsusa Ve Merkezi Rolü

Bir önceki bölümde dönemin dünya güçlerinin yani dış güçlerin imha-tehcirdeki (günümüze kadar süren) sorumluluklarını, paylarını koymaya çalıştık. Bölümün başından ise Jön Türklerin Türkleştirme politikalarının İttihat Terakki’nin tek başına iktidar olmasıyla sistematik olarak uygulamaya başladıklarına yer verdik. Bu bölümde ise imha-tehcirin iç organizatörlerine, sorumlularına ve bunlar içinde de Teşkilat-ı Mahsusa’nın oynadığı merkezi role yer vereceğiz.

Çünkü Fedai Zabitan Teşkilatı olarak ortaya çıkan (Jön Türkler tarafından kurulan) sonra Teşkilat-ı Mahsusa’ya oradan da Karakol Cemiyeti’ dönüştürülen bu örgütlenme, günümüz kontrgerilla örgütlenmesinin öncelidir. (Aynı zamanda MİT tarafından önceli olarak tanımlanmaktadır!) Günümüzde Özel Hareket olarak da karşımıza çıkan kontrgerillanın özellikle Kürt Ulusal Hareketi’ne dönük imha politikalarında yıllardır oynadığı rol bilinmektedir. 2. Emperyalist Paylaşım Savaşı sonrasında sosyalist bloka karşı mücadele kapsamında NATO bünyesinde CIA denetiminde çok sayıda ülkede oluşturulan kontrgerilla faaliyetinin Türkiye örgütlenmesi olarak faaliyet göstermektedir.

Günümüzde Türk kontrgerillasının önceli Teşkilat-ı Mahsusa’nın deneyimlerinden oldukça yararlandığı kesindir. Özellikle de son yıllarda Ergenekon vb. operasyonlar sırasında kimi kontrgerilla unsurlarının şu veya bu biçimde “saf dışı” edilmesi durumları yaşanmaktadır. Bu durum, 1916 yılında Genel Kurmay Başkanı Ali Fuad Erden’in “pis işler”de kullanılanların saf dışı edilmesine dair söyledikleri ile de örtüşmektedir. (“Pis işlerde kullanılanları saf dışı ediliyor” başlıklı bölüm...) Yine Topal Osman vakası da aynı şekilde saf dışı etmenin bir başka örneğini oluşturmaktadır. Ve buna sayısız örnek vardır. Günümüz Türk kontrgerillası nasıl ki (CIA işin içinde de olsa!) ülkemizde katliamlarla sonuçlanan (Maraş, Çorum, ’77 1 Mayıs vb.) ve siyasal-toplumsal gelişmelerinde – özellikle de Kürtlere dönük imhada- önemli merkezi bir rol oynadı ve oynuyorsa, Teşkilat-ı Mahsusa da Ermeni, Rum vd. etniklere-uluslara dönük imha ve tehcirde o kadar önemli ve merkezi bir rol oynamıştır. Bu rolü onlara biçen ise her biri Teşkilatı Mahsusa da çeşitli düzeylerde sorumluluk yapan İttihat Terakki MK’sından başkası değildir.

İttihat Terakki, söz konusu dönemde tüm devlet ve yönetim araçlarını denetim altında tutan ve vilayet vekillerinden belediye başkalarına kadar tüm bu araçları Ermenilerin (vb. gayrimüslimlerin) imhası için devreye sokan sıkı merkezi bir kadro partisiydi. MK, uygulamalar sırasında iki hatlı (daha doğrusu ikiyüzlü) bir emir-komuta zinciri uyguluyordu. Dış güçleri aldatmak için gerçekte ise delil bırakmamak için doğrudan imha emirlerinden kaçınılıyor ve bunun yerine partinin müfettişleri aracılığıyla bölgesel veya yerel yetkililere iletiyordu. Emirlerle itaat etmeyen yöneticiler değiştiriliyordu. Örneğin Ankara, Konya, Halep ve Diyarbakır valileri gibi Mardin Belediye Başkanı, Midyat ve Lice kaymakamları sadece bu nedenle görevden alınıp öldürüldüler. Ermenileri koruyan Müslümanları ölüm cezaları bekliyordu. Bu tür emirlere ihtiyaç duyulması, belli bir Müslüman kesimin Ermeni hemşerilerini koruma çabası içinde olduklarının da dolaylı kanıtıdır aynı zamanda. Örneğin 3. Ordu'nun bir emrinde şöyle deniliyor: *“Bir Ermeni koruyan bir Müslüman idam edilecek ve malı-mülkü yakılacaktır. Bir memursa görevden alınacak ve savaş mahkemesine çıkarılacaktır. Koruyan kişi eğer ordu mensubu (subay vb.) ise derhal savaş suçu mahkemesine çıkarılacaktır.”*

İçişleri Bakanlığı da 23 Mayıs 1915'te “düşmana destek veren” Müslümanlara dönük talimat gönderdi. Böylelikle Ermeniler saklayan ya da herhangi bir biçimde destekleyen Müslümanlar suçlu kapsamına sokuluyordu. İki kilit bakanlık, İçişleri ve Dışişleri Bakanlıkları imha kararından ve uygulanmasından doğrudan sorumluydular. Ancak tehcirle ilgili inisiyatifini elinde bulunduran İçişleri Bakanlığı'nın sorumluluğu daha büyüktü.

Bu suretle İçişleri Bakanı Talat Paşa, 13 Mayıs 1915'te, Ermeni nüfusun Musul, Deyre Zor vb. bölgelere tehcir edilmesine ilişkin 270 no'lu kararı alıyor, Kabinenin 27 Mayıs 1915'te aldığı tehcire ilişkin geçici yasa, 30 Mayıs'ta Devlet Şurası tarafından onaylanıyordu. Geçici yasa kesinleştirilmek üzere 21 Eylül 1915'te yasama erkine sunuldu. Askeri ve hukuk işlerinden sorumlu Parlamento Komisyonu 1-5 Aralık 1916'da yasayı onayladı. Böylelikle daha 1915'lerin başından itibaren devam eden imha ve tehcire tamamlayıcı olarak Türk yasama erki tarafından kesin onay veren yasal prosedürler de tamamlanmış oluyordu.

Teşkilat-ı Mahsusa kimi zaman yurtdışı haber almada gizli servis olarak kimi zaman da Rus İmparatorluğu ve İran'daki Türk halkları arasında Pan-Türkist düşünceleri yaymak ve sabotaj gibi özel görevleri de olan çok yönlü bir örgütlenmeydi. Bu özel örgütlerine paramiliter güçlere (çetelere) yani ölüm

mangalarına hükmediyordu. Bunlar ağırlıklı olarak Kürtlerden, cezasız bırakılan suçlulardan, Müslüman muhacirlerden, Balkanlar'dan ve Kuzey Kafkaslardan dini nedenlerle gelen mültecilerden oluşuyordu. Teşkilat-ı Mahsusa, 1915 yılında kadar doğrudan savunma Bakanlığı'na bağlı olup, bu bakanlık tarafından finanse edilirken ayrıca Alman Askeri Elçiliği'nden 4 milyon lira kadar para yardımı aldığına dair kanıtlar da bulunmaktadır.

Ermeni yazar-araştırmacı Arsen Avagyan “Jenocid 1915” adlı kitabından bu paranın Süveyş Kanalı üzerinden yapılacak bir saldırı hazırlığı için kullanıldığını yazıyor. Rusya karşısında alınan 1914-15 yenilgisi, disiplinsiz-detetlenemeyen bu özel örgütlenme birliklerini fesih etme düşüncesine götürdü. Çünkü bunlar artık sadece Rus ve Türk sınırının her iki tarafındaki Ermeni halkı terörize etmiyor, Müslüman halka da zulmediyorlardı. Ancak Jön Türk MK üyesi ve özel örgütlenmenin Doğu Bölgesi sorumlusu **Dr. Bahattin Şakir** bu çetenin Ermenilere karşı mücadelede faydalı bir araç olduğunu savunarak Teşkilat-ı Mahsusa'nın ordu başkomutanlığına bağlanmasını sağladı. Faaliyetçilerinin bir bölümü de yine İttihat Terakki içinde konumlandırıldı. Reorganize edilmiş olan özel örgütlenme, Ermenilere dönük soykırım döneminde altı Ermeni bölgesinde yerel idarecilerle bir şekilde iç içe geçmiştir. Erzurum ve Trabzon vilayetlerinin valileri Tahsin Bey ve Azmi Bey aynı zamanda özel örgütlenmenin sorumlularıydılar. Yine Deyri Zor kampının idare amiri Zeki Bey de örgüt sorumlularındadır.

Soykırımın en üst seviyelerde seyir izlediği 1916'da özel örgütlenmenin 30 bin elemanı vardır. Bunların çoğunluğu Lazlar, Müslümanlaştırılmış Gürcüler ve de Çerkezlerdi. Özel örgütlenme birliklerinin çekirdek kadroları da Çerkezlerden oluşuyordu. Bunlar aynı zamanda çetelere önderlik ediyordu. Resul-Ayn kampındaki katliamlar özellikle de özel örgütlenmenin bölge sorumlusu Adil Bey'e bağlı çalışan Çeçen katiller tarafından gerçekleştiriyordu. Bu katiller daha sonra Deyri Zor'a çağrıldılar. Ancak yüz binlerce insanı imha edebilmek için daha fazla sayıda katile ihtiyaç vardı. Adil Bey bunları Arap halk arasından seçti.

Kimi yerlerde katliamlara sivil halk da katıldı. Bu katılımların en büyük etkenlerden birinin maddi hırs olduğu sanılıyordu. İntikam korkusu, çalınan malların kurbanların geride kalan (varsa) ailelerine verilmek istenmesi gibi nedenler (daha çok da bu nedenler) bunların büyük bölümünü sonraki yıllarda Kemalistleri desteklemeye götürdü. Ermeni araştırmacı Karen Mirsojan bir araştırmasında konuya ilişkin şunları yazıyordu: “*Yerel elitleri ve dini önder-*

lik temsilcilerini ulusalcıların saflarına geçmeye iten (başlıca) neden bunlardan çoğunun Ermeni ve Rumlara karşı saldırılardaki katılımlarının hesabını vermek zorunda kalacakları korkusuydu.”

Her soykırımda olduğu gibi kurtarıcılar da vardı Müslüman halktan. Çok sayıda insanın yanı sıra kimi yerel yöneticiler de soykırım sürecinde onurlu bir tutum almışlardır. Örneğin Kütahya Kaymakamı Kürt şair Faik Ali Bey Ermenileri taciz edenlere ölüm cezası verileceğini ilan ediyordu. Ermenileri (soykırımdan kaçan) saklamanın en yoğun olarak yaşandığı bölge ise Dersim’di. Dersim halkının bu onurlu tutumu dönemin Rusya Temsilcisi tarafından da doğrulanmaktadır. Temsilci, 1916 yaptığı bir bildirimde şöyle diyor; *“Küçük Asya’da artık neredeyse hiç Ermeni kalmadı. Ya imha edildiler ya da sürüldüler. Kalanlar ise Alevilerin yanında saklanıyordu. Köylerdeki Müslüman halk, Ermenilerin sırtından zengin oldukları için mutlular.”*

Uluslaştırma Politikası Türk Olmayan Müslümanları Hedef Aldı

Jön Türklerin uluslaştırma programı, gayrimüslim etnikleri tehcir etmenin ötesinde onların yerine Müslüman etniklerin yerleştirilmesini de içeriyordu. Bunlar ilk etapta Araplar, Kürtler, Çerkezler ve Çeçenlerin yanı sıra Balkanlar’dan gelen mülteci ve göçmenlerdi. Genelde aradan bir hafta bile geçmeden kaçan ya da tehcir edilen Rum, Ermeni ve Süryani evleri-çiftlikleri bunlara veriliyordu. Bu yerleştirme programı sadece Müslüman nüfusu güçlendirme amacı taşııyordu. Bilakis güvenilmez olarak görülen Müslüman grupların özgürlük ve bağımsızlık çabalarının da önünü kesmeyi ve Kürtler gibi daha ziyade göçebe yaşayan halk kesimlerini yerleşik yapmayı da hedefliyordu.

Bu uygulama kapsamındaki Müslüman etniklerin, politik ve dini önderleri ise taraftarlarından veya aşiret mensuplarından ayrı yerlere yerleştiriyorlardı. Yetkililer öncelikle yerleşimcilerin oranının %10’dan fazla olmamasına özen gösteriyorlardı. Yani göç ve yerleşim Türkleştirme hedefine uygun olarak aynı zamanda etnik grupların parçalanması biçiminde gerçekleşiyordu. Alman Türkolog Hilmar Kaiser bu etnik organize politikasına ilişkin şöyle diyor; *“Merkezi hükümeti etnik yeniden yapılandırıyor... Hedef etnik olarak Türklerin üstünlüğünü sağlamaktır. İttihat ve Terakki Cemiyeti, Türk olmayan grupların örneğin Kürtlerin ve diğer Müslümanların Türk halkı içinde eritileceğini düşünüyordu. Ve bu bir asimilasyon programına tabi tutuldular. Aşılmaz engeller çıkaranlar ya delip gitmeli veya sürülmeli ya da öldürülmeliydi.”*

Böylelikle daha Ermeni ve Rumlara dönük imha ve tehcirin sürdüğü dönemde, 1916 kışında Diyarbakır, Muş, Palu, Erzurum ve Bitlis vilayetlerin-

deki Kürtlerin başka yerlere sürülmesi gerçekleşti. 300 bin kadar Kürt güneye göç etmek zorundaydı. Öncelikle yukarı Mezopotamya'ya özellikle de Urfa civarına yerleştirildiler. Antep ve Maraş'a yerleştirilenler de oldu. Sürgünler Kürtlerin 1917 yazında Konya Ovası'na sürülmesiyle devam etti. Kış ortasında yaya olarak yapılan sürgünlerle Ermeni ve Rumlara yönelik olduğu gibi kitlesel katliamlar gerçekleşmedi. Ancak hava ve genel yolculuk koşulları nedeniyle her gün çok sayıda Kürt yollarda yaşamını yitirdi. Bunlar yol kenarında gömüldüler.

Kürtler, Türkleştirme programının hedefinde sıranın artık kendilerinde olduğunu anlamışlardır. Koçgiri, Şeyh Said İsyanlarını Dersim İsyanı izledi. İmhanın kılıcı artık Kürtlerin boynuna iniyordu. Dönemin bir paşası bu yönetime ilişkin şöyle diyordu; “*Zo'ları (Ermenileri) halettik, sıra geldi Lo'lara (Kürtlere)!*” □

Dipnotlar:

- *Meds Yeghern; Ermenice “Büyük Felaket” anlamına gelmekte, aynı zamanda Ermeni Soykırımı için kullanılmaktadır. Yani soykırımla eş anlam yüklenmektedir.*

- *Xerismos; Rumca “Kökünü Kazma” anlamındadır ve Rumlara dönük imha ve tehcir için kullanılmaktadır.*

- *Seyfo; Aramice, “imhanın kılıcı” demektir. Döneme ilişkin katliamlara dair kullanılmaktadır.*

Not: Bu makale FESSA HOFMANI tarafından yazılan “Osmanlı İmparatorluğu 1912-1922 Arası Hristiyanlara (Gayrimüslimlere dönük) Takibatlar, Tehcirler ve İmhalar” (Almanca Baskı, Lit Verlağ, Münster, 2004) adlı kitaptan yararlanılarak hazırlanmıştır.

Suzan Zengin
Bakırköy Kadın Kapalı Hapishane
2011

ÖNDERLİKLER DEĞİŞİR, YENİ KUŞAKLAR ORTAYA ÇIKAR; DEVİRİMİN UZUN YOLU DEVAM EDER

►► Yoldaş Ganapathi Hindistan Komünist Partisi (Maoist) Genel Sekreterliği görevinden emekli olmuş ve onun yerine Genel Sekreterliğe Yoldaş Basavaraj seçilmişti. Bu konuda bu yılın başında **Yoldaş Ganapathi** ile **People's March** (Halkın Yürüyüşü) isimli Maoist dergi röportaj gerçekleştirdi ve Halkın Yürüyüşü dergisinin Ağustos sayısında yayımlandı. ◀◀

Hindistan Komünist Partisi (Maoist) eski Genel Sekreteri Yoldaş Ganapathi ile röportaj

Yoldaş Ganapathi Hindistan Komünist Partisi (Maoist) Genel Sekreterliği görevinden emekli olmuş ve onun yerine Genel Sekreterliğe Yoldaş Basavaraj seçilmişti. Bu konuda bu yılın başında **Yoldaş Ganapathi** ile **People's March** (Halkın Yürüyüşü) isimli Maoist dergi röportaj gerçekleştirdi ve Ağustos sayısında yayımlandı.

Hindistan Komünist Partisi (Maoist), 2017 yılında aldığı bir kararla sağlık sorunları yaşayan ve yaşı ilerlemiş kadroları için “emekli olabilme” planı uygulamış ve “Partinin önündeki zorlu süreç için hazırlıklı bir savaş makinesi haline getirmek” amacıyla böyle bir kararı aldığını açıklamıştı. Ayrıca bu kararın nedenlerinden biri de Parti tarafından şu şekilde ifade edilmişti: “Şiddetli saldırıların yaşandığı alanlarda deneyimli yoldaşların korunması meselesi ortaya çıktı. Eğer koşullar bu yoldaşları korumamıza izin vermiyorsa, onları başka hareket alanlarına ya da kır ya da şehirlerdeki hareketin olmadığı bölgelere göndermeliyiz. Hapishanelerden çıkan ve ilerleyen yaşları ve kötü sağlıkları nedeniyle acı çeken yoldaşlara, açık alanda yaşamaları gerektiğini ve bu alanlarda sorumluluklar almalarını söylemeliyiz.”

HKP(Maoist)’in 2004 yılından bu yana Genel Sekreterliği görevini üstlenen Ganapathy (Mupalla Laxman Rao)’nun bu plan doğrultusunda diğer li-

derlere örnek olmak üzere istifa ettiği Ekim 2017’de dışarıya yansımıştı. Yoldaş Ganapathy’nin yerine Merkez Komite tarafından Yoldaş Namballa Keshavarao oybirliğiyle seçilmişti.

Eski bir öğretmen olan Ganapathy, 1970’lerin başında Naxalist harekete katılmış, iki kez tutuklanmış, 1979’da hapishaneden çıktıktan sonra yeraltı çalışmasına geçmiş ve 1980’de kurulan Hindistan Komünist Partisi (Marksist-Leninist) (Halk Savaşı)’nın Karimnagar bölge sekreterliğini yapmıştı.

Yoldaş Ganapathy’nin Genel Sekreterlik yaptığı dönemde Maoist hareketlerde kadın kadrolara özel önem verdiği, yazdığı bir belgedeki şu cümlelerle yansımıştı: *“Kadın eylemciler, özellikle de Dalit ve yerli geçmişten gelen kadınlar, Maoist hareketin gücünün ana kaynağı olmuştur ve yalnızca hareketin kendi içindeki işlevsel ve örgütsel zafiyetleri onların yararlılığını seketeye uğratabilmiştir”*.

Çeviri: Partizan

“TARİHİ HALK YAPAR. GELECEK, YENİ KUŞAKLARA AİTTİR!”

People’s March: Genel Sekreterlik sorumluluğundan emekli olmanızın nedenleri nelerdir?

Yoldaş Ganapathi: Partimizin Genel Sekreterlik sorumluluğundan emekli olmamın nedeni artan sağlık sorunları ve yaş durumum. Partimizin Merkez Komitesi, sürekli karşı devrimci saldırılardan kaynaklı olarak ağır kayıp vermekle yüz yüze kaldı. Partimiz, yeni sıkıntı ve aynı zamanda olanaklarla karşı karşıya. Bu tür koşullarda Partimize en üst pozisyonlardan aktif, etkili bir liderlik sağlanması amacıyla Genel Sekreter olarak bir başka yoldaşın seçilmesini önerdim. Partimizin önderlik komitesinin uzun ve zengin deneyimleri ışığında Parti ve Devrimin çıkarları benim için en önemli nokta olduğundan bu önerimi MK’ya yaptım. MK’nın beşinci toplantısı bu öneriyi derinlemesine tartıştı ve onayladı. Ardından yeni Genel Sekreter olarak Yoldaş Namballa Keshavarao’yu oybirliğiyle seçti. Bu olayda, Partimizin yeni Genel Sekreteri Yoldaş Namballa Keshavarao’ya tüm kalbimle devrimci sevgilerimi iletiyorum. Merkez Komitemiz onun önderliğinde daha güçlü, kolektif ve merkezileşmiş önderliğe kavuşacak ve Hindistan devrimci hareketine etkili bir önderlik sağlayacak.

Uzun Süreli Halk Savaşı’nın inişli-çıkışlı ilerleyişinden kaynaklı olarak, son elli yıl boyunca dünyanın çeşitli ülkelerinde Komünist Partilerin mer-

kezi önderlikleri yeni kuşaklar tarafından devralınmıştı, ülkemiz devriminde ve Partimizde de benzer değişimler yaşanmakta. Bu, Dünya Sosyalist Devriminin dinamiği içinde günümüzün karakteristik özelliğine işaret etmektedir. Önderlikler değişir, yeni kuşaklar ortaya çıkar fakat Dünya Sosyalist Devrimi ve onun bir parçası olarak Hindistan Yeni Demokratik Devrimi nihai başarıya kadar uzun yoluna devam edecektir. Tarihi halk yapar. Gelecek yeni kuşaklara aittir.

People's March: Ülkemizdeki devrimci hareket son sekiz yıl boyunca hareketliydi. Bunun nedenleri nelerdir?

Yoldaş Ganapathi: Karşı-devrimci saldırıların yoğunluğu ile birlikte bizim subjektif hata ve zayıflıklarımız son sekiz yıl içinde Hindistan Devrimci Hareketinin zayıflamasının temel nedenleridir. Düşman saldırılarına gelince, merkez ve eyalet hükümetleri bu saldırıları “Yeşil Av Operasyonu” ve “SAMADHAN” adı altında gerçekleştiriyor.

Karşı-devrim devrimci hareketin olduğu alanlarda polis ve paramiliter güçlerin sayısını beş yüz elli bin kişi artırdı ve güvenlik sahasını genişletti. Bunun bir sonucu olarak kitle tabanı zayıfladı. Hareket alanı küçüldü. Sınıf mücadelesini geniş ovalara, kırsal alanlara ve şehirlere genişletemedik.

Subjektif hata ve zayıflıklarımıza gelince, düşman saldırısından dolayı önderlik kadrolarımızı ve öznel güçlerimizi büyük ölçüde kaybettik. Merkezi görev ve diğer acil görevlerin birbirleriyle olan ilişkisini anlamada ve buna göre çalışma yürütme konusunda yetersizliklerimiz mevcut. Parti, sosyal incelemelere bağlı olarak yeni bir program ve sınıf mücadelesinin taktiklerini formüle edemedi. Parti içindeki proleter olmayan eğilimleri düzeltmek için gerçekleştirdiği rektifikasyon (düzeltme) kampanyasında eksiklikler mevcuttu ve bu nedenle de umduğumuz sonuçları elde edemedik. Bütün bunlara bağlı olarak hareketi inşa etmede, merkezi ve eyalet düzeyinde birçok kısıtlama vardı.

Bu durumun üstesinden gelmek ve daha fazla gerilemeksizin ülkede hareketi geliştirmek için Partimiz, üretim ilişkileri ve sosyal koşullardaki uluslararası ve yerel şartlardaki değişimlere göre taktikler formüle ederek Halk Savaşını geliştirme görevini üstlendi. Bu amaçla, 1991’den bu yana uygulanmakta olan LPG (Liberalizasyon, Özelleştirme, Küreselleştirme) politikalarının bir sonucu olan üretim ve sosyal ilişkilerdeki değişiklikleri incelemek ve buna karşılık gelen taktikleri uygulamak için sosyal bir araştırma gerçekleştirilmektedir. Halk Savaşını; Parti, HKGO (Halk Kurtuluş Gerilla Ordusu) ve Birleşik Cephenin teorik, politik, örgütsel ve askeri olarak bütünleştirilmesi;

önderlik, kadrolar ve HKGO güçlerini korunması; gerilla savaşında ısrar edilmesi; etkilenen kitle örgütlenmelerinin yeniden organize edilmesi ve kitle tabanının güçlendirilmesi; sınıfsal ve sektörel örgütlenmelerdeki halkın sorunlarını çözme mücadelesine seferber olan halkın güçlendirilmesi; örgütlerin, emperyalizme, feodalizme ve komprador bürokratik burjuvaziye karşı Silahlı Tarımsal Devrimci sınıf savaşı politikalarıyla aydınlatılması; en alt seviyeden en merkezi seviyeye kadar dost kuvvetlerin güçlendirilmesi ve tarafsız kesimlerin devrimci hareketin tarafında tutulması; esas düşmanın izole edilmesi ve hareketin gelişimine yardımcı olmak için çeşitli çelişkilerin kullanılması; ve hareket alanlarının yeniden güçlendirilip genişletilmesi yoluyla Halk Savaşı'nı geliştirme üzerine çalışıyoruz.

“Brahmancı Hindu faşizmine karşı halkın gücünü keşfetmek zorundayız!”

People's March: *Brahmancı Hindu faşizmi doruk noktasına ulaştı ve ülkenin ezilen halkı için büyük bir tehlike halini aldı. Partinin bununla başa çıkma hakkındaki düşüncesi nedir?*

Yoldaş Ganapathy: Faşizm, uluslararası en gerici, karşı-devrimci, teorik ve politik bir harekettir. Ne zaman ekonomik ve politik krizleri yoğunlaşır ve halk hareketleri ve devrimci hareketler bir tehlike haline gelir, işte o zaman egemen sınıflar faşizmi serbest bırakır. Ülkemizde Hindu faşizmi de bu arka planda ortaya çıkmıştır. Modi iktidara geldiğinden bu yana, bu faşist güçler kudurmuşçasına halkın arasında geleneksel güçler ve kentsel orta sınıf ile lümpen proletarya arasında bir bölünme yarattılar. Parlamentodaki çoğunluğu kullanarak halk hareketlerini diktatörlük kurallarıyla acımasızca eziyorlar. Hatta parlamentodaki muhalefet partilerine dahi saldırmakta ve onlar üzerinde hegemonya sağlamak için birçok yöntem kullanmaktalar. Teorik, ekonomik, politik ve kültürel politikalarını saldırgan ve sert bir şekilde ortaya koyuyorlar. Faşist politikalarının saldırgan bir şekilde uygulanması nedeniyle halkın protestoları ve hareketleri artıyor. Bu durumdaki yükseliş devrimci bir krize dönüşebileceğinden kaynaklı, krizi yönetebilmek amacıyla ABD emperyalistleri ve ülkenin egemen sınıfları RSS-BJP'nin gerici Modi kliğini iktidara gelirdi. Bu sınıflar ülkede Brahmancı Hindu faşizmini ortalığa salıyorlar. Modi hükümetiyle daha önceki partilerin hükümetleri arasındaki temel fark budur. Bu, ülkedeki Brahmancı Hindu faşist saldırıyı bu şiddetli seviyeye getirdi. Modi kliği merkezde iktidarı ele geçirdiğinden beri,

ülkeyi “Hindu raj” (Hindu rejimi) haline getirmek için bir gündem etrafında çalışıyor. “Minimum hükümet-maksimum kural” sloganıyla Modi kligi, tüm devlet iktidarını kendi ellerine, RSS’nin (Rashtriya Swayamsevak Sangh, Hindistan’ın iktidar partisi olan Bharatiya Janata Partisi’nin ana örgütü olarak kabul edilen, Hindu milliyetçisi, paramiliter gönüllü örgütüdür –ÇN) ve güvenilir temsilcilerinin ellerine teslim etmiştir. Agresif bir şekilde Hindutwa (Hintçilik) ve sahte milliyetçiliği ortaya çıkarmıştır. Sembolik demokrasi ve federalizme dahi izin vermemektedir. Yargıyı faşist bir kurum haline getirmiştir. Bu, Yüksek Mahkeme’nin dört hakiminin “demokrasi”nin tehlikede olduğunu söylemesiyle ortaya çıkmıştır. Modi kligi olağanüstü bir durum ortaya çıkarmaktadır.

Partimizin Brahmancı Hindu faşizmi ile nasıl mücadele ettiğine gelince, dini azınlıklar, Dalitler ve ezilen milliyetlerden halk buna karşı savaşıyorlar. Bu mücadeleler ayrı ayrı sürüyor ve aşama aşama ilerliyor. Bizim en önemli politik görevimiz, Brahmancı Hindu faşist sömürsünün ve halk üzerindeki baskısının politikalarını hedefine almak; ezilen tüm halkı harekete geçirmek; sınıf ve diğer örgütlenmelerimiz aracılığıyla Brahmancı Hindu faşizmine karşı sürekli ajitasyon ve propaganda programlarını yaşama geçirmek; ve bu politikaları yenilgiye uğratmak için geniş bir Birleşik Cephe aracılığıyla militan hareketi geliştirmektir. Bu hareketlere doğru bir yön vermek ve doğru bir önderlik sağlamak ve onları devrim yoluna kanallandırmak Partimizin sorumluluğundadır. Dalit halkını, dini azınlıkları, özellikle de Müslüman halkı, seküler ve demokratik halkı harekete geçirme inisiyatifine sahip olmalıyız. Bu sınıflar içindeki Hindu faşist güçlerinin sosyal temelini ortadan kaldırmak için kırsal ve kentsel orta sınıf ve lümpen proletarya arasına gidip çalışmak üzere ideolojik, kültürel ve pratik çaba içinde olmalıyız. Bunlar, her ne kadar kararsız-bocalayan dostlar olsalar da mücadelenin içinde öne çıkan herkesle çalışmalıyız. Bu amaçla, kesinlikle halkın gücünü keşfetmek zorundayız. Halkı tüm legal-illegal, açık-gizli mücadeleler içinde çeşitli taktiklerle ve aktif militan bir şekilde seferber etmeliyiz, zira Brahmancı Hindu faşizmi tehlikesini ancak bu şekilde yenebiliriz. Bununla birlikte çeşitli örgütlenmeler, dernekler ve forumların ortak çabaları hayati öneme sahiptir. Bu örgütlenmeler geniş bir Birleşik Cephe oluşturmali ve sorunu tartışmalıdır. Ancak o zaman Brahmancı Hindu faşizmini baskı altına alıp yenebiliriz. Ancak o zaman Partimiz Brahmancı Hindu faşizmine karşı ülke çapında güçlü bir Birleşik Cephe’nin temeli olarak bu çabanın işe yarayacağını düşünmektedir.

People's March: Modi hükümetinin Hindistan'daki Maoist hareketi 2022'ye kadar tamamen ortadan kaldırmak üzere oluşturduğu "SAMADHAN" ismini verdiği stratejik saldırılarına karşı nasıl savaşıyorsunuz?

Yoldaş Ganapathy: Mevcut "SAMADHAN" saldırısı da 2009'dan 2017 yılına kadar devam eden karşı-devrimci Yeşil Av Operasyonu gibi stratejik bir saldırdır. Modi kliğinin söylediğine göre "SAMADHAN" stratejik saldırısı "Nava Bharath" (Yeni Hindistan) inşa etmeyi amaçlıyor. 2022'ye kadar tamamlamak istedikleri "Nava Bharath" inşa etme hedefleriyle ilgili ne kadar böbürlenseler de, asıl amaçları ülkede neo-liberal politikaları saldırgan bir şekilde uygulamak ve emperyalistlerin, komprador bürokratik burjuvazinin ve büyük toprak beylerinin sömürü ve baskısını yoğunlaştırmak; Brahmanizm'i tüm ülke halkına zorla kabul ettirmek ve halkın direnişi üzerinde demir postal altında ezmek; ülkede Brahmanca kast düzenini ve yüksek kastların hegemonyasını stabilize etmek; Dalit ve diğer ezilen kastlara, dini azınlıklara karşı olan, ülkeyi milliyetler için bir hapishaneye dönüştüren "Akhand Bharat" (Bölünmemiş Hindistan) komplosuna karşı mücadele eden Keşmir ve Kuzey Doğu Ulusal Kurtuluş mücadelesini ezmek; sömürüye, baskıya ve ezilmeye karşı silahlı mücadele yürüten Maoist partiyi ortadan kaldırmak; ve "Brahmanca Hindu faşist iktidarı" kurmaktır. Mevcut "SAMADHAN" saldırısında Hindistan komprador bürokratik egemen sınıflar 195 Maoist devrimciyi, 100 devrimciyi, yüzlerce Dalit, Müslüman ve Adivasi'yi, 300 Keşmir savaşçısını katletti.

"SAMADHAN" stratejisinin bir parçası olarak, egemen sınıflar binlerce para-militer, komando ve özel polis gücünü devrimci hareketin bulunduğu alanlarda konumlandırıdılar ve devrimci hareketin mutlak olarak ortadan kaldırılması hedefiyle gizli güvenliği güçlendirdiler. Gerilla üslerinde, stratejik alanlarda ve hareketin yeni yayıldığı bölgelerde kontrgerilla operasyonlarını yoğunlaştırmak için istihbarat sistemini genişletip güçlendirmekteler. Hareketin güçlü olduğu Adivasi bölgelerinde büyüyen orta sınıf içinde reformlar uyguluyorlar ve onları devrimci hareketten uzaklaştırıyorlar. Şehirlerde Maoist oldukları iddiasıyla sosyal aktivistlere yönelik saldırılarını yoğunlaştırıyorlar. Partimizin maddi kaynaklarını durduruyorlar. Gerçekte halka karşı bir savaş olan bu acımasız, çok yönlü "SAMADHAN" saldırısını yenilgiye uğratmak amacıyla, eşit düzeyde saldırılarını artırdı.

Anti-emperyalist, anti-feodal sınıf mücadelesi ise geniş kitleleri harekete geçiriyor ve kitle tabanını geliştiriyor. Aynı zamanda yeni önderlik güçlerini eğitiyor. Önderlik güçleri arasında yabancı sınıf eğilimlerini Bolşevikleştirip

düzeltiliyor. Halk Savaşını-Gerilla Savaşını genişletip yoğunlaştırıyor ve “SAMADHAN” saldırısına direnıyor. Bu süreçte politik seferberlik ile örgütlenme ve mücadele gücünü pekiştiriyor. Partimiz, “SAMADHAN” saldırısını, sadece işçi, köylü ve diğer ezilen sınıf ve sosyal toplulukları halkın geniş mücadelesine seferber ederek, ezilen ulusların kurtuluş için mücadeleleriyle birleştirerek, bu mücadeleleri Uzun Süreli halk savaşıyla koordine ederek ve ortak düşmana karşı savaşı birleştirerek yenebileceğini düşünmektedir.

“Objektif durum dünyada başka bir devrim fırtınası için olgunlaşıyor!”

People’s March: Uluslararası Komünist Hareket güçsüz durumda! Bu hareket nasıl ilerleyecek?

Yoldaş Ganapathy: Evet! Uluslararası Komünist Hareket güçsüz. Bunun objektif ve subjektif nedenleri mevcut. Objektif durum dünyada başka bir devrim fırtınası için olgunlaşıyor. Bununla birlikte proleter devrimci özne güçlerin kuvvetlenmesi için avantajlı bir durum geliyor. Bunu hesaba katarak uluslararası proletarya ve devrimci komünist partiler hazırlık yapmalı. Tekelci kapitalistler ve emperyalist sistemin hükümetleri üretimde büyük gelişme sağlayan, askeri sektörde son derece yıkıcı ilerlemeler kaydeden ve yönetim, sosyal, kültürel ve tüm diğer alanlarda büyük değişimler yaratan devasa bir modern teknoloji geliştiriyorlar. Emperyalistler ve onların kompradorları yeni-sömürge ve yarı-sömürgelerde değişimler gerçekleştirdi. Bunların hepsi, geniş çapta on milyonlarca emekçi insanın sömürülmesi ve bir avuç kapitalist ve onların kompradorlarının çıkarları uğruna bitirilmesinden başka bir şey değildir. Halkın özgürlüklerini ihlal ediyorlar ve mücadelelerini bastırıyorlar. Dünya savaşları, saldırganlık savaşları, müdahaleci politikalar ve faşizm insanlığı ısrarla yıkıma uğrattıyor, onları huzursuzluğa ve güvensizliğe sürüklüyor ve hegemonyasını sağlıyor. Enternasyonal proletarya ya da komünist partiler, onların sağladığı sözde gelişmenin ücretli kölelik sisteminin ya da yarı-sömürge, yarı-feodal sistemin karakterini değiştiremeyeceğini şüpheye düşmeksizin anlamalı ve sosyalizmin kapitalist-emperyalist sisteme ve yeni/yarı sömürge, yarı-feodal sisteme gerçek alternatif olduğunu derinlikli bir şekilde kavramalıdır.

Her ülkede Marksizm-Leninizm-Maoizm ışığında sosyal, ekonomik, politik ve kültürel koşullar hakkında somut bir çalışma yapmak ve uygun politik çizgi, devrimci çizgi ve devrimci strateji ve taktikleri benimsemek gerekir. Bu amaçla, ilgili ülkelerin tarihini, özellikle proleter devrim tarihini ve enter-

nasyonal proletaryanın tarihini incelemeliyiz. Enternasyonal proletaryanın sadece büyük zaferlerini değil yenilgi ve hatalarını da incelemek gerekir. Zaferlerle büyülenmemeli ve yenilgilerle moralimizi bozmamalıyız. Hatalardan öğrenmeli ve başarıya ulaşmak için proleter cesaret göstermeliyiz.

Emperyalistler ve gericiler halkın mücadele ve devrimlerinden her zaman korkarlar. Gericiler daha önceki yenilgilerinden ders çıkartırlar ve dağılık durumdaki proleter devrimci güçlerin bir kez daha ayağa kalktığını görmemek için teorik, politik, askeri ve kültürel saldırı yürütüyorlar ve yükselen devrimi kanla boğmaya çalışıyorlar. Bu saldırıya karşı hazırlanmak ve karşı koymak proleter ve devrimci komünist partilerin tarihi sorumluluğudur. Enternasyonal proletarya ve devrimci komünist partiler tarihin zikzaklardan oluştuğu bilgisini hatırlamalı ve tarihi sorumluluğunu yerine getirmelidir. Proletarya bağımsızlığına son derece büyük önem vermelidir. Halkla birleşmek ve bütünleşmek, dost güçleri kazanmak, düşmanı, özellikle de esas düşmanı tecrit etmek ve başarıya ulaşmak için stratejik bir bakış açısına sahip uygun taktikler benimsemelidir. Devrimin başarıya ulaşması amacıyla düşman arasındaki çelişkilerden faydalanmalıyız fakat asla buna güvenmemeli ve onlara bağımlı kalmamalıyız. Dünyanın bütün devrimlerinde düşman saldırmak için birleşmiş fakat asla devrime yardım etmemişlerdir. Düşmanla, ancak bu anlayış çerçevesinde geçici uzlaşma ve anlaşmalar yapmalıyız.

Strateji ve taktiklere sürekli dikkat etmeliyiz. Sınıfsal çelişkilere ve devrimci hareketlerdeki yükseliş ve alçalışlara bağlı olarak sosyal koşullar ve çatışma halindeki güçler arasındaki dengelerde değişimler olacaktır. Bu nedenle zamanında ve periyodik olarak çalışmalar yürütmelidirler. Devrimci önderlik taktikleri, stratejik bir bakış açısı, öngörü ve çalışmayla benimsemeli ve geliştirmelidir.

Halktan hiçbir zaman kopmamaya dikkat etmeliyiz. Kitle tabanını derinleştirmeli ve genişletmeliyiz. Proletaryayı, köylüleri ve ezilen halkın politik seferberliğine önem vermeliyiz. Özellikle yeni nesilleri, gençleri devrime teori, politika, örgütsel, eğitim, sosyal, kültürel, spor ve medya alanlarında harekete geçirmek için özenle çalışmalıyız. İdeolojik ve kültürel alanda, öğrenciler ve entelektüeller arasında ve medyada çalışmaya özel önem vermeliyiz.

Tüm proleter devrimci mücadelelerle birleşmeliyiz. Emperyalistlere, büyük toprak sahiplerine ve komprador bürokratik kapitalistlere karşı tüm demokratik ve ulusal kurtuluş mücadelelerini desteklemeliyiz. Proleter, devrimci komünist partiler, ezilen çeşitli sınıflar, ezilen sosyal topluluklar ve ezilen ulus-

ların halkı ile bütünleşmek, onlara destek vermek ve örgütlenmek için bıkıp usanmadan çaba göstermeliyiz. Devrimin başarılı olduğu ülke/ülkelerde proletarya diktatörlüğü altında sosyalist inşayı başarılı bir şekilde gerçekleştirmek için üst yapıda sürekli devrim gerçekleştirilmesi gerektiğini görmeliyiz. Proleter enternasyonalizmin, tüm ülkelerde devrimin başarısı ve varlığının önkoşulu olduğunu anlamalıyız.

Asla MLM'nin temel ilkelerinden ayrılmamalıyız. Bunları devrimci koşullara yaratıcı bir şekilde uygulamalıyız. Politikayı tüm yönleriyle kumandada tutmalı ve sınıf mücadelesini hayati bir bağlantı olarak almalıyız. Her zaman sınıf çizgisini ve kitle çizgisini izlemeliyiz. Pratikten öğrenmeliyiz. Samimi bir şekilde eleştiri-özeleştiri yapmalı ve hataları düzeltmek, partiyi güçlendirmek ve pratikte öğrenmek yöntemini hayata geçirmeliyiz. Her türden revizyonizme karşı durmalıyız. Her türden burjuva ideolojik eğilime karşı savaşmalıyız. Subjektif gücü korumak, geliştirmek ve yeni zaferler kazanmak için uygun taktikleri benimsemeliyiz.

Ancak çeşitli ülkelerin benzersiz devrimci nesnel durumuna bağlı olarak, devrimci özne güçlerin benzersiz gücü ve etkili önderlik, devrimci hareketi birçok düzeyde tüm dünyada yükseltecek ve ilerletecektir. Öncelikle devrimci önderliğin zayıf halkada etkili bir liderlik yapabildiği ve yerel ve uluslararası koşulların elverişli olduğu durumda devrim/devrimler başarıya ulaşır. Özne isteklere dayanarak devrimler gerçekleştirilemez. Ancak bu şekilde Enternasyonal Komünist Hareket mevcut durumu aşabilecek ve ilerleyebilecektir. Kapitalizm, yarı-sömürge, yarı-feodal politika, emek sömürsü, neoliberal politikalar, ücretli kölelik ve her türden sosyal baskının ortadan kaldırılması insanlık tarihindeki en kanlı, cesaret, fedakarlık isteyen ve on milyonlarca insanın mucizeler yaratmasını içeren son derece kompleks, zor devrimlerdir ve Sosyalizm-Komünizmin büyük idealini gerçekleştirmektir.

People's March: Naxalbari hareketinin başlamasının üzerinden elli yıl geçti. Hindistan Devriminin başarısı hakkındaki değerlendirmeniz nedir?

Yoldaş Ganapathy: Evet! Naxalbari hareketinin başlangıcından bu yana elli yıl geçti. Fakat Hindistan Yeni Demokratik Devrimi başarılı olamadı. Dahası Merkez Komitemiz, Hindistan Devrimci Hareketinin çok zor bir durumla karşı karşıya olduğu tespitini yapmaktadır. Karşı-devrim, devrimin varlığını ortadan kaldırmak için en yoğun saldırıyı gerçekleştirmektedir. Bizim ülkemiz, uluslararası gericiliğin en güçlü kalelerinden biridir. Eğer bu kale halkın eline

geçerse, emperyalistlerin ve gericilerin dayanağı sallanmaya başlar. Yani ülkemizdeki devrime saldırı sadece Hindistan gericisi egemen sınıflarının değildir. Bu saldırı, dünya gericiliğinin merkezi olan ABD emperyalistleri de dahil tüm emperyalistler tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle ülkemiz yarı-sömürge, yarı-feodal karakterine bağlı olarak sosyal devrimin gelişmesi için her zaman elverişli koşullara sahiptir.

Dahası, mevcut devrim ülkemizle bağlantılıdır fakat devrimin karakteri enternasyonaldir. Kökenleri, etkileri ve sonuçları enternasyonaldir. Ülke ve tüm dünya gericileri bunun açık olarak farkındadır. Bizler, Enternasyonal Komünist Hareketin arka planındaki Hindistan Devriminin yükseliş ve alçalışlarını anlamalıyız. Dünyanın hiçbir yerinde sosyalist devrimci kamp ya da devrimci bir üs bulunmamaktadır ve tüm Maoist partiler, bu tür bir üs ya da kampı inşa etmeyi başaracak kendi devrimlerini yapmak için etkin bir önderlik oluşturmalıdır. Bizler, enternasyonal proletaryanın öncü müfrezesi olarak sorumluluk duygusuyla bu görevi yerine getirme hedefi için verimli bir şekilde çalışmalıyız. Bu görüşümüze göre Partimiz, hareketin şu anki zor durumunun üstesinden gelmek için ilerlemek ve sadece ülkemizdeki devrimin değil, aynı zamanda Uluslararası Komünist Hareket'in deneyimlerinden ders almak için çok daha fazla çaba göstermelidir. Hatalarımızı düzeltmek ve zayıflıklarımızı gidermek için içtenlikle çalışmalıyız; sosyal koşullardaki ve devrimci savaştaki değişimlere bağlı olarak taktiklerimizde ve görevlerimizde değişiklikler yapmalıyız ve bu görüşe göre Partimizi, HKGO'nu ve halkı teorik, politik ve örgütsel olarak eğitmeye odaklanmalıyız; kitle temelini ve subjektif güçlerimizi geliştirmeye ve halkın politik seferberliğine özel önem vermeliyiz; ülkedeki hareketin çeşitli alanlarındaki somut sosyo-coğrafik duruma ve bu alanlardaki hareketin düzeyine ve gücümüzü göre sınıf mücadelesi ve gerilla savaşını yoğunlaştırmalı ve genişletmeliyiz.

Bu bağlamda bir şeye açıklık getirmek isterim. Her ne kadar Naxalbari hareketinden elli yıl sonra Hindistan Yeni Demokratik Devrimi başarıya ulaştırılamamış olsa da, tüm bu süreç boyunca devrimimizin edindiği zengin deneyimleri, geliştirdiğimiz subjektif gücü, kitle temelini, oluşturduğumuz devrimci gelenekleri, bunun toplum üzerindeki büyük etkisini ve Hindistan Devrimini ilerletmek için gerekli olan teorik, stratejik ve taktik kavrayışı geliştirme sürecinde Enternasyonal Komünist Hareketin kazandığı büyük deneyimlerini hatırlamalıyız. Uzun Süreli Halk Savaşı'nın bugünkü zikzaklı bir karaktere sahip olduğu mevcut süreçte, birçok sorun ve aynı zamanda fırsat-

lar da vardır. İnanıyorum ki, tüm parti birleşik, güçlü, cesaretli ve etkili bir şekilde çalışırsa Partimiz mevcut zorlu süreci aşacak ve ilerleyebilecektir. Partimiz, Marksizm-Leninizm-Maoizm'in yenilmez bayrağını almıştır ve Halk Savaşı vermektedir. Ben güçlü bir şekilde inanıyorum ki, Partimiz nihai başarıyı kazanmak üzere ileri doğru adım atacaktır.

People's March: Parti saflarınıza, devrim sempatanlarına ve ezilen halka nasıl bir mesaj vermek istersiniz?

Yoldaş Ganapathy: Umuyorum ve içtenlikle inanıyorum ki, Partimizin tüm kademelerdeki kadro ve üyeleri ve devrimci sempatanlar Partimizi, Halk Ordusunu ve halkın politik iktidarını devrim sürecinde yenilmez bir güç olarak geliştirmek ve Hindistan Yeni Demokratik Devrimi'nin başarılı olması için yaşamını yitiren binlerce, yüz binlerce şehidin ideallerini yerine getirmek üzere öngörülü ve güçlü bir iradeyle çalışacaklardır. Bunun için de yüzyıllık Hint Komünist Hareketinin ve 170 yıllık Uluslararası Proleter Hareket'in mirasçıları olarak Dünya Sosyalist Devrimi'nin başarısı için Marksizm-Leninizm-Maoizm ile dünya görüşlerini biçimlendirmek ve derinleştirmek zorundalar. Basit bir hayat sürmek ve sıkı çalışmak, yorulmak bilmeyen çalışmalar yapmak, cesaret verici bir mücadele tarzını takip etmek; Mao'nun öğrettiği muazzam çalışma tarzı için üç ilkeye sınıksız sarılarak çalışmak; Uzun Süreli Halk Savaşı sürecinde zorluk ve kayıplara dayanarak hedefe ulaşmak için güçlü bir irade ile mücadele etme bilincini geliştirmek; devrim sürecinde görünmeyen tehlikelerden kaçınmak için öngörü ve verimliliği artırmak; halkla son derece yakın bir şekilde bütünleşmek; tüm dost güçleri birleştirmek ve esas düşmanı ve tüm düşmanları birer birer tecrit etmek için strateji ve taktiklere yoğunlaşmak ve bu taktikleri etkin bir şekilde kullanmak; modern savaş tekniklerine göre, Halk Savaşı stratejisini ve taktiklerini incelemeye dikkat etmek ve Halk Savaşına etkin bir önderlik sağlamak; amansız bir eleştiri-özeleştiri sürecine girmek ve sadece Parti içinde değil toplum içinde ortaya çıkan her türlü burjuva ideolojik eğilimlere, sağ ve sol oportünizme karşı çıkmak; halkı aydınlatmak ve birleştirmek; politikayı her yönüyle kumandaya oturtmak ve sınıf mücadelesini hayati bir bağlantı olarak kabul etmek zorundalar. Onlar bencil, bürokratik, hegemonik, bireyci ve kariyerist olmamalı; prestije özlem duymamalıdır. Revizyonizme karşı mücadele etmeli ve sonuna kadar halkın özverili ve güvenilir hizmetkarları olarak çalışmalı; toplum içinde komünist bir kültürü geliştirmelidirler. Hindistan ve tüm dünya halklarının Partimizden istediği şey budur. Partimizin tüm kademelerdeki üye ve kadrolarına vermek istediğim mesaj budur! ▢

Sınırların iki yakasında yaşanan olguların birbirleri ile olan diyalektik bağları Ortadoğu coğrafyasında daha güçlüdür. Ortadoğu'nun gerçekliği, Rojava'nın işgal edilmesi ve ortaya konan direnişle Türkiye'de süren sınıf mücadelesi arasında daha sıkı bir diyalektik bağı karşımıza çıkarmaktadır. Bu durum Proletarya Partisi'nin 1. Kongre'sinde ortaya koyduğu "Ortadoğululaşma" perspektifinin ne denli önem kazandığını da göstermektedir. İşçi ve emekçilerin, ezilen halkların, kadınların ve LGBTİ+'ların, halk gençliğinin kurtuluşunun Demokratik Halk Devrimi ile sağlanması bölge halklarına da önemli oranda umut ve cesaret verecektir.